

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı
6 Kasım 2020 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II - AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu'nun, toplantıya katılan herkesin HES kodu alması gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Bakanlık bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III - OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması.

IV.- SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un tarafından, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) hakkında sunumu

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- b) Mesleki Yeterlilik Kurumu
- c) Devlet Personel Başkanlığı
- d) Sosyal Güvenlik Kurumu
- e) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

6 Kasım 2020 Cuma

11'inci Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.10'da açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu, toplantıya katılan herkesin HES kodu alması gerektiğine, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Bakanlık bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk tarafından, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) hakkında sunum yapıldı.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının,

Mesleki Yeterlilik Kurumunun,

2021 yılı bütçeleri ile 2019 yılı kesin hesapları;

Devlet Personel Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı,

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 21.19'da toplantıya son verildi.

6 Kasım 2020 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.10

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 11’inci Birleşimini açıyorum.(x)

Gündemimizde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay Raporu, Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçe ve kesin hesabı, Devlet Personel Başkanlığının kesin hesabı, Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Türkiye İş Kurumunun Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Zehra Zümrüt Selçuk’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakan, bir saniye...

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

II - AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu’nun, toplantıya katılan herkesin HES kodu alması gerektiğine ilişkin açıklaması

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkese günaydın.

Şöyle bir bilgi var, sizinle paylaşmak istedim: Bu Hayat Eve Sığar (HES kodu) uygulamasında -temas durumunu gösteriyor, biliyorsunuz- dün bütün gün benim için sosyal mesafeyi aştığım kişi sayısına 15 diyor ve riskli kişilere 1 diyor yani burada var olan birisinin teması olduğunu, riskli olduğunu, Covid’li olma ihtimalini gösteriyor.

Dolayısıyla, Sayın Başkan, bir açıklama mı yaparsınız, bir tedbir mi alırsınız bilmiyorum ama belki girecek olan herkesin HES kodu almasını sağlamak lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katırcıoğlu.

III - OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, salona giren tüm bürokrat arkadaşların Covid testlerini biz yaptırıyoruz buraya gelmeden önce. Kimlerin gireceği belli, isimler önceden belli oluyor ve dolayısıyla bu testleri yaptırıyoruz ama her bir partiden bir danışman arkadaşımız geliyor. Tabii, bunlarla ilgili sizlerin gerekli hassasiyeti göstermeniz gerekecek belki diye düşünüyorum ve çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakana sunuşunu yapmak üzere söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kitapçıklar nerede Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim, kitapçıklar biraz sonra dağıtılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kitapçıklar dağıtılmadan sunum yapılmasın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, arkadaşlar getiriyorlar bildiğim kadarıyla, biraz sonra kitapçıkları dağıtacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kitapçıklardan takip ediyoruz ama bu sunumları.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bunları mesele yapmayalım lütfen ya. Kitapçıklar gelecek, biraz sonra gelecek arkadaşlar.

Sayın Bakan, buyurun lütfen.

IV.- SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un tarafından, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) hakkında sunumu

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2021 Mali Yılı Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2021 yılı bütçe teklifinin ve 2019 Yılı Kesin Hesap Kanun Teklifi'nin görüşülmesi dolayısıyla huzurunuzda bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları tarafından 2020 yılında gerçekleştirdiğimiz icraatlar ile 2021 yılına ilişkin hedef ve projelerimiz hakkında genel hatlarıyla bilgi vermek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak Anayasa'mızda devletin temel niteliklerinden biri olarak ifade edilen “sosyal devlet” ilkesini hayata geçirmeye yönelik birçok görev ve sorumluluklar üstlenmekteyiz. Mutlu ve üretken birey, uyumlu aile ve müreffeh toplum hedefleri doğrultusunda, toplumsal değerler çerçevesinde bireyi ve aileyi güçlendiren sosyal hizmetler sunmak, sosyoekonomik kalkınmaya katkı sağlama hedefiyle istihdamı artıran, çalışma hayatını düzenleyen ve denetleyen tedbirler almak, sosyal güvenlik sisteminin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için çalışmaktayız.

Bakanlık olarak, merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları olmak üzere, 28 hizmet birimimiz ve 81 ilimizde toplam 243 il müdürlüğümüzle 2023 hedeflerimiz doğrultusunda halkımıza hizmet sunmaktayız.

Bakanlık olarak, merkez ve taşra teşkilatımız ile bağlı kuruluşlarımızda 94 bin personelimizle vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz. Personelimizin yüzde 61'i üniversite mezunudur, yüzde 5,8'i lisansüstü diploması sahibidir.

Sosyal korumayı hedefleyen Bakanlığımızda 1.583 engellimiz, 3.414 şehit yakınımız, gazimiz ve gazi yakınımız ve 424 devlet koruması altında yetişmiş personelimizle mesai arkadaşlığı yapmaktan da ayrıca gurur duyuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı İcraat Programı kapsamında 3 Ağustos 2018 tarihinden itibaren yüz ve yüz seksen günlük ara hedefler koyarak büyüyen ve üreten Türkiye için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. 3 Ağustos 2018 tarihinden 1 Temmuz 2020 tarihinde başlayan 3'üncü yüz seksen günlük eylem planı dönemine kadar geçirmiş olduğumuz 5 dönemde 1'inci yüz günde 33; 2'nci yüz günde 25; 3'üncü yüz günde 21; 1'inci yüz seksen günde 25; 2'nci yüz seksen günde 43 olmak üzere 147 hedefimiz vardı ve son 3'üncü yüz seksen günlük eylem planında da Bakanlığımız sorumluluğunda olan 33 hedefimizi de aynı kararlılıkla tamamlayacağız. Şu ana kadar olan bütün eylem planları dönemlerinde her birinin gerçekleşme oranı yüzde 100'ün üzerinde oldu.

Vatandaşlarımıza hizmetlerimizi daha etkin bir şekilde ulaştırmak için faaliyetlerimizi 4 temel başlık altında güçlendiriyoruz. Bunlar: Çalışma hayatı, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar.

Öncelikle, ben Covid-19'la mücadelemizin ana başlıklarını vurgulamak istiyorum: Bakanlığımızın 4 temel faaliyet alanında yani çalışma hayatında, sosyal güvenlik, sosyal yardımlarda ve sosyal hizmetler alanında salgından etkilenen tüm toplum kesimlerine yönelik Sosyal Koruma Kalkanı'nı hayata geçirdik ve Sosyal Koruma Kalkanı çerçevesinde Bakanlık olarak doğrudan vatandaşlarımıza sağladığımız yardım ve desteklerin toplam tutarı 41 milyar lirayı geçti.

Koşullarını esnettiğimiz kısa çalışma ödeneğiyle mart ayından bu yana 3,6 milyon çalışmamız için 21,8 milyar ödeme yaptık. Yine, istihdamı koruma için sözleşme fesih kısıtı getirdik ve işverenler tarafından ücretsiz izne çıkarılan çalışanlarımıza sağlanan nakdî ücret desteği kapsamında da 2 milyonu aşkın çalışmamıza 5,1 milyar ödeme gerçekleştirdik. Onun haricinde, salgın etkilerini atlatarak normal çalışma düzenine dönen iş yerlerimizi de normalleşme desteğiyle desteklemeye devam ediyoruz. Normalleşme desteğinden şu ana kadar 2 milyon 26 bin sigortalı yararlanmış ve toplam 1,7 milyar liraya yakın prim desteği sağlanmıştır.

Yine, salgın döneminde işsizlik ödeneği olarak 881 bin kişiye 4,2 milyar lira ödeme yaptık ve bu dönemde Pandemi Sosyal Destek Programı'yla da 6 milyondan farklı haneye biner liralık nakdî destek sağladık. Bu destekleri biz tüm Türkiye'deki il ve ilçelerimizde bulunan 1.003 sosyal yardım ve dayanışma vakfiyla doğrudan vatandaşlarımıza ulaştırıyoruz ve Sayın Cumhurbaşkanımızın başlattığı "Biz Bize Yeteriz" kampanyasına milletimizin yaptığı 2 milyar lira bağışı da ihtiyaç sahiplerine ulaştırdık. Bu şekilde devletimiz tüm imkânlarıyla salgın döneminde de vatandaşlarımızın yanında olmaya devam edecek.

Öncelikle, bizim, demin bahsettim, 4 ana başlığımız var. Çalışma hayatıyla başlamak gerekirse; çalışma, hepimizin için emek demek, alın teri demek ve çalışma alanına ilişkin görev ve sorumluluklarımızı da bu anlayışla ve bu hassasiyetle yürütmekteyiz. Demin de bahsettiğim gibi, çalışma hayatına dair de Sosyal Koruma Kalkanı altında birçok programı hayata geçirdik. Bu çerçevede, Covid-19 salgınıyla mücadele ederken, en hızlı ve acil tedbirler alırken temel hedefimiz, işi, işçilerimizi, işverenlerimizi ve istihdamı birlikte koruyabilmek. Dolayısıyla da istihdam ve iş gücü katılım oranını da koruyabilmeyi hedefliyoruz.

Biz, önümüzdeki dönemlerde çalışma hayatına dair birçok projeyi de başlatıyoruz. Bu temel projelerden bir tanesi "Çalışma Hayatında Dijitalleşme Projesi" olacak. İkincisi de çalışma hayatındaki belli kriterleri sağlayan firmalarımıza "Çalışma Hayatının Yıldızları" ödülleri vermeye başlayacağız. Ayrıca, Geleceğin İnsana Yakışır İşleri Yaklaşımının Desteklenmesi Projesi'ni de devam ettireceğiz.

Diğer bir konumuz olan çalışma hayatında sosyal diyalogu önemsiyoruz ve çalışma hayatındaki yaklaşımımızın merkezinde yer almakta. Bu anlamda, biz bütün sosyal taraflarımızla, işçi ve işveren kesimlerimizle, kamu kurumlarından temsilciler ve akademisyenlerimizle birlikte çalışma hayatı buluşmaları başlattık ve bu anlamda, ilk 2 toplantıyı gerçekleştirdik. Pandemi döneminde bir ara vermiştik, eylüldeki toplantıyı dijital ortamda yapmak durumunda kaldık.

Yine, Kamu Personeli Danışma Kurulunda kamu görevlileri sendika ve konfederasyonlarıyla düzenli olarak bir araya geliyoruz. Bu sene eylül ayında (KPDK) Kamu Personeli Danışma Kurulunu ilk defa gündemli olarak topladık.

Çalışma hayatındaki sosyal diyalogun kurumsal, daha sistematik ve kapsayıcı biçimde işlemesine en fazla katkısı tabii ki sendikalarımız sağlıyor. Biz de bu anlamda sendikalarımızı ve sendikalaşma oranının artırılmasını önemsiyoruz. Hükümetlerimiz döneminde sendikal hak ve özgürlükler konusunda evrensel değerleri de esas alan son derece önemli düzenlemeler yaptık ve sosyal taraflarla istişare ederek 2012 yılında 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesini sağladık.

Çalışma hayatının önemli olan bazı verilerini de paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz, ülkemizde 19 konfederasyon, 502 sendika bulunmakta ve bütün bu sendikalaşma oranlarındaki rakamlara da bakarsak; 2013'te yüzde 9,2 olan işçilerimizin sendikalaşma oranı bugün 13,66'ya, 2002 yılında yüzde 48 olan kamu görevlilerimizin sendikalaşma oranı da bugün yüzde 65,44'e ulaşmış durumda. Yine, biz sendikalarımızın kuruluş işlemlerini dijital ortama taşımaya da devam ediyoruz.

Asgari ücret tespit çalışmalarımız; geçen sene bildiğiniz gibi net asgari ücret 2020 yılında 2.324 lira 71 kuruş olarak belirlenmişti. Enflasyondan arındırılmış reellere baktığımızda, 2002'yle kıyasladığımızda bu net asgari ücretin yüzde 132 oranında artırılmış olduğunu gösteriyor. Asgari ücret karşılaştırılmalarında da dünya ülkeleri arasındaki yerimizi daha da ön sıralara doğru taşıyoruz. 2021 yılı için uygulanacak asgari ücretin tespiti amacıyla da aralık ayı başında çalışmalarımızı başlatacağız. Umarım ki bu sene de komisyonda asgari ücret tüm tarafların uzlaşısıyla tespit edilir.

Memur maaşlarına gelirsek; memur maaşlarında da beşinci dönem toplu sözleşmelerini gerçekleştirmiştik. Bunlarla ve enflasyon farklarıyla birlikte en düşük memur maaşı 4.188 liraya, ortalama memur maaşı da 5.031 liraya yükselmiş durumda. Bu da 2002 yılı maaşlarına kıyasla, en düşük memur maaşında reelde yüzde 102, ortalama memur maaşında da reelde yüzde 64 oranında bir artış sağlamış olmak demek. Aynı zamanda, kamu işçileri ücretleri, Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Protokolü de 2011 yılından bugüne kadar Bakanlığımız koordinasyonu tarafından yürütülmekte ve 2019 yılında imzaladığımız çerçeve protokol kapsamında da kamu işçilerinin ücretleri de 2019 yılı için yüzde 8 artı yüzde 4, 2020 yılı için yüzde 3 artı yüzde 3 artış yapılmasını karara bağlamış idik.

Personel istihdamına bakınca; 2002 yılında kamudaki personel istihdamımız 2,6 milyonken bugün yüzde 57,6'lık bir artışla 4 milyona ulaştığını görmekteyiz ve önümüzdeki dönemde Kamuda Yönetici Etkinliklerinin Arttırılması Bölgesel Eğitim Programı Projesi de yürütülecektir. Kamudaki personel istihdamıyla sadece niceliğin değil, aynı zamanda niteliğin de artmasını önemsiyoruz. Özellikle belli kritik hizmet alanlarında nitelikli personel istihdamına öncelik veriyoruz. Bu bakış açısıyla baktığımız için de 2002 yılına göre -bugünlerde de daha fazla önemini anladığımız- hemşire sayısında yüzde 364, hâkim ve savcı sayısında yüzde 196, tabip sayısında ise yüzde 174'lük bir artış sağlamış olduk.

Covid-19'la beraber, tabii ki 2020 Mart ayından itibaren ülkemizi etkilemeye başlayan küresel salgın başta ekonomik ve toplumsal hayat olmak üzere çalışma hayatını da etkiledi ve biz salgınla mücadelede kamu hizmet sunumunu aksamadan Cumhurbaşkanlığı genelgeleriyle kamuda uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma modellerinin de geçişlerini sağladık.

İşçilerimizi koruyabilmek için, aynı zamanda sözleşmeyi de koruyabilmek için fesih kısıtını getirdik ve buna bağlı olarak da nakdî ücret desteği uygulamasını hayata geçirdik.

Mevsimlik tarım işçilerimizin ve ailelerinin yaşam koşullarını iyileştirmek anlamında da Mevsimlik Tarım İşçileri Projesi (METİP) devam etmektedir. Geçen sene 11 ilimizde yürüttüğümüz projeyi bu sene 17 ilimizde devam ettiriyoruz, 6 ilimizi daha ekledik ve projemizi, mevsimlik tarım işçisi çalışan tüm illerimize yaygınlaştırmayı planlıyoruz. Bu şekilde, proje kapsamında şimdiye değin yaklaşık 50 milyon liralık bir ödenek tahsis etmiş olduk.

Her türlü ekonomik saldırıya ve yaşanan coronavirus salgınının olumsuz etkilerine rağmen, Bakanlık olarak her daim çalışanlarımıza, iş arayanlarımıza ve işverenlerimize destek vermeye devam ediyoruz. İstihdamı korumak ve iş gücünün niteliklerini geliştirmek uyguladığımız faaliyetlerin odak noktası olarak devam etmekte. İstihdam politikalarımızı, iş gücü piyasamızın yapısal özelliklerine ve stratejik hedeflerimizi dikkate alarak şekillendirmekteyiz. 2021 yılında, özellikle iş gücü piyasasındaki eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi araştırmasını yapacağız. Bugün, baktığımız zaman da iş gücümüzün arttığını görmekteyiz. Yine, istihdamımız 2005 yılında 19,6 milyon iken, 2019 yılında 28,1 milyona yükselmiş durumda. İşsizlik oranlarına baktığımız zaman da TÜİK verilerine göre, 2020 yılı Temmuz dönemi işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre 0,5 puan azalarak yüzde 13,4 olmuş durumda. Yeni ekonomi programıyla hedeflediğimiz işsizlik oranı 2023 yılı için yüzde 10,9.

Kayıt dışı istihdamın önlenmesi de bizim en önem verdiğimiz konulardan birisi. Bu mücadelede rehberlik anlayışını ön planda tutmamız sayesinde de önemli kazanımlar elde etmekteyiz. Bu kapsamda, 2002 yılından bu yana kayıt dışı istihdam oranını yaklaşık yüzde 20 puan oranında düşürdük yani 2002’de yüzde 52’lerdeydi, şu anda yüzde 32 seviyesinde.

Bu istihdamı korumak için -bildiğiniz gibi- İŞKUR’un aktif ve pasif iş gücü programları var. Aktif iş gücü programlarından kastımız, bizim işbaşı eğitim programlarımız, mesleki eğitim kurslarımız, girişimcilik eğitim kurslarımız; pasif iş gücü programından kastımız ise işsizlik ödeneğimiz, kısa çalışma ödeneğimiz, nakdî ücret desteğimiz, yarım çalışma ödeneği gibi programlarımız. Dolayısıyla İŞKUR, 2002’de sadece 24 bin kişinin özel sektörde işe yerleştirilmesine aracılık etmişken, 2019’da 1,5 milyon kişinin özel sektörde istihdamına aracılık etti. 2020 yılındaki bu salgın dönemine rağmen yaklaşık 600 bini aşkın vatandaşımızın işe yerleştirilmesine aracılık etmiş durumdayız.

Biz iş ve meslek danışmanlığını çok önemsiyoruz ve iş arayanlarımıza iş ve meslek danışmanları sayesinde de destek vermeye devam ediyoruz. Yine, başlattığımız İŞKUR Kampüste diye bir çalışmamız var. 73 ilimizde, 105 İŞKUR kampüs noktamızda da üniversite öğrencilerimize kariyer planlamalarında destek vermekteyiz.

Mesleki tecrübe ve beceri geliştirmek, beceri kazandırmak anlamında da işbaşı eğitim programlarımıza, mesleki eğitim kurslarımıza ve girişimcilik eğitim programlarımıza devam etmekteyiz. 2002 yılında başlayıp bugüne kadar yaklaşık 4 milyon kişinin iş gücü piyasasında deneyim ve beceri kazanmasını sağlayarak istihdam edilmelerini kolaylaştırmış durumdayız.

Diğer bir önem verdiğimiz konu; bir, geleneksel meslekler, bir de geleceğe dönük meslekler. Geleneksel meslekler kapsamında da şimdiye kadar 30 bin kişiyi yararlandırdık. 2021 yılında da en az 10 bin vatandaşımızın kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel meslekler kapsamında kurs ve programlardan yararlanmasını sağlayacağız.

Diğer bir konu, tabii ki önümüzde rekabetçi bir dünya var, dijital teknoloji, millî teknoloji hamlesi çok önemli. Biz de bu anlamda gençlerimizi, bilişim sektöründe daha da fazla yetkinliklerini artırmak için mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarıyla destekliyoruz. Nitelikli Bilişim Uzmanı

Yetiştirme Projesi'yle bugüne kadar 8 bin kişiyi yararlandırdık ve önümüzdeki dönemde de hem Beceri Envanteri Projesi'ni hayata geçireceğiz hem de teknolojik dönüşümle nitelikli iş gücü yetiştirerek yön verme anlamında da bu programlardan 10 bin kişiyi daha yararlandıracacağız.

Salgın döneminde -demin de bahsettiğim- pasif iş gücü programlarını yani kısa çalışma ödeneğini, işsizlik ödeneğini ve aynı zamanda nakdi ücret desteğini aktif bir şekilde, etkin bir şekilde kullandık ve böylelikle de bütün vatandaşlarımıza destek vermeye devam ettik. Kısa çalışma ödeneğinin pandemi döneminde kapsamını genişlettik ve buna bağlı olarak da kısa çalışma ödeneğinin şartlarını tutmayan işçilerimize destek olmak amacıyla da nakdi ücret desteğini hayata geçirdik.

Diğer bir konu, günümüzde ülkelerin uluslararası iş gücü piyasasındaki stratejik önemi olan nitelikli iş gücünü çekebilmek. Bu anlamda da Uluslararası İşgücü Kanunu doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapmıştık ve bugün 190 farklı ülkeden çalışma izni başvurusu alıyoruz. Bakanlık olarak verdiğimiz çalışma izni sayısı da son on iki yılda yaklaşık 14 kat artış gösterdi ve e-izin sistemiyle de bunu daha kolay bir şekilde yapmaktayız.

Yine, çalışanlarımızın yetkinliğini artırmak için meslek standartlarıyla da üretimde verimliliği ve hizmetlerde kaliteyi artırıyoruz. Şu ana kadar 509 ulusal yeterliliği yürürlüğe koyduk ve inşallah, bu sayıyı 900'e çıkaracağız. Nitelikli ve belgeli iş gücündeki 2023 hedefimiz 1 milyondur ama biz daha 2023 gelmeden bu 1 milyon mesleki yeterlilik belgeli iş gücü hedefimizi aştık 250 bin kişiyle, şu anda 1 milyon 250 bin kişi mesleki yeterlilik belgesine sahip. Bizim şu andaki hedefimiz, mesleki yeterlilik belgeli iş gücü sayımızı 1,5 milyona çıkarmak. Bu yapılan sınavlarda başarılı olan 972 bin kişinin sınav ve belge ücretlerinin karşılanması için de 855 milyon lira kaynak kullandık.

Yine, Mesleki Yeterlilik Belgemizin 6 farklı dilde düzenlenmesini sağlayarak diğer ülkelerde de Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nde kullanılmasını sağladık.

Yine, Bakanlık olarak insan haklarına dayalı, insana yakışır işler oluşturmak, çalışma şartlarını iyileştirmek ve bu şartları sürekli sağlamak için iş sağlığı ve güvenliğini önemsiyoruz. Çalışmalarımızı sosyal tarafları da sürece dâhil ederek büyük bir ciddiyet ve hassasiyetle sürdürmekteyiz ve iş sağlığı güvenliği mevzuatımızı taraflarla, sosyal taraflarla da istişare hâlinde güncelleyerek geliştiriyoruz. Özellikle salgın döneminde, 2020 yılı içerisinde 1 kanun, 6 yönetmelik, 3 tebliğ değişikliği ve 1 yeni tebliği Resmî Gazete'de de yayımladık. Ve yine, yol gösterici mahiyette uygulama rehberi, kontrol listeleri ve broşürler hazırladık. İş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve hizmetlere erişimin artması için de vatandaşlarımıza hizmetler sunuyoruz, hem özellikle öğrencilerimize ve İSG hizmetlerine erişimi yüzde 71 seviyesinde ulaştırdık.

Bu dönemde aynı zamanda çalışma hayatı ve iş sağlığı güvenliği konusunda da eğitimler vermekteyiz. Yetkilendirilmiş kuruluşlar iş sağlığı ve güvenliği açısından çok önemli ve biz 4857 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra bu kapsamda 2.447 tane ortak sağlık ve güvenlik birimiyle 165 bini aşkın iş güvenliği uzmanı ve yaklaşık 43 bine yakın iş yeri hekimini yetkilendirmiş olduk ve aynı zamanda analiz laboratuvarlarını da yetkilendirdik. Bu konuda ulusal ve uluslararası iş birlikleri de yapmaktayız ve salgın sürecinde de sektörlere özgü rehber ve kontrol listelerini yayınladık. Aynı zamanda şunun da altını çizmek isterim, özellikle sağlık çalışanlarımıza sunulan kişisel koruyucu donanımların test ve muayene faaliyetlerini yürüterek güvensiz ürünlerin oluşturduğu risklerden korunmalarını da sağlamaktayız.

Önümüzdeki dönemde çok önem verdiğimiz bir proje var, özellikle madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesi projesi ve biz bu anlamda da 2020-23 yıllarında bu projenin sürdürülmesini ve bu anlamda da hibe desteklerinde Avrupa Birliği kaynaklı bu projeye devam edeceğiz.

Avrupa Birliği kaynaklı bu projeye devam edeceğiz. “İSG’de Dönüşüm ve Dijital Rehberlik” kapsamında yapacaklarımız sayesinde de inşallah ülkemizdeki ölümlü iş kazası oranını daha da azaltmayı hedefliyoruz. Bu konuda planlarımızdan bir tanesi hem oranları düşürebilmek hem de en fazla kazaya sebep olan nedenleri tespit etmek için “Kazaları Önleme ve Araştırma Merkezi” kurmaktır. Yine, Sanal Gerçeklik Merkezi’imizde oluşturulan kaza senaryolarına dair eğitim materyalleri taraflarla paylaşılacak. Yaklaşık 4 milyon kullanıcısı olan İSG-KATİP uygulamasını yenileyeceğiz ve en fazla iş kazalarının meydana geldiği 5 sektöre yönelik İleri İSG Eğitim Modelini de geliştirmeye devam ediyoruz.

Bir diğer konu da bilgi ve yönetim sistemlerini sağlamak. Sosyal güvenlik sistemimizde son on sekiz yılda büyük bir değişim ve dönüşüm gerçekleştirildi. Öncelikle belirtmek isterim ki ILO’nun belirlediği çerçeveye göre sosyal hayatın tüm risklerini kapsayan, sürdürülebilir, vatandaş odaklı -norm ve standart birliğinde- bir sosyal güvenlik sahibi olmak, bu sosyal güvenlik reformuyla mümkün oldu.

Aynı zamanda genel sağlık sigortasıyla da tüm vatandaşlarımıza erişimimiz var. Bugün, baktığımız zaman mali yapımızın sürdürülebilir olduğunu ve gelir gider dengesinin de şu an için sürdürülebilir olduğunu izlemekteyiz. Karşılama oranlarına baktığımız zaman da gelir gider dengesinde 2002 yılında yüzde 71,5 olan karşılama oranının 2020 yıl sonunda yüzde 84,4 olarak gerçekleşmesini beklemekteyiz.

Sosyal güvenlik kapsamındaki önemli bir faktör de bildiğiniz gibi sisteme dâhil olan kişi sayısı. Yaptığımız reformlarla vatandaşlarımızın neredeyse tamamını sosyal güvenlik şemsiyesi altına aldık ve dolayısıyla günümüzün nüfusunun yaklaşık yüzde 99’u sosyal güvenlik kapsamı altındadır. Aynı zamanda Sosyal Güvenlik Kurumumuzla beraber birçok vatandaşımıza yönelik hizmetleri bulmayı kolaylaştırma işlemlerini sürdürmekteyiz. Nüfusumuz genel sağlık sigortası kapsamında ve 88 lira 29 kuruş ödeyerek sağlık hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Aynı zamanda geri ödeme kapsamındaki ilaç sayısını da 8.872 ilaca çıkarmış olduk. Yine, Türk Eczacıları Birliğiyle yaptığımız protokolle de 235 milyon liralık bir iyileştirme sağladık. Dolayısıyla, hem sağlığa hem de tedavilere erişimi artırmış durumdayız. Covid’le mücadelede de aynı zamanda bu sağlık altyapımıza ek olarak genel sağlık sigortasındaki yaptığımız düzenlemelerin ne kadar isabetli olduğu da bir kez daha ortaya çıktı.

Aile konumuza gelince, hepimizin bildiği gibi aile, ülkemizin dünü, bugünü ve yarını için en önemli stratejik gücümüz ve bakış açımızı da “Aileye değer, Türkiye’ye değer” olarak ifade ediyoruz. Aile hem sosyolojik hem ekonomik açıdan toplumu değiştiren, dönüştüren, muazzam bir güce sahip. Dolayısıyla, ailenin gücünü sağlam ve sağlıklı bir şekilde muhafaza etmek için kapsamlı politikalar geliştiriyoruz ve inanıyoruz ki uyumlu bir aile birliği sosyal kalkınmanın da ön şartı olacak.

ASDEP’lerimizle hanelerimizi ziyaret ediyoruz. Sosyal hizmet merkezleri sayımızı 353’e ulaştırdık, inşallah 2020 yılı sonunda 360’a, 2021 yılı sonunda da 378’e çıkartacağız. Sosyal hizmet merkezlerimize ek olarak ADEM’lerimizi ve SODEM’lerimizi artırıyoruz. Özel politika gerektiren bütün gruplarımızı da destekliyoruz. “Eğitim ailede başlar.” diyerek de hem aile danışmanlığı hem de boşanma sürecindeki danışmanlıkları destekleyerek aile birliğinin devamını sağlamayı hedefliyoruz.

Afet bölgelerinde özellikle psikososyal destek ekiplerimiz görev hâlinde. Şu anda İzmir’de de psikososyal destek ekiplerimiz bütün vatandaşlarımıza hizmet vermeye devam ediyorlar.

Sosyal politikalarımızı katılımcı bir anlayışla, akademisyenlerimizle, sosyal taraflarımızla birlikte yürütmeye devam ediyoruz. Kadın hizmetleri konusunda da “kadına yönelik şiddette sıfır tolerans” ilkesiyle devam etmekteyiz. En önemli nokta, kadınlarımızın sosyoekonomik hayatta daha fazla yer almaları. Eğitimde ve sağlıkta olan veriler, göstergeler de son on sekiz yılda bu sürecin ilerlediğini

gösteriyor. Karar alma mekanizmalarında daha fazla kadının temsil edilmesini istiyoruz. Burada, Meclisimizde de görüldüğü üzere şu anda bu oran Meclisimizde yüzde 17,24'lere yükselmiş durumda. Biz istiyoruz ki her görevde, gerek akademide, gerek siyasette, gerek bürokraside daha fazla kadınıımız karar alma mekanizmalarında yer alsın.

Yine, çalışma hayatında kadın iş gücü istatistiklerine baktığımızda da kadın istihdam oranının ve kadınların iş gücüne katılım oranının da daha arttığını görmekteyiz. Kadına yönelik projelerimizde de kadınlarımızın hem iş hayatına katılmasını, istihdamın desteklenmesini, hem de aile-iş hayatı uyumlarının sağlanmasının dengesini korumasını sağlıyoruz. Çocuk bakım desteğiyle, doğum yardımlarıyla ve diğer bütün iyileştirmelerimizde iş ve aile hayatı dengesini kurmaya çalışıyoruz.

Aynı zamanda kadınlarımızın girişimciliğini de yönlendirmeleri için ilk etap olarak düşündüğümüz, Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi'ni hayata geçirdik ve bu anlamda da farkındalık ve okuryazarlık destekleri, seminerleri düzenlemeye devam edeceğiz.

Her zaman söylüyoruz: “Kadına yönelik şiddetle mücadelede sıfır tolerans” ilkesiyle devam ediyoruz. Bu anlamda, ulusal eylem planlarımızı uyguluyoruz ve Adalet Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımızla da beraber çok etkin bir mücadele yürütüyoruz. Mercan Seferberliği'yle beraber de bu anlamda bir farkındalığı daha da artırmaya çalışıyoruz. Kadına yönelik şiddette özellikle kamu görevlilerine, kolluk görevlilerine, sağlık görevlilerine 1 milyona, 2 milyona yaklaşan eğitim ve seminerler verdik. Şiddetle mücadelede de bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, sosyal taraflarla iş birliği içindeyiz. Dolayısıyla, aynı zamanda 81 ilimizde artık ŞÖNİM'lerimiz var ve ŞÖNİM'lerimizle, aynı zamandaki SHM'ler altındaki kadın hizmetleri irtibat noktalarımızla da kadınlarımıza hizmet etmeye devam etmekteyiz.

Çocuklarımız konusunda da Çocuk Vizyon Belgesi'ni hazırlıyoruz şu anda ve aile odaklı çocuk hizmetlerimizi yürütüyoruz. Dolayısıyla, ilk önce biz istiyoruz ki aileleri yanında devam etsinler. Sosyal ve ekonomik destek sağlıyoruz, sosyal ve ekonomik destek dışında, aileleri yanında bakılamayacak olan çocuklarımızı da kuruluş bakımına alıyoruz. Aynı zamanda, koruyucu aile hizmetlerini ve evlat edindirme hizmetlerimizi de önemsemekteyiz. İnanıyoruz ki her çocuğumuz sıcak bir yuvayı hak ediyor ve şu anda, koruyucu ailenin yanındaki çocuk sayımızın, kuruluş bakımındaki çocuk sayımızdan fazla olduğu illerimiz mevcut.

Yine, gönül elçilerimizle, Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde başlatılan Gönül Elçileri Projemizde de koruyucu ailelerimizle beraber eğitimler ve köprüler kurmaya devam ediyoruz.

Sosyal ve ekonomik destek ile koruyucu aile ve evlat edindirme müracaatlarını E-Devlet üzerinden de almaya başladık ve şu anda, bugüne kadar, 17.746 çocuğumuzu evlat edindirerek sıcak bir aile ortamına kavuşturmayı sağladık. Çocuklarımız için şu anda, birçok ilimizde çocuk koruma ve ilk müdahale birimlerimiz, çocuk destek merkezlerimiz, çocuk evlerimiz, çocuk evleri sitemiz bulunmakta. Yine, ihtisaslaşmış yeni merkezlerimiz olan çocuk destek merkezlerimizi oluşturduk ve psikososyal destek programları uyguluyoruz bu merkezlerimizde. Çocuklarımız, bizi son iki yılda özellikle umutlandıran çok güzel başarı hikâyeleri yazıyorlar, 2020 yılında 30 çocuğumuz LGS'de yüzde 10 dilimine girerek 281 üniversiteye yerleşerek başarı hikâyelerini yazdılar. Biz de onların hayat boyu yanında olmaya devam ediyoruz. Çocuklarımıza İŞKUR aracılığıyla da Bir Meslek Bir Gelecek Projemizle de İŞKUR'la iş birliği içinde çocuklarımızın iş hayatına da katılmalarına devam ediyoruz yani kariyer desteği veriyoruz. Aynı zamanda mentorlerle, rol model kişilerle buluşturuyoruz ve onlara hayat boyu destek sağlamaya devam etmekteyiz.

Sosyal hizmet modellerinden yararlanan gençlere yönelik Hayata Hazırlama Rehberi'ni hazırladık ve reşit olduktan sonra da kuruluştan bakımından ayrılan gençlerimizi sosyal ve ekonomik destek hizmetlerinde de yararlandırdık. Dolayısıyla, gençlerimizi sadece kuruluşlarımızda değil kuruluşlarımızdan sonra da desteklemeye devam ediyoruz ve 2020 yılında 1.470 gencimizin kamuda istihdamlarını sağladık. Dolayısıyla, 2002'den bugüne devlet koruması altında yetişmiş yaklaşık 33 bin gencimizi kamu kurum ve kuruluşlarında işe yerleştirmiş olduk. Özellikle risk altındaki çocukları yakından izlemeyi önemsiyoruz, bu anlamda da mobil çocuk sosyal hizmetler merkezi kurduk.

Diğer önem verdiğimiz konu, öksüz ve yetim çocuklarımız. Türkiye'de 23 milyon çocuğumuzun yaklaşık 360 binini yetim ve öksüz çocuklarımız oluşturmakta, onları da yakinen takip etmek için bir birim oluşturduk.

Ulusal Çocuk Forumu'nda çocuklarımızın haklarını korumaya devam ediyoruz. Burada, çocuklarımız kendi temsilcilerini sağlıyorlar ve onlarla beraber çocukların haklarını geliştirmek konusunda da çalışmalarımız devam ediyor. Çocuk işçiyile mücadele birimlerimiz var, onlar devam ediyor. İstiyoruz ki, hiçbir çocuğumuz okuma çağında okulundan geri kalmasin, çalışmak durumunda kalmasin ve bu anlamda da mobil ekiplerle müdahale edilen çocuk sayımız 20 bini aşmış durumda, personelimizin yetkinliğinde çeşitli personel eğitimleriyle geliştiriyoruz.

Diğer bir konumuz, çocukların dijital risklerden korunması. Dijital risklerden korunması için hem çocuklarımıza hem de ebevymlere çeşitli eğitimler veriyoruz. 2021 yılında da çocuklarımızı risklerden korumak amacıyla ebeveyn rehberi hazırlayacağız. Bir sosyal medya çalışma grubumuz aracılığıyla da sosyal dijital anlamda, sosyal medyadaki dijital içeriklere müdahale ederek, bunları gerekli mercilere bildirerek çocuklarımızı dijital ortamdaki risklere karşı korumaktayız. Dolayısıyla, çocuklarımızın üstün yararı, yüksek yararı için olumsuz içerikli hem sosyal medya hem tüm yayınlardan korumayı hedefliyoruz. Çocuk dostu uygulamaları destekleyerek muzır içeriklerle mücadele etmeye devam etmekteyiz.

Engellilerimize, engelli kardeşlerimize ve yaşlılarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılımı için de bağımsız bir şekilde yaşamaları, insan odaklı ve hak temelli hizmet modelleri geliştirmeye devam ediyoruz. Engelli sağlık kurulları raporunu esas alan ulusal engelli veri sistemini hayata geçirdik. Ve böylece Sağlık Bakanlığıyla veri sistemlerimizi entegre etmiş olduk. Sivil toplum kuruluşlarıyla beraber özellikle, engellilerimiz konusunda tematik alanlarda çalışıyoruz, özel engel grupları olarak. Vizyon belgesi hazırladık 2020'den 2030'a kadar ülkemizin yol haritasını belirleyecek ve bu vizyon belgesiyle, üçer yıllık planlarla, engelli haklarının ulusal eylem planlarıyla izlenmesini sağlayacağız. Şu ana kadar, erişilebilirlik engellilerimizin toplumsal hayata tam ve etkin katılımını sağlamak için temel öncelik alanımız. Denetimler sonucunda 1.031 erişilebilirlik belgesi verdik. Yine, erişilebilirlik değerlendirme modülünü hazırladık ve erişilebilir kılavuzunu da yayınladık.

Burada da yine, çocuklarımızda olduğu gibi, engelli ve yaşlı hizmetlerimizde de aile temelli bakım modelleri önceliğimiz. 2018 yılında 7 olan gündüz engelsiz yaşam merkezlerini, 2020 yılı itibarıyla 71 ilde 124 merkeze çıkardık. En önemli desteklerimizden biri evde bakım yardımı hizmet modelimiz. Evde bakım yardımından yararlanan kişi sayısı yarım milyonu aşmış durumda ve uygulama başladığından günümüze kadar Bakanlığımızca toplamda yaklaşık 54 milyar lira ödeme yaptık, evde bakım desteği kapsamında. Yine, kurumsal kapasitemizi artırdık ve 2020 yılında -bizim kamu ve özel-kamuda 104, özelde ise 278 merkezimizde toplamda 382 merkezimizde 29 bini aşkın engellimize hizmet vermeye devam etmekteyiz. Dolayısıyla aynı zamanda engellilerimizin çalışma hayatına katılması için de korumalı iş yerlerinde çalışan her engelli için de aylık 851 lira ücret teşviki de sunmaya da devam ediyoruz. Hibe desteklerimiz de engellilerimize yönelik devam ediyor. Bunların rakamını

yani 50 bin lira olan hibe desteğini 2020 yılında engellilerimiz için 65 bin liraya çıkarttık. Her zaman dediğimiz gibi “İstihdamda engel yok.” diyoruz ve 2002 yılında kamu kurumlarında 5.777 engelli memur istihdam edilirken 2020 yılı Ekim ayı itibarıyla engelli personel sayımız 57.809 kişiye ulaşmış durumda. Engellilerimizi daha fazla istihdama kazandırabilmek için engelli iş koçluğu uygulamasını başlatmıştık. Şu anda 51 ilde, 72 birimde yürütüyoruz, iyi sonuçlar aldık bu uygulamadan, önümüzdeki dönemde 81 ile yerleştireceğiz.

“Duymamak iletişime engel değil.” diyerek güncel Türk işaret dili sözlüğümüzü çevirim içi olarak internet sayfasında kullanıcıların hizmetine sunduk ve bu sayfamız çok büyük bir ilgi gördü -engellilerimiz bu web sitesini kullanarak- Türk işaret dilini öğrenmek isteyenlere de kolaylık sağlamaktayız. Yaşlılık vizyon belgesiyle de yaşlılarımızı desteklemeye devam edeceğiz, altı temel politika alanı tamamladık ve vizyon belgesinde 21 hedefimize yönelik 63 eylemimiz olacak. Yaşlılarımızı, Yaşlı Destek Programı’yla (YADES) evlerinde destekliyoruz, şu ana kadar 13 büyükşehirde toplam 62 bin yaşlımıza ulaştık. Aynı zamanda bizim geçen sene pilot proje olarak başlattığımız Vefa Projesi de bu sene salgın kapsamında daha kapsamlı olarak uygulanarak sokağa çıkma kısıtı olduğu sürede vatandaşlarımıza hizmet etmemizi sağladı.

Yaşlılarımız için kuruluş hizmetlerimizin sayısını artırdık ve artırmaya devam ediyoruz. Covid döneminde onların sağlığını düşündüğümüz için çok önemli tedbirler aldık ve diğer Avrupa ülkelerinde maalesef vefatların yüzde 30’u ile yüzde 80’i huzurevlerinde gerçekleşirken ülkemizde Covid sebebiyle vefat oranı yani vefatların yüzde 4’ü huzurevlerinde gerçekleşti. İnşallah önümüzdeki dönemde de yaşlılarımızı daha da fazla koruyarak onların daha uzun süreler, daha uzun yıllar başımızda, başımızın üstünde olmasına yardımcı olmaya devam edeceğiz inşallah.

Bakım hizmetleri kalite standartlarını güçlendirdik ve 2020 yılında engelli ve yaşlı hizmetlerimize yönelik hem standartları hem de değerlendirme ölçülerini belirledik. Bu anlamda bakım hizmetleri kalite standartları uygulama rehberini de hazırladık.

Aynı zamanda şehit yakınları ve gazilerimiz için... Bu toprakları bize vatan hâline getiren şeyin şehit ve gazilerimizin döktüğü kan olduğunu biliyoruz. Kuşkusuz bu ruhun ve şuurun muhafazası için tarihimizin bizlere emanet ettiği hatıralara sahip çıkmaya gayret ediyoruz. Aziz şehitlerimizin emanetleri ve kahraman gazilerimize de sahip çıkmaktayız. 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla kamuda istihdamı sağlayan 44 bini aşkın şehit yakınımız, gazimiz ve gazi yakınımız bulunmakta. Onlar için hiç tereddüt etmeden bugüne kadar ne yapmamız gerekiyorsa yerine getirdik ve yerine getirmeye devam edeceğiz ve kahramanlarımızı nesiller boyunca yaşatmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen toparlayabilir miyiz Sayın Bakan?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben şöyle diyeyim: Sosyal yardımlar alanında Covid dönemine ilişkin çalışmalarımızı zaten başta aktarmıştım. Süreci toparlamak anlamında da...

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben 2021 yılı mali büyüklükleri hakkında da sizi bilgilendirmek istiyorum.

şu anda onu da okuyayım isterseniz Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Mali büyüklükleri de okuyarak kapatabilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakanlığımızın 2021 yılı toplam bütçesi 155 milyar 11 milyon 61 bin lira; Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı harcamaları için de 50 milyar 284 milyon 697 bin lira ödenek teklif edilmiştir. Bütçemizden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına 96 milyar 614 milyon 381 bin lira, SGK finansmanı açığı için 69 milyar 563 milyon 685 bin lira, SGK işveren prim indirimi için 27 milyar 45 milyon 695 bin lira, sandıklara ilişkin teşvik ödemeleri için 5 milyon lira, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne 8 milyar 111 milyon 984 bin lira, İŞF hazine prim katkısı için ise 7 milyar 537 milyon 996 bin lira, cari transferler için 522 milyon 488 bin lira, sermaye transferi için 51 milyon 500 bin lira olmak üzere toplam 104 milyar 726 milyon 364 bin lira kaynak aktarılması öngörülmektedir.

Merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan ve Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olan Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanlığının bütçe büyüklükleri ise; gider bütçesi 33 milyon 238 bin lira, gelir bütçesi 77 milyon 915 bin TL’dir. 2021 yılında 737milyon 152 bin liralık yatırım bütçemizle 115 adet inşaat ve 49 adet araştırma projesi yürütülecektir. Aynı zamanda vatandaşlarımıza inşaat ve araştırma projeleriyle hizmetlerimizi daha da yaygınlaştırarak götürmeyi hedefliyoruz.

Aynı zamanda, Bakanlığım ile Bakanlığımıza bağlı ilgili kuruluşlar hakkında Sayıştay tarafından düzenlenen raporlar hakkında da kısaca bilgi vermek istiyorum. Bunu soru cevapta da konuşacağız inşallah.

Sosyal güvenlikten İşsizlik Sigortası Fonu’nun yönetimine, sosyal yardımlara, sosyal hizmetlere kadar uzanan çok geniş bir yelpazemiz var ve çok farklı sayıda kamu hizmetleri yürütmekteyiz. Kapsamı bu kadar geniş, nitelik ve nicelik açısından da çeşitli hizmetlerin sunulduğu bir Bakanlıkta Sayıştay tarafından tespit edilen bir usulsüz ödeme, haksız kazanç sağlama ya da kamuyu zarara uğratma söz konusu olmamıştır. TBMM adına dış denetim yapan anayasal bir kurum olan Sayıştayın Bakanlığımız ile Bakanlığımıza bağlı ve ilgili kuruluşlar nezdinde yaptığı denetim ve incelemeler neticesinde düzenlediği denetim raporlarında kamu zararı, tazmin ve kişi borcunu çıkarma gibi hususlara yer vermemesini memnuniyetle ifade etmek isterim. Yani, bütçe haklarına dayalı olarak Meclisimizin bize vermiş olduğu yetkiyi usul, esas ve amacına uygun olarak kullandığımızı, sizin adınıza Sayıştay tespit etmiş ve rapora bağlamış bulunmaktadır.

Yine, Sayıştay raporunda kamu idaresi hesaplarının zamanında ve muhasebe mevzuatına uygun olarak düzenlendiğinin tespiti yapılmıştır. Bu da Sayıştay denetimine ve Meclisimizin bütçe hakkına ne kadar titizlikle riayet ettiğimizin açık bir kanıtıdır. Malumunuz olduğu üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, iki bakanlığın birleştirilmesiyle kurulmuştu. Dolayısıyla, 2018 yılında birleşmeden kaynaklanan nedenlerle kurumsallaşma ve muhasebeleştirmeyle ilgili Sayıştayın bir çok tespiti vardı. Bu yıl düzenlenen Sayıştay Raporu’nda yine memnuniyetle müşahade etmekteyiz ki Bakanlığımız 2019 yılında hesap, kayıt, işlev ve örgütlenme açısından kurumsallaşmasını tamamlamıştır. Nitekim, 2018 yılı raporlarında bu anlamdaki devir işlemlerine dair yapılan dört tespit 2019 yılına ait raporda yani elimizde bulunan, görüşülmekte olan raporda “Tam olarak yerine getirilmiştir.” denilmektedir.

Mali büyüklüğün hacmi iş ve işlemlerin çeşitliliğine rağmen de Sayıştayın sisteme ilişkin dış denetimi neticesinde ortaya çıkan tespitlerin gereğini, zamanı geçirmeden yerine getirmeye dikkat ediyoruz. Bu anlamda da yıllara sâri baktığımız zaman 2017 yılında 111 adet, 2018 yılında 58 adet Sayıştay bulgumuz varken 2019 yılında Sayıştay bulgularımızı da 44 adete indirmiş durumdayız. Bu 44 adet bulgumuzun gereğini de en kısa zamanda yerine getireceğimizi ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2020 yılında küresel olarak tüm insanlığı etkileyen Covid-19 salgınının olumsuz etkilerini birlik, beraberlik içinde aşacağımıza inanıyorum. Bu vesileyle de ben sağlık çalışanlarımız başta olmak üzere salgın süresince gerek sosyal

hizmetleri gerekse de Sosyal Koruma Kalkanı altındaki tüm programları yürütmek için çok titiz bir şekilde, özverili ve fedakârca çalışan Bakanlık personelimize de hem şahsım hem milletimiz adına bir kez daha teşekkür etmek isterim.

Bakanlığımız, mutlu ve üretken birey, uyumlu ve huzurlu aile, müreffeh toplum vizyonu ile “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” ilkesi doğrultusunda, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde 2023 hedefimize ulaşmak için daha üstün gayretle çalışmaya devam edecektir.

Sözlerime son verirken 2021 mali yılı bütçesinin ve bu bütçeyle gerçekleştireceğimiz tüm çalışmaların ülkemize, aziz milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, katkılarınızdan dolayı da şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Değerli arkadaşlar, müzakerelere başlamadan önce, Bakan Yardımcısı ve bürokrat arkadaşlarımızı bir tanıyacağız.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleeri

a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

b) Mesleki Yeterlilik Kurumu

c) Devlet Personel Başkanlığı

d)Sosyal Güvenlik Kurumu

e)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, CHP Grubu adına siz mi söz alıyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bugün biraz farklı bir sunum yaptınız. Şimdiye kadar daha farklı sunumlar alıyorduk sizden, tablolar alıyorduk, şimdi hem sunumunuzu geç gönderdiniz hem de geldiğinde daha da karışık bir şeyler gördük maalesef. Yani Bakanlığınız zaten zor bir bakanlık, çok büyük bir bakanlık, çok fazla fonksiyonu olan bir bakanlık, bir de bu şekilde bir sunum olunca ve yazılı sunum da böyle karmaşık olunca zor geçecek herhâlde çalışmalarımız. Hani diplomatlar için derler ya “Çok şey söyler ama hiç bir şey söylemez.” siz de çok şey söylediniz ama hiçbir şey söylemediniz sonuçta. Bu pandemi dolayısıyla Bakanlığınızın çok daha fazla önemi arttı, faaliyetlerinizin çok çok önemi var.

Sayın Bakanım, farkında mısınız, bilmiyorum ama bugün gündeme getirmediniz, son zamanlarda Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiğiniz kanun teklifleri, özellikle iki hafta önce gönderdiğiniz kanun teklifi -bu hafta Genel Kurulda görüşüldü, önümüzdeki hafta da görüşülmeye devam edecek- çok önemli, orada “istihdam paketi” olarak geçiyor fakat çok farklı bir çalışma yaşamı dizayn ediyorsunuz

bu kanun teklifiyle. Sadece çalışma yaşamını dizayn etmekle kalmıyorsunuz, günlük yaşantımızı da Türkiye'nin toplumsal yapısını da önemli ölçüde değiştirecek, kültürümüzü, alışkanlıklarımızı, geleneklerimizi değiştirecek türde bir kanun teklifi bu. Bir anlamda, özgürlüklerimizi kısıtlayan bir kanun teklifi Sayın Bakanım. 25 yaşın altında, 50 yaşın üstündekilerin sosyal güvenlikten mahrum, önemli ölçüde kıdem tazminatından mahrum -uygulamada o hâle gelecek görünüyor- emeklilik güvencesi olmayan bir tarzda çalışması büyük sıkıntılar doğuracaktır.

Normal olarak bu kadar önemli kanun tekliflerinin burada sizinle, siyasi otoriteyle, siyasi iradesi olanlarla tartışılması lazım, bu çok önemliydi. Taraflarla tartışılması lazımdı ama maalesef, yeni Anayasa'ya göre böyle bir imkân yok. Siz de yoktunuz, geldi kanun teklifi, burada bürokratlarla bizim onu tartışmamız mümkün değil, talimatı almışlar getirmişler. Siz de yoktunuz, seçilmiş kimse de yok, bunu tartışmadık ama tartışılması lazım. Doğru dürüst tartışılmadan, maalesef, yürürlüğe girecek gibi görünüyor. Biraz önce sendika kökenli milletvekilimiz size 3 konfederasyonun ortak deklarasyonunu anlatmaya çalıştı ama onlar da geç kalmış vaziyetler maalesef.

Türkiye için gerçekten çok çok önemli, toplumsal yapımızı değiştirecek ölçüde önemli, Türk insanını değiştirecek kadar önemli bir kanun teklifi o. Tekrar tartışılması lazım, çok farklı yönleriyle ele alınması lazım. Yaşam tarzımızdan, özgürlük anlayışımıza kadar her konuda çok önemli değişiklikler getiriyor çünkü.

Bu sosyal yardımlar pandemi dolayısıyla çok önemli ama daha da karmaşık bir hâle geldi maalesef. Siz geçen yıl "extreme poverty"den bahsettiniz, galiba mutlak yoksulluk aynı zamanda değil mi? Öyle tanımıyoruz. Bu sene ne oldu? Onunla ilgili Dünya Bankası rakamlarını bilmiyorum, hazırlık yapamadık, onlardan bahsetmediniz ama bu sene gelir dağılımıyla ilgili hem Lorenz eğrisi hem de Gini katsayısıyla ilgili olumsuzluklar olduğunu düşünüyorum pandemi dolayısıyla. Özellikle bu konuyla ilgili Bakanlığınızın çok daha hassasiyet göstermesi gerekir.

Şimdi, bir de sosyal güvenliğe girmeden şu kayıt dışı istihdam oranıyla ilgili konuşalım Sayın Bakanım. Geçen sene de söyledim, bir türlü bunu anlayamıyorum. Şimdi 52'den başladı -nedense 2002'den başlatıyorsunuz- düştü, düştü, son yıllara geldi. Şimdi, benim elimde geçmiş yıllarda verdiğiniz tablolar var ve bu yıl yaptığınız bazı açıklamalar var. "Yüzde 30'a düştü, geriledi." diyorsunuz, şimdi de "Yüzde 32." dediniz. 52'den 32'ye düştüyse yaklaşık 20 puan düşmüş demektir, 30'a düştüyse 22 puan düşmüş demektir ama son yıllarda tekrar yukarı doğru bir eğilim gösteriyordu kayıt dışı istihdam, bir yanlışlık olmasın. Yani muhakkak hedeflere ulaşacağız diye bunların bu şekilde gösterilmesi doğru değil. Rakamlara girmiyorum çünkü rakamlara güvenmiyorum da Sayın Bakanım, siz de zaten girmediniz.

Şimdi, bir de sosyal güvenlikle ilgili olarak anlaşılmadığımız bir konuyu özellikle belirtmek istiyorum. Sosyal Güvenlik Kurumu, geçen yıl dediniz ki: "218 milyar hazineden cari transfer alacak." Onun az olduğunu, çok daha fazla olduğunu söyledim. Bugün ne getirdiniz bilmiyorum ama bu sene için Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda görünen rakam -sanırım siz vermişsinizdir- 250 milyar, 249 milyar olmuş yani 218'de kalmamış. Dolayısıyla, gayrisafi yurt içi hasılaya oranı da daha önce hedeflediğiniz gibi 5'in altında değil, 5'in üstüne çıkmış vaziyette ki ben yıl sonu itibarıyla 249'da kalacağını da düşünmüyorum. Gelecek yıl için, 2021 için 259 milyar öngörmüşsünüz. Yine, gayrisafi yurt içi hasılaya oranını 4,6 yapmışsınız. Bu sene 250 milyarın üstüne çıkıyorsa cari transfer, gelecek sene 260 milyarda olması mümkün değil Sayın Bakanım, bu da 300 milyar civarında olacaktır. Sosyal Güvenlik Kurumunun bütçesi aşağı yukarı 600 milyar, 587 milyar görülmüş, 600 milyar olacak; çok

büyük bir rakam. Bu 259 milyar, burada görünen 259 milyar olmasa, bu senenin öngörülen devlet bütçesinin açığı 245 milyar, bu açık söz konusu olmayacak. Bu konuyla ilgili bir reform çalışması yapılması lazım.

Açık sanki çok daha düşük bir meblağmış gibi gösteriliyor, doğru değil, kendimizi kandırıyoruz. Bu konuyla ilgili reforma ihtiyaç var, bir an önce bunu başlatmanız lazım. Bunu üçüncü defadır konuşuyoruz, söylüyorum bütçenizde; çok önemli bir konu, gözden kaçan bir konu. Gerçek açığı göstermiyoruz, cari transfer sonuç olarak bütçe açığı doğuruyor devlet bütçesinde. Bunun çoğu da gerçekte açıktır. Evet, bazı zorunlu ödemeler var, onları biliyoruz ama onların dışında kalanlar aslında açıktır. Geçmişle kıyaslanınca devlet yardımının dışında, devlet desteğinin dışında zaten bir de toplanan primin dörtte 1'i kadar da ilave olarak destek alınıyor. Diğerleriyle birleştirilince bunun çok büyük oranda açık olduğu ortadadır Sayın Bakanım, bunu görüp buna göre işlem yapmamız lazım.

Şimdi, kesin hesaba da gireyim. Diğer arkadaşlarımıza da özellikle sosyal güvenlik ve sosyal yardımlar konusunda söz hakkı bırakmak istiyorum. Ama bir şey daha söyleyeyim: Voltaire'in bir sözü var "Çalışmak üç şeyi önler. Bir tanesi, can sıkıntısını önler; bir tanesi, kötü alışkanlıkları; bir de yoksulluğu önler." diyor. Bizim çalışma hayatı bu üçünü de önlemiyor. Çalışıyorsanız canınız daha fazla sıkılıyor, kötü alışkanlıkları daha fazla edinebiliyorsunuz, yoksulluğunuz da bitmiyor maalesef. Hâlbuki çalışmanın bu üçünü de önlemesi lazım; can sıkıntısını, kötü alışkanlıkları ve yoksulluğu. Öyle bir çalışma hayatı dizayn etmemiz lazım. Bu son düzenlemeler, maalesef, tam tersi bir çalışma hayatı getiriyor.

Türkiye'nin, Avrupa Birliğiyle entegrasyonu hedeflemiş bir Türkiye'nin tutup da Çin gibi, Kore gibi çok düşük ücretle kalkınmayı hedeflemiş olması, böyle bir yola girmesi, birdenbire, ilgili kesimlerle konuşmadan bunu yapıyor olması hiç doğru değil Sayın Bakan. Ya, Türkiye ücretle ilgili maliyetlerini sıfırlasa rekabet edebilir mi dünyayla, mümkün müdür? Bütün ücret maliyetini sıfırlasa rekabet edebilir mi? Buna bakmamız lazım, buna göre çalışma hayatımızı dizayn edeceğiz. Biz Avrupa'nın hemen kıyısında, Avrupa'yla bu noktaya gelmiş bir ülke olarak, onlarda o kadar yüksek ücretler varken bu kadar düşük ücretlerle devam edebilir miyiz, tahammül edebilir miyiz buna? Şimdiye kadar daha makul ücretlerle, sosyal toplumun birbirine olan desteğiyle, gelenekleriyle yaşamış, belli bir noktaya gelmiş; bu noktadan sonra kentleşmesini aşağı yukarı tamamlamaya çalışıyor iken birdenbire ücret seviyesinin düşürülmesi bu toplumu çok büyük sıkıntılara götürür, çok büyük sıkıntılar söz konusu olur. Bu noktada çok dikkat edilmesi lazım. Çok büyük bir sorumluluk alıyorsunuz, bu sorumluluğu paylaşıyoruz, sosyal kesimlerle konuşulması lazım, bilerek Türkiye böyle bir şey yapıyorsa bilerek yapmalı. Türkiye, kalkınma ve büyüme için ücretleri bu derece düşürmeyi tercih etmemeli bana göre. Bu toplumsal büyük sıkıntılar yaratacaktır.

Şimdi, kesin hesaplarla ilgili, Sayıştay raporlarıyla ilgili dediniz ki, şöyle not almışım: "Kamu zararı yok, yolsuzluk bulunmadı Sayıştayın raporlarında." Şimdi, Sayıştay hiçbir zaman yolsuzluk bulmak, kamu zararı tespit etmek için bu raporları yazmıyor. Sayıştay millet adına, TBMM adına bu çalışmayı yapıyor ve önemli olan, buradaki çalışmada da bizim amacımız bütçenin çıkmaması değil, bütçenin çıkmaması diye bir şey söz konusu değil zaten, eskiden de öyleydi, bütçe her hâlükârda çıkardı, 40 kişilik Komisyonun onun için en az 24'ü iktidardandı, bütçe çıkardı, muhakkak çıkması gereken kanunlardı. Ama bütçe sırasında konuların tartışılması, konuşulması, yapılan harcamaların doğru yapılıp yapılmadığının, usulüne, mevzuata uygun olup olmadığının tartışılması gerekirdi, bunun da kamuoyu tarafından bilinmesinin sağlanması gerekirdi. Şimdi yapılmayan bu, ne kamuoyu biliyor ne burada biz doğru dürüst tartışabiliyoruz. Dolayısıyla "Sayıştay raporlarında yolsuzluk ya da kamu zararı yoktur." demeniz doğru değil, öyle bir amacı yok zaten Sayıştayın. Bizim amacımız da o

değil, burada bu raporları gündeme getirirken ama şu var: Sizin Bakanlığınızın Sayıştay raporlarında daima çok önemli tespitler var, bulgu sayısı çok fazla olmasa da çok önemli tespitler var. Bakın, geçen yıl izlemeye göre 11 yerine getirilmeyen, 4 de kısmen yerine getirilmeyen, sonuç olarak 15 yerine getirilmeyen bulgu var. Sadece 4 tanesini yerine getirmişsiniz Bakanlık olarak.

Mesela, kamu zararı yok diyoruz ama engellilere, bulgu 8, engellilere destek amacıyla yapılan çeşitli ödemelerde değerlendirme ölçütleri ve uygulama birimi farklılıklarının olmasıyla ilgili bir tespiti var Sayıştayın. Burada çeşitli kriterlere göre bir değerlendirme yapmış, 2828 sayılı Kanun uygulamasında tüm engel oranlarına aynı tutarda, 2022 sayılı Kanun'un uygulamasında farklı engel oranlarına farklı tutarda ödeme yapılması; iki, muhtaçlık kriterinde farklılık; üç, muhtaçlığın belirlenmesinde farklılık; dört, Bakanlık bütçesinden yapılan aynı kapsamdaki ödemelerin farklı birimlerce değerlendirilip yürütülmesi konuları sonuç olarak engellilere destek amacıyla yapılan çeşitli ödemeler dolayısıyla farklılıklar yaratıyor. Burada kamu zararının olup olmaması önemli değil, kamu zararı da vardır burada, lehine de vardır ama önemli olan sonuçta bu hizmetin doğru, hakkaniyetli, adaletli bir şekilde verilmesi, Sayıştayın tespiti budur. Bu doğrultuda işlem yapmanız lazım, yapılan işlemde bir hata varsa -size göre belki aksini de söylemek mümkündür- o zaman burada tartışacağız, doğrusunu bulacağız, tespit edeceğiz, bir sonraki yıl daha doğru bir işlem yapacağız, Sayıştay raporlarıyla amaç budur.

Sosyal Güvenlik Kurumunun 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'na bakıyorum. Burada da toplam 17 bulgu söz konusu. Mesela, diyorsunuz ya "Kamu zararı yoktur." diye. Bir kere, iç kontrol sistemiyle ilgili epey eleştirisi var ama ilk bulgu şu, Sayın Bakanım: Kurum alacaklarının takibinin yapıldığı yazılımın entegrasyonunun sağlanmamış olması; zaten bu, kamu zararı doğurabilecek -doğdu mu doğmadı mı bilmiyoruz ama- bir konudur. Yani muhakkak bu konuda çalışmalarınız var ama sonuçta bu buna yol açabilecek bir konudur, böyle bir eksiklik. İcraya intikal eden bazı kurum alacaklarının tahsil edilmemesi 5'inci bulgu. Şimdi, önemli meblağlar da var, tablolar hâlinde vermiş, sebep olarak da icra memuru sayısının yetersizliği -ki bu, yıllardan beri var- tebligatla ilgili sorunlar; bunları gayet güzel anlatmış. Bunların ele alınması, burada da konuşulması lazım, sizin de özellikle bu konuları konuşmanız lazım. Evet, Sayıştay, icra memur sayısının yetersizliğini görmüş, haklıdır, biz de icra memur sayısını artıralım, kadro sayısını artıralım, sizin böyle bir talebinizin olması lazım böyle bir eksiklik varsa, tebligatla ilgili sorunlar varsa mevzuatı değiştirelim, bunların gündeme getirmeniz lazım; burada konuşuyorsak bu amaçla konuşuyoruz. Sonuçta, icra yoluyla bazı tahsilatların yapılmasında eksiklik varsa kamu zararı yok mudur? Muhakkak vardır.

Bir de prim borcuna karşılık alınan taşınmazların satılmaması konusu var Sayın Bakanım, 11'inci bulgu. Şimdi, diyor ki Sayıştay: "SGK, 30/10/2019 tarihi itibarıyla bu kapsamda toplam 855 milyon lira tutarında prim borcunu terkin ederek 840 adet taşınmaz edinmiş. Bununla birlikte 30/10/2019 tarihi itibarıyla bu taşınmazlardan yalnızca 140 adedinin satıldığı ve bu satışlardan 38 milyon gelir elde edildiği, diğer bir ifadeyle 2012 yılından bu yana takipli borçlara karşılık satın alınan taşınmazlardan değer itibarıyla yalnızca yüzde 4,4'ünün satıldığı ve geriye kalan yüzde 95,6'sının ise henüz nakde dönüştürülmediği tespit edilmiştir." Yani prim borcuna karşılık alınan taşınmazların, gayrimenkullerin demek ki çoğu bunu karşılayacak nitelikte değil ve önemli meblağlara ulaşmış, 840 taşınmaz söz konusu. "Sonuç olarak, 31/12/2019 itibarıyla SGK'nin mülkiyetinde takipli alacaklardan alınanlar dâhil 2.043 taşınmaz vardır." diyor, 2.043. Bunların elde tutulması, envantere alınması, takip edilmesi, kiraya verilmesi veya boş tutulması, bütün bunlar sorundur. Sayın Bakanım, demek ki gayrimenkul alınırken teminat olarak çok düşük değerli, satılma değeri olmayan gayrimenkuller söz konusu olmuş. Şimdi, burada kamu zararı yok mudur? Kamu zararı vardır tabii ki yani eğer kamu zararı arıyorsak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlayabilir miyiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim, süre verdiniz.

İş Kurumuyla ilgili olarak; kurumla ilgili 3, fonla ilgili de yine 3 bulgu söz konusu, çok kısa bahsedeceğim.

Fonla ilgili bulgular şöyle önemli: “İşsizlik Sigortası Fonu’nun muhasebe kayıtlarının hangi usul ve esaslara göre tutulacağına ilişkin yasal dayanak yok, Yönetim Kurulunun böyle bir karar alması gerekir.” diyor Sayıştay. Bulgu 2’de de “İşsizlik Sigortası Fonu ile tahsilat aracısı bankalar arasında borçlu ve borç konusu itibarıyla dijital bir entegrasyonun olmaması sıkıntı yaratıyor.” diye bir tespiti var ve ilk bulgu yine orada da aynı şekilde önemli.

Sayın Bakanım, çok büyük bir Bakanlığınız var, sıkıntıları da çok, gittikçe de artıyor bu pandemi dolayısıyla ama daha da netleşmesi lazım. Önümüzdeki yıl lütfen böyle olmasın sunumunuz, daha net olsun, biz de ayırt edebilelim kurumlar itibarıyla, biz de size yardımcı olabilelim; iyi niyetle bunları söylüyorum.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, tabii, bizim Komisyon üyeleriyle, grup sözcüleriyle yapmış olduğumuz görüşme neticesinde ağırlıklı olarak sorularını konuşma esnasında soracaklar, dolayısıyla cevap bölümünde bizim özellikle sizden talebimiz bu soruların mümkün olduğu ölçüde cevaplandırılması. Özellikle konuşma anında gündeme getirilen sorular da arkadaşlarımız tarafından not edilirse günün sonunda size söz verdiğimizde bunların mümkün olabildiğince cevaplandırılmasını arzu ediyoruz, bunu özellikle ifade etmek istedim.

Şimdi, HDP Grubu adına Sayın Kerestecioğlu; buyurun lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; öncelikle bir soruyla başlamak istiyorum bakan yardımcılarınız ve personeli, diğer müdürlüklerdeki arkadaşları tanıdık, kendilerini tanıttılar ve personelin cinsiyet dağılımı tablosu var aynı zamanda ama bu cinsiyet dağılımının pozisyonlara göre dağılımını size sormak istiyorum.

Bir diğeri de; hakikaten burada, bu kitapçık -ki kitapçık da çok karmaşık bir kitapçık yani bölümlemeleri, tasnifleri hakikaten takip etmeyi çok güçleştiren bir kitapçık- hani amiyane tabirle, kusura bakmayın ama “Arkamızdan atılsaydı.” diyecektim. Yani neredeyse sonuna geldik sunumun ve biz bunu takip edemedik yani ne rakamlara bakabildik, ne sunumu takip edebildik. Şimdi, bu, bir bütçenin, Türkiye’nin neredeyse en önemli bakanlıklarının bir araya geldiği, tekleştirildiği bir bütçenin bu şekilde sunulması ve insanlarca, buradaki milletvekillerince dâhi bunun takibinin güç olması bence çok ciddi bir durum yani ciddiye alınmadığını gösteriyor; sanki “Biz yapalım, dostlar alışverişte görsün.” gibi bir şey. Biz bunu hak etmiyoruz, bu ülkedeki kimse özellikle de çalışanlar bugün başlarına gelenleri asla hak etmiyor ama bu bütçenin sunumu ve şu andaki ciddiyetsiz durum da zaten ne kadar önemsendiklerini gösteriyor diye düşünüyorum.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı için öngörülen bütçe 2021 merkezi yönetim bütçesinin yüzde 12,7’si ve ayrılan pay 155 milyar lira; bu, çok büyük bir tutar. Elimizde tam 155 milyar lira var ve bize düşen, emekleriyle memleketi var edenler için, toplumun ezilenleri, ayrımcılığa

uğrayan kesimleri için bu bütçenin en doğru, en adil şekilde nasıl harcanacağını tartışmak. Bir devleti sosyal devlet yapan esasen ne kadar para harcadığı değil, bu harcamaların nasıl bir politik ve kurumsal perspektifle tasarlandığı.

Teklifte sosyal politikaya ayrılan tutar yaklaşık 50 milyar lira. Peki, bu 50 milyar lira nasıl kullanılacak? Biz, burada toplumsal sorunlara kalıcı çözümler bulmaktan ziyade maalesef bu sorunları idare etmeye hatta geçiştirmeye yönelik bir bütçe görüyoruz, bakım sorumluluğunu kamusal bir hizmet olarak sunmak yerine aileye yükleyen, devletin sorumluluklarını ve yoksulluğun idaresini kadınların sırtına yıkan, büyük ölçüde bakım ve yoksulluk ekseninde yapılan sosyal yardım transferleri görüyoruz ama sosyal yardımlara ayrılmış 42 milyardan fazla kaynağa paralel olarak sosyal dışlanma ve şiddetle mücadele, güvenceli istihdam ve kamu hizmetlerinin erişilebilir olmasına yönelik yatırım ödenekleri görmüyoruz. Yani biz kadınlar için mesela bir fabrika kurulduğunu ya da bununla ilgili Maliye Bakanlığıyla ya da kadınlar şiddete uğrarken aslında İçişleri Bakanlığıyla bir koordinasyon hâlinde “Kadına yönelik şiddeti önlemek için eğitim konusunda bütçenizden bu kadar ayırmalısınız.” diyen bu koordinasyon sembollerini bu bütçede görmüyoruz. Bunu aslında Bakanlığın 2023 hedefleri söylüyor bize, gerçekten güvenceli istihdam ve kamu hizmetlerinin erişilebilir olmasına yönelik yatırım ödeneklerini görmediğimizi 2023 hedefleri söylüyor. Şu anda 81 olan ŞÖNİM sayısı 2023’ kadar hiç arttırılmayacak. Nüfusu 20 milyon olan İstanbul’da kadınlar 1 ŞÖNİM’le idare edecekler, sadece 1 ŞÖNİM’le. 40 milyondan fazla kadının yaşadığı bir ülkede şu anda 150 olan sığınak sayısı, 2023’e kadar en fazla, o da olabilirse 165’e çıkacak, bugün 104 olan engelli bakım ve rehabilitasyon merkezi sayısı 2023’te en fazla 120 olacak. Hiç yatırım yapılmayacak, kurumsal mekanizmalar çoğaltılıp geliştirilmeyecek ama kadına yönelik şiddeti sonlandıracak; engelli yurttaşların daha kolay iş bulmasını, sosyal hayata daha kolay karışmasını sağlayacaksınız. Nasıl olacak bu bütün bunları yapmadan? Diyeceksiniz ki: “Biz yurttaşlara 40 milyar liranın üstünde sosyal yardım bütçesi ayırdık.” Tamam, güzel de sosyal yardımın işlevi yoksulluğu, işsizliği, bölgesel gelir adaletsizliğini gidermek değildir ki; sosyal yardımlar en iyi ihtimalle kapitalizm, patriarkal ırkçılık gibi yapısal sorunların yarattığı sosyoekonomik eşitsizlikleri bir nebze dengelemeye yarar, dışlanan kesimler için çok sınırlı bir koruma sağlar. Ancak iktidarınızda sosyal yardımlar çoktandır bir denge mekanizması olmaktan çıktı ve sosyal devlet olmanın asli unsuruna dönüştürüldü yani hak temelli bir şey yok gerçekten iktidarınız sürecinde; hak değil, inayet. Yani “Sosyal yardım olmasın.” demiyoruz ama bu, hayırseverlik ve minnet ilişkisine indirgendi, hatta topluma tek çareymiş gibi dayatıldı, hatta bu da yetmedi, iktidarınıza siyasal desteğin azalması durumunda bir gözdağı verme aracına da dönüştürüldü. Ve ne yazık ki, görüyoruz ki sosyal yardıma ihtiyaç duyan yurttaşların sayısı giderek artıyor. Cumhurbaşkanlığı verilerine göre, 17 milyondan fazla vatandaş bir şekilde sosyal yardım desteklerine ihtiyaç duyuyor, oysa ŞÖNİM’lerin, çocuk merkezlerinin, yaşlı ve engelli yurttaşlara hizmet veren merkezlerin sayısını çoğaltmak mümkün, bunun için kaynak var; istihdamdan dışlanan kesimler için evden çalışma, yarı zamanlı veya esnek çalışma yerine güvenceli iş alanlarını yaratacak akıl ve kaynak var. Öncelikle de sosyal hizmetleri Diyanete veya belli vakıf ve derneklere ihale etmekten vazgeçmelisiniz arkadaşlar. Gerçekten, bu çeşitsizlik içerisinde sosyal hizmeti de sağlayamıyorsunuz ve hak temelli bir yaklaşımı da -dediğim gibi- benimsemekten tamamen vazgeçmiş durumdasınız.

Dünyanın pek çok yerinde bütçe hazırlık süreçleri öncesinde toplumsal cinsiyet etki değerlendirmesi yapılır ve bu, kadın grupları, feminist örgütler, STK’ler ve akademisyenlerle birlikte yapılır. Şimdi, Mecliste de 2014 yılında çalışma yürüten Komisyondan bu güne, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda pek çok çalışma yapıldı ama hâlen bu yöntem hayata geçirilmedi. Ben Sayın Naci Ağbal’ın birçok kere buradan “Evet, çok önem veriyoruz.” dediğini, defalarca bunu söylediğini duymuşumdur, buna tanık olmuşumdur ama maalesef, toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçeleme konusunda, bunu

hayata geçirme konusunda bir şey yapılmadı. Biz bu yıl HDP Meclis Kadın Grubu olarak bu yaklaşımı hayata geçirmek için somut bir adım atarak gazeteci, yazar, akademisyen, aktivist, sendikacı kadınlarla birlikte bir toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçe çalıştayı düzenledik ve aslında onların öneri ve isteklerini, taleplerini aktarmak istedik. Normalde, tabii, bunu biz de yapabiliriz bir parti olarak ama asıl yapması gereken burasıydı ve burada olmaları gerekiyordu, bunu baştan itibaren defalarca söyledik ama STK'lerin, kadın örgütlerinin, akademisyenlerin, aslında sorunun muhataplarının sendikalar da dâhil olmak üzere burada maalesef yeri yok. Yine de ben onların bu çalıştayı, bizim yaptığımız çalıştayıdan çıkan taleplerinden birkaçını ifade edeyim.

Öncelikle, evet, katılımcı bir bütçe istiyorlar, bakım yükümüzü hafifletecek ücretsiz kreşler, kamusal bakım merkezleri istiyorlar, ev kadınları için sağlık güvencesi, kadınlar için özgün ve daha adil bir vergi politikası, erken emeklilik gibi kadınların çifte yükünü görünür kılacak ödeneklerin oluşturulmasını talep ediyorlar. Daha önce hak örgütlerine bu konuda söz verilmesine rağmen Sayın Bakan, kadınların bir ped ihtiyacını karşılamak için bile ödenek yok cezaevlerinde; bu küçük ama önemli bütçe kalemini bütçede görmek istiyorlar. Bunu burada dile getiriyor olmam gerçekten ayıp.

Meslek eğitiminde ve iş kollarında kadınlar için kota, kadınlar iş arayıp bulamadığında süresiz işsizlik ödeneği, eşit işe eş değer ücret istiyorlar, eğitimde eşitliği sağlamak için üniversite öğrencisi genç kadınların ihtiyaçlarının kamu kaynaklarından karşılanmasını talep ediyorlar. Bu talepler kadınlar ve erkekler arasındaki süregiden derin eşitsizliği gidermek için atılması gereken belki ilk adımlar ve çok da büyük adımlar değil aslında.

Değerli arkadaşlar, pandemi döneminde derinleşen eşitsizliklerden biraz söz etmek istiyorum. Covid-19 salgınında topluma evlerde kalın çağrısı yapılırken evlerde kalmanın yükü de kadınlara yüklendi. Hastaların ve hasta olmayan bireylerin bakımı, kreşlerin, okulların, özel rehabilitasyon merkezlerinin pandemi tedbirleri için kapalı tutulması, çocuk bakımı, hijyen uygulamalarının artması ve sağlıklı beslenme... Bunların hepsi hayati tedbirler ve bunların hepsi kadınların üstüne yüklendi. Okulların kapanmasıyla kadınlardan zamanlarının çoğunu ev içi emek ve bakım işlerine ayırmaları beklendi. Bu ne demek? Çalışan kadınlar, çifte yükü çok daha ağır bir biçimde yaşayacak, bu nedenle ya işten çıkarılacak ya da istifa etmek zorunda kalacaklar, iş arayan kadınlar, iş aramaktan vazgeçecekler, eğitimlerini sürdüren kadınların bir kısmı da okul hayatını bırakacak demek bu. Evet, işten çıkarma yasağının engellemediği kayıt dışı, güvencesiz, geçici sürelerle çalışan kadınların birçoğu ise çoktan işlerini kaybettiler. İşsizlik Fonu veya kısa çalışma ödeneği kapsamının da dışında tutulduğundan mevsimlik tarım işçilerinden ev işçilerine dek birçok kesim neredeyse hiçbir geliri olmadan açlıkla karşı karşıya bırakıldı.

DİSK-AR'ın yaptığı geniş tanımlı işsizlik hesaplamasına göre: Covid-19 etkisiyle revize edilen geniş tanımlı kadın işsizlik oranı yüzde 45,3; yani, 5 milyon 219 bin kadın ya iş aradığı hâlde bulamıyor ya da iş aramaktan vazgeçmiş durumda. Mart 2019'da 8 milyon 926 bin, yüzde 28,8 olan istihdam edilen kadın sayısı 804 bin azalarak; Mart 2020'de 8 milyon 122 bine, yüzde 25,8'e geriledi. Böylece son bir yılda istihdam edilen erkeklerin sayısı yüzde 4,5 azalırken kadınların sayısı ise yüzde 9 azaldı; yani, bugün, çalışma çağındaki her 4 kadından sadece 1'i istihdama katılıyor.

Evet, karantina dönemi birçok kadın için ev içi şiddet riskinin de arttığı bir dönem oldu ve aynı zamanda bu konudaki tedbirler de azaltıldı, hem risk arttı ama tedbirler de azaltıldı. Biz bununla ilgili ilk başta bir araştırma yaptık, kendimiz aradık kurumları, karşımıza çok sayıda erkek görevli çıktı; hadi bunu bir kenara bırakıyorum ama ne koordinasyondan haberleri vardı ne de gerçekten nasıl cevap verileceğinden o sorunlara, pandemi döneminde kadına yönelik şiddet konusunda.

6284 sayılı Kanun tedbirlerinin uygulanmasında kısıtlılık getirildi. Sonra İnfaz Kanunu'nda değişiklik yapılarak kadınlar için şiddet tehdidi oluşturabilecek erkeklerin hiçbir tedbir alınmadan salıverilmesi sağlandı ve yaz boyu da İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme tartışmaları bizzat iktidar tarafından yeniden yeniden gündeme getirildi. Bildiğiniz gibi karantina döneminde hizmetlere ulaşmanın tek yolu internet ya da telefonda oysa pek çok kadın, şiddet uygulayanla aynı yerde olduğu için değil, aynı zamanda internet gibi araçlara erişimi olmadığı ya da bunları kullanmayı bilmediği için de başvuru yapamadı. Oysa yol haritası belli. 2018 yılında yayınlanan GREVIO Raporu'ndaki acil, orta ve uzun vadeli tavsiyelere kaynak ayırmak zorundayız. Kolluk ve yargı personeline yönelik eğitimlerin artırılması, ulusal eylem planlarının etkin uygulanması, 7/24 ücretsiz, çok dilli bir "Alo şiddet" hattının açılması, cinsel şiddet kriz merkezlerinin kurulması için pekâlâ kaynak ayrılabilir. Vallahi, kaç yaşıma geldim, bunları söylemekten gerçekten usandım; bunları yine soruyorum yine bunların cevabını bekliyorum.

Engelli ve yaşlılar için oluşturulan politikaların da tamamen sosyal yardımlara endekslendiği görülüyor. Binlerce kamu personeli alınmasına rağmen pandemi gerekçesiyle bu yıl boştaki engelli kadroları için herhangi bir atama yapılmadı. Üstelik pandemiyle özel sektörde çalışan çoğu engellinin ücretsiz izne ayrıldığı, pandemi devam ettiği sürece ve süreç bitiminde işsiz kalma riskleri göz önünde bulundurulduğunda engellilerin istihdamı için acil önlemlere ihtiyaç duyuluyor.

Diğer yandan, pandemi döneminde bir başka sorunu olan kesim: yaşlılar. Onların sorunları daha belirgin hâle geldi; yaşlı bireylerin hareket etme, sosyalleşme, ekonomik aktivitelere katılma gibi ihtiyaçları gözetilmeden getirilen yasakların ayrımcılığa ve yaşlıların hedef hâline getirilmesine neden olduğuna tanık olduk. Türkiye, hızla yaşlanan bir ülke; şu anda 65 yaş üstü nüfus yüzde 7 olsa da 2050, 2060 yıllarına gelindiğinde 65 yaş üstü nüfusun yüzde 25 olacağı tahmin ediliyor ve gerçekten çalışma yaşamında karşılaştıkları ayrımcılıkların önlenmesi, emeklilikte yaşa takılanlar gibi istihdamdan dışlanan bireylerin sosyal güvenceye kavuşturulması gibi önlemler için bütçe ayrıldığını artık görmek istiyoruz.

Bakanlığımızın görev alanlarından çok önemli bir alan da çocuklara ilişkin politikalar. Türkiye nüfusunun üçte 1'ini çocuklar oluşturuyor ama buna rağmen ülkemizde yıllardır bir çocuk hakları siyaseti oluşturulabilmiş değil. Bu nedenle Türkiye'de çocuk istismarı gibi derhâl adım atılmasını gerektiren yakıcı sorunlar ortaya çıkıyor. Ülkemizde çok ciddi bir çocuk hakları sorunu olduğunu çocuk işçiliği rakamları dahi ortaya koyuyor. TÜİK'in son verilerine göre Türkiye'de 720 bin çocuk işçi bulunuyor ki bu, sahada çalışanların aslında rakamları değil, sahada çalışanlar bunun 2 milyona yakın olduğunu söylüyor, 2 milyona yakın çocuk işçi; hadi ortalamaya alın 1 milyon deyin, 1,5 milyon deyin, bu çok ciddi bir rakam arkadaşlar ve son üç buçuk yılda en az 194 çocuk yaşamını yitirdi, 194 çocuk yaşamını yitirdi. Evlerde hani o dokunmaya kıyamadığımız, nerelere koyacağımızı bilemediğimiz, en iyi eğitimleri alsın istediğimiz çocuklar evet, bizim çocuklarımız.

2 Bakanlığın 2018 yılında birleştirilmesiyle birlikte çalışma hayatını düzenleyen koskoca bir bakanlığın faaliyetleri birkaç genel müdürlüğe sıkıştırıldı ve âdeta çalışanlar aleyhine pasivize edildi. Türkiye İstatistik Kurumunun güvenilir olmayan verilerine göre Türkiye genelinde işsiz sayısı haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre 152 bin kişi azalarak 4 milyon 101 bin kişiye geriledi. Biliyoruz ki pandemi süreciyle birlikte uygulanan kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izne çıkarılıp nakdî ücret desteğinden yararlanan milyonlarca insan da istihdam istatistiklerine ekleniyor; dolayısıyla bu rakamlar doğru değil. Sigorta primleri yatmazken milyonlarca insan asgari ücretten bile düşük bir ücretle geçinmek zorundaysa maalesef hakikatimiz açıklanan verileri doğrulamıyor. Ancak öyle sayılar var ki

arkadaşlar, bunlar karşısında gerçekten isyan etmemek mümkün değil. 2011 yılından beri Bakanlığınız sağlamadığı verileri bizlere sağlayan İşçi Sağlığı Ve Güvenliği Meclisi 2020 yılının ilk dokuz ayında en az 1.493 işçinin önlenebilir iş kazalarında hayatını kaybettiğini açıkladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kerestecioğlu, lütfen konuşmanızı tamamlayabilir misiniz?

Bir saniye efendim.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – 1.493 işçi hayatını kaybetti arkadaşlar. Evet, güvenceli çalışma koşulları iktidarınız boyunca yavaş yavaş ortadan kaldırıldı, bu süreçte bugün, MÜSİAD, izole üretim merkezlerinde “MESS-SAFE” elektronik pranga gibi, işçiler üzerinde baskıyı ve denetimi artıracak önerileri fütursuzca yapıbiliyorsa bunu elbette iktidarınıza borçlu.

İşçilerin yüzde 90’ı sendikasız, yüzde 92’si toplu iş sözleşmesi kapsamında değil. Sayın Bakan, ülkenin neresinde birisi hakkını aramaya, savunmaya görsün iki gün önce Meclis kapısında kıdem tazminatının gasbına karşı açıklama yapmak isteyen sendika temsilcisi ve işçilere olduğu gibi karşısında polisi buluyor; gerçekten bu kabul edilebilir bir şey değil. Grev hakkı gasbedilmiş durumda; 17 grevi, 2003 yılından bu yıla tam 17 grevi erteleme yoluyla siz yasakladınız. Ve çalışanların en önemli güvencesi olan İşsizlik Fonu’nun akıbeti belli değil; daha doğrusu belli, işveren fonu oldu orası artık, gerçekten.

Evet, çalışma alanında yıllardır yarattığınız tahribatı gidermek hiç kolay olmayacak ama hemen bu bütçede yapılması gereken şeyler, tedbirler var; bunları kısaca, hemen söyleyip bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama lütfen tamamlarsanız.

Buyurun, lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Asgari ücreti vergiden muaf yapalım, net 4 bin lira olsun, 4 bin lira arkadaşlar. Neden bahsediyoruz gerçekten? Yani hangimiz 4 bin lirayla geçinebiliriz ya! Yani bir bakalım, gerçekten insanlarla empati kurmayı öğrenelim; 194 çocuk hayatını kaybetti dediğim zaman evdeki çocuğu düşünelim, 1.493 işçi dediğim zaman gerçekten karşımızda çalışan işçiyi düşünelim, evimizde çalışan işçiyi düşünelim ve 4 bin lira asgari ücret yapalım dediğimiz zaman gerçekten 4 bin lirayla kendimiz geçinebilir miyiz ya da şu an...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Son veriyorum efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim.

Lütfen son sözlerinizi alalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Kusura bakmayın, çünkü gerçekten çok hayati ve önemli konular ve biz birçok şeyi istişare etme imkânı bulamadık.

Evet, bunları düşünelim. En az 1.000 lira gelir desteği sağlayalım, yurttaşlık geliri konusunda ciddi bir tartışma yaratmamız gerekiyor gerçekten. Kiralık işçilik ve taşeron işçiliği kaldıralım ve başka şeyler var, bunları soru olarak da size iletebilirim ama bir şey söylediniz: “Kazaları Araştırma Önleme Merkezi...” Hiç kurmanıza gerek yok, işçiler bunun cevabını biliyorlar; -bütün pandemi sürecinde bizi

aradılar; tıktış tıktış yerlerde çalışıyorlar, yemek yerken dip dibe yiyorlar, dip dibe yerlerde yatıyorlar-onlar kazaları araştırmayı da önlemeyi de biliyorlar yeter ki işçilere sorun, yeter ki bizlere sorun, yeter ki istişare edin, yeter ki diyalog yollarını açık tutun ve eşit, adil, yaşanabilir bir ülke isteyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Coronavirüs salgının en fazla olumsuz etkilediği alanlardan biri de iş gücü piyasası ve çalışma hayatıdır. Salgına karşı alınan ekonomik ve sosyal hareketliliği kısıtlayıcı tedbirlerin etkisiyle ekonomik aktivite nisan ayında belirgin bir şekilde daralmıştır. Türkiye’de genel anlamda bir karantina uygulanmaması ve firmaların önemli bir kısmının tam kapasitede olmasa bile üretimlerine ve ihracata devam etmiş olması ekonomik aktivitedeki ve istihdamdaki daralmayı sınırlandırmıştır. Atılan adımların etkisi ve kademeli normalleşme süreciyle ekonomik aktivite haziran ayından itibaren toparlanmaya başlamıştır. Salgına karşı alınan ekonomik ve sosyal hayatı kısıtlayıcı tedbirlerin etkisiyle nisan ayında iş gücü sayısı -yüzde 9,3 oranında- 3 milyon 13 bin kişi, istihdam sayısı -yüzde 9,2 oranında- 2 milyon 585 bin kişi azalmış; buna karşılık, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar -yüzde 95,2 oranında- 2 milyon 175 bin kişi artmıştır. Bu nedenle, işsizlik oranında bir düşme görünse de iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalışanların dâhil edilmesiyle hesaplanan geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,6’dır, bu oran mayıs ayında yüzde 25,1’e çıkmıştır. Küresel finans krizinin yaşandığı 2009 yılında, şubat ayı itibarıyla da, geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,7 olmuştur. TÜİK tarafından son açıklanan temmuz dönemi verileri itibarıyla, istihdam sayısında geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 254 bin kişi azalma görülmektedir. İşsizlik oranı yıllık bazda 0,5 puan azalarak yüzde 13,4 görünmekle birlikte yine, geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 23,8’dir. Bu oranın mayıs ayında yüzde 25,1 düzeyinde olduğu dikkate alındığında, iki ayda 1,3 puan düşme olduğu görülmektedir. İstihdamı korumaya ve artırmaya yönelik bugüne kadar alınan tedbirlerin bu düşüşü daha da hızlandırması beklenmektedir zira, sanayi üretimi ve PMI verileri ağustos, eylül ve ekim aylarında istihdamda artışa ve dolayısıyla işsizlikte azalmaya işaret etmektedir. Son açıklanan Türkiye İmalat Sanayi PMI Ekim Ayı Raporu, istihdam yaratma hızının son otuz iki ayın en yüksek düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir. Komisyonumuzca en son kabul edilen ve Genel Kurul aşamasında olan istihdam teşviklerini içeren düzenlemenin de önümüzdeki dönemde istihdama olumlu katkı yapması beklenmektedir.

2020 yılında istihdamın bir önceki yıla göre 1 milyon 347 bin kişi azalacağı, iş gücüne katılma oranınsa yüzde 49,6 seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Bu çerçevede, işsizlik oranının yüzde 13,8 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. 2021 yılında salgın sonrası ekonomideki toparlanma süreci ve bu sürecin ima ettiği yüksek büyüme oranları çerçevesinde istihdam artışının ivme kazanmasıyla istihdamın bir önceki yıla 1 milyon 598 bin kişi artacağı, işsizlik oranınsa yüzde 12,9’a gerileceği öngörülmektedir.

Ülkemizde geçtiğimiz yıllarda istihdam sayısında önemli artışlar sağlanmakla birlikte uzun yıllardır işsizlik sorunu gündemdeki yerini korumaktadır. İstihdamın yapısal sorunlarına köklü çözüm getirilememesi, istihdam ve eğitim arasındaki bağın yeterince kurulamaması ve mesleki eğitimin iş gücü piyasası ihtiyaçları doğrultusunda istenilen ölçüde verilememesi insan gücü niteliği ile iş gücü piyasasının talebi arasında dengesizliklere yol açmakta ve eş zamanlı olarak hem işsizliğe hem de boş

iş pozisyonlarına neden olmaktadır. İşsizlikle mücadelenin temel faktörü istihdam dostu büyüme ve girişimcilik kapasitesidir. Girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için girişimcinin yatırım yapma, iş sahası açma, katma değer, üretim, ihracat, gelir yaratma hususundaki her türlü çabası desteklenmelidir. Bu nedenle iş, yatırım ve girişimci odaklı yaklaşım istihdam stratejisinin esasını oluşturmaktadır.

Ülkemizde iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili çözüm bekleyen sorunlar bulunmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak gerekli gördüğümüz yapısal reform alanlarından biri iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgilidir. Üzerinde katılımcı bir anlayışla ve titizlikle çalışılması gereken iş gücü piyasası ve çalışma hayatı reformuyla eğitim, istihdam planlanmasının sağlanması, mesleki eğitimin daha da güçlendirilmesi ve aktif iş gücü programlarının etkinleştirilmesi suretiyle iş gücünün niteliğinin yükseltilmesi, istihdamı caydırmayan bir sosyal yardım sisteminin kurulması, istihdam vergilerinin azaltılması, işçilerin kazanılmış haklarının güvence altına alındığı bir kıdem tazminatı sisteminin getirilmesi, iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliğinin ve iş sağlığının ön planda tutulması, sendikal hakların çağdaş normlara uygun hâle getirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücü niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, ücret-verimlilik ilişkisinin güçlendirildiği, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasasının oluşturulması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Çalışma hayatı işçi ile işveren haklarını dengeli bir şekilde koruması yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmelidir, çağdaş normlarda endüstri ilişkilerinin tesisi için sendikali işçilerin ve toplu iş sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına destek sağlayacak düzenlemeler getirilmelidir.

İş sağlığı ve iş güvenliği meselesi hâlâ önemini koruyan problemlerden bir tanesidir. İş sağlığı ve güvenliği alanında yürütülen hizmetlerin nitelik ve verimliliğinin artırılmasına yönelik uygulamalar hayata geçirilmelidir. İş sağlığı ve güvenliği alanında yetkilendirilen kurumların etkin denetimleri ve düzenlemeleriyle nitelik ve hizmet kalitesi artırılmalı, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin eğitimlerine yönelik ölçme ve değerlendirme kriterleri geliştirilmelidir.

2020 yılında 2.324 lira olarak belirlenen aylık net asgari ücret, bir önceki yıla göre yüzde 15 artmıştır. Ülkemizde asgari ücret belirlenirken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınarak, TÜİK tarafından hesaplanan bir işçinin geçim şartları için gerekli harcama tutarı esas alınmalıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak net asgari ücretin açıklık sınırının üzerine çıkarılması ve asgari ücretliye büyükşehirlerde ulaşım desteği verilmesi görüşündeyiz. Ayrıca, asgari ücretten vergi alınmamasını ve çalışanların asgari ücret kadar gelirin vergi dışı bırakılmasını imkânlar çerçevesinde gerekli görüyoruz.

Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, işe girişte ilerleme ve yükselmede objektif, liyakati esas alacak bir personel rejiminin uygulamaya konulması ihtiyacı devam etmektedir. Kamuda güvencesiz, sözleşmeli, geçici, vekil, fahri, ücretli ve kısmi zamanlı personel çalıştırılması son bulmalıdır, mevcut çalışanlar kadroya alınmalıdır, yardımcı hizmetler sınıfı tümünden kaldırılmalı ve bu sınıfta görev yapan personel kurumlarında genel idare hizmetleri kadrolarına alınmalıdır.

Engelli bireylerin haklarını geliştirmek, eşit fırsatlara sahip olmalarını güvence altına almak, engellilerin yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda gelişmelerini, onların ekonomik ve sosyal refahını sağlamak devletin görevlerinden biridir. Engellilere yönelik bugüne kadar birçok hizmet uygulamaya konulmuş olmakla birlikte, hâlen engellilerin sorunları bulunmaktadır. Bugün muhtaç engelli aylıkları yetersiz durumdadır, muhtaç engelli aylıkları mutlaka artırılmalıdır. Diğer taraftan,

engellilerin muhtaçlık durumlarının belirlenmesinde ailelerinin gelirinin dikkate alınması da doğru değildir. Bu durum mutlaka düzeltilmeli, gelir testi yapılırken aile geliri yerine engellilerin kendi gelirleri esas alınmalıdır. Ayrıca, doğuştan ya da işe girmeden önce engelli olanların malul sayılabilmesi de sağlanmalıdır.

Engelli vatandaşların istihdamını artırmak amacıyla yürütülen kamuda engelli kontenjanı programı kapsamında engelli memur sayısında önemli artış sağlanmış olup ayrılan kontenjanın yüzde 95'i kullanılmaktadır. Buna rağmen engellilerin yine en önemli sorunlardan biri işsizliktir. Engellilerin işgücüne katılımı ve istihdamı daha da artırılmalıdır. Kamuda engelli kotaları artırılmalı ve münhal kadrolara hızla atama yapılmalıdır. Bu arada engelli öğretmen adaylarımız da öğretmen atamalarında kontenjan istiyor. Engellilerin işgücüne katılımını ve istihdam edilebilirliğini artırmak için genel ve mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon, kendi işini kurma, hibe desteği ve iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri daha da geliştirilmelidir.

Şehit ve gazilerimize çok şey borçluyuz; onların mücadelelerini sahiplenmek, hak taleplerini savunmak siyasi ve manevi sorumluluğumuza emanettir. Son yıllarda gazilerimize ve şehit ailelerine yönelik çok önemli hak ve imkânlar sağlanmıştır; elbette ne yapsak azdır. Bazı şehitlerimizin dul ve yetimlerine bağlanan aylığın toplam tutarı belirli hisse ve oranlarda pay edildiğinden, anne ve babaya çok düşük aylık bağlanabilmektedir; bu konuda bir düzenleme yapılması ihtiyacı bulunmaktadır. Şehit çocuklarının hepsine iş hakkı verilmelidir, terörle mücadelede gazi olanlara da bir defaya mahsus ÖTV'siz araç alma imkânı sağlanmalıdır.

Muharip gazilerimize bağlanan şeref aylığının farklılaştırılması asla kabul edilemez olup yıllardır gazilerimizi üzmektedir. Kore ve Kıbrıs gazilerimizin gelir ve iş durumuna bakılmaksızın hepsine aynı tutarda şeref aylığı bağlanmalı, tümüne onurla ve gururla taşıyacakları madalyaları verilmelidir.

Terörle mücadele esnasında yaralanarak bedensel veya ruhen zarara uğrayanlardan vazife malullüğü talebinde bulunanlar mevzuatta yer alan maluliyet şartlarını taşımaları hâlinde malul sayılmakta ve aylık bağlanarak bazı haklar verilmekte, mevzuattaki şartları taşımayanlar ise malul sayılmamaktadır.

Terörle Mücadele Kanunu'na 2 Ocak 2017 tarihli ve 684 sayılı KHK'yle ilave edilen ek 3'üncü maddede, terör eylemi nedeniyle yaralanmış olup ilgili mevzuatına göre malul sayılmamaları nedeniyle aylık bağlanamayanlardan vazife malullüklerinin neveleri ve dereceleri hakkında nizamname hükümlerine göre derece tespiti yapılanlara, bu dereceleri esas alınarak belirlenen göstergeler üzerinden aylık bağlanması ve bu aylıklar hakkında vazife malullüğü aylığı hükümleri uygulanması hükme bağlanmıştır. Ancak bu madde hükümlerine göre başvuran gazilerimizin büyük çoğunluğunun, söz konusu nizamname hükümlerine göre derece tespiti yapılamadığı gerekçesiyle talepleri reddedilmektedir, zira genel olarak, yüzde 30'un üzeri çalışma gücü kaybı olanların derece tespiti yapılabilmektedir.

Diğer taraftan, 670 sayılı KHK'nin 9'uncu ve 675 sayılı KHK'nin 14'üncü ve 17'nci maddeleriyle yapılan düzenlemelerle, 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen alçak darbe teşebbüsü esnasında yaralananlara, yaralanma derecesine bakılmaksızın gazilik unvanı verilmiş, istihdam hakkı tanınmış ve diğer haklardan yararlanmaları sağlanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak da bu hakların verilmesini, gazi sayılmalarını sonuna kadar destekledik, destekliyoruz.

Diğer taraftan, terörle mücadelede yaralandığı hâlde mevzuata göre malul şartlarını taşımayan gazilerimiz hiçbir haktan yararlanamamaktadır. Gazilik haklarıdır, analarının ak sütü kadar helaldir. 15 Temmuz gazilerimizde olduğu gibi, terörle mücadele esnasında yaralanmalarına rağmen mevzuata göre malul sayılmamaları nedeniyle aylık bağlanamamış olanlara da gazilik unvanı verilmeli, istihdam ve diğer haklardan yararlandırılmalıdır.

Sayın Bakanım, bugünlerde Konya'dan şikâyetler geldi, iki gündür Konya'da özel hastanelerin şehit yakınlarından muayene ücreti istediği ifade ediliyor, güya "Emekli Sandığından maaş alıyorsunuz, siz şeref aylığı almıyorsunuz." demişler. Yani özel hastanelerin şehit ailelerinden muayene ücreti alması doğru mu? Doğruysa, bugüne kadar bu niye uygulanmadı? Şehit Aileleri Derneğimizden gelen bir şikâyet, 2 şehit eşinden muayene ücreti isteme uygulaması olmuş.

Değerli arkadaşlarım, sosyal güvenlik sisteminin 2002 yılında 2,08 olan aktif-pasif oranı 2018 yılında 1,86; 2019 yılında 1,80; 2020 Ağustos ayı itibarıyla da 1,77 düzeyindedir. Çırak, stajyer ve kursiyerleri dikkate almadığımız zaman bu oran 1,71 olmaktadır. Bu durumda, yaklaşık 1,7 sigortalının ödediği primle bir emekli aylığı ödenmekte olup sistemin finansal sürdürülebilirliği kaygı vermektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun gelirleri giderlerini karşılamamaktadır. 2008 yılından itibaren uygulamaya konulan devlet prim katkısına rağmen kurum açık vermektedir. 2019 yılında devlet prim katkısı 72,1 milyar liradır. Sosyal Güvenlik Kurumunun açığı 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 153,6 oranında artarak 39,9 milyar lira gerçekleşmiş olup 2020 yılının ilk sekiz ayındaki açık 59,8 milyar lira düzeyindedir.

SGK açıkları ve hazinenin çeşitli kanunlardan kaynaklanan yükümlülükleri merkezî yönetim bütçesinden yapılan transfer ödemeleriyle karşılanmaktadır. Bütçe transferlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 2,76 iken bu oran 2019 yılında yüzde 4,56'ya çıkmıştır. Bütçeden 2019 yılında 196,8 milyar lira, 2020 Ocak-Ağustos döneminde 177,4 milyar lira transfer edilmiştir.

Sosyal güvenlik sisteminin temel sorunları, geçmişte uygulanan erken emekliliğin hâlen devam eden olumsuz etkisi, nispeten azalma olmakla birlikte 2020 Temmuz ayı itibarıyla yüzde 32,7 olan kayıt dışı istihdamın yüksekliği, prime esas kazancın düşük gösterilmesi, prim tahsilat oranının düşüklüğü, af ve ödeme kolaylığı gibi uygulamalarla prim ödeme eğiliminin azalması, uzayan ortalama ömür nedeniyle artan aylık ödemeleri ve sağlık yardımlarının yanı sıra prim gelirleriyle ödenen aylıklar arasındaki ilişkinin zayıflığıdır. Aktüeryal dengenin gözetilmesi suretiyle sosyal güvenlik sisteminin uzun dönemli mali sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Sosyal sigorta prim tabanı genişletilmeli, sisteme giriş kolaylaştırılmalı ve denetimler yoluyla sistem etkinleştirilmelidir. İstihdam teşviklerine ilişkin etki değerlendirmesi yapılarak teşvikler sade ve etkin bir yapıya kavuşturulmalıdır. Sosyal güvenlik sisteminde denetim uygulamaları geliştirilmeli ve çeşitlendirilmeli, risk odaklı denetim uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Sosyal güvenlik mevzuatı ve uygulamaları değişen iş gücü piyasası koşullarına ve çalışma şekillerine uyumlu hâle getirilmelidir. Prim borçlarının takip ve tahsilatı etkin bir şekilde uygulanarak prim gelirlerinin artırılması sağlanmalıdır.

SGK verilerine göre -çırak stajyer ve kursiyer sayıları hariç- zorunlu sigortalılar itibarıyla toplam kayıtlı istihdam ağustos ayında 20 milyon 714 bin kişi olup geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,9 oranında, 768 bin kişi artmıştır. Sosyal sigorta kapsamındaki nüfus oranı, kayıt dışı istihdamla mücadele ve prim teşviklerinin etkisiyle 2019 yılında yüzde 85 düzeyine ulaşmıştır. Bu çerçevede, fiili denetimlerin yanı sıra veri tabanlarının iyileştirilmesi, bilgi teknolojilerinden yararlanılması ve kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik faaliyetler devam ettirilmelidir.

Kayıtlı istihdamın teşvikine yönelik olarak, veri analizine dayalı risk odaklı denetim faaliyetleri yaygınlaştırılmalıdır, kayıtlı istihdamın artırılmasının güç olduğu sektörler belirlenerek sektörlerin özelliğine uygun kayıt altına alma uygulamaları geliştirilmelidir, kayıt dışı çalışmayla mücadele konusunda farkındalığı artırmaya yönelik programlar uygulamaya konulmalıdır.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum, tüm Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Usta'ya söz vereceğim ve daha sonra saat 13.30'a kadar ara vereceğiz ancak bir hususu ifade edeceğim: Gruplardan bize isimler geldi; bu saat itibarıyla, bu saatten sonra gelen isimleri almayacağım, özellikle bunu ifade edeyim. Şu anda salonda bulunan arkadaşlarımızın tamamına söz vereceğim, bu konuda bir kaygıları olmasın ama bundan sonra gelen isimlerin hiçbirine söz vermeyeceğim; bunu özellikle ifade edeyim.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, kurumlarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlarım.

Görüşmelerimizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Bütçeleriniz de -şimdiden- sizler için, kurumlarınız için, ülkemiz için hayırlı olsun.

Sayın Bakanım, tabii, Allah size kolaylık versin, idari yapı olarak çok zor bir bakanlığı yönetiyorsunuz. Bir defa. İşte, geçmişte en az 2 bakanlık, onun dışında Devlet Personel Başkanlığı size bağlandı hatta başka kurumlardan da gelen -Mesleki Yeterlilik Kurumu, gerçi o zaten sizdeydi herhâlde daha önceden de sizdeydi- yani çok büyük bir bakanlığı idare ediyorsunuz; daha doğrusu sorumlusunuz, idare ediyor musunuz onu bilemiyorum. İşiniz çok zor, Allah sizin yardımcınız olsun. Sadece SGK'yle ilgilenmek esasında insanın epeyce bir zamanını alır normal şartlarda; SGK, çünkü finansman açığı açısından baktığımızda Türkiye'nin en önemli sorun alanlarından bir tanesi. Bu anlamda, bence sizin şunu Hükûmete önermeniz lazım: İşte ara ara konuşuluyor, yeni yapılandırma kapsamında bu Bakanlığın yeniden bir elden geçirilmesi lazım, bölünmesi lazım. Bu Bakanlık, bu şekilde yönetilmez; her şeyden sorumlu olduğunuz durumda hiçbir şey yapamazsınız, yani onu çok açık bir şekilde ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, şöyle bakıyorsun, toplum kesimleri itibarıyla çocuktan başlayarak, çocuklar, kadın, engelli, yaşlı her şey var bir gençlik yok sizde. Eğer benim dediğim yapılmayacaksa Gençlik ve Spor Bakanlığından "gençlik" kısmını da size almak lazım yani o da orada kalsın; bu daha kompakt bir şey olur, entegre bir şey olur. Bu yanlış bir şeydir, bunu şu anda en iyi bilen sizsinizdir muhtemelen. Dolayısıyla, sizin bunu Hükûmete önermenizin, Sayın Cumhurbaşkanına önermenizin ülke açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, tabii, ülkemizin en büyük sorunu, ekonomik anlamdaki sorunlarından bir tanesi işsizlik. Sunumunuzda buna ilişkin bir analizi biz göremedik, hatta TÜİK'in hiçbir şekilde itibar edilmeyen o manşet işsizlik rakamını vererek "İşsizlik oranı da düştü." dediniz. Sayın Bakanım, burası öyle bir yer değil, burası hani bazen vatandaşa konuşulan, tek taraflı konuşulan veya işte karşınızda hiç kimsenin olmadığı yerler değil, burası teknik bir Komisyon. Ben sizden Çalışma Bakanı olarak, altınızda dünya kadar bürokrat var, çok değerli arkadaşlar var, bu işin bir analizini yapmanızı isterdim. Yani "13,9'dan 13,4'e düştü." demek inanın size hiçbir kredi kazandırmıyor. Bundan bir kredi kazanacağınızı düşünüyorsanız bu size bir kredi kazandırmıyor; tam tersine, bence burada sağlıklı bir analiz yapsanız "Şöyle şöyle oldu, istihdam böyle oldu, Türkiye'nin şartları bu." şeklinde, mazeretleri de ileri sürebilirsiniz elbette, illa ki aynı şeyleri söylemek durumunda değiliz, ancak hiç analiz edilmeden böyle bir rakamın kullanılmasını, konuşma metninizde geçmesini işin doğrusu ben hiç yakıştıramadım.

Şimdi, Sayın Bakanım, arkadaşlar da söyledi, aynı rakamları tekrarlamayacağım ama birinci anlamdaki yani iş bulma ümidi olmayanlar, iş aramayıp çalışmaya hazır olmayanlar ve mevsimlikleri kattığımızda geldiğimiz 8,5 milyon rakamı bu ülkede mutlak işsizlik rakamı bir defa bunun hiçbir lâmi cimi yok ama bunun üzerine, son dönemdeki etkileri de dikkate alarak, efendim istihdamda olup

iş başında olmayanlar, zamana bağlı eksik istihdam da katılınca bu ülkede Temmuz 2020 itibarıyla 12 milyon 345 bin işsiz var, bunun da işsizlik oranı bu anlamda yüzde 34,5. Şimdi, geçen yılın aynı ayında... Tabii, işsizlikte mevsimsellik çok fazla olduğu için temmuzu mayısla, haziranla filan mukayese etmek olmaz, mevsimsel düzeltilmiş veri üzerinden mukayese etmek lazım; dolayısıyla, burada şunu yapmamız gerekiyor: Yani aynı ayla mukayese edeceğiz veya dediğim gibi, düzeltilmiş rakamlarla ama düzeltilmiş rakamlar bu geniş tanımda olmadığı için ben geçen yıllla mukayese ediyorum. 27,7'den 34,5'e çıkıyor yani son bir yılda işsizlik yüzde 6,8 artıyor. Elbette burada Covid etkisi var, ancak, Türkiye'de, daha doğrusu dünyada Covid yokken siz işsizlikte rekor kırdınız. Yani bayılıyorsunuz 2002'yle mukayese yapmaya ama 2002'de 9,8 civarında aldığınız işsizlik oranları yüzde 14'lere kadar –Hükümetiniz için söylüyorum tabii ki zatialiniz için söylemiyorum- geldi bu ülkede; dolayısıyla, bu, mutlak suretle üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Bakın, büyümeli yıllarımızda, 2007'ye kadar olan süreçteki o büyümeli yıllarımızda da işsizlikte çok ciddi bir azalma olmadı, istihdamda bir artış olmadı.

Şimdi, dolayısıyla, bu sizin tarafınızdan hakikaten bilimsel olarak çalışılması gereken bir konudur, bunun çalışılması gereken yerin Çalışma Bakanlığı olduğunu düşünüyorum; yani biz Türkiye'de ne yapalım da bu istihdamı artıralım? Siz bula bula bir İŞKUR'u buldunuz. Yani yazıktır bu ülkenin parasına, bu ülkenin insanına yazık; İŞKUR üzerinden şimdi istihdam artırmaya çalışıyor bu Hükümet. Yani 2008-2009 yılında -ben o zaman Devlet Planlama Teşkilatında Genel Müdürdüm- “Toplum Yararına Çalışma” diye bir program çıkardık, “Çok ciddi kriz var, topluma bir miktar para vermenin –o zaman bütçemiz de iyiydi, şimdiki gibi tarihî, yüksek açıklar, daha doğrusu sizin iktidar döneminiz için en yüksek açıklar falan yoktu- bir yolunu araştıralım.” deyip Toplum Yararına Çalışma Programı başlatıldı; bir iki yıllık düşünülen şey on iki-on üç yıldır uygulanıyor. Böyle bir şey olabilir mi? Bunlar niye düşünülüyor? Yani İŞKUR bu anlamda kamu eliyle, devleti finanse ederek işsizlikle mücadele edecek bir kurum değil. İŞKUR'un düsturunda böyle bir şey yok, İŞKUR'un yeniden kendisini tanımlaması lazım. Ben bunu Sayın İŞKUR Genel Müdürüne Samsun'daki bir toplantıda da ifade ettim, yani böyle bir şey yok. Şimdi, dünya kadar insanı buradan çalıştırıyoruz. Bunu yaparken de objektif mi yapıyoruz? Asla. Herhâlde kaçırdınız, şunu söylüyorum: 2008-2009'da ciddi bir kriz vardı, toplumda işsizlik oranı da yüzde 14,9'lara çıktı o zaman. Topluma, bütçenin de imkânları iyiydi, bir miktar...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Salgından, Covid'den...

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Bakanım, bakın, benim ömrüm bu işlerle geçti, salgınla başlattınız bunu. Ben diyorum ki size: On üç yıldır süren bir programı söylüyorum, bu program bir yıl, iki yıl yapıp bitirilmesi gereken bir programdı. Şimdi, salgınla ilgili yaptığınız her şeyi takdir ediyoruz, orada yapmadıklarınızı söyleyeceğiz. Kusura bakmayın, yani yanlış mukayese yapıyorsunuz. Ben size diyorum ki: “O zaman topluma bir miktar düzenli bir kanaldan para verilsin, okullarda eksik vardı, hademe eksikleri vardı, şu vardı, bu vardı oralarda biraz insan çalıştırılalım.” deyip geçici, bir yıllığına düşünülmüş bir programdı ama niye çok hoşla gitti? Tabii, orada AK PARTİ'nin il ve ilçe teşkilatlarının verdiği isimler Toplum Yararına Çalışma Programları'na, diğer programlara da, hepsine de aynı şekilde alındı, verildi; burası siyasi bir alan olarak kullanıldı. Yani burada onu da yapın, yapmamanız lazım -adalet her şeyin, adalet mülkün temeli, adalet olmadan hiçbir şey olmaz- hadi onu da yapıyorsunuz, hiç olmazsa... Millete de yazık oluyor, dokuz ay çalışıyor ondan sonra bir daha çalışıp çalışmayacağı belli değil, kendisini başka bir işe de veremiyor, kendisini geliştirmeye de uğraşmıyor. Böyle, yani işte bir yıl alıyorsunuz, bir yıl durduruyorsunuz, dokuz ay çalıştırıyorsunuz, bir yıl duruyor, öbüründe tekrar başlanıyor. En sonunda, baskılar sonrasında efendim denildi ki “Kura getiriyoruz.” filan gibisinden

şeyler söylendi. Ya, kuraya bakıyorsun, bu nasıl bir kuradır arkadaş. AK PARTİ'nin meclis üyelerinin çocukları giriyor, yakınları giriyor, başka hiç kimse giremiyor, bu nasıl bir kuradır, bunu bize bir izah edin?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Öyle olmuyordur.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır.

Şimdi, onun da nasıl olduğunu sonra biz kaymakamlardan, valilerden öğrendik. Şöyle: Hakikaten başlangıçta bir kura yapılıyor, ondan sonra...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın bu konuda kura...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, işte ben onu söyleyeceğim şimdi, orada hiçbir... Bu güzel bir diyalog oldu, aynı şekilde siz anlatırken de ben de sizinle böyle konuşacağım. Şöyle, hakikaten sonradan kura yapıldı ama hiçbir şart oluşturmadan, kriterlere bakılmaksızın bir isim listesi üzerinden kura yapılıyor ondan sonra deniliyor ki... Bu listede kimisi vazgeçiyor, kimisi de kriterleri taşımadığı için kura dışına atılıyor, ondan sonra, diyelim ki 20 kişi alınacaktı, 10 tanesi, 12 tanesi kuradan geliyor ama 8 tanesi yedek liste oluşturulmadığı için daha sonra dışarıdan geliyor. Ben bunun size delillerini verebilirim Sayın Bakanım. Şimdi, işin bu kısmından da ziyade, ben şunu söylemeye çalışıyorum: İŞKUR'un çok kaynağı gidiyor fakat bu kaynaklarla bu şekilde bir istihdam politikasını yürütmenin ciddi bir sıkıntı oluşturduğunu düşünüyorum.

Şimdi, diğer bir husus, gelelim Sosyal Güvenlik Kurumu meselesine. Şimdi, tabii, burada bir sınıflama, tanım farklılığı var bütçe açığında. Siz ısrarla tabii şu andaki mevzuattan kaynaklanan bütçe açığını kullanıyorsunuz ancak o zamanla 2002'yle bile mukayese ettiğiniz zaman bunlar olmuyor. Şimdi, geçmişte, reform öncesinde biliyorsunuz, böyle devlet katkısı filan türü şeyler yoktu, onların hepsi açık olarak veriliyordu, daha sonra devlet katkısı çıktı, bunlar devlet katkısı adı altında veriliyor, açığın tanımı değişti. Dolayısıyla buradaki şunlara, bunlara, hepsine... Mesela yüzde 5 prim indirimi kaç yıldır uygulanıyor? Arkadaşlar söylesin, -zannediyorum 2006'da falan çıkmıştı, yanlış hatırlamıyorsam, yanılıyor olabilirim- on dört, on beş yıldır uygulanan bir şey; buna artık "teşvik" filan dememek lazım, artık primleri indirdik biz; yani dolayısıyla böyle baktığımız zaman burada normal kullanılması gereken rakam -eğer mukayese edecekseniz veya Sosyal Güvenlik Kurumunun gerçekten açığını öğrenmek istiyorsanız- bakmamız gereken şey bütçe transferi rakamıdır. Onun içerisinde birkaç tane böyle hani... Uzun teşvikleri teşvik olarak kabul etmememiz lazım onlar hep prim indirimi; yani orada kadına, gence yönelik veya işte bütün kesimlerden, bütün çalışanlardan yüzde 5'lik primleri bir defa ben teşvik olarak falan görmüyorum, onlar şu anda artık sistemin kendisi oldu. Onun dışında, böyle bir yıllık, iki yıllık bir şey varsa -ondan sonra onlar başlıyor ve bitiyorsa- onları mukayesede bütçe transferi içerisine atabiliriz ama şu anda benim gördüğüm kadarıyla -tabii teknik olarak yanılıyor olabilirim, küçük rakamlar vardır-söyleyeceğim şeyin ana omurgasını değiştirmiyor Sayın Bakan, bunu görmeniz lazım. 2020 yılında 527 milyar TL gideri olan Sosyal Güvenlik Kurumunun 249 milyar lirası bütçeden gelen paralarla finanse ediliyor; bunu nasıl izah edeceğiz? O yüzden diyorum, Allah Bakanlığınızın işini kolay getirsin. İnsan sadece şunu düşünmüş olsa uyku uyuyamaz; yani, bu kadar, yarı yarıya genç nüfusun olduğu bir sistemde -daha yaşlanmadık, Avrupa gibi değiliz- şu anda sistem yarı yarıya açık veriyor, sistemin yarısı bütçeden gelen transferlerle karşılanıyor. Böyle bir sosyal güvenlik sistemi var. Bunun iyileştirilmesi için neler yapılabilir? Tabii, burada şunu söylemiyorum ben: İlk akla gelen ne? Emekli aylıklarını keselim; o değil. İşte o yüzden istihdam meselesini analiz etmeniz lazım diyorum. Bu ülkeyi nasıl büyüteceğiz? Bu ülke büyümedikten sonra, bu ülkede istihdamı arttırmadıktan sonra bu

sorunların hiç biri çözülemez. Yani emekli aylığını kestiğiniz zaman da zaten toplumda zar zor geçinen insanların önemli bir kısmı daha da perişan hâle gelecek. O yüzden, mesela çalışmanızda hakikaten “Bakın, biz şöyle çalışmalar yaptırдық. Toplumda bu istihdamı şöyle artırabiliriz, böyle artırabiliriz.” diye burada keşke... Yani koca kitap getirdiniz bize, bunun içerisinde bu tür analizler olsaydı Sayın Bakanım çok daha faydalı olurdu memleket için, millet için.

2002 analizlerine bayıldığınız için ben de söyleyeyim: Bütçe transferi 2002 yılında 10 milyarmış, şu anda 249 milyar, yani 25 kat artmış. Toplam giderlerdeki artış 18,8 kat iken, bütçe transferindeki artış 25 kattır; dolayısıyla daha fazla bütçeye muhtaç ,daha fazla bütçeye bağımlı hâle gelen bir sosyal güvenlik sistemi var.

Bir de şunu analiz ettirmeniz lazım, biz bu çalışmaları Devlet Planlama Teşkilatındayken yapmıştık; ben burada, zamanı gelince, birkaç defa söyledim. Şu andaki teşvikler, değişik ad altında verdiğimiz teşvikler acaba ne kadar hakikaten işi çözüyor, ne kadar faydalı? OECD’nin yaptığı çalışmalar var. Bu çalışmalarda deniliyor ki: “Böyle parça parça teşvikler istihdamı artırma konusunda çok verimli değil.” şeklinde görüşler var. Bunu hakikaten... Bu illa böyledir demiyorum ama madem bu kadar para harcıyoruz bunları bir analiz ettirmek lazım; yaptırdıysanız sonuçlarını bizimle paylaşırsanız sevinirim. Soru olarak da sorayım: Buna ilişkin düşünceniz nedir? Yani teşvikler bu şekilde mi olmalıdır yoksa burada daha farklı bir şey mi yapmalıyız? Bu konuda düşüncelerinizi paylaşırsanız sevinirim.

Şimdi, tabii, bir pandemi süreci yaşadık. Pandemiyle elbette devletin mücadele etmesi lazım. Devlet zaten -bunları burada çok konuştuğumuz için çok kısa söyleyeceğim- insanlara para verecek şekilde, dünyadaki uygulama gibi yani doğrudan transfer şeklinde bir uygulama çok fazla yapmadı; işte, sizin en son açıklamanız vardı 35 milyar lira, Sayın Cumhurbaşkanı da onu söyledi, belki bir miktar daha artmıştır, diyelim ki 40 milyar olsun. Yani bu kadarlık bir doğrudan transfer yapıldı, onun dışında tamamen kredi üzerinden bir sistem uygulandı ona gelmeyeceğim, o makroekonomik bir konu, onu Maliye Bakanlığı bütçesinde konuşacağız. Fakat burada bu yapılırken de İşsizlik Sigortası Fonu büyük ölçüde kullanıldı. Bakın, bütçeden pandemi nedeniyle yapılan harcamaların toplamı 8 milyar TL, kalan işte 27-28 milyar TL’lik yük İşsizlik Sigortası Fonu’na bindirildi. Şimdi, kanunlar geliyor, kanun teklifleri geliyor; orada da bakıyoruz, tamamen bütçenin sorumluluğunda olması gereken işlerin tamamı İşsizlik Sigortası Fonu üzerine yıkılıyor. Yani, bu yanlış bir şey. Bakın, burada şu anda para olması sizi heyecanlandırmasın, yani buraya harcayabiliriz falan diye düşünmeyin. Bunlar çok uzun vadeli fonlardır. Arkadaşlara daha önceden, kanun teklifi görüşülürken söyledim, buralarda en az yetmiş beş yıllık projeksiyonların olması lazım; bizim bu fonumuz nasıl gidiyor, nereye geliyor? Varsa böyle bir projeksiyon, geçen sefer söylemiştim, muhtemelen belki çalışma yapılmıştır, onu da bizimle paylaşırsanız sevinirim ama şu kadarcığını söyleyeyim: 2020 yılı programında toplam fon varlığı 138 milyar TL olarak öngörülürken şu anda getirdiğiniz Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda bu 92,5 milyar TL olarak 2020 yılı revize edilmiş, yani öngörülenin 45-46 milyar TL altında. Yazık olur işçilerin parasına. Bu işçinin parası. Devlet kendi üzerine düşen yükümlülüğünü kendi kaynakları üzerinden yapsın, işçinin parasını bu işlere çok daha fazla kullanmayalım, bu da önemli bir husus diye düşünüyorum.

Şimdi, gelelim emeklilikte yaşa takılanlar konusuna Sayın Bakanım. Tabii, bu konu önemli bir konu. En son, rakam itibarıyla zannediyorum 5,3 milyon civarında ‘emeklilikte yaşa takılan’ diye tabir ettiğimiz insanlar var; yani normal sigorta süresini doldurmuşlar, yaştan dolayı bekliyorlar. Şimdi, tamam “Genç emekli olmasın.” diyorsunuz, olmasın fakat bir taraftan da bakıyorsunuz bu insanlara, 10 bin gün prim yatırdığı hâlde bekleyen insanlar var. Yani bunlara hiç mi çözüm getirmeyeceğiz? Şimdi, devlet diyor ki “Gençsin, emekli olamazsın” işveren diyor ki “Yaşlısın, çalışamazsın.” Ya, bu

insanları açlığa mı mahkûm edeceğiz? Ya, buraya bir çözüm getirilmesi lazım. Yani bununla ilgili Mecliste bir sürü önerge verildi, işte benim görevden alındığım gün bir tanesi kabul edilmişti sonradan reddolundu. Yani hakikaten, burada tekraren söylüyorum; bu konu Meclisin bir araştırma komisyonu kurarak çalışması gereken bir konudur. Niye böyle bir konudur? Çünkü bu konuyu ne Hükûmet tek taraflı çözebilir, ne muhalefetin dediğiyle olur, ne mağdurun dediğiyle olur, ne efendim işverenin. Yani toplumun bütün kesimlerinin yan yana gelip buradan bir çözüm seti çıkarması lazım. Beş alternatif çıkartabilirsiniz; kimisi işte maaşını kademeli alma olur, maaş almaz sağlık yardımı yapılır, şu olur, bu olur. Devletin imkânlarıyla birlikte düşünülüp, bunlardan bir tanesiyle çözülmesi lazım ama emeklilikte yaşa takılanlar konusuna kulak tıkamak yanlıştır. Emeklilikte yaşa takılanlar konusu... Bu haklı bir taleptir, onu ifade edeyim. Yani, şimdi -normalde bir siyasetçinin bunu söylememesi lazım ama ben söyleyeceğim- bu ülkede hiç prim ödmeden milyonlarca insanı emekli eden bir sistem, 10 bin gün prim ödemiş bir adama “Sen bekleyeceksin, emekli olacaksın.” diyemez, ülkenin böyle bir hakkı yok. Bakın, hiç prim ödmeden emekli olan milyonlarca insanımız var bizim, helali hoş olsun, verdik parayı ama onlara bu kadar cömert olurken çalışan insanlara niye bu kadar cimri oluyoruz ve böyle bir konuya niye kulağımızı tıkıyoruz; bu anlaşılabilir bir şey değil ve neredeyse bütün siyasi partilerin de bu sorunu çözmeye yönelik topluma verdiği vaatler var. Siyasetçiler vaatlerinin arkasında durmak durumundadır.

Şimdi, EYT’den sonra ikinci bir sorunu da Türkiye’nin gündemine getiriyorsunuz, bu anlamda sizi tebrik etmek isterim. Bu sözün patenti bana ait bildiğim kadarıyla ama en azından doğuran Bakanlık olarak da siz olduğunuz için sizi de -ikimizi de- tebrik etmek lazım; EPT, emeklilikte prime takılanlar konusu da sizin Türkiye’ye muhtemelen bir hediye olacaksınız. Bu son getirilen düzenlemelerde bir işi 2 işçiye bölüyoruz; yani, şimdi, bakın, burada sendika temsilcileri, HAK-İŞ dâhil bunu söyledi, bu tür uygulamaların istihdam üzerinde olumlu etkisi olduğuna dair dünya uygulamalarında bir kanıt olmadığı da söylendi. Yani, efendim, sürekli işçisin, diyorsunuz ki ona “Sen kısmı işçiliğe geç, yerine de bir kısmı gelirse size gelir vergisi indirimi yapacağız.” diye denetlenmesi de son derece zor, işi bölen, kıdem tazminatı hakkını, çalışanın hakkını gasbedecek bir sistem getiriyoruz. Bunun hiç kimseye bir faydası yok. Bakın, iki tarafa da faydası olmayacak. Zaten ülkemizde ücretler düşük, yarı ücretle bu insan nasıl geçinecek? Ve bunlar zorlanacak yani kendi rızasının dışında... Rızası olmadan olmaz diyoruz ama bunu nasıl kontrol edeceğiz, nasıl denetleyeceğiz? İşçinin öyle bir hakkı yok. Kendi rızasının dışında insanlara işi böldürmek durumunda kalacağız. Dolayısıyla bunun, sizin şu TÜİK’in olduğunu söylediğiniz 13,9’luk işsizlik oranı rakamını düşürmekten başka memlekete bir faydası olmaz Sayın Bakanım, lütfen bundan vazgeçin. Bakın, bunu aşağıda da ifade ettik, burada da ifade ettik; bu kimin aklına geliyor, nasıl bir yöntemle bunlar yapılıyor? Şimdi, 25 yaş altı 50 yaş üstündeki esnek çalışmada da öyle yani zaten hakikaten iş gücü piyasasıyla ilgili ciddi sıkıntılar varken bu sıkıntıları artıracak uygulamalardan, tekliflerden kaçınmamız lazım.

Şimdi, EYT konusunda bakın bir de bir şey var yani EYT’yi konuşuyoruz, böyle karanlıkta birbirimize sopa vuruyoruz. Ya, bir hesap yok ortada, devlet bir hesap yapmaz mı? Yaptıysanız bizimle paylaşın lütfen. Daha önceden verilmiş 750 milyar TL, tek sayfalık bir not vardı, o zaman bana da gelmişti o not, o hesap falan değil. Toplumu ikna edici bir hesap yapın lütfen. Hangi konuyu tartışırken kırk yılın kümülatif yükünü birlikte toplumun önüne koyuyoruz da bu EYT konusunda 750 milyar lira yük var diyoruz? Yani hangi çözüm stiline göre bu var? Bunlara bakmak lazım. Dolayısıyla, lütfen hesap yapın, hesapsız kitapsız iş olmaz. Bakın, bu hesabı devletten başkası yapamaz çünkü o bilgiler sizin elinizde veya bilgiyi paylaşın bizimle, bizim onu yapacak teknik kapasitemiz var ama hangi kıdemde ne kadar çalışmış, ne olmuş, kaç insan var, bunların bilgileri olmadığı zaman, o “break down” olmadığı zaman bizim bu hesabı yapma imkânımız yok. Bu hesap yapılıp toplumla paylaşılsa, eğer haklıysanız

konunuzda o zaman kendinizi topluma daha fazla anlatırsınız, yoksa emeklilikte yaşa takılanlardan Hükümet bana göre çok ciddi ikaz yedi, bundan sonra da önümüzdeki dönemde de bu ikazı yemeye devam edecek, bunun cezasını çekersiniz.

Şimdi, biraz daha böyle kesimsel meselelere geleyim. Bu gaziler arasında ciddi ayrımlar var -bunları artık madde madde söyleyeceğim, çok fazla vaktim yok- bunların giderilmesi lazım. Diğer önemli bir husus taşeronlarla ilgili, taşeronların kadroya geçirilmesi konusu. Hükümetinize teşekkür ediyoruz, güzel bir iş yapıldı, yapılması gereken yapıldı. Keşke bu kadar taşeron meselesi bu ülkede olmasaydı; o zaman, zamanında biz onlara itiraz ettik ama yapıldı, en azından bu sorunun bir kısmı çözüldü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayalım Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Fakat bu hastane bilgi sisteminde çalışanlar ve kiralık araç şoförlerinde bu sorun çözülmedi, bir de KİT’lerde bu sorun çözülmedi. Özellikle o ikisinde yüzde 70’lik bir baraj var. Sayın Bakanım, bu, insanın suçu değil ki. Devlet Audi kiralamaya meraklı ya, Audi kiralarken orada vatandaşı niye içine koyuyorsunuz? Yani oradaki şoförün güvenlik görevlisinden ne farkı var? Bu ondan ayıramayacağımız bir şey olsa onu ben anlayabilirim. Dersiniz ki: “Ayıramıyoruz biz bu ikisini birbirinden.” Yani dolayısıyla bu şoförlerin bu kapsama alınmaması... Veya bilgi işlem sistemi almışsınız, yanında eleman almışsınız. Bakın, bunlarla ilgili delilleri biz aşağıda çok söyledik, vaktim olmadığı için teferruatına girmiyorum. Taşeron firmasında 2 çalışan var, farklı statüler vermişsiniz, adam o statünün bile farkında değil. Birine kadro verdik, diğerine vermedik. Lütfen, bu hastane bilgi sistemlerindeki taşeron meselesini çözelim. 3600 meselesi sizin sorumluluğunuzda olan, Hükümetin söz verdiği ve Bakanlık olarak sizin sorumluluğunuzda olan bir meseledir.

Bir de bu mülakat meselesi, çok yaygınlaştı. KPSS tamamen işlevsiz hâle geldi. Sayın Bakan, bak, liyakat... Emaneti eline vermeyi emreder bizim dinimiz. Dolayısıyla, liyakat olmadan bu iş olmaz. Aday memurluk sistemi vardır, eğer şeyse onu çalıştırmak lazım. Bence şunu yapabiliyorsanız yapın: Bütün alımlardan mülakatı kaldırın, alalım mülakatı. Ha, diyelim ki içlerinden bir öğretmeni aldık, vatandaşla, çocukla iletişim kurmakta zorluk çektiğini mi gördük, bir yıllık aday memurluk dönemi var, o bir yıllık dönemi test edelim, o dönem içerisinde “Öğretmenlik yapamaz.” diyelim, verelim. Bunu ben memurken yani devlette çalışırken de önermiştim. Bana Sayın Bakanlarımızdan birisi dedi ki: “Ya, öğretmen alıyorsun, konu anlatamıyor, çocukla iletişim kuramıyor. Ben bunu niye KPSS’yle alayım?” Ben de o zaman bunu önermiştim. Yani bir dakikalık, torpile dayalı, listeye dayalı bir mülakatla bu işi yapmak yerine, bir yıllık bir dönem içerisinde yapalım. O iletişimi kuramayan, ders anlatamayan aday memura sonra diyelim ki: “Kusura bakma kardeşim, sen memur olacak, öğretmenlik yapacak statüde değilsin.” Bu sistemi çalışalım, çalıştıralım. Vatan haini mi çıktı içerisinde? Olabilir. Terörist mi çıktı içerisinde? Olabilir. Onları burada eleyelim ama şimdi, başlangıçta böyle bir eleme yaptığımız zaman bu tamamen liyakatsizliği teşvik eden bir şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, çok kısa bir iki konu var.

Şimdi, bu yardımcı hizmetleri Mustafa Bey de dile getirdi. Yardımcı hizmetler sınıfı meselesi, 110 bin personel var. Bunu mutlaka artık kaldırmamız lazım yani böyle bir kadro yok. Bu insanlar büroda görev yapıyorlar.

Bir de ailenin korunması meselesi. Tabii, bu konular, hep işte soft konular; bunlara maalesef ben de zamanı yetiştiremedim ama şunu söyleyelim: Evlenme sayıları düşüyor, 2007’de 638 bin çift evlenmiş, 2019’da 541 bin; nüfus artıyor, genç nüfustaki artış hızı daha yüksek. 638 binden 541 bine düşüyor, 100 bin çift düşüyor. Boşanma sayısı da tam tersine 94 binden 155 bine çıkıyor. Ailenin korunması önemli bir konudur. Tabii, size Allah kolaylık versin diye o yüzden diyorum. Aileye mi bakacaksın, engelliye mi bakacaksın, sosyal güvenliğe mi bakacaksın, çalışma hayatına mı bakacaksın bilmiyorum yani bu işe nasıl güç yetireceksiniz. Kayıt dışı istihdamın 2002’ye göre düşmüş olması, Sayın Bakanım, bugün iftihar edilecek bir şey değil. Hâlâ yüzde 32 olan bir kayıt dışı istihdam varsa -işte az önce konuştuk ya- istihdam sorunu çözmek... Yani ben olsam sizin yerinizde bunu söylemem. Bizim kayıt dışı istihdam sorunumuz hâlâ var. Hep beraber, toplum olarak gelin bunu çözelim derim. Siz onu dediğiniz zaman biz de işte “yüksek, yüksek” diyoruz. Hâlbuki bir orta yol bulalım bunları çözmeye çalışalım. Yani 52’den 32’ye düşürdünüz. Hani ne olacak? 32, yüzde 32, rakam doğruysa o da. Yüzde 32 kayıt dışı olduğunu Çalışma Bakanlığı olarak siz söylüyorsunuz Sayın Bakanım. Böyle bir şey kabul edilebilir mi? Dolayısıyla, bunun üzerine düşmek lazım.

Kadına şiddet konusu... Onu iş bölümü yaptık arkadaşlarla, arkadaşlarımız konuşacak ama kadın cinayetleri konusunda 3 kız çocuğu babası olarak özellikle çok hassasım.

Kadınların iş gücüne katılım meselesi... Bakın, Merkez Bankasında bununla ilgili çok güzel çalışmalar var: Kadınların iş gücüne katılımı ile büyüme arasındaki korelasyonu -çok ciddi bir korelasyon buluyorlar, doktora çalışmaları var- onların incelenmesini rica ediyorum. Bu, sadece şey değil “Kadınlara artık bir şey yapalım.” anlamında değil. Hakikaten de ekonomik olarak da biz bunu yapmak durumundayız. Hükümetimiz üzerinde takdire şayandır, kadınların iş gücüne katılımı konusunda teşvikler verildi, güzel işler yapıldı ama hâlâ çok yetersiziz bunun mutlaka artırılması lazım.

Engellilerin kota sorunu... Engellilerin bir tane bir konu var. Çok spesifik geldiği için onu söyleyeyim. Şimdi, Sayın Bakanım diyor ki: “Benim babamın emekli maaşı 3 bin TL, bakıcı maliyetimiz 2.500 lira.” Babası bakıma muhtaç. “Evde bakım parası limiti 2.600 TL, biz 400 lira maaşımız fazla olduğu için bunu alamıyoruz.” Evet, mutlaka bir limit koymak lazım, 3 bin değil 3.500 deseniz yine bir şey gelecek ama burada şunu yapmak lazım sanki: 2.600 lira olanı tamamen karşılıyorsunuz ama “2.601 lira olduğu zaman hiç karşılamıyorum.” değil de belki bir kademeli geçişle bunu belli bir noktaya getirmek lazım yani yoksa böyle bıçak keser gibi kesmek olmaz. Yani adam biraz fazla maaş aldı “Daha prim öde.” diye... Sizin Çalışma Bakanı olarak bunu yapmamanız lazım. Daha fazla prim ödeyen cezalandıran bir şey yapıyorsunuz burada, bir sistem kuruyorsunuz. Burada kademeli bir geçiş yapmak insanlarımız açısından güzel olur. Güzel işler yapılıyor. Bakın, bunlar takdire şayan işlerdir. Engelli meselesi, bu Hükümet döneminde hakikaten güzel işlerdir ancak bunları da biraz daha adalet duygusu içerisinde sıkıntıları görerek, gidererek yapmak lazım. Bu demografik fırsat penceresi önemli bir konuydu ama maalesef ona vaktimiz kalmadı.

Tıbbi malzeme borçları var, Sayın Bakanım. Bakın, bu konuyu tamamen Maliye Bakanına havale etmiş durumdasınız. Ben soruyorum, Sağlık Bakanlığı da oraya havale etmiş, siz de havale ettiniz. Maliye Bakanlığı... Bu insanların alacaklarından feragat meselesi filan var ya, ben burada, özellikle işin Samsun’daki tıbbi malzeme satanlarıyla ilgileniyorum. Burada, elbette, devlet, parasını ödeyemediği için çok yüksek miktarda fiyatlarla -bunu tespit ettim; bakın, burada sizden yana konuşuyorum bir kısmını- satanlar olmuş ama böyle almamanız lazımdı. Yani 3 liralık malı 5 liraya vermiş. Nasıl olsa biz de devlet de boynu bükük kalmış “Zaten parasını iki sene, üç sene ödemiyorum.” demiş, ona rıza göstermiş. Böyle devlet yönetimi olmaz. Samsun’daki arkadaşlar diyor ki: “Biz, bunu normal fiyatından sattık ama devlet şimdi, başkalarıyla birlikte, ithal olanlarla birlikte bizden feragat istiyor.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Çok teşekkür ederim, hemen bitiyorum.

“Feragat bizim için iflas demektir. Varımızı yoğunuzu sattık.” diyor bizim firmalarımız. Bakın, o firmaları ayakta tutmamız lazım. Burada da böyle, yani herkese “across the board” bir uygulama yapmak yerine, o zaman devlet olarak şunu yapalım: Spesifik olarak hangi malı pahalı aldık? Pahalı aldığımızda hakikaten, feragat bekleyelim ama zaten zamanında pahalı almadığımız veya yerli firmalarımızı iflasla karşı karşıya getiriyorsak, iş yerlerini kapatmakla karşı karşıya getiriyorsak bunu yapmayalım. Bakın “Üretim artsın, üretim artsın.” diye gırtlığımız patlıyor. Siz de onu yapmaya çalışıyorsunuz. Bir tane sistem artırmak için dünya kadar teşvik veriyorsunuz. Orada var olan istihdamı kesmeyelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Burada, konuya özel, firmaya özel... Tabii, bunu liyakat içerisinde yapmak lazım. Yandaşa çıkar sağlamak şeklinde yaparsanız hiç olmaz. Ama hakikaten, devlete kazık atmamış firmalardan feragat istemeyelim, onların parasını ödeyelim.

Ben, bütçenizin, bu çerçevede tekrar hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Başkanım, sizlere de sabrınız için çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Değerli arkadaşlar, saat 13.30’a kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.32

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.35****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; 11’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Ayşe Keşir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım ve heyeti; bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Bugün, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçelerini müzakere ediyoruz. Tabii, Bakanlık çok geniş çalışma alanı itibarıyla. Ben de sürem elverdiği sürece bazı konulara değinmek istiyorum, gönül isterdi ki hepsine birden değineyim.

Özellikle pandemi süreciyle de yaşanan ve süreçte verilen desteklerle ilgili bilgileri Sayın Bakan verdiği için onlara tekrar girmeyeceğim ama yine bu Komisyonunda -Plan ve Bütçe Komisyonunda- bütçe görüşmeleri öncesi Komisyondan geçirdiğimiz normalleşme desteğini burada tekrar ifade etmek istiyorum: İşletmelerin, normal çalışma hayatına dönmeleriyle ilgili hem çalışanın işten kopmaması hem işverenin üretimi tam kapasite çalıştırmasıyla ilgili verdiğimiz normalleşme desteğinin önemini buradan tekrar vurgulamak isterim.

Şimdi, ağırlıklı olarak -konuşmacılarda da- yoksulluk ve yoksullukla mücadele alanına girildi. Bu konuyla da ilgili benim söylemek istediğim birkaç husus var; tabii, ben, Türkiye üzerine rakamlarımı daha çok uluslararası alandan vereceğim yani uluslararası kurumların rakamlarından vereceğim. Özellikle, 2020 yılında Dünya Bankası tarafından yayınlanan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Atlası var. Bu atlasa göre ülkemiz, dünyada mutlak yoksulluk oranını en fazla azaltan ülke olmuştur; bu aslında hepimizin iftihar edeceği bir şey.

2002 yılında bu ülkenin nüfusunun yüzde 30’u kişi başına 4,3 doların altında yaşıyordu. Bakın, hiç küçümsemeyin, nüfusun yüzde 30’undan fazlası, hatta 30,3’ünün kişi başına günlük geliri 4,3 doların altındaydı. Bu rakamı, bu oranı, biz, uyguladığımız politikalarla 2016 yılında sıfırladık; bu da yine, Türkiye’de hep birlikte iftihar edeceğimiz bir oran.

Bununla birlikte, yine bir uluslararası rakam vereceğim size; Dünya Bankasının bir rakamı. 2020 Yoksulluk Ve Paylaşılan Refah Raporu bu rapor. Yine bu rapora göre mutlak yoksulluk Türkiye’de artık bir sorun olmaktan çıkmıştır, yine uluslararası bir rapordan veriyorum.

Yine, OECD’nin pandemi süreci sonrası yayınladığı bir başka rapor daha var, bu raporda da, pandemi sürecini en iyi yöneten 3 ekonomiden biri Türkiye; yine bununla da hep beraber etmemiz iftihar etmemiz gerektiğini ifade etmek isterim.

Konuşmacılarımızdan bir değerli milletvekilimiz de Gini katsayısıyla ilgili bazı konuları sordu. Şimdi, bu, ciddi bir uzmanlık konusu; bunu bilmeyince tartışmak çok zor oluyor. Şimdi, Gini katsayısında 0,4 önemli bir eşik; 2002’de bu eşik 0,440’tı. Biz, bunu 2015’te bunun altına düşürdük 0,397’ye, sonra birkaç puan arttı yani 2016, 2017 ve 2018’de 0,4’ün üzerindeydi ama 2019 rakamını görmeden Gini katsayısı okuması yapmak yanlış olur; 2019’da 0,4’ün altına yine düştü ve şu an 0,395.

Tabii, bunu açıklamama gerek yok herhâlde, sıfıra ne kadar yaklaşırsak başarı elde ettiğimiz bir veriden bahsediyoruz. Yine, bununla birlikte, uluslararası... Az önce okuduğum raporları destekleyen veriler bu veriler.

Diğer yandan, nüfusun en zengin yüzde 20'lik kesimi ile en yoksul yüzde 20'lik kesimini oranlayan bir denklem var biliyorsunuz; burada P80/P20'den bahsediyorum. Bu da -2009 öncesini söylemeyeyim hadi- 2009'da 8,5'tu, bu rakam 8'in altına düştü; 0,5-0,10 zaman içinde oynamakla beraber -2009'da 8,5 olan bir orandan bahsediyorum; gelir dağılımıyla ilgili- bugün 7,40. Tabii, amacımız bunu daha da aşağıya çekmek bunu da buradan ifade etmiş olmak isterim.

Şimdi, benim uzun yıllar çalıştığım bir alan sosyal politikalar ve sosyal yardımlar. Bu konuda, ne yazık ki, ben, zaman zaman yanlış okumalar yaptığımı görüyorum. Şimdi, 2002 yılında 4 adet sosyal yardım programı var. Sosyal yardım programları niye yapılıyor? Nüfusun en alt kesimine destek olmak ve onları, o eşikten yukarıya çıkarmak için. Bugün, bu sayı 43 yani 43 tane sosyal yardımı var, bunu ters okuduğunuzda: "Yardım programlarını artırdınız, yoksulluk arttı." diye okumak çok büyük bir yanlış. En alt dilimin faydalandığı, 4 programın 43'e çıkması demek en alt dilimden yukarıya doğru refahı paylaşıyoruz demek aslında. Bugün, benim de Bakanlıkta çalıştığım dönemde başlayan bir uygulama -ucundan kıyısından emeğim olduğunu düşündüğüm- eşi vefat eden kadınlara yapılan yardım, keza elektrik ödemelerinde güçlük çeken, sürekli hastalıkları yaşayan kesim için bunun verilmiş olması, muhtaç aile yardımları, öksüz yetim aylıkları, çoklu doğum yardımı, elektrik tüketim desteği -az önce söyledim- bunların yardım programlarına eklenmesi, aslında refahın en alttan yukarıya doğru paylaşılması anlamına geliyor. Bunu, buradan kayda geçirmek isterim.

Diğer yandan, tabii, sosyal yardım programları denildiğinde sadece, yoksulluk yardımı olarak bunun değerlendirilmesini de doğru bulmuyorum. Şöyle ki, bu programların içinde mesela engelli hizmetlerinde -iftiharla anlattığımız- engellilerin ücretsiz eğitim ve rehabilitasyon alması uygulaması var biliyorsunuz, malumunuz. Engellilerin evlerinden ücretsiz taşınması da bu programların içinde yani bu 43 programın içinde; engellinin evden ücretsiz servislerle alınıp okuluna erişimi, efendime söyleyeyim, ilköğretimdeki kitapların ücretsiz dağıtılması... Bugün, belki de farkında olunmadığını ama sadece yoksul yardımı olarak görülmemesi gerektiğini düşünüyorum. Özellikle, engellilerle ilgili söylediğimiz sosyal devletin bir gereğidir.

Mesela, şunu da ifade etmek isterim: Evde bakım aylığı dediğimiz aylık -evde bakım yardımı aslında, aylık ifadesi yanlış, yanlış söylemiş olmayayım onu- bugün, iddiayla söylüyorum OECD ülkelerinin de iftihar ettiği bir uygulama. Bir asgari ücret kadar, evde ağır engellisine bakan, yaşlısına, anne babasına ya da evladına ya da bir başka yakınına bakana verilen uygulama bunu sadece yoksul desteği olarak tanımlamanın yanlış olduğunu düşünüyorum. Bu, engelliye, yaşlı bakım hizmetlerine verilen artan refahtan pay alma desteğidir.

Şimdi burada birkaç rakamı paylaşacağım sizinle: Evde bakım desteği 2020 yılı bütçesinde 9,4 milyar iken, 2021 yılında öngördüğümüz bütçe 10,6 milyar, hiç küçümsemeyin bu rakamları. Yine, elektrik tüketim desteğiyle ilgili 2021 yılı bütçesinde 1,5 milyar buna ayrılmış durumda, bu desteğin önemli olduğunu düşünüyorum.

Engelliler konusu benim özellikle üzerinde durmak istediğim bir konu. Ben 21 yaşında, gazeteciliğe, mesleğe ilk engellilerle ilgili bir yayında başladım ve İstanbul'da mesleğime başladığımda Türkiye'de engelliliğin adı yoktu. Bakın, bunu çok net söylüyorum, sahadan gelen biri olarak söylüyorum. Birleşmiş Milletlerden misafirlerimiz gelirdi yurt dışından ve toplantıda -ben bunun tanığıyım- bize şunu dediler: "Türkiye'de engelli yok galiba." Biz de dedik ki: "Niye bu kanaate vardınız?" "Sokakta

görmüyoruz.” dediler. Engelli sokağa çıkamıyordu, iki sebeple çıkamıyordu: Bir, ne hizmet alacağını, nasıl eğitim ya da rehabilitasyon hizmeti alacağını bilmiyordu, kurumlar yeterli değildi. İki, aileler çıkarmak istemiyordu, hakikaten hem maddi hem psikolojik olarak imkânları yoktu.

Bugün, engellilere ücretsiz eğitim rehabilitasyonundan, EKPSS uygulamasından -şimdi onu da anlatmak istiyorum size, iftihar ettiğimiz bir uygulama- ve engellilerin kamuda istihdamından... Çünkü biz sadece engellilerin sürekli bakıma muhtaç bireyler olmasını değil, topluma entegre bir engelsiz yaşam sürmelerini amaçlıyoruz. 2005 yılında engellilerle ilgili yasa çıktığında, iddiayla söylüyorum, Türkiye’de devrim niteliğinde bir yasaydı ve bugün ciddi bir külliyatı var. Tabii, gönül arzu eder ki biz artık uzmanlık alanlarına göre yani engellilerin uzmanlık alanlarına göre mevzuatı geliştirelim; gönlümüz ve hedefimiz bu yönde. Ama 2005 yılında çıkardığımız bu yasayla hem eğitimlerin ücretsiz olması hem de kamu ve özel sektör istihdamı ivme kazandı. Bakın, bir rakam vereceğim şimdi size: 2002’de sadece kamuda 5 bin engelli istihdam ediliyordu, sadece 5 bin. 2011 Ekim ayında EKPSS uygulamasını getirdik. Bunu niye getirdik? Kamuya KPSS’yle alımlar olduğunda, engeli olmayan bireyler arası sınav esnasında bir adil yarış söz konusuken farklı engel gruplarına göre ciddi bir adaletsizlik söz konusuydu. Yani görme engelli bir bireyin KPSS sınavını yapması ile sadece fiziki engeli olan bir bireyin o sınavda soruları cevaplaması ciddi bir eşitsizlikti. O anlamda, her engel grubunun kendi içinde yarıştığı bir EKPSS uygulaması AK PARTİ’nin bir başarısıdır ve bununla beraber kamuda engelli istihdamı hızla artmıştır, bugün bu sayı 57.408. Sayın Bakanım, eğer bendeki rakam güncel değilse bunu düzeltirseniz sevinirim. 2020 Haziran ayı itibarıyla 57.408 engelli vatandaşımız kamuda istihdam ediliyor, bu da AK PARTİ’nin bir başarısı.

Diğer yandan, benim çok önemseydiğim bir başka uygulamayı da buradan paylaşmak ve tutanaklara geçirmek istiyorum, özellikle çocuk hizmetleri konusunda. Ben, koruma altındaki çocukların hakikaten bu devletin namusu olduğuna inananlardanım ve Himaye-i Etfal Cemiyetinden bu yana bu alanda ciddi gelişmeler kaydedildi. Koşuş bakımından artık çocuk evlerine ya da sevgi evlerine dönüş gerçekleşti. Sayın Bakanım da konuşmasında bazı rakamları verdi ama burada bir yardım çok önemli, belki de kamuoyu bunu çok bilmiyor, belki milletvekillerimiz de çok farkında değil ama sosyoekonomik destek. Bu ne demek? Eğer bir aile çocuğunu sadece yoksulluk gerekçesiyle -istismar, ihmal ya da şiddet dışında söylüyorum bunları, onlar yokken- “Ben bu çocuğa bakamıyorum, devlet himayesine vereceğim.” diyorsa, diyoruz ki biz: “Bir çocuğun yetişebileceği en iyi yer ailesidir ve siz çocuğunuzu yanınızda bırakın. Evet, devlet korumasına yine alınsın bu çocuk ama sosyoekonomik destek verelim ve siz çocuğunuza devletin desteğiyle kendi evinizde bakın çünkü çocuk için en iyi ve en güvenli yer ailesidir.” Bu anlamda, hemen birkaç rakamı sizinle paylaşmak istiyorum SED’le ilgili: 2021 yılı bütçesinde 2,1 milyar sadece bu destekler için ayrıldı. Burada da verilen destekler çocuk yaş gruplarına göre değişiyor yani okul öncesi çocuk ile üniversiteye giden çocuk ya da liseye giden çocuk arasında farklılıklar var ama ortalama bin lirayı aşkın -1.080 gibi bir rakam ortalaması- destek veriliyor, bazen bazı ailelerde bu, 2 çocuğa veriliyor.

Diğer yandan, yine benim çok önemseydiğim çocuk hizmetleri konusunda bir uygulama, koruyucu aile uygulaması. Sayın Bakanım, ondan bahsetti ama ben ayrıca tekrar bahsetmek istiyorum. Bütün uluslararası veriler bunu söyler, 0-3 yaş grubu çocuğa en iyi kurumda da baksanız -özellikle 0-3 yaş grubu için söylüyorum- bir aile yanında alacağı sevgi, şefkat hem onun zihnin gelişimine hem duyu gelişimine katkı sağlıyor. Avrupa ülkelerinin büyük bir kısmı aslında 0-3 yaş grubu için profesyonel koruyucu aile sistemine geçmiş durumda. Bununla ilgili eleştirilerimi saklı tutuyorum, o ayrı bir konu. Ama Türkiye’de biz, özellikle koruyucu ailenin hiç evlat edinmeden ya da gönüllü aile olmaktan farkı bilinsin diye Gönül Elçileri Programı’yla beraber -saygıdeğer hanımefendinin himayesinde- koruyucu aileyi topluma anlatmaya gayret ettik. O dönemde yaklaşık 700’ü koruyucu aile yanında olan çocuk

sayısı, bugün 7 bini aştı. Bilmiyorum, ilgili Genel Müdürümüz burada mı? Benim bildiğim rakam aşağı yukarı 7 bini aştı. Burada amacımız şu: Özellikle 0-3 yaş grubu çocukların koruyucu aile yanında olmalarını sağlamak hem -dediğim gibi- zihin gelişimleri hem de duygu gelişimleri açısından... Tabii, burada ciddi kıstaslar ve ölçütler var, onlara ben giremeyeceğim, vaktim yok. Ama şunu önemsiyoruz: Ortalama kendi yaşam standardını döndürebiliyorsa herhangi bir aile -maddi refah çok aranan bir şey değil- çocuk ona yük olmamak kaydıyla... Çünkü devlet koruyucu aile olarak verdiği çocuğa da bir destek veriyor. Bu, okul öncesi grup için daha düşük bir rakam ama çocuk büyüdükçe, ortaokula, liseye gittikçe bu destek de artıyor ve çocuğun temel ihtiyaçları o aileye yük olmuyor. Bunu da son derece önemseydiğimi ifade etmek isterim. Bu, 2021 yılı bütçesinde koruyucu aile modeli içinde 232 milyon TL kaynak öngörülmüş, bunu da son derece önemli buluyorum.

Diğer yandan, kadına yönelik şiddetle mücadele son derece kararlılıkla üzerinde durduğumuz bir konu, “sıfır tolerans” diye yola çıktık. Bakın, bu konuda dünya örneklerini farklı ülkelerde görmüş, onları öğrenmek için çaba sarf etmiş biri olarak söylüyorum, sıfır tolerans ciddi bir iddiadır. Ne yazık ki, toplumların var olduğu sürece bunun, toplumun sosyoekonomik yapısıyla da çok ilgisi yok yani Batı toplumları da bununla ciddi anlamda mücadele ediyor. Bugün Danimarka’da kadına şiddet oranı yüzde 38’leri buluyor. Yani toplumun Batılı olması, eğitilmiş olması, sosyoekonomik düzeyinin yüksek olması, işte ekonomik gelirinin yüksek olması, bunların hiçbirisi ölçüt değil. Ne yazık ki böyle bir gerçeklik var ve biz bu gerçeklikle mücadele etme konusunda kararlıyız ve sıfır tolerans diyerek büyük bir iddiayla yola çıktık. 2002 yılında sadece 11 olan kadın konukevi sayısını yirmi yılda 145’e ulaştırdık. Tabii, burada sadece kanun koymak, kanun koyuculuk yeterli olmuyor, toplumda bir ciddi zihinsel dönüşüme de ihtiyaç var, bunu da buradan ifade etmek isterim.

Sürem azaldığı için bazı konuları hızlıca geçmek durumunda kalıyorum.

Özellikle, sosyal yardımlar ve çocuk politikaları konusunda şunu da ifade etmek isterim: Bugün, şartlı eğitim yardımları, şartlı sağlık yardımlarından bahsediyoruz, özellikle Sağlık Bakanlığını konuşurken ya da Millî Eğitim Bakanlığını konuşurken az önce saydığım 43 kalem, sosyal yardımların içindedir yine bu. Burada amacımız nedir? Hem eğitime hem sağlık hizmetlerine kız çocuklarının pozitif ayrımcılıkla erişmesini sağlamak için burada yapılan yardım kalemleri hem eğitim desteğinde hem sağlık desteğinde erkek çocuklarından fazla verilmektedir. Burada yine sizinle bir rakamı paylaşacağım: Özellikle, sağlık yardımlarında 0-5 yaş grubu çocukların düzenli olarak sağlık kontrolüne gitmesini önemsiyoruz. Burada da anneye verilen bu destek kız çocukları için daha fazla veriliyor.

Tabii, AK PARTİ hükümetlerinin bana göre –kişisel ve göreceli bir şeyden bahsedeceğim- en büyük farkı dört temel noktada. Biri sağlıktaki dönüşüm, bir diğeri ulaştırma ve altyapı –sadece Ulaştırma Bakanlığı olarak bakmayın lütfen, KÖYDES ve BELDES’i de kastederek söylüyorum- bir diğeri yerli ve millî savunma sanayi ve bana göre en önemlilerinden biri de Anayasa’nın sosyal devlet ilkesinin hem Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı hem de Sağlık ve Millî Eğitim Bakanlıkları ve diğer bakanlık uygulamalarıyla birlikte güçlendirilmiş olması. Anayasa’nın sosyal devlet ilkesi son yirmi yılda vücut buldu, bunu özellikle belirtmek isterim.

Tabii, bir vekilimiz sosyal hizmetlerle ilgili bir konuya değindi, orada şunu söylemem lazım. İşte “Vakıflara, derneklere veriyorsunuz.” diye bir eleştiride bulundu. Ama dünyaya çıkıp baktığımızda göürsünüz ki özellikle sosyal hizmetler yani bu çocuk koruma programları dâhil bunun içinde, kadına yönelik şiddetle mücadele de dâhil, yerleşmiştir ve STK’lar aracılığıyla yapılır, bu dünya modellemesidir. özellikle çocuk evleri noktasında STK’larla bu tür iş birlikleri yapılmakta, bu aynı zamanda bir dünya modeli. Tabii, bunun standartlarını devletin belirlemesi ve denetimlerini yapması önemli konu. Bu konuda da zaten denetim hizmetlerinin görevini yaptığını düşünüyorum.

Söyleyecek çok sözüm var, özellikle çalışma hayatıyla ilgili de bazı notlarım vardı ama vaktim elvermedi. Ben de süre sınırını aşır Başkan zor durumda bırakmak istemiyorum.

Sayın Bakanım, tekrar hoş geldiniz, Bakanlığınızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederiz.

Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçeniz hayırlı olsun.

Sayın Bakanım, CV’nize baktım, CV’nize, ne yapmış bu hanımefendi diye. Bilkent Üniversitesine 49’uncu sırada girmişsiniz, burslu okumuşsunuz. Amerika’da önemli, prestijli üniversitelerde okumuşsunuz. Buralarda hukuk, Anayasa hukuku filan da okumuşsunuzdur. Gerçekten bu Bakanlığı fazla fazla hak ediyorsunuz ancak size bir şey soracağım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Böyle bir şeye gerek var mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Size soru soruyoruz, soru yöneltiyoruz. Yani şu kadar adam -ben şu kadar tecrübesi olan milletvekiliyim, ana muhalefet partisi milletvekiliyim- soru yöneltiyoruz ve sorularımıza cevap vermiyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Erkeklerle niye bakmıyorsunuz o zaman?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakanım, sorularımıza cevap vermiyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ayıp değil mi ya?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Siz Anayasa okudunuz değil mi, siz yasaları okudunuz değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Niye erkeklerin CV’sine bakmıyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Nereden öğrendiniz sorulara cevap vermemeyi, milletvekillerini adam yerine koymamayı, bunları nereden öğrendiniz? Gerçekten şaşıyorum. Siz millî görüş geleneğinden gelen bir insansınız, böyle şeyler yoktu eskiden. Gerçekten ne olur yani ne sanıyorsunuz kendinizi? Ne olur?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siz ne sanıyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - İki satır yazsanız, şu sebepten dolayı cevap vermiyorum ya da şudur yazsanız ne olur?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, biraz daha temiz bir dil kullanalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika ya, ne yapıyoruz, ne yapıyoruz? Soruyoruz, soru soruyoruz, ne var bunda?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Soruyu düzgün sorun o zaman.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl düzgün soruluyor? Siz söyleyin bakalım. Sayın Bakanım dinliyor, size ne oluyor?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – İç Tüzük’e uygun olarak sizi düzgün bir dil kullanmaya davet ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Soru soruyorum ya, İç Tüzük ne diyor?

Sayın Bakanım, niye soru önergelerimize cevap vermiyorsunuz? Burada ne var arkadaşlar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sadece kadın olduğu için mi böyle davranıyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim? Tabii, kim oluyorsunuz da cevap vermiyorsunuz ya? Kim oluyorsunuz ya? Ben milletvekiliyim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Siz kim oluyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın milletvekilleri, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anayasa böyle diyor, Anayasa diyor ki: “On beş gün içinde soru önergelerine cevap verilir” Ne bağıriyorsunuz ya. Ne bağıriyorsunuz be. Sizden korkmuyorum ben! Ne bağıriyorsunuz. Hepinizi tanıyorum. Genlerinizi biliyorum sizin ya, ne bağıriyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Siz bağıriyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bağırırım!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Ök...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Deminden beri konuşuyor ya, niye susturmuyorsun ya?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Düzgün konuşacakmışım, sanki düzgün konuşmayı bilmiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ee, öyle tabii ki.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; biraz sonra arkadaşlarımız konuşacak engellilerle ilgili, özellikle Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap Bey.

Bakan mı söz aldı?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Siz devam edin, ben söz vermedim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakan konuşuyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Konuşabilir, kızdırdınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir Bakan konuşurken ben konuşmam Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Bekle o zaman.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hiçbir sorumuza cevap vermiyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakan konuşurken ben konuşmam. Açın mikrofonunu. Açın mikrofonunu Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, siz kendi konuşmanıza devam edin.

Sayın Bakanım, sonra size söz vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakan konuşurken ben nasıl konuşayım ya, ben saygılı bir insanım -Bakanın yaşı küçük olabilir- sizin gibi değilim ben.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gördük, konuya nasıl başladığınızdan belli!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, tamam arkadaş ya, ya bir tamam ya. Tamam ya, tamam ya. Siz giderken ben gelmişim 5 kere ya.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hiç öyle değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakanım, arkadaşlarımız engellilerle ilgili biraz sonra konuşacaklar. Sayıştay raporlarında da çok ciddi bir şekilde açıkça görülüyor. Bu ne Sayın Bakanım? Yüz binlerce insan gerçekten yasalara uymayacak şekilde engelli maaşı almışlar. Devlet milyarlarca TL zarara uğratılmış Sayın Bakan. Bu gerçekten sizin için hiç kabul edilebilir bir şey değil,

bürokratlarınız için hiç kabul edilebilir bir şey değil. Bunların hesabını tek tek vereceksiniz. Böyle bir şey olur mu? Böyle bir şey olur mu? Maalesef ve maalesef bütün sosyal yardımları olduğu gibi bunu siz hep seçimde kullanıyorsunuz.

Sayın Bakanım, iş müfettişleriyle bir derdiniz var mı, sizin Bakanlığınızdaki iş müfettişleriyle? Çocukları odalarından kovmuşsun, göndermişsin evden çalışın diye. Covid dolayısıyla mı yaptınız bunu yoksa Aile Bakanlığınızdan getirdiğiniz arkadaşlarınızı yerleştirmek için mi? Bu çocuklardan 50'si sınavı kazanmış iki sene oluyor, iş müfettişi yardımcılığına atamıyorsunuz. Ne istiyorsunuz bu çocuklardan Sayın Bakan? Yapmayın, yapmayın. Devlet böyle yönetilmez Sayın Bakanım ya, Anayasa, kanunlar ne diyorsa o şekilde yönetilir. Biraz evvel arkadaşlar bağırıyorlar ama Anayasa diyor ki: "Bakan, milletvekilinin soru önermesine on beş gün içinde cevap verecek." Anayasa'nın hükmü bu, hükmü.

Sayın Bakanım, çocuk istismarıyla ilgili -atlaya atlaya gidiyorum, çok önemli şeyler- bu Meclis komisyon kurdu, bu komisyon araştırma yaptı. Araştırmayı tam yapabildi, yaptı, yapamadı, tartışılabilir çünkü dönemde Komisyon Başkanı bize hep şey yaptı; çocuğun yüksek yararı filan diye, Karaman'daki tekil bir olaya kilitledi, bir yere göndermedi ama buna rağmen teorik olarak da olsa çok önemli şeyler yazıldı ama bu, Mecliste konuşulmadı, tartışılmadı, çok ciddi bir problem olarak duruyor. Özellikle bazı kurslarda, mesela Kur'an kurslarında filan böyle duruyor. Buraları bilmiyoruz. Çocuğun yüksek yararı, çocuğu bu istismarlardan korumaktan geçer. Bu konuyla ilgili daha alınacak çok yol var.

Teorik olarak çok işler yaptınız, biliyorum; strateji belgeleriniz filan var, çok güzel bunlar, biliyorum ama hâlâ ciddi bir şekilde istismar var ve bu konu... Bilmiyoruz, bilemiyoruz; ne oluyor, bilemiyoruz. Çocuğun yüksek istismarı duvarlar; duvarların arkasında ne oluyor, bilemiyoruz. Bütün dünya nasıl yapmışsa, siz de bu şekilde... Bu duvarların içinde olup biteni bu millet bilsin ve bu işleri engelleyelim.

Değerli arkadaşlarım, bu ülkede işsizlik rakamları sürekli olarak açıklanıyor. Enteresan bir şekilde son aylarda işsizlik rakamlarında -herkes Covid dolayısıyla- işsizlikte ciddi bir artış beklerken- düşmeler görülmeye başladı. Ne oluyor filan dedik, siz de buna "İşsizliği her şeye rağmen düşürdük..." Hayır, böyle bir şey yok. Zaten şu anda Meclis gündeminde olan torba yasada görülüyor. İki şey yapıyorsunuz: İşten çıkışları yasakladınız, yarı zamanlı ödemeler yapıyorsunuz. Şimdi yeni bir şey daha yaptınız: Kayıt dışı alınır ve tekrar işten çıkarılırsa işsiz sayılmayacak. Böyle birtakım -tırnak içinde- cambazlıklarla şeyi düşürmeye çalışıyorsunuz, öyle değil. Bir de insanlar iş bulma umutlarını kaybettiklerinden dolayı iş gücünde görünmüyorlar. Bunu millete bu şekilde anlatın. İstatistiklerle yalan söyleniyor filan da, siz de zaten siyaseten yalan söylemeyi mübah kabul ediyorsunuz. Bunlar doğru değil, kimse inanmıyor, biz de inanmıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili konuşmak istiyorum. İşsizlik Sigortası Fonu, bildiğiniz gibi, işsizlere verilmek üzere...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Siyaseten yalanı mübah görmüyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bakanım, süresi az kaldı, bitince size söz vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yahu, siyaseten yalan söylemeyi mübah... Yani "siyaseten" derken biraz da ben ifadeyi attım: Bu gerçek işsizlik rakamı değildir diyorum ben.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Öyle bir şey yok, yalan söylemeyi kabul etmiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Doğru değil bu; değiştiriyorum, doğru değil. Sayın Bakanımız siyaseten de yalan söylemez, doğru değil. Bu rakam gerçek işsizlik rakamını yansıtmıyor, Türkiye’de gerçek işsizlik rakamı yüzde 30’lardadır. Bunu istediğiniz zaman, vakit vererseniz size anlatırım.

Değerli arkadaşlarım, İşsizlik Sigortası, işsiz kalan insanlar için kurulmuştur. Kanun açıktır, bunları konuşacak vaktimiz yok, zaten ikide bir müdahale ediyorsunuz, vaktimden çalışıyorsunuz, Başkan bu vakitleri bana verecek. Fakat bu Hükümet bu İşsizlik Sigortası Fonu’nu istismar ediyor. Şimdi bir kelime kullanacağım, “Biz hırsız değiliz.” filan diyeceksiniz. Çalınıyor, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yani işçilerden çalınıyor. Başka amaçlarla kullanılıyor ciddi bir şekilde.

Bakın, siz, İşsizlik Sigortası Fonu’nda toplanan şu anda –sanıyorum- bu Covid dolayısıyla çok geniş bir şekilde kullandınız, 100 milyar TL’nin altına düştü ama 150 milyar TL’ye dayanan parayı geniş bir şekilde, farklı yöntemler kullanarak farklı bir şekilde kullandınız değerli arkadaşlarım. Nerede kullandınız mesela? Patronları fonladınız bununla.

En son yaptığınız cambazlığı size anlatayım: Devlet bankalarının, kamu bankalarının çıkardığı kâğıtları Merkez Bankası bile güvensiz görüyor. Gittiniz, İşsizlik Sigortası Fonu’ndaki devlet tahvillerini kamu bankasıyla değiştirdiniz. Ondan sonra, kamu bankaları gitti Merkez Bankasından para çekti -aşlında para bastı- ve İşsizlik Sigortası Fonu’nu bu şekilde kullandınız. Müteahhitlere kullanıyorsunuz, her yerde İşsizlik Sigortası Fonu’nda biriken paraları kullanıyorsunuz. Haram, helal... “Biz haram yemeyiz.” filan diyeceksiniz; ya, sebep oluyorsunuz. Bu para işsizlerindir, işsizlere ödediğiniz para, para değil. Ondan sonra, değerli arkadaşlarım, biraz evvel arkadaşınız anlattı; siz 43 kalemde sosyal yardım veriyorsunuz. Evet, çünkü sosyal yardımı bir siyasal araç olarak kullanıyorsunuz, seçim kazanma aracı olarak kullanıyorsunuz. İnsaf edin, Allah’tan korkun.

Bakın, değerli arkadaşlarım, sizin, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan işçilere ödediğiniz paranın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 0,1’i bile bulmuyor ama sizin sosyal yardımlara ödedikleriniz yüzde 1,5’u geçti.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, süreniz doldu.

Bir dakika ek süre veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika değil, çok vereceksiniz, sözümü kestiler.

Niye böyle yapıyorsunuz? Çünkü siz, sosyal yardımları seçim malzemesi olarak kullanıyorsunuz değerli arkadaşlarım, İşsizlik Sigortası Fonu’nun ise değişik şeylerle içini boşaltıyorsunuz.

Son bir konu daha var -daha çok konu var ama- birkaç kelime edeyim. Yoksulluğu siz yönetiyorsunuz, yoksulluğu araç olarak kullanıyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, son konu, şu anda Meclis gündeminde bulunan bu yasa teklifi. Bakın, göreve geldiğiniz günden beri, siz, işte mağduru oynadınız, mazlumu oynadınız, işte “muhafazakâr” dediniz, “milliyetçi” “demokrat...” Demediğiniz şey kalmadı ama siz, esasen, neoliberalizmin yani patronların değirmenlerine su taşıyorsunuz. Şimdi de Covid’i istismar ederek, bu krizi istismar ederek, daha evvelde de darbe girişimini istismar ederek demokrasiyi kısmıştınız, şimdi Covid’i istismar ederek işçilerin haklarını kısıyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? İşte yarı zamanlı çalışma.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ederiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika daha bana vererseniz, bitiriyorum. Lütfen, rica ediyorum, müdahale ettiler. Temiz konuşacağım.

Bakın, daha evvel de bu şeyi siz istismar etmişsiniz değerli arkadaşlarım. Nedir bu yarı zamanlı? “Askıda işçi” diye bir şey söyledim, askıda işçi; hani askıda ekmekten askıda işçi. Bu şekilde, öğleden evvel 20 yaşının altındaki çalıştıracaksınız, öğleden sonra 50 yaşın üstündekini, ondan sonra işsizliği azaltacaksınız. Böyle bir şey olmaz. Bunlar cambazlık... Cambazlık diyeceğim, şimdi hemen kızacak arkadaşlar, cambazlık bunlar yani. Başka hangi kelimeyi kullanayım değerli arkadaşlarım? Özenle seçiyorum, Türkçenin bütün şeylerini kullanarak özenle seçiyorum ama siz seçemiyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Lügati geliştir, oku biraz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, toparlayalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, buradaki bu kanun teklifi baştan sona neoliberal düzen. Neoliberal düzen ne? Patronların düzeni. Nedir patronların düzeni? Patronların düzeni, değerli arkadaşlar, kapitalizm tıkanmış, demiş ki: “Daha ne alabilirim? Sosyal devletten çalacağım, işçiden çalacağım, emekliden çalacağım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekaroğlu, çok teşekkür ederiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum ya, bitiriyorum. Bir cümle...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – On beş dakika oldu, on beş dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dünya kadar müdahale oldu konuşmama.

İşte bu yasa bu çalmalarla ilgili bir yasadır. Covid’i kullanarak -insaf edin arkadaşlar, insaf edin yani- böyle bir yasayı çıkarmak doğru değil. Bu, sizin geçmişinize de uymaz, bugününe de uymaz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bakanım, genel eleştirilerle ilgili en son size söz vereceğiz bütün milletvekilleri bitirdikten sonra ancak biraz önceki konuşmacının sizin hakkınızda yaptığı birkaç tane, İç Tüzük’e uymayan husus vardı, onlara cevap vermek için size söz veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyi uymayan hususlar? Düzeye sen mi karar veriyorsun?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Ben veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne düzeyi olmayan? Gayet düzeyli şeyler söyledim. Ne düzeyi olmayan?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Ben yönetiyorum, ben karar veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bize konuşmayı mı öğreteceksin yani?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Beğenmiyorsan şikâyet edersin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne dedim ki?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Şimdi cevap verecek Sayın Bakan.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cevap hakkı ayrı bir şeydir, düzeysiz konuşma ayrı bir şeydir. Düzeysizmişim, ayıp ya! Başkanın böyle bir hakkı yoktur. Bilmiyorsan konuşmayı, orada oturma!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Herkes İç Tüzük’e uygun bir dil kullanmak zorunda, eğer İç Tüzük’e uymayan bir dil kullanırsanız cevap hakkı doğar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nereden çıkarıyorsun, bize konuşmayı mı öğreteceksin? Cevap hakkı ayrı bir şey!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nereden çıkarıyorsunuz? Düzey sizmişim... (Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – İç Tüzük’e uygun konuş.

Sayın Bakanım, buyurun.

II - AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu’nun Bakanlık bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkanım, benim verdiğim bütün veriler Türkiye’nin resmî istatistik kurumu olan TÜİK’in verdiği verilerdir. TÜİK, bütün hesaplarını uluslararası veri standartlarına göre yapmaktadır. Burada ben kendisine iade ediyorum. Zaten toplantı sonundaki soru-cevap zamanında konuşacağım diğerlerini, diğer teknik konuları.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyi iade ediyormuş?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yalanı, yalanı!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – TÜİK rakamları baştan sona yanlış. Bütün dünya TÜİK rakamlarının yalan olduğunu biliyor ve söylüyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Bekir Kuvvet Erim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Buradaki arkadaşların tamamı, Bakan dâhil, bunu biliyor ama saklıyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Herkes her şeyi biliyor, yalan olduğunu da biliyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bir konuşayım müsaade et de.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yoktur böyle bir işsizlik rakamı değerli arkadaşlarım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çarpıtılmış...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hadi değiştirdik, “yalan”ı değiştirdik, “çarpıtılmış.”

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

b) Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

c) Devlet Personel Başkanlığı (Devam)

d)Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

e)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (Devam)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, kıymetli bürokratlar ve çok kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekillerim; biz aileyi toplumun nüvesi, kilit taşı, mayası olarak gören bir medeniyetin mensuplarıyız. Öyle ki bizim milletimiz alışverişte, sokakta, ticari ve sosyal hayatta tanımadığı insanlara dahi “teyze” “ağabey” “amca” gibi aile kavramlarıyla hitap eder.

İnancımızda devletin 5 temel vazifesinden biri de neslin korunmasıdır. Kadim geleneğimizde aile ile toplumun, aile ile devletin kaderi özdeşleşmiş, bir ve beraber görülmüştür. Güçlü bir ülke, güçlü bir millet, huzurlu bir toplum olabilmenin öncelikli şartı güçlü bir aile yapısına sahip olmaktır. Şeyh Edebalı’nın o meşhur sözünden ilhamla söyleyecek olursak, aileyi yaşatmadan ne devleti, ne de milleti yaşatabiliriz. Bu nedenle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, milletimize hizmet yolunda geçtiğimiz on sekiz yılda her alanda olduğu gibi aile, çalışma ve sosyal hizmetler alanında da devrim niteliğinde yenilik ve reformlar gerçekleştirdik. Son on sekiz yılda aile kurumunu güçlendirecek, ailelerin yükünü alacak politikalara özel önem verdik. Tüm dünyaya örnek olacak sosyal devlet projelerini hayata geçirdik. Türkiye, tarihinin en kapsamlı sosyal devlet uygulamalarıyla bizim dönemimizde tanışmıştır.

İktidara geldiğimiz günden bu yana gerçekleştirdiğimiz politikalara bakacak olursak: Yaşlı ve engelli vatandaşlarımıza yapılan yardım tutarını 2003 yılında 184 milyon Türk lirasından 2019 yılında 10,1 milyar TL’ye yükselttik.

Sosyal yardım ve hizmetlere 2002 yılında toplam 1,6 milyar lira bütçe ayrılırken, 2019 yılında yaklaşık 32 kat artışla 50,8 milyar lira ayrılmıştır. Son on sekiz yılda ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yaklaşık 333 milyar lira sosyal yardım yapılmıştır.

2020 yılı Eylül ayı itibarıyla 3 milyon 815 bin haneye sosyal yardım kartı verilmiş, yardım ödemelerinin yattığı dönemlerde hak sahipleri SMS ile bilgilendirilmiş ve konutta ödeme uygulamasına geçilmiştir.

2003 yılından itibaren, bugün yaklaşık 2 milyon muhtaç aileye ısınma amaçlı yardım yapılmaktadır.

2002 yılında sadece 4 türde sosyal yardım programı uygulanırken, bugün 43 farklı türde sosyal yardım programı uygulanmaktadır.

1996 yılından 2002 yılına kadar 5.881 kişi kamuda istihdam edilirken, 2003-2019 döneminde 52.131 şehit yakını, gazi, vazife malulü ve terör mağduru sivil vatandaşımızın yakınları kamuda istihdam edilmiştir.

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele ve Aile Eğitim Programı kapsamında 400 bin kişiye madde bağımlılığıyla ilgili farkındalık eğitimi verilmiştir.

2002 yılında sadece 11 olan kadın konukevleri sayısı 2020 yılında 145’e yükseltilmiştir.

2015 yılında bütün annelerimize, ilk çocuk için 300 TL, 2’nci çocuk için 400 TL, 3 ve üzerindeki çocuklar için 600 TL ödemenin yapılmasına imkân veren Doğum Yardımı Programı hayata geçirilmiştir. Bugüne kadar 4,7 milyon anneye 2,5 milyar lirayı aşan yardım yapılmıştır.

Kız çocukları için okullaşma oranları; ilkokulda yüzde 92’ye, ortaokulda yüzde 84’e, yükseköğretimde ise yüzde 46’ya yükselmiştir.

Kadınlarımızın iş gücüne katılım oranı 2002 yılındaki yüzde 27,9 seviyesinden 2019 yılında yüzde 34,4’e yükselmiştir.

2019 yılında Evlilik Öncesi Eğitim Programı kapsamında, evlenmek üzere olan 165.511 gence evlilikte iletişim ve yaşam becerileri, aile hukuku, evlilik ve sağlık konularında eğitimler verilmiştir.

Dar gelirli ailelerin çocuklarının okula devam etmeleri için sağlanan Şartlı Eğitim Yardımı'ndan 2020 yılı Ağustos ayı itibarıyla 2 milyon 451 bin 422 kişi yararlanmaktadır. 2002 yılından bu yana 7,5 milyar TL ödeme yapılmıştır.

2020 Eylül ayı itibarıyla 129.205 çocuğumuza, koruma altına almadan, aile yanında destek verilmektedir. Koruma altına alınan ancak aile yanında destek verilen çocuk sayımız ise 7.607'dir.

Evlat edindirme kapsamında, 17.746 çocuğumuz aileye kavuşturulmuştur. Koruyucu aile kapsamında ise 2002 yılına nazaran çocuk sayımız 515'den 7.607'ye ulaştırılmıştır.

Şartlı Sağlık Yardımı kapsamında, yıllık ortalama 1,2 milyon çocuğumuzun düzenli sağlık kontrollerinin yaptırılması şartıyla ailelerine bugüne kadar yaklaşık 3 milyar 675 milyon lira kaynak aktarılmıştır.

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmetinden faydalanan çocuk sayısı 2002 yılına nazaran yaklaşık 11 kat artırılarak 129 bine çıkarılmıştır. Çocuk başına aylık 1.082 TL ödeme yapılmıştır.

İstihdam hakkına sahip gençlerimize özel sektörde çalışmaları hâlinde sigorta ve sosyal güvenlik teşvik desteği sağlanmaktadır. İlk kez 2018 yılında hayata geçirilen bu teşvikler kapsamında bugün itibarıyla 4.403 iş kolunda 4.596 gencimizin özel sektörde istihdamı sağlanmıştır.

2002-2020 yılları arasında huzurevleri sayısı ve kapasitesi yaklaşık 3 kat artırılmıştır. 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla huzurevlerinde bakılan yaşlı sayısı 15.795'dir. Tüm yurttaki ilk kez başlattığımız evde sağlık hizmeti 2012 yılından bugüne kadar 856 bin vatandaşımıza sunulmuştur. 65 yaş üstü aylığı 2002-2020 yılları arasında 25 kattan fazla artırılarak 672 liraya yükseltilmiştir. 2002 yılından önce kamuda istihdam edilen engelli sayısı sadece 5 bin iken, 2020 Haziran ayı itibarıyla bu sayı 57.408'e çıkarılmıştır. 2002 yılında engelli vatandaşımızın aylık maaşı 25 lira iken, 2020 yılında bu rakam yüzde 70 ve üzeri engellilik oranı için 805 liraya, yüzde 40-69 arası için 536 liraya yükseltilmiştir. 2019 yılında 514 bin vatandaşımıza evde bakım yardımı kapsamında 8,1 milyar lira, 1 milyon 450 bin yaşlı ve engellimize 10,1 milyar lira kaynak ayrılmıştır. 2010 yılında ilk kez evde sağlık hizmeti başlatılmıştır. 2020 yılı itibarıyla evde sağlık hizmetinden yararlanan hasta sayısı 1,7 milyonu aşmıştır. 2002 yılında herhangi bir sosyal güvencesi ve geliri bulunmayan engelli vatandaşlarımıza ödenen muhtaç aylığı 115 lira iken, 2020 yılında bu rakam 914 liraya yükseltilerek muhtaç aylığının 7 katına çıkarılmıştır.

İstihdamın artırılmasına yönelik politikalarımız doğrultusunda, 2002 yılında iş gücüne katılma oranı yüzde 49,6 iken, 2019 yılında yüzde 53'e ulaşmış, kayıt dışı istihdam oranı ise 2002 yılında yüzde 52,1 iken, 2019 yılında yüzde 34,5'e düşmüştür. İŞKUR aracılığıyla 2002'den 2020 yılı Eylül ayı sonuna kadar toplam 3 milyon 996 bin 695 kişi aktif iş gücü programları kapsamında uygulanmakta olan kurs ve programlarda mesleki nitelik ve tecrübe kazanmıştır. 2019 yılında aktif iş gücü programlarından faydalanan katılımcı sayısı 568.420 olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamdaki mesleki eğitim kurslarından 2004-2008 yılları arasında toplam 71.395 işsiz vatandaşımız faydalanırken, 2009 yılından bu yana toplam 1 milyonun üzerinde işsiz vatandaşımız faydalanmıştır. 2019 yılında mesleki eğitim kurslarına toplam 124.920 kişi katılmıştır. Söz konusu kurslara katılan kadınların oranı 2014 yılında yüzde 56 iken, 2019 yılında yüzde 71,2'ye ulaşmıştır. Aktif iş gücü programları kapsamındaki işbaşı eğitim programlarından, programın başladığı 2009 yılından bu yana, yaklaşık 1 milyon vatandaşımız yararlanmıştır. Bu sayının yarısından fazlasını kadın katılımcılar oluşturmuş ve toplam katılımcı sayısının yüzde 80'i program sonunda istihdam edilmiştir. 2014 yılında işbaşı eğitim programlarından yararlananlar içerisinde kadınların oranı yüzde 49 iken, 2019 yılında bu oran yüzde 48,1'e gerilemiştir.

İŞKUR Girişimcilik Eğitim Programı'ndan, 2005'ten 2020 yılı Eylül ayı sonuna kadar yaklaşık 449 bin 653 kişi yararlanmış ve programlara katılanların yarıya yakınını kadın katılımcılar oluşturmuştur. 2019 yılında Girişimcilik Eğitim Programı'ndan 41.107 kişi faydalanmıştır.

Meslek danışmanlığı faaliyetleri kapsamında, 2002 yılında 19.768 bireysel görüşme yapılmışken, 2019 yılında bu sayı 153.311'e ulaşmış; yine bu kapsamdaki iş yeri ziyaretleri 2002 yılında 1.458 iken, 2019 yılında bu sayı 728.657'e çıkmıştır. İş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden 2008'den 2020 yılı Eylül ayına kadar toplam 23 milyon 444 bin 663 kişi faydalanmıştır. İŞKUR aracılığıyla 2002'den 2020 yılı Eylül ayı sonuna kadar toplam 9 milyon 372 bin 608 kişi işe yerleştirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Erim, süreniz dolmak üzere.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bitmek üzere.

Engellilerin istihdamının desteklenmesine yönelik uygulamalarda da önemli gelişmeler kaydedilmiştir. 2014 yılından 2020 Haziran ayına kadar 2.291 engellinin kendi işini kurma projesine 96 milyon 944 bin lira hibe desteği sağlanmıştır. 50 bin lira olan engelli kendi işini kurma hibe destek tutarı 65 bin liraya yükseltilmiştir. İşsizlik sigortası kapsamında yapılan işsizlik maaşının üst limiti 2020 yılında 2.354 liraya yükselmiş, en düşük işsizlik maaşı 1.177 liraya yükseltilmiştir.

Meslek standartları ve yeterliliklere dayalı olarak ölçme ve değerlendirme faaliyeti gösteren uluslararası akredite edilmiş 232 sınav ve belgelendirme kuruluşu yetkilendirilmiştir. Ülkemizde, 2002 yılında hiçbir mesleğin standardı yokken bugün itibarıyla 856 ulusal meslek standardı hazırlanmıştır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Erim, teşekkür ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bağlayayım o zaman ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen bağlayın.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Çok sertsiniz vallahi Sayın Başkanım ya.

SALİH CORA (Trabzon) – Aslında çok naif bir insandır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, bağlayın.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bağlayayım.

Pandemi döneminde ekonomik istikrar kalkanı paketi kapsamında talepte bulunan işletmelere kısa çalışma ödeneği verilmeye başlanmıştır. İşverenler için mevcut istihdamı koruma şartı geliştirilmiştir. Telif çalışma süresi iki aydan dört aya uzatılmıştır. 2020 yılı içerisinde, sektör ayrımı yapılmaksızın, işverenlere, ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilerek günlük 2,5 lira, aylık 75 lira asgari ücret desteği sağlanmıştır.

Ben bu konuda yani pandemi döneminde vatandaşlarımıza yönelik ve özellikle esnafımıza ve ihtiyaç sahibi hemşehrilerimize verilen desteklerle bu sürecin başarıyla yönetilmesinde büyük emeği olan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Sayın Bakanımıza ve kıymetli ekibine sizlerin huzurunda şükranlarımı sunuyorum.

Sözlerime son verirken Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2021 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyoruz.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – İyi bağladın yani!

SALİH CORA (Trabzon) – Biz her konuşmamızda Recep Tayyip Erdoğan'dan bahsederiz yani, selamlarız, öyle kapatırız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Erim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Faruk Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şehit yakınlarımız, gazilerimiz, engellilerimiz, muhtaçlarımız, kadın ve çocuklarımız ve elleri öpülesi yaşlılarımıza devletimizin müşfik elini uzatıyorsunuz, çok önemli işler yapıyorsunuz. Öncelikle gayretli çalışmalarınız ve sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Bakanlığın 2021 yılı bütçesi bir önceki yıla göre yüzde 18,8 artarak 155 milyar olarak belirlenmiştir. 2021 yılı program bütçesine göre Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sorumlu olduğu programlar ailenin korunması ve güçlendirilmesi, aktif ve sağlıklı yaşlanma, çocukların korunması ve gelişiminin sağlanması, engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim, istihdam, kadının güçlenmesi, şehit yakını ve gaziler, sosyal güvenlik, yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlaşma olarak belirlenmiştir.

2021 yılında Bakanlık bütçesi içerisindeki payı en fazla olan program yüzde 48,8’le sosyal güvenlidir. 2021 yılı bütçe ödenekleri içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler 2020 yılına göre yüzde 18,7 oranında artırılarak 259,7 milyar liraya yükselmiştir. Sosyal güvenlik kurumlarına ayrılan devlet primi giderleri 54,5 milyar olmuştur. 2021 yılı bütçesinde sosyal harcamalar için ayrılan kaynak miktarı 81,2 milyar Türk lirasına çıkarılmıştır. Bu tutar 2021 yılı bütçesinin yüzde 6’sına denk gelmektedir. 2019 yılında yüzde 17,1 seviyesinde olan sosyal harcamaların gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2020 yılında yüzde 18,4 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Ülkemizde önemli bir sosyal destek ve yardım sistemi bulunmaktadır ve devletimiz büyümeden ve refah artışından elde edilen payı sosyal yardım programları aracılığıyla toplumun ilgili kesimlerine ulaştırmaktadır. Covid-19 salgını sürecinin en başından itibaren dünyada gıpta edilecek şekilde yönetilmesinde de Türkiye’nin güçlü sağlık ve sosyal ve güvenlik altyapısının etkili ve belirleyici olduğu açıktır.

Covid-19 salgınının etkilediği en önemli kesimlerden biri kuşkusuz çalışanlarımızdır. Bu vesileyle bu zorlu süreçte fedakârca hizmet veren sağlık çalışanlarımıza öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

Salgın birçok alanda olduğu gibi çalışma hayatında da önemli değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu kapsamda, işten çıkarma yasağı, kısa çalışma ödeneği ve benzeri birçok yasal ve idari düzenleme yapılmış, istihdamı koruyucu ve teşvik edici tedbirler uygulamaya konulmuş ve çalışanlarımızın salgının olumsuz etkilerinden böylece korunması amaçlanmıştır.

Kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkin şekilde sunulması için yeterli nicelikte ve nitelikte insan kaynağı büyük önem taşımaktadır. Cumhurbaşkanlığı yıllık programına göre Haziran 2020 itibarıyla kamuda istihdam edilen toplam personel sayısı 4 milyon 767 bin 286’dır; bunun 2 milyon 944 bin 202’si yani yüzde 62’si kadrolu memur ve diğer kamu görevlilerinden oluşmaktadır, 496.982’si yani yüzde 10’u sözleşmeli personel, 1 milyon 220 bin 595’i yani yüzde 26’sı ise işçi statüsünde çalışanlardan oluşmaktadır.

Covid-19 salgınının başlamasıyla 22 Martta Resmî Gazete’de yayımlanan genelgeyle kamu kurumlarında hizmeti aksatmayacak şekilde uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri uygulanmıştır. 29 Mayıs’ta ise yeni bir genelgeyle bazı istisnalarla birlikte normalleşmeye

dönülmüş olsa da vakalardaki artış nedeniyle 26 Ağustostan itibaren tekrar uzaktan veya dönüşümlü çalışmaya geçilmiştir. Bu düzenlemeler nedeniyle çalışanlarımızın mali ve sosyal haklarında bir etkilene olmamıştır.

Esas olan, kamu hizmetlerinin ülkemizin en ücra köşesinde yaşayan vatandaşlarımız dâhil herkesin kaliteli bir şekilde erişebileceği etkinlikte sunulmasıdır. Bu amaçla hem çalışanlarımızın motivasyonunun yükseltilmesi hem de kamu hizmetlerinin verimliliğinin artırılması için kamu kurumlarının insan kaynakları kapasitesinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda kamu çalışanlarının statü, unvan, ücret, işe alma, terfi, disiplin, ödüllendirme ile personel dağılımında dengenin sağlanması gibi kamu personel yönetimine ilişkin süreçlerin gözden geçirilerek rasyonelleştirilmesi ihtiyacı devam etmektedir. Bu tespit yıllık programda da yapılmıştır.

Personel rejimi, kamu görevlerini yerine getirme sürecinde kamu görevlilerinin devletle olan ilişkilerini düzenleyen, kamu yönetiminin önemli unsurlarından birisidir ve kamu görevlilerinin yürüttükleri hizmet ve hitap ettikleri kitle dikkate alındığında toplumsal hayattaki etki alanları ve önemleri de daha iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle kamu çalışanlarının işe girme sürecinden başlayarak çalışırken bağlı oldukları hukuki ve mali statü ile emekliliğe dair düzenlemelerin bütüncül bir yapıda ele alınması sistem bütünlüğü ve etkililik bakımından önem arz etmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan geleneksel kamu hizmeti sunum şekilleri ile standart çalışma biçimlerinin yetersiz yapısı da dikkate alınarak kapsamlı bir değerlendirme yapılması yerinde olacaktır.

Kamu çalışanlarımızın en önemli beklentisi kuşkusuz mali ve sosyal haklarında iyileşme yapılmasıdır. Toplumun diğer bazı kesimleri gibi çalışanlarımızın da ertelenen bu yöndeki taleplerinin önümüzdeki süreçte yerine getirilmesini gerekli görüyoruz. Bununla birlikte kamu kurumlarında görev almak için bekleyenlerin, özellikle de üniversite mezunlarının, istihdamını artıracak çalışmaların yapılması da önem arz etmektedir.

Yine önümüzdeki yıllarda hizmetine ihtiyaç duyulan alanların farklılaşmasının da gereği olarak sağlıklı bir eğitim-istihdam ilişkisi kurulması önem arz etmektedir. Örneğin, bu çerçevede Türkiye'nin 2053 vizyonuna uygun bir insan gücü planlamasını yapıyor musunuz? Bu anlamda Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK, üniversiteler, ilgili sendika ve benzeri STK'lerle çalışmalarınız oluyor mu? Bunu da soru olarak sormak isterim.

Bu düşüncelerle bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Şenol Sunat, buyurun lütfen.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli milletvekilleri ve Bakanlığın personeli; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Girdiğimde, zannediyorum, bir hatip yoksulluğun sıfırlandığı kriterlerini ortaya koyup konuşuyordu ama Cumhurbaşkanlığının 2021 yılı programında göreceli yoksulluğun yüzde 21,3 olduğunu hatırlatmak istiyorum; sayfa 315.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yoksulluk ile görece yoksulluk arasındaki farkı biliyor musunuz?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, biliyorum.

Evet, iş aramanın iş hâline geldiği bir ülke durumundayız. İşsizlik ve yoksulluk sosyal ve siyasi bir soruna dönüşüyor; hepimizin bunu görmesi gerek. Önlem alınmazsa sosyal çözülme ve sosyal çürüme başlayacak. Yoksulluk, işsizlik, itibarsızlaştırma, ayrımcılık, dışlanma, şiddet tüm halk kesimlerini çok derinden etkiliyor. Bunun şuurunda olmamız lazım, birbirimize propaganda yapacak durumda değil şu

anda ülke. İktidar Türkiye’yi içine soktuğu bu ekonomik kriz ve sebep olduğu toplumsal çürümenin yanı sıra istatistikleri de görmezden geliyor, hatta kendi istatistik kurumlarının sonuçlarını da görmezden geliyor. Yoksulluğu kurumsallaştıran, yoksulluktan oy devşiren bir siyasal iktidar on sekiz yıldır bu ülkeyi yönetiyor; ekonomik kriz derinleştikçe artık yönetemiyor. Toplumun yarısı açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşıyor. Ülke halkının yüzde 68’i borçlu, Türkiye nüfusunun yüzde 40’ı yardım envanterine kayıtlı. Açlık sınırını hepimiz biliyoruz, asgari ücret açlık sınırının altında bu ülkede.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yüzde 40’ı, o rakamı nereden aldınız? Biz de görelim; o rakamın kaynağını söyleyin, biz de görelim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Söyleyeceğim, lütfen benim sözüme müdahale etmeyin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kaynağını söyleyeceksiniz, öyle bir şey yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müdahale etmeyin arkadaşlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Ben söyledim oldu.” Öyle şey olur mu?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bir kere, yoksulluk insan hakları ihlalidir Sayın Vekil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kaynağını vereceksin. Öyle şey olur mu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Vekil, yoksulluk insan hakları ihlalidir. Siz, yoksul sayısını azaltmak yerine “Şu kadar yoksula yardım ediyorum.” diye övünen bir iktidarın mensuplarıdır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neyin yoksulu? Her şeyi biliyoruz. Ayıptır! Böyle bir şey yok. Refahı...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Refahı paylaşan sizlersiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Halkın arasına inin Sayın Vekil.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

Buyurun, devam edin Sayın Sunat.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Lütfen konuşma süremi uzatın Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, devam edin.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yoksullukla mücadele konusunda, sadece gönüllü yardımseverlik ya da hayırseverlik üzerinden, seçili yoksullara gıda, kömür, gelir yardımı artık yeterli olmuyor; bunu görmek gerek. Yani özetle, yoksulluk salt bir gelir tüketim yoksulluğu olarak değil, insani gelişmeyi de içine alan daha geniş bir perspektiften ele alınmalıdır. Fakirin çocuğu da fakir olmamalıdır bu ülkede, fırsat eşitliklerinden yararlanmalıdır. Türkiye’de yardımların veriliş şekilleri ve biçimleri, kültürel düzlemde önemli kabul edilen zekât ve sadaka anlayışının izlerini taşıyor maalesef. Türkiye’de yoksullukla mücadele, devletin uzun süre yeterli bir politika geliştirmemesi üzerine hep sadaka verme biçiminde düşünülmüş, bundan da rant sağlanmıştı ve anlayış maalesef kamunun yardım süreçlerine de yansımıştır. Sosyal yardım düzenlemesi, devletin bir vatandaşı olmaktan gelen, hak temelli, devletin yerine getirmesi gereken zorunlu bir görev olarak algılanmamıştır.

Lütfen Sayın Bakan siz de dinleyin. Ben zaten Çalışma Bakanlığı ile Aile Bakanlığının bir arada olmasını da bir türlü anlayamıyorum. Bu kadar yükün altında bir insanın -sizin adınıza da söylüyorum- kalması doğru değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bence devletin sosyal...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Lütfen dinler misiniz Sayın Milletvekili.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bize teşekkür etmeniz lazım.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Saygılı olun lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Saygılı konuşuyorum zaten.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müdahale etmeyin arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı saygıyı sizden de bekliyoruz Sayın Vekilim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ama lütfen, ben hakaret etmiyorum, ben tespitlerimi ve analizlerimi ortaya koyuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, dinleyelim.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Bakan, size soruyorum. Sosyal yardımların doğru...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İhtiyaç sahiplerine devletin el uzatmasının neresi yanlış?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Niye dinlemiyorsunuz yahu!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, siz müdahale etmeyin, ben müdahale ediyorum, siz niye karşıyorsunuz?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Müdahale ediyorlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, ben müdahale ediyorum. Siz niye müdahale ediyorsunuz?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Nasıl müdahale ediyorsunuz Sayın Başkan?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çünkü sizin müdahaleniz işe yaramıyor belli ki Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Öyle mi?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Buyurun, siz yönetin o zaman.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O zaman, buyurun gelin siz yönetin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğruları söyleyin.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Niye canınız mı acıdı arkadaşlar? Doğruları söylediğimizde canınız mı acıyor? Ben, doğruları söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen, müdahale etmeyin arkadaşlar.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bir kere sosyal yardımların doğru, sade, anlaşılabilir şekilde sınıflandırılması gerekiyor. Bakanlık bütçesinden, fondan ve diğer kamu kurumları tarafından sosyal yardımların iyi bir şekilde koordine edilmesi gerekiyor ve tek bir bilişim sistemi üzerinde olmalı. Otomasyon var, artık, dijital bir çağdayız ama Sayıştayın raporuna göre usulsüzlükler 2018’de, 2019’da da devam ediyor ve usulsüzlükler nedeniyle son iki yılda 6,9 milyar lira ödendi. Doğru yanlış ama engelli raporu olmayanlara veya engelliliği yüzde 40’ın altında olmasına rağmen, üstünde gözükken...

Bunu ben söylemiyorum, Sayıştayın raporunda bu ödemelerin yapıldığı ve bunun yekûnunu, iki seneyi topladığınızda 6,9 milyar olduğu görülmektedir. Evet, diyebilirsiniz “Sağlık Bakanlığı bunları bize yollamadı.” Yollasın efendim, siz iktidarsınız, koalisyon da değilsiniz. İki senedir bu sistem niye düzeltilmedi, bunu da sormak istiyorum?

Şimdi, onun dışında alacaklar siliniyor. Niçin? Biraz önce Sayın Bakan da açıklamış, ben yoktum ama sunumuna baktım. 1’inci faz, 2’inci faz, 3’üncü faz, 4’üncü fazda insanlara para ödemişiz. Doğru. 4’üncü fazı da ödeyeceğinizi ifade ediyorsunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hayır, etmedim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Etmediniz mi? Basına öyle intikal etti.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yanlış haber.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – O zaman yanlış haber. Peki, 3 fazda hepsi de farklı haneler. Bin lira verdiniz ya. Sekiz ay, dokuz aydır bu bin lirayla bu insanların...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Az önce “Niye veriyorsunuz.” diyordunuz. Şimdi “Niye bin lira verdiniz.” diyorsunuz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ne alakası var, benim söylediğim o mu? Pandemi sürecinde yapılan yardımların ne kadar eksik olduğunu ifade etmek istiyorum. Sosyal devlet olmadınız. Sadaka veriyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – O, bir sosyal haktır. İnsanlara eğer istihdam yaratamıyorsanız, insanlara bir iş imkânı alanı açamıyorsanız, sosyal devlet vatandaşına bakmak zorundadır ama insani ölçülerde, sadaka olarak, kömürle veya gıda yardımı değil.

Sayın milletvekilleri, bu, bizim meselemiz, hepimizin meselesi. Karamsar olarak değil ama bakın etrafınıza, çalışanlara bakın, işsizlere bakın. Siz rahat olabilirsiniz ama biz vatandaşın içindeyiz, görüyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Engelliye niye veriyorsunuz?” diyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hayır, çarpıtma.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sunat, lütfen Komisyona hitaben konuşun. Arkadaşlar, lütfen...

ŞENOL SUNAT (Ankara) –. Sizin en önemli özelliğiniz laflarımızı çarpıtmamız. Ben, engellilere daha çok verilmesini tabii ki istiyorum ama başka yerlere mi gidiyor diye merak ediyorum.

Gelelim kadın meselesine Sayın Bakan: Kadına yönelik şiddet son yıllarda daha da çok arttı. 2019 verilerine göre 474 canımız, kadın cinayetlerde can verdi. Şiddet giderek artıyor, o yüzden İstanbul Sözleşmesi’ni gereğince uygulayın diyorum. Uygulanmadığı için koruma isteyen kadın öldürülüyorsa demek ki uygulamada sıkıntılar var Sayın Bakan, biraz önce de ifade ettim: Bakanlıklar ayrılmalıdır, bu konuların daha çok üzerine eğilebilmenin yolu...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Sunat.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Benim daha sürem var Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Çocuk işçiliğinden tutun da çocuk istismarı konularının üzerine hepimizin bu ülkenin vekilleri olarak eğilme zorunluğumuz var. Biz üzerimize ne düşüyorsa yapmaya hazırız ama her geçen gün bu şekildeki sıkıntıları yaşamaktan millet yoruldu artık.

Gelelim istihdama. Kadın istihdamı...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sunat, lütfen konuşmanızı...(Gürültüler)

Arkadaşlar lütfen...

Sayın Sunat...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Niçin itiraz ediyorsunuz, cevap verir misiniz Sayın Vekil? (Gürültüler)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen ya...

Sayın Sunat, lütfen son sözlerinizi alalım, mikrofonu açıyorum.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Tekraren söylüyorum: Bakanlıklardaki usulsüzlüklerin, yapılan yanlışların, kişileri seçerken gerçekten ihtiyacı olan insanlara yapılacak yardımlar yerine, yandaşlara değil de gerçekten bu ülkenin vatandaşlarına ayırt etmeden verilmesinin çok önemli olduğunu... Bu usulsüzlükler belki olmayabilir, bakın, söylüyorum ama artık bu çağda dijital ortamlarda engelli raporu size gelmeli Sayın Bakan; iki senedir ben bunu dile getiriyorum, geçen sene de dile getirdim. Ha, bunu başka türlü çarpıtmaya gerek yok. Türkiye’de milyonlarca insan zaten yoksulluk sınırının altında, açlık sınırının altında yaşıyor. Sosyal devlet olmanın özelliklerinden bahsettim, sosyal yardım değil sosyal hak olarak meseleye bakmamız gerektiğinden söz ettim.

Ben Bakanlığın bütçesinin -ki en büyük bütçe bu Bakanlığa ait- hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sunat.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün ekonomik bir kriz içerisindeyiz. Hani “kriz, kriz” diyoruz da “Ne demek bu kriz?” dediğimizde sokaktaki vatandaş krizi net olarak bilmekte. Bir yanda işsizlik, bir yanda asgari ücretin karın doyurmaması, bir yanda paramızın pul olması, bir yanda alım gücünün kalmaması, üstüne gelen salgın, onun üstüne gelen deprem... Pekâlâ, bu ortamda iktidar ne yapıyor? Bu krizden çıkmak için, emeğin kazanılmış bütün haklarına saldırıyor. Bir yanda madenciler Ankara’ya yürümek istiyor, gözüktüne alıyorsunuz. Çalışma Bakanısınız. Somalı madencilerin suçu hak aramak mı? Hak arayana Çalışma Bakanı olarak en fazla sizler sahip çıkmak durumundasınız. Bir yanda konfederasyon temsilcileri Meclise girmek istiyor, karşısına polis çıkartıyorsunuz, şimdi de torba yasayla emekçilerin kazanılmış haklarına saldıran kanun düzenlemeleri getiriyorsunuz. Kaçak işçiliği ödüllendirmenin, yaşa bağlı ayrımcılık yapmanın, sigortada emeklilik yaşını 18’den 25’e çıkarmanın ve sendikali örgütlenmeyi yok etmenin neresi istihdam paketi Sayın Bakan? Getirdiğiniz yasanın adı “istihdam paketi” değil, “istismar paketi.”

Şimdi, elimde sabahleyin sizlere takdim ettiğim 3 büyük konfederasyonumuzun ortak metni var Sayın Bakan. Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde yüksek sesle dile getirmeye çalıştık ancak noktası virgülü değişmeden kanun teklifi Genel Kurula indi ve önümüzdeki hafta görüşülmeye başlanacak.

Şimdi de işçilerin sesini sizlere aktarmak istiyorum; TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK'ten ortak açıklama: “Esnek çalışmaya dönük düzenlemeler geri çekilmelidir. TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde olan torba yasa teklifinin çalışma hayatına ilişkin düzenlemelerinden duyduğumuz ortak kaygıyı ve teklifin yaratacağı sakıncaları kamuoyuyla paylaşıyor ve teklifin iş hukukuna esneklik getiren hükümlerinin Meclis gündeminden çekilmesini talep ediyoruz. Kanun teklifiyle, belirli süreli iş sözleşmesinin kapsamının genişletilmesi ve yaygınlaştırılması söz konusudur. Belirli süreli sözleşmeyle çalışan işçiler kıdem ve ihbar tazminatı ile iş güvencesi ve işe iade davası hükümlerinden yararlanamadığından bu düzenlemeyi son derece sakıncalı buluyoruz. 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanların hiçbir şarta bağlı olmaksızın, belirli süreli iş sözleşmesiyle geçici işçi olarak istihdam edilmesi sonucunda kıdem ve ihbar tazminatı gibi haklardan yararlanamamaları büyük haksızlıkların ortaya çıkmasına neden olacaktır. Yaşa bağlı olarak getirilecek bu düzenleme, çalışanlar arasında ayrıma yol açacaktır, çalışma düzeni ve sosyal adaletin bozulmasına neden olacaktır. Ülkemizde belirsiz süreli iş sözleşmesi esasına dayalı olarak düzenlenen iş hukuku düzeninin, altüst olmasına yol açacaktır. Ayrıca, yaşa bağlı olarak getirilen bu ayırım, Anayasa’nın “eşitlik” ilkesine de aykırıdır. Kanun teklifinde 25 yaş altında olup on günden az çalışma günü olan çalışanlara yönelik bir düzenleme yer almaktadır. Bu teklifte 25 yaş altındaki işçilerin uzun süreli sigorta kollarına ilişkin ödemelerin yapılması ortadan kaldırılmaktadır. Bu teklif çalışanların; işsizlik, malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası, meslek hastalığı ve analık gibi hayati öneme sahip haklardan yararlanmasını ortadan kaldıracaktır. Bu düzenlemeyi, özellikle, sosyal güvenlik hakkı açısından sakıncalı buluyoruz. Yaşa ve çalışma biçimine bağlı olarak sosyal güvenlik haklarından mahrumiyet getirecek bu düzenlemenin de Anayasa’nın eşitlik ve sosyal güvenlik hakkı hükümleriyle çeliştiğini düşünüyoruz.

Torba kanun teklifinde kısmi çalışmanın yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Kısmi çalışma yaşlılık aylığı, malullük aylığı, işsizlik ödeneğine hak kazanma gibi pek çok konuda ciddi hak kayıpları yaratacağı için bu düzenlemeyi sakıncalı buluyoruz. 3 işçi konfederasyonu olarak, işçilerin başta kıdem tazminatı ve sosyal güvenlik olmak üzere Anayasa ve yasalarda güvence altına alınmış haklarına zarar vereceğini düşündüğümüz bu teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz. Ülkemizin, küresel salgın ve deprem felaketiyle uğraştığı ve yaralarını sarmaya çalıştığı bu zor günlerde, çalışanları büyük endişelere sevk eden ve hak kayıpları yaratacak bu teklifin Meclis gündeminden geri çekilmesi bütün çalışanların ortak arzusudur. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütün siyasi partileri bu konuda sağduyulu davranmaya ve işçilerin sesine, arzusuna kulak vermeye çağırıyoruz. 3 işçi konfederasyonu olarak bu konuda ısrarlı olduğumuzu vurgulama istiyoruz. Türk-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK olarak çalışma hayatının sorunlarıyla ilgili düşünülen düzenlemelerin, ülkemizde uzun bir geçmişi olan sosyal diyalog mekanizmaları kullanılarak ele alınmasından yana olduğumuzu bir kez daha altını çiziyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Ergün Atalay TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Mahmut Arslan HAK-İŞ Genel Başkanı, Arzu Çerkezoğlu DİSK Genel Başkanı.”

Sayın Bakan, size, uluslararası işçi sınıfının da bir mesajı var. 3 büyük konfederasyonumuz üye olduğu Uluslararası Sendika Konfederasyonu (ITUC) ve Avrupa Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)’ün de size bir çağrısı var: “Uluslararası işçi sınıfının sesine kulak vermenizi diliyorum. Sevgili kardeşlerim, iş güvenliğini ve işçi haklarını tehdit eden, geçici istihdamı teşvik eden yasa tasarısı

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmeden önce bizi bilgilendirdiğiniz için teşekkür ediyoruz. Hükümet ve siyasetçiler, Türkiye'deki üyelerimizin bu düzenlemeye karşı ortak itirazlarını dikkate almalıdır. Biz de Avrupa ve Dünya Sendikal hareketi olarak Türkiye'deki işçilerin haklarını savunmak için yürüttüğü çalışmaları sonuna kadar destekleyeceğiz. Tasarırı hazırlayanlar, genç işçilerin ve 50 yaşından büyüklerin istihdam edilebilirliğini artıracaklarını iddia etseler de, yeni yasa işçileri sosyal güvenceden mahrum bırakacak, iş yerlerinde yaş ayrımcılığına dayalı iki kademeli bir istihdam sistemi kuracak, güvencesiz ve kayıt dışı işleri yasallaştıracaktır. Yasa tasarısına göre, işverenler Türkiye'de norm olan açık uçlu iş sözleşmesi sisteminden bir istisna olarak 25 yaşından küçük ve 50 yaşından büyük işçilere belirli süreli sözleşmeler uygulayabilecek. İş güvencesinden yoksun bırakılacak işçiler sendika üyeliği ve toplu pazarlık hakları üzerindeki sınırlamalar nedeniyle de ayrımcılığa maruz kalacaklar. Yaklaşık 10 milyon işçinin etkileneceği hesaba katıldığında bu uygulama uluslararası temel çalışma standartlarının ihlali, ülkenin tüm çalışma ilişkileri sistemine vurulan ciddi bir darbe ve sendikalara yönelik bir saldırı anlamına gelmektedir. 200 milyon üyeli Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu ITUC ve 45 milyon üyeli Avrupa Sendikaları Konfederasyonu ETUC adına Avrupa ve dünyadaki sendikaların bu tasarıya karşı çıkan Türkiyeli kardeşlerimizin yanında olduğunu belirtmek isteriz. Hükümeti sendikalarla istişare yapmaya, insana yakışır güvenli istihdamı teşvik etmek için etkili mekanizma olarak işçi haklarını ve toplu pazarlığı zayıflatmayan, aksine geliştiren gerçek bir koruma paketi hazırlamaya çağırıyoruz. ILO, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi dâhil olmak üzere ilgili bütün uluslararası mekanizmaları devreye sokarak faaliyetinizi desteklemeye hazırız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

“Türkiye'deki işçiler, ILO'nun 100'üncü yıl bildirgesinde bahsedilen evrensel iş güvencesine dayalı yeni bir toplumsal sözleşmeye ihtiyaç duymaktadır. Torba yasanın geri çekilmesini talep eden Türkiye sendikalarının yanındayız.”

Sayın Bakan, bitirirken size ve iktidarınıza bir uyarıda bulunmak istiyorum. Bu yasa eğer geçerse siz bu düzenlemeyi emekçilere ve hatta sizi destekleyenlere bile anlatamayacaksınız. Yapmayın, hayatı emekleriyle yaratanları daha çok yoksulluğa sevk etmeyin, güvencesizliğe mahkûm etmeyin. İnaniyoruz ki işçi sınıfı bir araya gelecek ve bu yasa önümüzdeki hafta tamamen geri çekilecek. Son çağırımız, teklifin işçi sınıfının haklarını yok eden bütün düzenlemelerini derhâl geri çekmenizdir.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Ersoy.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Öncelikle pandemi döneminde göstermiş olduğunuz başarılarından dolayı, vatandaşlarımıza olan katkılarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından açıklanan İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında ülkemiz son yıllarda dikkate değer bir gelişme göstermiştir. Türkiye 2005 yılında orta insani gelişme kategorisinde yer alırken 2018 yılında 0,806'lık endeks değeriyle 189 ülke arasında 59'uncu olmuş ve ilk kez en yüksek insani gelişme kategorisine yükselmiştir. Bunu da olumlu bir gelişme olarak görüyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle ülkemizde başta kadınlar ve gençlerimiz gibi özel politika gerektiren gruplar olmak üzere toplumun tüm kesimlerine yaraşır iş fırsatlarının sunulması temel amacımız olmalıdır. Gençlerin, kadınların ve sosyal yardım alanların iş gücünü artırmak için aktif iş gücü programlarının yaygınlaştırılması gerektiğini düşünmekteyim. Gençlerin istihdamını artırmaya yönelik uygulamaları ve projeleri her zaman destekleyeceğimizi sizlere bildirmek isterim.

Öncelikle bir iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu olarak SGK denetmen yardımcılığı ve müfettiş yardımcılığı ilanlarının ne zaman açıklanacağını merak etmekteyiz. İlgili bölüm mezunu arkadaşlarımız sizden gelecek müjdeli haberi beklemektedirler. 2020 yılında 2.324 TL olarak belirlenen net asgari ücret bir önceki yıla göre yüzde 15 artmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak net asgari ücretin açlık sınırının üzerine çıkarılması ve asgari ücretliye ulaşım desteği verilmesi gerektiği görüşündeyiz. Ayrıca, asgari ücretten vergi alınmamasını ve çalışanların asgari ücret kadar gelirlinin vergi dışı bırakılmasını talep ediyor ve önemsiyoruz.

Emeklilerimizle ilgili ise -işçi, esnaf, çiftçi- emeklilerimizin maaşlarına enflasyon rakamları dikkate alınarak iyileştirme yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Konuşmama hayatlarını vatanımızın bütünlüğü için feda etmiş kahraman şehit ve gazilerimizle ilgili beklentilerimizle devam etmek istiyorum. Şüphesiz ki onlara olan borcumuzu ne yapsak ödeyemeyiz. Fakat vatanımız uğruna geride bıraktıkları eşlerine, çocuklarına ve ailelerine sahip çıkmak, hayat şartlarını iyileştirmek boynumuzun borcudur. Bu yüzden şehit yakınlarına bağlanan aylıkların imkânlar doğrultusunda düzenlenerek iyileştirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Bununla birlikte, tüm şehit çocuklarına istihdam sağlanmalı ve gazilerimize araç alımlarında ÖTV indirimi imkânı sunulmalıdır. Son zamanlarda tarafımıza iletilen yoğun taleplerden bir tanesi de TYP okul güvenliklerinin talepleridir. İŞKUR tarafından TYP kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan süreli işçilerimiz normal süreçte okul dönemi bitince mevsimlik işçi olarak çalışmakta ya da başka iş kollarına yönelmektedirler fakat bu süreçte -özellikle de Covid salgını göz önünde bulundurulduğunda- iş bulmaları oldukça zor görünmektedir. Bu kapsamda bahse konu TYP okul güvenliklerinin işlerindeki süreklilikle ilgili bir çalışma beklenmektedir. Bu sorunun cevabını bekleyen binlerce kardeşimiz bulunmaktadır.

Sayın Bakanım, Türkiye’de engel, yaş ve cinsiyet durumuna uygun yeterince engelli merkezi olmadığı için birçok engelli vatandaşımız aile fertlerinden uzak illerde bakım görmektedir. Bu ise engelli bireyin aile fertleriyle olan bağının kopmasına neden olmaktadır.

Bakanlığınızca, Kayseri ilimizde Develi Engelsiz Yaşam Merkezi inşaat projesi ödenek beklemektedir. Özellikle de, konum olarak Erciyes Dağı’nın arka kısmında yer alan Develi ilçemizde yaşayan engelli bireylerimiz için Engelsiz Yaşam Merkezi hayati önem taşımaktadır. Bu konuda yardımlarınızı bekliyoruz.

Kayseri’deki merkez ve ilçe devlet hastanelerinde kapsam dışı bırakılan bilgi işlem, teknik destek bakım çalışanlarının sizden talepleri bulunmaktadır. Türkiye’nin çeşitli illerindeki devlet hastanelerinde bu çalışanlarımızla aynı işlerde çalışan HBYS, bilgi işlem, teknik destek personelleri kurumlarının hastane bilgi yönetim sistemleri ihalesinin ve donanım, bakım ve destek ihalesinin ayrı ayrı yapılmasıyla veya donanım elemanlarını “diğer ihaleler” adı altında almalarıyla taşeron kadro kapsamına

girebilmişlerdir. Fakat bu kardeşlerimiz, çalıştıkları kurumları hastane bilgi yönetim sistemlerini ve donanım destek ihalelerini aynı başlıkta birleştirdikleri için KHK’de kapsam dışı bırakılmışlardır. Mağdur olan kardeşlerimiz için gerekli çalışmaların yapılması talebinde bulunmaktayız.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızca, Kayseri ilimizde Melikgazi Çocuk Destek Merkezi inşaat projeleri ödenek beklemektedir. Bu konuda gerekli ödeneklerin çıkmasını ve inşaatların bir an evvel tamamlanmasını sizlerden talep ediyoruz.

Bununla birlikte, Kayseri Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüzde personel sayımız, hizmet alanımızın genişliği, ilimiz nüfusu ve müracaat yoğunluğu nedeniyle yetersiz kalmakta olup özellikle meslek elemanı yani sosyal hizmet uzmanı, psikolog, sosyolog, çocuk gelişimci, PDR ve şoför ihtiyacı bulunmaktadır. Bu konuda da desteklerinizi beklemekteyiz.

Sözlerime son verirken, Saygıdeğer Bakanım, Bakan Yardımcılarımıza, tüm bürokratlarımıza hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyor, 2021 yılı bütçemizin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Komisyon üyesi olup da söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Arkadaşlar, almayacaksınız Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara geçeceğim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, ben hazır değilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki arkadaşlar.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığınızla ilgili olarak yaptığınız konuşma, doğrusunu isterseniz yani metne baktığımızda -hani saymaya başladım ama devam etmedim- cümlelerin çoğu, yüzde 50’den fazlası gelecek zamanla ilgili kullanılmış yani hani “cek” “cak” gibi, geçmiş zaman olarak kullanılan cümlelerin sayısı çok az. Yani bu neyi ima ediyor bilmiyorum ama çok dikkatimi çekti. Anladığım kadarıyla bir şeyler yapmışsınız ve birçok şeyi, daha fazla şeyi yapmak istiyorsunuz. Olabilir yani...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Geçen sene de “‘Di’li geçmiş zaman çok, hedef belirtmiyorsunuz, 2021’i belirtmiyorsunuz.” demiştiniz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Öyle mi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Evet.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben mi demiştim?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hayır, arkadaşlar...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anladım, peki.

Sayın Bakan, şöyle başlıyorsunuz: “Mutlu ve üretken birey, uyumlu aile ve müreffeh toplum istiyoruz.” Yani tabii ki bu ülkede yaşayan herkesin arzu ettiği bir cümle bu fakat doğrusunu isterseniz konuşmanızda ve daha sonra verdiğiniz metni okuduğunda şöyle bir tablo çıkıyor ortaya: Siz Türkiye’nin sorunlarını ortalama bir biçimde ele alıp yorumluyorsunuz. Yani ne demek istiyorum? Şunu demek istiyorum: Kadın sorunu, çocuk sorunu, işsizlik sorunu vesaire ama bunları hep ortalama olarak ele almışsınız. Fakat gerçekten şudur ki Türkiye’nin her yeri aynı değildir. Dolayısıyla da bir iki

istisna dışında mesela Doğu Anadolu illerinden hiçbir şey geçmiyor, bir iki yer var. Bir aile merkezleri kurmuşsunuz Diyarbakır, Bitlis vesaire var galiba, bir de afetlerle ilgili konuya eğiliyorsunuz ama doğrusunu isterseniz Türkiye'nin bütün sorunları bölgesel farklılıklar çerçevesinde ele alınıp yorumlanmalı ve uygulamacılar da ona göre bakmalı diye düşünüyorum. Çünkü siz de kabul edersiniz ki mesela işsizlik sorunu batıda farklıdır, doğuda farklıdır; kadın sorunu batıda farklıdır, doğuda farklıdır; sadece doğuda değil, Karadeniz'de de farklıdır. Yani bölgesel farklılıklar vardır ve bu bölgesel farklılıkları dikkate alarak konuşabilmek lazımdır ki sanırım en doğrusu bu.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Peki, bunu otuz dakikada yapmak...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır yani bilemiyorum onu, tercih ederdim yani en azından değinmenizi dilerdim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yani şu anda ben il bazında bile konuşmadım. İl bazında konuşacaksam onun için bana üç saat verirsiniz, iki saat verirsiniz...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – O zaman Sayın Başkana söyleyelim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Katırcıoğlu, buyurun devam edin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki.

Bir başka dikkatimi çeken konulardan bir tanesi ki bununla da bağlantılı, mesela diyorsunuz ki: “2020 yılında Ocak-Ekim döneminde çalışma hayatı, iş sağlığı ve güvenliği konularında toplam 56 eğitim gerçekleştirilmiştir.” Güzel, bu güzel bir şey fakat ben mesela şunu merak ediyorum: Hangi illerde olmuş bu acaba? Yani böyle bir ayırım, böyle bir döküm elimizde olsaydı sanırım ben şahsen daha tatmin olurum. Mesela, dediğinize göre, iş sağlığı ve güvenliği konusunda 54 kurumla 78 adet iş birliği protokolü yapmışsınız. Bu da güzel fakat hangi kurumlar bunlar yani insan bunu merak ediyor. Dolayısıyla da bunları burada görmek pek mümkün olmadı.

Sayın Bakan, şöyle söyleyeyim: Yani şu anda Meclis gündeminde olan bir yasa var ve bu yasanın bazı maddelerinin de sizin Bakanlığımızın talebiyle oluşturulmuş olduğunu anlıyorum. Bunlarla ilgili de konuşacağım ama öncelikle olarak şunun altını çizeyim; bunu, bu şimdi söyleyeceklerimi genel olarak diğer bakanların yaptığı sunuşlarda da söylemek zorunda hissettim kendimi, sizinle ilgili olarak da benzer bir şey söyleyeceğim: Mesela burada “44 milyar lira prim erteleme yaptık.” diyorsunuz. Niye yapıyorsunuz bunları yani ne olmuş oluyor böylelikle? Bu prim ertelemeyi yaptığınızda o yaptığınız işletmeler daha fazla üretim ve daha fazla yatırım mı yapıyor? Böyle bir şey yok. Yani dolayısıyla da iktidarınızın, yönetiminizin en temel sorunlarından bir tanesi budur bence. Tıpkı Sayın Cumhurbaşkanının enflasyon ve faizle ilgili yanlış bilgisine benzer bir biçimde, siz sanıyorsunuz ki iş dünyasının maliyetlerini düşürürsek ücretler de buna dâhil olmak üzere -ki esnek üretim meselesine birazdan geleceğim- bu, sonuçta şirketlerin çalışma koşullarını iyileştirir ve daha fazla üretim ve daha fazla yatırım yapar diye düşünüyorsunuz. Öyle olmuyor Sayın Bakan. Ben size söyleyeyim, şu son altı, sekiz ayda yapılan işler, ekonomide alınan kararlar doların artmasına sebep olmuştur, altının artmasına sebep olmuştur, borsanın artmasına sebep olmuştur. Bu likidite genişleme konusundaki aldığınız kararlardan söz ediyorum. Dolayısıyla da, burada yanlış bir perspektifiniz var ve o sebeple de öyle cümlelerle söylüyorsunuz ki, diyorsunuz ki mesela, işte “İşçilerin primlerini erteledik.” İyi de yani işçilere yaptığınız bir destek değil ki bu, işverenlere yaptığınız bir destek sonuçta ama bizim işçilere yapmanız gereken desteklere ihtiyacımız var çünkü en çok ihtiyacı olan onlar. Bu konu sizin için neredeyse yokmuş gibi görüyorum ben.

Dolayısıyla da bu, bizi şuraya getiriyor Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, bugün, daha doğrusu geldiğimiz noktada, dünyada önemli şeyler değişiyor ve öyle anlaşıyor ki yazılan çizilenleri okuyorsunuzdur Batı dünyasında, kapitalizmin yeniden kurgulanması gerektiğine dair cümleler sarf ediliyor. Bu esasında, şunu söylüyor: Bir zamandan beri, finans dünyası başta olmak üzere gelir dağılımı sorunlarının bugünün dünyasında, toplumların karşılaştığı en ciddi sorunlardan biri olduğunu söylüyor. Bu, 2008 öncesi olan bir konu değildi arkadaşlar, gelir dağılımındaki sorunlar hep vardı, iktisatta tabii ki vardı, sosyolojide vardı ama ilk defa, dünyanın en önemli sorunlarından yani günümüzün toplumlarının en önemli sorunlarından bir tanesinin gelir dağılımı bozukluğu olduğunu söylüyor. Ve bunun sadece ülke içinde değil, aynı zamanda ülkeler arasında da sorunlara sebep olacağını söylüyor. Tabii ki, ben bu on dakikalık konuşma içinde bunun ne tür açılımları olabilirliği üzerinde konuşmayacağım ama size şunu söyleyeceğim: Özellikle, Bakanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olduğu için, Bakanlığınızın kapsamı alanında olan çalışma koşullarını, emek piyasasını esnekleştirerek... Ki bu da neoliberal bir perspektifin bir önerisiydi ve bu da artık bitti. Yani ne o? Eğer emek piyasasını esnetirseniz e, ne olur? Ücretler aşağı doğru esnek olur. Peki, dolayısıyla da şirketler efendim, kârlarını koruyarak daha esnek üretim yapabilirler.

Değerli arkadaşlar, bu çalışma koşulları dediğiniz şey, sadece insanların bir işte olmalarından fazla bir şeydir. Dolayısıyla da, çalışma koşulları gibi konuların sanıyorum Bakanlığınızın en önemli konularından olması lazım. Fakat, böyle baktığımda ben -demin sözünü ettiğim yasa da konu edilen- 25 yaş altı, 50 yaş üstü çalışanların belirli süreli iş sözleşmesine tabi kılınarak, esasında kıdem tazminatlarından vazgeçebileceği bir yeni koşul üretiyorsunuz. Bu çok tehlikeli ve yanlış bir yaklaşımdır ve bu yanlış biz nasıl yaşayacağız? Anlaşılan sizler fikrinizi değiştirip de bu yasa maddesini geri çekmezseniz bunu yaşayarak göreceğiz ve yani ummak istemem ama sanırım bir süre sonra yine buralarda bunları konuşacağız.

Evet, sürem azalıyor onun için hemen hızla geçeceğim. Gelir dağılımı meselesinin niçin önemli olduğuyla ilgili olarak birkaç şey daha söylemek istiyorum arkadaşlar. Bakın, Türkiye’de en zengin yüzde 1, en fakir yüzde 1’den 250 defa daha fazla gelir elde ediyor ve yapılan hesaplara göre en zengin yüzde 1’in ortalama yıllık geliri 52 bin dolar. En düşük gelirli yüzde 1’in ise 240 dolar sadece. Üstelik de arkadaşlar, bunu başka ülkelerle karşılaştırdığımızda da ilginçtir, hani zengin ülkeler diyoruz, gelişmiş ülkeler diyoruz, mesela gelişmiş ülkelerdeki en zengin yüzde 1’in payı yüzde 39,8 iken Türkiye’de yüzde 50. Şimdi, dolayısıyla da böyle büyük bir gelir dağılımı sorunu üzerinden siz Bakanlığınızı yönetmek zorundasınız ve dolayısıyla da bu, sizin Bakanlığınızın altyapısı sayılabilecek olan bu meseleyi dikkate alarak kararlar vermeniz lazım gelir diye düşünüyorum ama ben, bu metinde ve konuşmamızda da buna ilişkin çok bir şey görmedim ama sürekli olarak “İşverenlerimize şunları yaptık.” diyerek, benim demin sorduğum ve iddia ettiğim gibi sanki iş dünyasının maliyetlerini düşürürsek üretim ve yatırım artar gibi geliyor. Öyle değil. Üretim ve yatırımın artmasının yegane sebebi vardır, o da taleptir. Eğer bir malın talebi yoksa onun üretimi de olmaz. Dolayısıyla da talebi yaratmak üzere...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Katircioğlu, lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, bir dakika bana müsaade edin.

Dolayısıyla da yapılması gereken şey; özellikle sizin Bakanlığınızın yapması gereken şey, dolaylı gelir transferleri yapmayı düşünmeniz lazım. Gerçi bazı şeylerde, bazı kalemleriniz var görüyorum ama bunun daha sistematik hâle gelmesi lazım ki bir talep artışı sağlanabilsin ve öylelikle arzu ettiğiniz üretim ve yatırım sağlansın. Bunu yapmadığınız takdirde olanı söyleyeyim size -bu son cümlem olsun-

bunu yapmadığınız takdirde sizin ertelediğiniz veya vazgeçtiğiniz gelirler -ki bizim vergilerimizdir- onlar esasında iş dünyasının haksız kazançları, yüksek kârları hâline geliyor. Buna da hakkınız olduğunu düşünmüyorum.

Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun, lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız, milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları; ben de hepinizi öncelikle saygıyla ve sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, ben öncelikle sizlere teşekkür etmek istiyorum. Bu memlekette yıllardır emeklilere maaşları düzenli bir şekilde ödenmiştir ama siz “Emeklilerin maaşını verdik.” şeklinde bir lütuf beyanında bulunarak...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Allah razı olsun.

CAVİT ARI (Antalya) - ...emeklilere hak etmiş oldukları, alın teriyle hak etmiş oldukları emekli maaşlarını verdiğinizi ifade ettiniz. Emekliler adına teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Durum o kadar kötü yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Bende, emekliyim, evet, yani iki yıldır düzenli maaşlarını ödemişsiniz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, AK PARTİ’li Sayın Bakanlarımızın bir alışkanlığı var. Her türlü lehe olacak olan düzenlemeler, 2002 milat olarak kabul edilerek, birtakım matematiksel hesaplama yöntemleriyle, hangi sonuç lehimize çıkacaksa ona göre bir hesaplama metodu var. Burada hep onu görüyoruz. Sayıları çarpıp bölerseniz 2002’ye göre yapılan bazı matematiksel işlemler önce ve yeniye göre kıyasladığınızda, lehinize olduğunu varsayarsınız ve buna göre hesap yaparsınız. Bunu sadece siz yapmıyorsunuz Sayın Bakanım. Üç yıldır bu Komisyonunda gördüğümüz tüm bakanlar veya tüm hesaplamalar böyle yapılmakta ancak bunlar aslında reel durumu göstermemekte. Bunların hepsi hesap ayarları ancak benim dikkatimi çeken, sizin sunumunuzda bir cümle var ki şöyle başlamışsınız -ya niye 2012’yi almadınız, ben de şaşırdım orada o nedenle de araştırdım- 4’üncü sayfada son paragrafta diyor ki: “Bu iyileşmeyi sendikalaşma oranlarında görmek mümkün. 2013’te yüzde 92 olan işçilerimizin sendikalaşma oranı, bugün, temmuz ayı itibarıyla yüzde 13,66.” Sayın Bakanım, hani siz hep 2002’den hesaplamaya başladınız. Niye burada 2013’ten başladınız? Acaba 2012’de bir terslik mi var? Yani cümlemin devamını okuyayım: “2002 yılında yüzde 48 olan kamu görevlilerimizin sendikalaşma oranı...” diye devam ediyor yani işçiyle ilgili hesaplamayı 2013’ten almışsınız, memurla ilgili hesaplamayı 2002’den almışsınız; tesadüfe bakın. Neyse ki ben şöyle bir göz attım Sayın Bakanım, 2003’de bu ülkede 4 milyon 686 bin 618 işçi varmış ve yüzde 57,98 yani yüzde 58 sendika üyesi işçi varmış. Tahmin ederim ki bu hesaplamayı yapan arkadaşlarınız da burada size hoş görünmek adına 2013’ten bu hesaplamayı yapmış, bence isterseniz onu “2002’den” düzeltin ki bu ülkenin gerçekleri ortaya çıksın.

Şimdi, tabii, süreçte sosyal yardımlarla ilgili ihtiyaç sahibi olanlara değişik desteklemeler yapıldı yani bu desteklemelerin de ihtiyaç sahibi olanlara yapılmasına kesinlikle karşı değiliz. Bu ülkede, gerçekten hak eden, ihtiyaç sahibi, muhtaç kim varsa onlara sosyal yardım yapılmalı ve buradan bir kez daha o yardım alanlara duyurmak istiyorum: Hak edenlerin almış oldukları o yardım, onlara analarının ak sütü gibi helal olsun ama bu yardım sizin lütfunuz değil, sizin cebinizden verdiğiniz bir yardım değil, devletin imkânlarıyla verilen yardımlardır. Bu nedenle, bu tip yardımları siyasete malzeme de yapmayın demek istiyorum.

Şimdi, bu pandemi süreci içerisinde, tabii, bin TL yardımlarda bulundunuz. Sosyal yardımlaşma programı kapsamında, ihtiyaç sahibine bu yardımlar yapıldı ilk etapta ama sonra yaklaşık 1 milyon seviyelerinde bir yardım daha yapıldı. Bu yardım yapılanların kim oldukları konusu hep kafalarda soru işareti oldu Sayın Bakanım, ben size söyleyeyim çünkü bu yardımı alanların hangi nedenle aldıkları konusunda toplumda birçok insanın kafasında farklı algılar var. Alamayanların: “Karşı mahallede, karşı apartmanda ihtiyaç sahibi yok ama siyasi nedenlerle bu yardımı aldı” dediği çok sayıda insan var, ben size onu bu fazladan ödenen kısım yönünden özellikle söylemek istiyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şeceresini getirip tek tek bakarız.

CAVİT ARI (Antalya) – Tabii tabii çünkü Sayın Bakanım, bakın, Sayıştay raporlarında değerlendirme yaptığımızda, Sayıştayın raporunda eleştiriler var. Bu eleştirilerin önemli bir kısmı, hak etmeden yapılan birtakım ödemelerin kimlere yapıldığı, desteklemelerin kimlere verildiği, yine -arkadaşlarımız da söyledi- evde bakım ödemesinin usulüne uygun yapıldığı yapılmadığı meselesi. Sayıştay, tabii bu anlamda çok kibar, bu tespitlere hep diyor ki: “Riskin bulunması.” yani burada açıkça “Ya, yapılan işlemler yanlıştır, usule aykırıdır, hukuka aykırıdır.” diyemediği için çok kibar davranmışlar. İşte “Riskin bulunduğu” şeklinde bir beyanla geçiştirmeye çalışmışlar.

Bakanlığa bağlı birimlere yapılan bazı bağışların kayıt yapılmadan kabul edilmesi konusu var.

Yine, bakın, bizim gençlerimiz işsiz, bu konuda arkadaşlarımız yine değerlendirme yaptılar. Sayıştayın bulgularında, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kişilerin, çalışma izni süresi bitenlerin Bakanlık tarafından takip edilememesi ve idari yaptırım uygulanmaması konusu var yani yabancılar çok rahatlıkla çalışabiliyor ve takibi de yapılmamış, yapılmıyor da; herkes istediği yerde, istediği gibi çalışabilmekte yani durum öyle gösteriyor.

Şimdi, Bakanlık bütçesinden yapılan sosyal yardım ödemelerinin hak sahiplerine ödenmesine ilişkin işlemlerde kontrol eksikliklerinin bulunması... Şimdi, Sayın Bakanım bakın, ben bu bulguyla diğer bulguları birleştirdiğimde aslında şu sonuca varıyorum: Sizin devletin imkânlarını, bütçesini kullanarak ihtiyaç sahibi olan vatandaşımıza yaptığınız yardımların, bakın, doğru düzgün kayıtları bile tutulmuyor. Bu nedir biliyor musunuz? Bizim kafamızda oluşan sonuç şudur: Demek ki bunlar siyasete kullanılıyor. Siyaseten belki de hak etmeyen insanlara verilen ve de siyaseten kullanılan yardımlar algısı yaratmakta. Bu toplumda, böyle anlaşılan sonuçları var.

Şimdi, aile bizi ilgilendiren yani Bakanlığınızı ilgilendiren bir konu. Sayın Bakanım, aile kurumunun son yıllarda uygulanan yanlışlıklar nedeniyle büyük tehdit altında olduğunu siz de biliyorsunuz. Türkiye’de son dönemlerde aile kurumumuz maalesef yıpratılmakta. Bireyler arasında ciddi sorunlar yaşanmakta ve bunun sonucunda da maalesef ki çok sayıda yalnızlaştırılan bireyler var ülkemizde. “Yalnızlaşan birey” için “Tek başına kalmış, belki başka birilerinin desteğine ihtiyacı olabilir vaziyete gelmiş kişi.” denebilir.

Bakın, geçtiğimiz yıl kitapçığında yıllara göre evlenme ve boşanma oranları ve sayılarını vermiştiniz. Bu sene göremedim, bu ülkede 2003 nüfusuna göre baktığımızda 2017,2018,2019,2020 yıllarında artık evlenme sayısı ve oranının nüfusa göre ciddi anlamda düştüğünü, boşanma sayısının da böyle fırlayıp gittiğini görmekteyiz. İşte bu gerçek anlamda tehlikedir ve toplum adına büyük risktir.

Şimdi, bakın, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda çekirdek aile mefhumunun ne derecede azaldığını, birey olarak yalnız yaşayan kişilerin sayısı vesaire hepsi verilmiş. Yani şu an ciddi anlamda, sayısal ve oransal anlamda parçalanmış bir aile yapısı olduğunu görmekteyiz. İşte, esas büyük sorun da burada.

Şimdi, bunların hepsinin altında da -tabii tek başına sizin sorunuz yok- bakın, bu verilerin hemen hemen çoğunluğunda en önemli neden ekonomik. Bugün iktidarınız ülke ekonomisini kötü yönettiği için ve ülkede ciddi bir ekonomik sorun, sıkıntı bulunduğu için aile yapısında da bu anlamda sıkıntılar gelişmekte, bakıma muhtaç insan sayısı da bu şekilde artmakta. Kısacası, esas bu konular üzerine de biraz kafa yormanız gerektiğini ben düşünüyorum. Aile danışma merkezlerinin sayısını artırmanız, bireylerle görüşmeniz vesaire bunlar önemlidir, doğrudur ama bu süreçte önlenemeyen bir gidişat olduğunu görüyoruz Sayın Bakanım. Bu konulara ciddi anlamda eğilmek gerektiği ortada. Aksi hâlde bu insanlar -destek verilen, bakıma muhtaç olan insanlar- sadece bir oy deposu olarak görülmeye devam eder diye düşünüyorum.

Kısacası, çalışma hayatında daha geriye doğru gidiş yani bu ülkedeki işçilerin hak ve özgürlükleri, hak ettiği imkânlar işte son günlerde getirilen kanun değişiklikleriyle, teklifleriyle geriye doğru götürülmekte. Zaten çalışanlarımızın hak ettiği ücretleri, kıdem tazminatını veya diğer hakları geriye doğru götürmektesiniz. Bunlarla ilgili ben çok detaylı konuşmak istemiyorum.

Kısa, öz: Toplumda ciddi bir sorun hâkim ve insanlar ekonomik anlamda ve sosyal anlamda büyük sıkıntı içerisinde. Sadece bu yardımlarla geçinen insanlar üretmekten vazgeçilsin diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız, değerli milletvekillerimiz, çok değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

2021 yılı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, tabii ki çalışma alanınız çok geniş, gerçekten de çok büyük bir kesime hitap ediyorsunuz; bir tarafta 28 milyon çalışanımız var, diğer tarafta ailelerimiz var, engellilerimiz var, şehit ailelerimiz var, gazilerimizi var. Çok büyük bir çalışma alanınız var, bu çalışmalarınızda ben başarılar diliyorum. Tabii, AK PARTİ iktidara geldiği günden beri istihdamı artırma yönünde çok büyük gayretler ve çabalar sarf etti. Bunun neticesinde, istihdamımız 28 milyona ulaştı ve diğer taraftan da kayıt dışı istihdamı yüzde 50'lerden yüzde 30'lara çekmiş olması önemli bir süreç.

Diğer taraftan, tabii, bu geçirdiğimiz Covid sürecinin 2 önemli etkisi var: Bir, sağlık yönünden hayatta kalma mücadelesi; diğer taraftan da ekonomimizin sağlıklı bir şekilde yoluna devam etmesi. Bu anlamda da sizler hem çalışanlarımıza hem işverenlerimize çok büyük katkıda bulunarak yaklaşık 38,5 milyar TL'lik çok büyük bir destekle bulundunuz ve neticede de bu süreci sağlıklı bir şekilde atlatmamıza çok büyük katkınız oldu.

Diğer taraftan, tabii, AK PARTİ iktidara geldiğinde engellilerimiz mutlaka o gün de vardı ama bugünkü imkânlarla sahip değillerdi. Özellikle 2022 sayılı Kanun'la engellilere verilen ücretler çok düşüktü, onların iyileştirilmesi yanında 2005 yılında çıkarılan kanunla ağır engelli kardeşlerimize evde bakım hizmeti verilmesi gerçekten de takdire şayandı. O dönemlerde ben de hekim olarak çalışıyordum, biz şunu müşahade ettik: Önceden aileler bu tip ağır engelli bireylere sahip olduğu için ne yapacaklarını bilemiyorlardı ve tabii ki çok zor durumdalar. Şimdi, bu ailelere bakım yardımı verilmesi, aileler için çok büyük bir destek olmuştur ve bu engelli kardeşlerimize de bir nebze olsun hayata tutunma imkânları sağlamıştır. Diğer taraftan, aynı şekilde engelli kardeşlerimizin yine özel bakım evlerinde bakılması, bunlara -yanlış hatırlıyorsam- yaklaşık 3.600 lira gibi bir destek verilmesi de çok önemli.

Diğer taraftan, bu şeylerle ilgili tabii ki muhalefetten bazı tepkiler geliyor, ben bunların büyük bir kısmının bilgi yanlışlığı nedeniyle olduğunu düşünüyorum. Özellikle sosyal yardımların verilmesi konusunda ve engellilere maaş ödenmesi konusunda bazı usulsüzlüklerin olduğu iddia ettiler. Şöyle bir şey: Ekonomik anlamda gelir düzeyi düşük olan ailelere verilen yardım tamamen gelir testine tabi. Burada kişiler eğer resmi gelirlerini beyan etmiyorlarsa veya üzerlerine olan mallarını başkalarına aktarıp ondan sonra devlet, onu sistemde bakıma muhtaç olarak görüyorsa mutlaka bunlara yardım ediyor. Diğer taraftan, bir milletvekilimiz engellilerle ilgili, yaklaşık olarak 442 bin kişiye yersiz ve hak etmediği engelli maaşı verildiğini iddia etti. Bu, son derece yanlış bir şey. Ben şunu belirtmek isterim: Engelli maaşı 2022'ye göre Sosyal Yardımlaşma Vakfından veriliyor ve buradaki yüzde 40'ın üzerinde engelli olan kişiler ile yüzde 70'e kadar olan bir dilime, yüzde 70'ten üstte olan bir dilime veriliyor. Bu, tamamen aylık geliri de fert başına asgari ücretin üçte 1'inden azsa zaten veriliyor. Sosyal yardım gibi bir şey ve yine Sosyal Yardımlaşma Vakfından verilen bir yardım. Neticede, 2019 yılına kadar Sağlık Bakanlığımızın engellilerle ilgili bir kayıt sistemi yoktu. Bir kişiye engelli maaşı bağlayabilmek için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız o kişiyi hem gelir testine tabi tutuyor hem de gidip evde bakıyor ve bu raporu olmadan bunlara herhangi bir maaş bağlanması kesinlikle söz konusu değil. Bu sürede, mesela 2022'den faydalanıp da toplam ödenen para ne dersiniz? Aşağı yukarı 6 milyar TL. Yani 6 milyar TL'nin içinden yaklaşık iki yılda nasıl 6,9 milyar TL bir yolsuzluk yapabilirsiniz? Burada ne olabilir? Belki kişi daha önceden raporunu vermiş olabilir, diyelim ki vergi indirimi veya başka bir nedenden dolayı tekrar hastaneye gitmiş olabilir, o yüzde 40 raporu yüzde 39'a, yüzde 38'e düşmüş ve bu, kuruma bildirilmemiş olabilir. Bu gibi nedenlerden dolayı bazen yersiz ödeme yapılmış olabilir. Bu ödeme yapılmış olsa bile zaten bunlar yardıma ihtiyacı olan insanlar. Yani sizin diğer sosyal destek programı dâhilinde yardım ettiğiniz gibi insanlar.

Şimdi, biz bunları kesseydik o zaman da diyeceksiniz ki: "Ya, siz bunları kesiyorsunuz." Geçen gün, aynı şekilde, milletvekilimiz konuşurken gelir testinden dolayı 10 TL geçtiği için bunun maaşı kesildi, bunu da "Niye kestiniz?" diye öbür taraftan iddia ediyorsunuz.

Diğer taraftan, yine, evde bakım hizmeti olarak ağır engellilere verilen hizmetse, Türkiye'de toplam 535 bin kişiye verilmekte. Bu, genel bütçeden verilmektedir. Bunlar da aynı şekilde, raporları olmadan kesinlikle verilmemektedir. Raporları olacak ve gelir düzeyi tespit edilecek, gelir düzeyinde de fert başına ailede asgari ücretin üçte 2'sinin altında olması lazım. Yani dolayısıyla da bunlarda herhangi bir usulsüzlük, yolsuzluk olması mümkün değildir arkadaşlar. Yani biz bu arkadaşların maaşını, gelir testini geçtiğinde, kestiğimiz zaman sorun oluyor, kesmediğimiz zaman da sorun oluyor. Yani ne yapsak bir türlü yaranamıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Siyasi konuşuyorsun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, siyasi diye bir şey yok arkadaşlar. Yani "Dervişin fikri neyse zikri de odur." derler. Yani dolayısıyla bizim böyle bir şeyimiz yok ve bu konuda siz, tabii, kendinize bakın diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, ben esasen, tabii ki şunu ifade etmek istiyorum: AK PARTİ iktidarlarında gerçekten de iş kazalarının önlenmesi ve bunun minime indirilmesi yönünde çok büyük adımlar atıldı, siz de bunu devam ettiriyorsunuz, Allah razı olsun diyoruz.

Burada iş sağlığı ve güvenliğinde şöyle bir problem var. Buradaki iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren ortak sağlık birimleri maaşını gidip direkt hizmet verdikleri firmadan almaktadırlar ve dolayısıyla da bunların gerçekten de tam denetim yapabilmeleri, yaptırım uygulayabilmeleri biraz zor görünüyor.

Bizim buradaki teklifimiz şudur: Aynı yapı denetimde olduğu gibi bunların diyelim ki şirketlerin parayı merkezi bir yere ödeyip buralardan ücretlerini alsalar, bunlar kendilerini daha özgür ve bağımsız olarak hissedecektir diye düşünüyorum.

Tabii, söylenecek çok söz var. Gerçekten de sosyal devlet olma adına AK PARTİ iktidarlarında yapılanları tarih yazacaktır. En önemli konulardan bir tanesi de şöyle bir şey -belki Garo Paylan Bey bilmeyebilir ama- biz, 2002 öncesi, babası çalışmadığı için SGK'si olmadığından hastaneye alınmayan çocukları, hastaneye alınıp da parasını ödeyemediği için rehin kalan çocukları gördük, bunlara şahit olduk. Bugün elhamdülillah babası çalışsın veya çalışmasın 18 yaşın altındaki çocuklarımızın hepsi sosyal güvenlik çatısı altındadır. Ve diğer taraftan, ekonomik durumu olmayan kardeşlerimizin de primini devlete ödedik, herkes SGK çatısı altındadır. Sayın Bakanımız da ifade etti "Yüzde 99,9." arkadaşlar. Bu pandemi sürecinde Türkiye Cumhuriyeti hem sosyal güvenlik anlamında, sosyal devlet olması açısından hem de sağlık hizmetinin her bir vatandaşa ücretsiz olarak nasıl verildiğini dünyaya gösterdi; biz de buna şahitlik ettik, bununla da gurur duyuyoruz arkadaşlar. Diğer taraftan, tabii ki arkadaşlarımız da ifade etti işte, 2002 öncesi günlük 4 doların altında geliri olan kişi sayısının bugün ne olduğunu sizler de biliyorsunuz, bizler de biliyoruz. Biz, bu ülkeyi daha iyi yere getireceğiz ama biz getireceğiz, biz getireceğiz arkadaşlar diyorum.

Ben, 2021 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Sayın Bakanım, başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, sizlere ve ekibinize çalışmalarından dolayı çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar, çok değerli milletvekilleri; ben kısa bir, iki dakikalık söz almış bulunmaktayım.

Sayın Bekaroğlu burada yok ama şunu söylemek istiyorum: Konuşmasına şöyle bir cümleyle başladı, dedi ki: "CV'ye baktım; bu hanım ne yapmış diye?" Ben, öncelikle bu cinsiyetçi yaklaşımından dolayı gerçekten kendisini kınıyorum. İşte, bu yüzden biz kadınlar, burada bulunan milletvekilleri, kendimizi daha çok ifade etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani niye bir erkek bakanın CV'sine bakılmıyor da bir kadın bakanın CV'sine bakılıyor? Niye?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Orada bir ayrım yoktu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben Sayın Bakanımıza öncelikle çok teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Orada ayrım yoktu, ayrım yapacak bir şey söylemedi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Girgin, bir susarsan konuşalım!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin lütfen, Sayın Girgin...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir müsaade edin yani. Burada kadın bir vekil konuşuyor; lütfen susun, saygı gösterin!

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ayrımcılık yoktu.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Avukatı mısınız?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben o konuda duyduğum hassasiyeti bildirmek istiyorum. Ayıp ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biraz saygı, kadına biraz saygı...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ayıp ettiniz, ayıp!

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – O da hakaret etmedi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Burada olmayan kişi hakkında konuşma.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, olsaydı, dinleseydi. Sabahtan beri ben buradayım; gitmeseydi, konuşmasını yapıp gitmeseydi. Ayrıca kendisine hakaret etmiyorum. Ne diyorum? “Kınıyorum.” diyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – O da hakaret etmedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin, Sayın Girgin lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben “Hakaret etti.” demiyorum, ben “Kınıyorum.” diyorum Sayın Girgin, bir anlayın Allah aşkına! Niye erkek bakanın CV’sine bakmamış? Kadın diye, kadın bakanın CV’sine bakıyor; bir kere bundan duyduğum... İşte, o yüzden biz kadınların daha fazla...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Mesleğini söylemenin nesi yanlış?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşte, kadının iş gücüne katılması... Kolay olmuyor yani, kolay olmuyor. Bizim daha çok görünmemiz lazım, hep beraber daha fazla görünmemiz lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, burada bir şey yok, kadının hakkını, hukukunu koruyan bir şey söylüyor.

Yapmayın, lütfen arkadaşlar ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Böyle bir şey yok. İşte buna bile erkeklerin tahammülü yok, kusura bakmayın.

Ben şunu söylemek istiyorum: Sayın Bakanım, gerçekten Bakanlığın çok geniş bir yelpazesi var, kapsamı var. Açıkçası bu süreçte de bunu başarılı bir şekilde yürüttüğünüzü düşünüyorum. Evet, kadının istihdama katılımıyla ilgili biliyoruz, zaman zaman bir araya geliyoruz, çok da sohbetler ediyoruz. Bu yönde de birçok pozitif ayrımcılık, çalışmalarınız var, kadın kooperatifleriyle ilgili sürekli görüşüyoruz; ben ondan dolayı da size teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Güneş söyledi, şunu da söyleyeceğim, denildi ki: “Bu ülkede on sekiz yıldır hiçbir şey yapılmıyor.” Sadece sosyal güvenlik sistemindeki o bizim yapmış olduğumuz reform gerçekten 1950’lerden bu yana Türkiye’nin gerçekleştirmiş olduğu en büyük reformdur. Bu ülke IMF kapılarında... Bu ülke çalışanların maaşını ödeyemiyordu, emeklilerin maaşını ödeyemiyordu. Bugünkü geldiğimiz noktada sosyal güvenlik...

(CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen ya, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama bir müsaade...

Bugünkü geldiğimiz noktada sadece sosyal güvenlik sisteminde bile sigortadan yararlanan 2002’lerde oran yüzde 50’ydi, bugün nüfusumuzun yüzde 99,5’ini bu sigorta sisteminden yararlandırır hâle getirdik.

Ben Bakanlık çalışanlarımıza, herkese, Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum. Herkesi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Garantisi yok. Bir tane bayan...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – “Bayan” değil, kadın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen.

Evet, Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

(Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen ya, lütfen...

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakanlığın değerli çalışanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, gerçekten devletin, Anayasa’nın en temel tanımı olan demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti tanımı içerisinde yer alan sosyal devletin realize edilebilmesinde devlet kurumları içerisinde en hayati önemi haiz bir kurumun, bir kamu idaresinin başında görev alıyorsunuz, görev aldınız. Tabii, sizin kurumunuzun başarısı halkın, bireyin, toplumun huzuru, refahı, sağlıklı, mutlu bireyler olarak onurlu bir yaşam adına çok önemli, hayati önemde olduğunu düşünüyorum.

Sayın Bakan, bu öneme istinaden birkaç konuya değinmek istiyorum ben de.

Bir kere, öncelikle bize takdim ettiğiniz sunum kitapçığınız, aslında fotokopiniz, bize, sizin konuşmanızın yarısında, neredeyse sonuna gelecektiniz, zaten olsa da takip etme şansımız yoktu kolay kolay çünkü her şeyi içerisinde rakamlarla boğmaya çalışmışsınız. Ki aslında bizim sizden beklediğimiz: Birincisi, 2019 yılı kesin hesabı üzerine geçmişe dair yaptığınız iş ve işlemleri bize derli toplu sunabilmeniz ve 2021 yılında, önümüzdeki yıl ne yapmayı düşünüyorsunuz, ne hedefiniz var, bunları duyabilmek. Ki biz burada, bu toplantıyı, bu Komisyon görüşmemizi sizin bir brifing vermeniz için değil, Bakanlığın bütçesini –her hâlükârda burada onaylanacaktır ama- görmek, faaliyetlerini görmek, bütçe ve faaliyet arasındaki ilişkiler üzerinden milletin vekilleri olarak, bizlere de verdiği bir görevin gereği olarak toplumun ihtiyaçlarını kendi süzgecimizden geçirerek, bütçeyle örtüştürerek size önerilerde bulunmak, çalışmalarınıza yardımcı olmak, katkıda bulunmak. Yoksa ondan öte bir amacımız da yok burada. Onun için, daha verimli olabilmek adına, daha nitelikli bir görüşme ortamı ve daha nitelikli bir sunum hazırlığı içinde olmanızı, açıkçası, dilerdim.

Zaten sunum kitapçığınız bizlere yarısında geldi belki ama hepimize de dağıtılmadı. Bir parti geldi “Öbür parti geliyor.” denildi. Sanki basılıyordu bir yerde, nerede basıldığını da bilmiyorum. Tahmin ediyorum “Bakanlığınızda mı?” onu da pek zannetmiyorum; belki de Meclisin bir ofisinde, bürosunda. Nerede olduğu da çok önemli değil belki ama sonuçta devletin bir kurumusunuz. Bu, sağlıklı, doğru bir süreç değil; onu öncelikle belirtmek istiyorum.

Aslında, değerli arkadaşlar, bakın, bir Bakanımız, Bakanlığımız bütçe görüşmelerini erteledi -yani daha önemli işleri varmış demek ki Bakanlığın- daha önemli işlerine öncelik verdi. Ne gündü Dışişleri Bakanlığı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, öyle şey olur mu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Önemli yani bu milletin bütçe hakkı her şeyden daha önemlidir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu devletin menfaatleri var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Önce bu milletin...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sındır...

Bir saniye arkadaşlar ya, bir saniye...

Şimdi, Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – İzin verirsiniz ben düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, ya, lütfen... Bana hitaben bir şey söylediniz, lütfen.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ben size hitaben bir şey söylemedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buna karar veren benim Komisyon Başkanı olarak.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu konuyu, biz grup sözcüleriyle konuştuk ve ortak bir mutabakata vardık ve o mutabakat çerçevesinde hareket ediyoruz arkadaşlar. Yapmayın arkadaşlar, bunları mesele hâline getirmek gerçekten üzücü bir şey.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, sizin yaptığınız görüşmelerde ortak mutabakata diyeceğim bir şey yoktur. Tabii ki biz de kabul etik ve tabii ki Bülent Bey de bizlere iletti, bu konuda bir sorun yok ama size böyle bir talep gelmesini ben kabul edemiyorum.

Siz tabii ki bunu mutabakatla yapıyorsunuz. Ya, burada size yönelik bir eleştiri değil benim getirmek istediğim, üzerinize alındıysanız beni başışlayın o konuda. Bakanlıklarımızın şu bütçeye gereken değeri, önemi vermesi talebinden geliyor benim sizlere ilettiğim. Pazartesi günü de Millî Savunma Bakanlığı yok, demek ki daha önemli başka işleri var Millî Savunma Bakanlığımızın.

Değerli arkadaşlar, tabii, ben ciddiyet, özen ve bu milletin... Hani hep söyleriz, tüyü bitmemiş yetimin hakkı adına, burada yaptığımız her bir kuruşun görüşülmesi, değerlendirilmesi ve en doğru yolun, yöntemin uygulanması adına öncelikli olmasını özellikle diliyorum.

Zaten Sayın Bakanları yılda bir kez burada görüyoruz. Milletvekili arkadaşlarımız, bütün milletvekili arkadaşlarımız da doğal olarak “Nasıl olsa Sayın Bakan gelecek, Sayın Bakana biz de düşüncelerimizi, eleştirilerimizi, taleplerimizi veya katkılarımızı sunalım, bu fırsatı değerlendirelim.” diyor. O nedenle çok uzun süren görüşmeler yaşıyoruz.

Dolayısıyla Sayın Bakan, sizin eksiğiniz, yanlışınız veya hizmetlerinizdeki olası gecikmeler ve tabii, kararlarınız ve uygulamalarınızdaki hatalar, irrasyonel kararlar, durumlar ailenin, bireyin ve milletimizin huzur ve refahında olumsuz etkiler yaratır. O nedenle önemli olduğunu söylemek istiyorum.

Ben bir ara görüşmeler esnasında değerli Komisyon üyemiz Sayın Aydemir’in bir sözü vardı “Refahı paylaşıyoruz.” diye bir ifadesi oldu az önce. Şimdi, ben de hangi refahtan bahsediyoruz, anlayamadım demek istiyorum. Çünkü refahın sözlük anlamı bolluk ve rahatlık içinde bir yaşamdır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Olanı paylaşıyoruz dedim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sizin sözünüz aynen “Refahı paylaşıyoruz” dediniz de. Şu refaha bakar mısınız 2013’te 951 milyar dolar olan gayrisafi yurtiçi hasıla, 2019’da 749 milyar dolara gerilemiş. 2013’te 12.480 dolar olan kişi başına gelir, 2019’da 9.093 dolara gerilemiş yani 3.400 dolar gerilemiş. Altı yılda 202 milyar dolar küçülmüşüz. Hani büyüyen refahımız var ya, refah.

Değerli arkadaşlar, işsizlik oranı 2013’te yüzde 10 iken, 2019’da yüzde 13,7’ye çıkmış. DİSK-Ar’ın geniş tanımlı işsizlik sayısı 9,8 milyon, oran olarak ise yüzde 27,3 olarak ifade ediliyor. İstihdam bir yılda bir milyar 254 bin kişi azalıyor, istihdam oranı yüzde 43,5 geriliyor. Ümitsiz işsizlerin sayısı 614 binden bir milyon 335 bine yükselmiş, bir refah.

Bakın, değerli arkadaşlar, kadın iş gücü bir yılda yüzde 7,5; kadın istihdamı bir yılda yüzde 6,3 azalıyor değerli arkadaşlar. Genç işsizler ise neredeyse her 3 gençten 1'i iş arar vaziyette. Tabii kısmi çalışma ödeneği, ücretsiz izin uygulaması için birtakım kaynaklar aktarılıyor. Ben şimdi sormak istiyorum Sayın Bakana: Gerek kısmi çalışma ödeneği gerekse ücretsiz izin uygulaması üzerinden bütçe kaynağından ne kadar kaynak ayırdınız ve gerçekleştirdiniz? Yoksa tamamı -yoksa diyerek bunu biraz da bilerek söylüyorum gerçi de- İşsizlik fonu'ndan yani işçinin, emekçinin işsiz kaldığında ihtiyaç duyacağı ve onun hakkı olan bir bütçe dışı kaynaktan mı bunları yapıyorsunuz? Yanıtını da bilerek sorduğum bir soru.

Sunumunuzda "İstihdamı ve iş gücüne katılım oranını artırmayı hedefliyoruz." diyorsunuz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

Buyurun efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Getirdiğiniz düzenlemede de tam zamanlı çalışma üzerinden, öyle tam süreli çalışırken, kısmi süreli çalışmaya ayırarak kıdem tazminatlarını gasbederek "Gelir vergisinden istisna ediyoruz." diyerek, haklarını gasbederek değil tam zamanlı çalışma süresi üzerinden hangi istihdamı ne kadar artırdınız, iş gücüne katılım oranını ne kadar artırdınız, bunu hangi kaynakla yaptınız? Bunların tanımlanmasını istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Birkaç cümleyle taleplerimi ifade ederek sonlandıracağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani şu İşsizlik Fonu'nu, lütfen işvereni destek fonuna dönüştürmeyiniz. İşverenin de tabii ki ayakta durması gerekiyor, onun da üretimde var olmasını sağlamak gerekiyor ama onun kaynağı İşsizlik Fonu olmaması gerekir.

Sayın Bakanım, işsizlik sigortasından yararlanma koşulları ve ödenek miktarını iyileştiriniz. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amaç dışı kullanımına da lütfen son veriniz. Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkını mutlaka tanıyınız. Güvencesiz çalışma biçimlerine son veriniz. Tüm taşeron işçilerine kadro veriniz, kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalı. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün insana yaraşır iş yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalı. Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı. Sendikal barajlar kaldırılmalı. Herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeleri yapınız; bizim sizden beklediğimiz bunlar. Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanları daimi işçi statüsüne geçiriniz.

Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğin azaltılması için iş gücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilip ev içi bakım hizmetleri, devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlamasıyla kadın üzerinden alınmalıdır.

Son olarak, EYT'liler için verdiğiniz sözleri lütfen yerine getiriniz. 3600 ek göstergeyle ilgili verdiğiniz sözleri -kime verdiyseniz, bunu herkes biliyor- lütfen yerine getiriniz diyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar, çok değerli basın mensupları; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2021 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, özellikle pandemi sürecinde ve İzmir depreminde, Bakanlığınız olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızın ekibi olarak, gerçekten, Bakanlar Kurulu olarak, bir devlet olarak; orada göstermiş olduğunuz çok gayretli sosyal çalışmacılarınızla, pedagoglarınızla, psikologlarınızla deprem altında kalan kardeşlerimize, özellikle onların çocuklarına -hâlen de ekibinizin orada olduğunu biliyorum- sosyal devlet ögesini özellikle her dilimini, her saniyesini herkese yaşattığınızdan dolayı sizlere ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, biraz önce, bir milletvekilimizin şöyle bir cümlesi oldu, dedi ki: “Türkiye’de milyonlarca kişi açlık sınırının altında, vatandaşların yüzde 50’sine sosyal yardım veriyorsunuz.” Bunun, gerçekten kabul edilebilir bir cümle olmadığını burada beyan etmek istiyorum.

Türkiye’de, 2019 yılında, 3 milyon 282 bin 975 hane sosyal yardımdan yararlanmıştır. Dolayısıyla, siz, 83 milyon üzerinde olan bir Türkiye Cumhuriyeti devletini düşündüğünüzde, 3 milyon 282 bin 975 hane... Yani, sosyal yardımlaşmada alınan miktarı söylüyorum, burada da bu cümleleri kabul etmediğimizi net olarak da söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sizi şöyle, özellikle geçmiş Türkiye’sine, oralara götürmek istiyorum. Bir dönemler, her ne kadar sosyal devlet desek de, sosyal devleti yaşayamadığımızı; kardeşlerimizin, Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşlarımızın sağlık karnesinin olup da muayene olamadığı, yeşil kartlarının sokakta kaldığı, yeşil kartlı hastaların sadece devlet hastanelerinde muayene olduğu ve üniversitelere gidemediği, belediyeye ait hastanelerin, doğrudan, sadece kendi belediyesini veya bir kısım insanları kabul ettiği, 18 yaş altı çocukların koşulsuz sağlık hizmetlerinden ondan sonraki bizim dönemimizde yararlandığı... Bunun yanı sıra, sosyal güvenlik sistemi açısından bakıldığında, tedavi ve ilaç kuyruklarını bekleyen vatandaşlarımızın olduğu, devlet memurlarının bile maaşlarını alamadığı bir Türkiye’yi, özellikle maaşların ödenmesi için IMF’den borç alan Türkiye’yi hatırlarsanız, o tarihte, Garo gibi, böyle uzun boylu biri vardı; Cottarelli, inanın bu devlette Başbakan’dan daha fazla tanınıyordu. Nereye giderseniz gidin bütün basın onunlaydı, bütün kamu kuruluşlarının kapıları o şahsa son derece açıktı. Nihayetinde IMF’nin basit bir memuruydu ama Türkiye Cumhuriyeti devletinin Başbakanı bile onu kapıda karşılıyordu, önünü ilikliyordu ve ona son derece saygılı bir şekilde davranıyordu.

Bakın, bir gün, sosyal sistemde öyle bir değişiklik yaptık ki, bunların hepsini tek çatı altında topladık. Engelli vatandaşlarımız...

ERHAN USTA (Samsun) – Hiç böyle bir şey olmadı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Anlayamadım.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben, Devlet Planlama Teşkilatında Genel Müdürlük yaptım, hiç öyle bir şey olmadı o tarihte.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen, müdahale etmeyin.

Evet, buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben o tarihte Ankara bürokratıydım. Değerli Hocam, inanın, bakın, Başbakanlık hemen bizim yanıımızdaydı; o tarihte, kasanın atıldığı dönemde biz oradaydık. Dolayısıyla şunu söyleyeyim: Bakın, engellilerle ilgili...

Aslında, şunları söylemeyeyim o zaman şu rakamlar üzerinden gideyim Erhan Bey. Bakın, siz o tarihte devletin bürokratiydiniz. Sadece, Covid'den dolayı 19 Mart - Ekim döneminde 3 milyon 581 bin 156 kişi için 21 milyar 780 milyon 618 bin 913 TL kısa çalışma ödeneği verilmiştir. 2 milyon 45 bin 139 kişiye 5 milyar 116 milyon 119 bin 331 TL nakdi ücret desteği verilmiştir. Dolayısıyla, tekrar 881.247 kişi için 4 milyar 248 milyon 80 bin 990 TL işsizlik ödeneği verilmiştir. 2 milyon 126 bin 115 kişi için 1 milyar 660 milyon 558 bin 395 TL normalleşme ödeneği verilmiştir.

Bakın, bu devlet bizim yüz akımız. Siz, bütün dünya devletlerine baktığınızda, Covid'den dolayı kendi vatandaşına beş kuruş para ayıramayan ülkeler oldu. İspanya, İtalya, Fransa, Almanya, Brezilya işten çıkarmayı engelleyen ülkeler arasında yer aldı. ABD, İngiltere, Çin, İran, Belçika, Rusya, Kanada, Hollanda, İsviçre, Avustralya, Portekiz, Hindistan, İrlanda ve İsrail'de ise bu yönde tek bir adım atılmadı. Türkiye ve Fransa hariç hiçbir ülkede emeklilere ek ödeme yapılmadı. Hindistan'da yoksullar için emeklilik fonlarına mali katkı sağlandı. Türkiye, İngiltere ve Rusya'da salgın nedeniyle risk altındaki yaşlıların maaşları evlerine ulaştırıldı. Bunun haricinde hiçbir ülke yapmadı.

Dolayısıyla, AK PARTİ hükümetleri olarak, biz bütün devlet olarak elimizden geleni yaptık. Yine, 2002 yılında İŞKUR özel sektörde 24.482 kişinin işe yerleştirilmesine aracılık ederken bugün sayı, 2019 yılında 1 milyon 480 bin 842 kişi oldu. Bütün bu sıkıntılara rağmen 2020 Ocak-Eylül döneminde 608.235'i özel sektörde olmak üzere toplam 627.078 kişinin işe girmesine aracılık etti yine bizim İŞKUR'umuz. Yine, İŞKUR nitelikli iş gücünün yerleştirilmesiyle, iş gücünün becerilerinin geliştirilmesi yoluyla istihdamın artırılmasına yardımcı oldu. Yine, bu kapsamda, 2002'den 2020 Eylül sonuna kadar toplam 3 milyon 996 bin 695 vatandaşımız Aktif İşgücü Programlarından yararlanmıştır, 2020 yılında ise 315.465 kişi bu işten yararlandı. Bu kişilerin yüzde 52,2'sini kadınlar oluşturmaktadır. Bu sürede toplam 1 milyon 445 bin 656 gencimiz ise bu kurs ve programlardan faydalanmıştır.

Engellilere yönelik olarak geldiğimiz günden bugüne kadar erişim, katılım her alanda engellilere yardımcı olduk. 2002 yılından 2020 Eylül ayı sonuna kadar İŞKUR aracılığıyla 60.120'si kadın, 344.639'u erkek olmak üzere toplam 404.759 engelli vatandaşımız, kardeşlerimiz işe yerleştirilmiştir. Yine, 2012 yılından 2020 yılı Eylül sonuna kadar toplam 55.199 engelli vatandaşımız Aktif İşgücü Programlarından faydalanmıştır. Ayrıca, yine, İŞKUR engelli vatandaşlarımızın kendi işlerini kurmaları için 65 bin TL'ye kadar hibe desteği sağlamıştır. Bu kapsamda da 2014 yılından itibaren 2.291 iş kurma projesine destek vermiştir.

Ben bu vesileyle 2021 yılı Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli vekil arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2'nci maddesi sosyal devlet ilkesinden söz ediyor ve sosyal devlet aslında ülkelerin demokratik oluşunun, özgürlüklerinin ne düzeyde oluşunun da bir göstergesi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın İpekyüz, tekrar başlatacağım sizin sürenizi. Bir açıklama yapmak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 2 arkadaşımız daha konuşacak Sayın Emecan ve Sayın Cora, o arkadaşların konuşmasından sonra Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımıza söz vereceğim; onu açıklamak istedim.

Sayın İpekyüz, tekrar başlatıyorum sizin konuşmanızı.

Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sosyal devlet ilkesinden Anayasa’da da söz ediliyor. Aslında, birçok ülkede sosyal devlet ilkesine bakılırken uygulamalara da bakılmakta. Çeşitli kriterler var; işte, başta özgürlükler, haklar, demokrasinin yerleşmesi ve insanların giderek sorunlarını çözdüğü, çözebildiği ya da önleyebildiği; krizlerde, doğal afetlerde, olası olumsuzlukları önleyebilen sistemler ve dezavantajlı kesimleri de sürekli koruyan veya azaltan bir sistem.

Şimdi, öncelikle, Bakanlığın bütçesine baktığımızda tabii, bütçe ciddi bir düzeyde, Türkiye Cumhuriyeti’nin merkez bütçesinin bir kısmı size ayrılmakta ama birçok sorun da sizin Bakanlıkla iç içe veya birçok kurum da sizin Bakanlıkla iç içe. Bir kere Bakanlığın ismi öteden beri değişti. Sayın Bakan, sizin bulunduğunuz, az önceki tartışmalarda da... Birazdan Halkların Demokratik Partisi adına arkadaşlarımız kadınlarla ilgili problemi dile getirecek. En başta Hükümet geçmiş yıllarda “aile ve kadından sorumlu bakanlık” yaptı, “kadın” kısmı çıktı, “aile ve sosyal politikalar” dönüştü, sonra çalışma ve sosyal güvenlikle birleştirildi; devasa bir bakanlık. Baktığımızda, çalışanlar, çalışmayanlar, işsizler, emekliler, EYT’ye takılanlar -ve hele hele son dönemde bu esnek, kısmi çalışma da gündemde- çocuk, kadın, birçok sorun sizde iç içe. Sosyal devlete ve bu sorunlara baktığınızda nasıl baş edeceksiniz insan şaşıyor çünkü organizasyonu ve koordinasyonu çok zor.

Bir diğeri, şimdi, birçok sorunla beraber yoksulluk artıyor. “Bunun göstergesi ne?” dersenez... Ya, bir ülkede sosyal yardımlar sürekli artıyorsa orada yoksulluğun arttığını düşünürsünüz. Normalde, gönül isterdi ki sosyal yardımlardan yararlanan Türkiye’de yaşayan yurttaşların giderek azaldığını söylemeniz lazım. “Bu yıl biz bütçemizden şu kadar öğretmene destek sunuyoruz.” “Doğal gazda şu kadar indirim yapmak istiyoruz.” “Şu kadar elektrik katkısı sunmak istiyoruz.” “Öğrencilerin borçlarını ödemek istiyoruz, affetmek istiyoruz.” gibi bir şeyler söylemeniz lazım. Sürekli yardım artıyorsa gidişatı inanınız siz de çözemezsiniz. Demek bir yerlerde bir kaçak var, bir yerlerde bir yolsuzluk var, bir yerlerde bir şeyler iyi gitmiyor ve sürekli sizi birileri arayacak “Ya, şunlar çok mağdur, yardım edin; şunlar çok mağdur, yardım edin.” Önemli olan yardım etmek değil, yardıma muhtaç durumdan çıkarmaktır. Sürekli yardım gelişirse deyim yerindeyse “Gel bana ihtiyaç duy, benimle beraber ben verdikçe ayakta kalırsın, aç kalmazsın.”

Sayın Bakan, “Üçlü Danışma Kurulu” diye bir şey vardı. Sizin Bakanlıkta oturduğunuz sürece bu Üçlü Danışma Kurulu oturup oturmadığınızı merak ediyor. Neydi? Bu kurulduğunda amaç, işçi sendikaları federasyonları, iş verenler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, bakanın kendisi ve Yüksek Hâkem Kuruluyula beraber oturulup Türkiye’deki işçilerin, çalışanların problemini konuşmak, işveren ile işçiler bu sorunlara nasıl yaklaşıyorlar...

Sayın Bakan, Meclise DİSK Genel Başkanı giremedi, zorla girdi, vekiller ve diğerleri yaka paça tutuldu. Siz kendisini telefonla aradınız mı? Koskoca bir federasyonun başkanı... Yani normalde sorunlarını sizinle konuşması lazım, dileklerini size getirmesi lazım, gelecekle ilgili kaygı ve endişelerini size söylemesi lazım. Değil ki Üçlü Danışma Kurulu, birçok kurul toplanmadığı gibi bu bilgi alışverişi olmadığı zaman, sivil toplum örgütleriyle buluşma olmadığı zaman; olmaz. Ben anımsıyorum, geçen yıl biz Mecliste konuştuk, işçilerin en büyük problemi olduğu günde siz İstanbul’da İşçi Sendikaları Konfederasyonunun ödül törenindeydiniz. Türkiye’de işsizler perişan, işçiler can çekişiyor ve Türkiye’de “işçi” dediğimizde de, aslında büyük çoğunluğu da asgari ücretle çalışıyor. Asgari ücretle çalışan sayısı da böyle azımsanmayacak düzeyde ve “asgari ücret” dediğimiz ne? Ya, belirlenmiş, sınırlanmış ama şu

anda Türkiye’de, asgari ücret dediğimiz şey, açlık sınırının altında. Hele yoksulluğu tanımladığımızda, bunları koymuyoruz içine zaten, diyoruz ki: Hiç olmazsa bir geliri var. Bunları da kattığımızda, durumun ne kadar vahim olduğunu anlamış oluruz.

Bir diğeri, bölgesel eşitsizlikler. Yani, Türkiye’de, bu sosyal yardımlarla beraber, arkadaki bürokratlar, bakanlık yetkilileri size veri sunması lazım. En çok yardıma muhtaç olan iller burada, en çok ihtiyaç duyan kesimler bunlar ve onlarla ilgili çözüm bulunurken nedenlerine de yönelmek lazım. Birçok araştırmacı yoksulluğun kader olmadığını söylüyor, birçok yayın artık yoksulluğun önlenabilir olduğunu söylüyor ama siz, Türkiye’de bölgeler arasına baktığınızda... Ya, bakın, biz arkadaşlarla beraber, danışman arkadaşlarla beraber HDP olarak çalışma yürüttük. Ağrı, Van, Bitlis ve Hakkâri; 81 ilde, il düzeyinde, gayrisafi millî hasıladan en az pay alan iller. Kişiler bazında baktığımızda, tekrar aynı iller: Urfa, Van, Ağrı, Muş, Bitlis, Hakkâri, Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt. Bu, yeni bir tarih de değil; uzun bir süredir böyle. Sadece sizin bakanlığınız döneminde değil; sizden önceki bakanlıklarda da öyle. Buna bakmazsak, el atmazsak, sadece çözümü “sosyal yardım” diye tanımlarsak bu haksızlık olur.

Bir diğer konu, size veri sunuyorlar mı? Acaba sizin döneminizde ve sizden önceki dönemde sendikalı sayısı kaçtı, şimdi kaç? Bir yerde sendikasızlaşma varsa bir problem var, korku var, panik var, örgütlenmeme yok. Buna dikkat etmek lazım. Türkiye’de bir de üstüne üstlük ne oluyor? Şimdi torba yasayı görüşüyoruz, önümüzdeki hafta da devam edeceğiz. 25 yaş altı, 50 yaş üstüne “kısmi esnek çalışma” diye bir çalışma getiriliyor. Bu salonda, biz bunu, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştüğümüzde, işveren sendikaları temsilcisi ne dedi Sayın Bakan? Dedi ki: “Bu geçtiyse, diğer yaşlarda da geçecek. Diğerlerinde de biz bu kısmi esneği başaracağız.” Onları mutlu etmeye ne hakkımız var. Onların tümünün değişmesi lazım.

İşsizlik sigortasına arkadaşlarımızın çoğu değindi. Geçenlerde ben söyledim -Cemal Bey burada dedim ki: İşverenler sigortası... Zaten maddeden şu çıkartıldı. İşsizlere alınan ödenek çıkartıldı daha sonraki dönemde.

Bir diğeri, pandemi. Pandemi döneminde “Müjde, müjde” diye tanımladınız. İnanın, insanlar ücretsiz işe çıktığında, 39 lira para görüyorsunuz günlük, 39 lira. Ya, bu... Gerçekten, günlük sokağa çıktığımızda bunun izahı yok. Bu para nasıl hesaplandı ve pandemide bu nasıl dile getiriliyor? Ama bu paranın bir kısmı da -biz biliyoruz ki- işsizlik sigortasından çıkıyor.

Bir diğeri nedir? Bu süre emekliliğe yansımıyor. Bu süre, kendilerine deseler ki: “Biz çıkıyoruz, pes ediyoruz, olmuyor.” işten çıkarma nedeni oluyor. Kıdem tazminatı yok, ihbar tazminatı yok, neredeyse elin kolun bağlı, günde 39 liraya oraya git, bir daha geldiğinde işveren seni çıkarabilir ve bunu, Sayın Bakan, birçok yetkili “müjde” diye tanımlıyor. Aslında, bu müjde işçiye değil, bu müjde işverenedir “Ben sana pandemiyi olanak olarak sunuyorum.” Ama orta esnaf, KOBİ’ler, gibi bir kısım perişan olanlar da iflas eşiğinde, onlara hiçbir ses yok. İşçi mağdur, orta ölçekte boğuşanlar mağdur ama bu bizim yandaş dediğimiz yakın kesim neredeyse nemalanıyor.

İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda arkadaşlarım birazdan bahsedecek ama yani siz sekiz yılda 7 defa uzattınız ve “Pandemi.” diyorsunuz, “Sınav yapamayız.” diye, 1 Ocak 2024 yılına uzatıyorsunuz. Ya, buna “pandemi” demeyin, bu uzatmayı ona uydurmayın ve az tehlikeli, çok tehlikeli... Neden “az” diye tanımlıyorsunuz? Sayın Bakan, yurtlarda öğrenciler yandılar. Belki 3 kişi çalışıyordu. Otellerde insanlar camdan atladılar Sayın Bakan. Bunun vebali kimin boynundadır? Burada az, çok değil; bir an önce düzenleme yapmak lazım.

Emek... Siz bir sunum yaptınız, emekten çok az söz ettiniz. “Emeklilik” filan diyorsunuz; emekliler perişan, EYT’liler perişan ve Türkiye’de, aynı işi yapmış, aynı okulda okumuş, aynı gün sayısı kadar prim ödemiş insanlar 3 farklı maaş alıyor Sayın Bakanım. Siz, bunu nasıl düzenlemeyeceksiniz? Hani eşitlik vardı, sosyal barış vardı, sosyal devlet vardı? Artık insanlar, neredeyse, hangi yıl ne haklardan yararlandığını kanunları karıştırıp bakmaya çalışacak.

Sayın Bakan, bunların dışında, pandemide, Batman’da şöyle bir olay yaşadık, size de ulaşmaya çalıştık, aktardık: Vali Batman’da pandemi nedeniyle yasaklara uymayanlara Mayıs ayının ilk haftasında 2 milyon 995 bin lira para cezası kesti. O dönem size bağlı kurumlarda çalışan sendikali arkadaşlar kişisel koruma için, önlem için maske, siperlik ve eldiven istediler il yöneticisinden ve onlar sürgün edildi. Nereye sürgün edildi biliyor musunuz? Kutuplaşma ve ayrımcılık için -bütün arkadaşlar duysun- Batman’dan Yozgat, Erzincan, Erzurum gibi yerlere ve giderken de gazetelere manşet edildi. Buna kimsenin hakkı yok Sayın Bakan. İnsanların gerçekten kendilerini koruması lazım ki birilerini koruyabilsin. Nitekim sonra bütün bölgede, bütün Türkiye’de hastalık pik yaptı, ne dereceye geldi. Bir taraftan 8 kez maske kararı değiştiriliyor; hâlâ ücretsiz dağıtılıp dağıtılmadığı meçhul, hâlâ standartlara uyulup uyulmadığı meçhul. Bunu isteyen sosyal hizmet uzmanlarına, sağlık çalışanlarına ceza veriliyor. Bunun hiçbir izahı yok ve siz o zaman işçi sağlığından ve güvenliğinden söz edemezsiniz. Siz, kendi yanınızda çalışanlara bunun düzenlenmesini yapamazsınız, söz edemezsiniz. Siz sağlık çalışanlarının ölüm nedenlerini saklayıp meslek hastalığı olarak göstermezseniz, inandırıcı olamazsınız. Bununla ilgili birçok düzenleme yapmak lazım.

Toparlıyorum Sayın Başkanım.

En son mevsimlik işçi... Sayın Bakan “Çalışma Bakanlığı” deniyor, “sosyal güvenlik” deniyor. Bu mevsimlik işçiler kimdir? İş Kanunu’nun neresine uygun? Yani biz işçi diyoruz, bunu İngilizceye, Almancaya çevirdiğimizde insanlar diyecekler ki: “Sanki bir düzenleme var. Hiçbir düzenleme yok. Siz bunlarla ilgili hiç çalışma yapmayı düşünmüyor musunuz? Siz bunlarla ilgili çalışma yapmayı düşünmediğinizde bu insanlar sadece kaza olduğunda, yolda öldüğünde bunların sorunlarını gündeme getirmiş olacağız; bu da bizim inandırıcılığımızı tümüyle ortadan kaldırmış olacak. Normalde, mevsimlik işçilerle beraber; bunların ulaşimleri, sağlıkları, beslenmeleri, çocukları, barınmaları, kadınlar gibi birçok konu sizin Bakanlığınızı ilgilendiriyor. Niçin bunlar göç ediyor? Niçin Batman’dan, Adıyaman’dan, Siirt’ten başka yere gidiyor? Bununla ilgili ne yapılabileceği konusunda bir çalışma yürütmek lazım. Eğer arkadaki ekiple beraber siz, tarımda istihdamla ilgili, tarımda işçilikle ilgili bir yasal mevzuat geliştirmezseniz onlar her zaman sorunlarıyla karşı karşıya kalacak, bunları konuşmak zorunda kalacağız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın İpekyüz, çok teşekkür ediyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Cora, buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Komisyonumuzun Değerli Başkanı, kıymetli üyeleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; bu Bakanlık sadece aileyi değil, toplumun her kesimini doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen, bir taraftan geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı, gençlerimizi, kıymetli yaşlılarımızı, AK PARTİ döneminde çok daha fazla önem verilen ve saygınlığı daha da artırılan kadınları ve sosyal hayata erişimini kolaylaştırdığımız engellileri, bir taraftan ne kadar çalışsak borcumuzu ödeyemeyeceğimiz gazilerimizi, bize bu toprakları vatan kılan aziz şehitlerimizin kıymetli yakınlarını ilgilendiren bir Bakanlıktır. Yine, sosyal güvenlik çatısı altında olsun olmasın, çalışan çalışmayan her kesimi ilgilendiren bir Bakanlıktır. Bu Bakanlık, nafakasını bekleyen yetimlerin kucak açtığı, hiç kimsesi olmayan yaşlılarımızın sığınacağı sıcak yuvası, şiddete maruz kalan

kadınların çalacağı kapıdır. Bu Bakanlık, Covid salgınında kumanyasını veya yardımını vatandaşın ayağına götüren devletin, alın teriyle ekmeğini kazanan işçinin iş akdi feshedilmesin diye kısa çalışma ödenekleriyle, nakdî destek ücretleriyle, sosyal kalkınma programlarıyla destek veren bir devletin Bakanlığıdır.

Değerli milletvekilleri, Covid-19 salgını sosyal güvenlik sistemimizin önemini ve değerini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu anlamda diyebilirim ki vatandaşlarımızın tamamını genel sağlık sigortası şemsiyesi altına alan ve herkese birinci sınıf sağlık hizmeti sunan tek ülkemiz. Düşünsenize, böyle bir süreçte çalışan kesimlerde işçilerin hastanesinin sigorta hastanesi, memur çalışanlarının hastanesinin devlet hastanesi, zenginlerin hastanesinin ise özel hastaneler olduğunu düşünün. Düşünün; sevk zincirlerini, pahalı ilaçları, eczane kuyruklarını, balık istifi yatan hastaların bulunduğu koşulları, koridorda sedyelerde bekleyen hastaları. Biz bunları unutmuştuk, pandemi sürecinde Avrupa'daki hastaneleri gördüğümüzde, Avrupa'daki sosyal güvenlik sistemini gördüğümüzde, bu, bize geçmişî yeniden hatırlattı. Şimdi gurur duyuyoruz; 114 ülkeden 70 bine yakın vatandaşını ülkesine getiren, bunun için hiçbir masraftan kaçınmayan bir ülke gurur duyuyoruz. İşte, sosyal devlet anlayışı budur. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, bu manada Anayasa'yla teminat altına alınan sosyal devlet ilkesini politika hâline getiren, uygulayan, tatbik eden bir bakanlıktır. Her hâlde, her konuda bu şekildeyiz. Dünya Bankasından alınan rakamlara göre Türkiye'de aşırı yoksulluk kavramı kalmamıştır. Gün içerisinde tartışılan bir konuydu; vatandaşa yapılan sosyal yardımlardan iktidar olarak nemalandığımız, bundan rant elde ettiğimiz yönünde münasebetsiz bir ifade kullanılmıştı.

Sayın milletvekili, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından açıklanan İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında ülkemiz dikkate değer bir gelişme göstermiştir. İlk kez en yüksek insani gelişme kategorisine yükselmiştir. Sosyal yardım miktarlarını artırdığımız gibi sosyal yardımlarda da çeşitliliği artırdık. Buradan çıkaracağımız sonuç, yoksuluna erişen bir Türkiye vardır. Aynı şekilde yaşlı vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerin de çeşidini artırdık, kapsamını daha da genişlettik. Artık yaşlısına, hastasına, engellisine evde bakım hizmeti sunan bir Türkiye vardır. Engelli istihdamında 10 kat artış sağlamış durumdayız. Bizim sosyal politikalarındaki amacımız, nihayetinde vatandaşlarımızın yardıma muhtaç olmadan insanca yaşayabileceği bir yaşam standardına kavuşmalarıdır.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde... İstiklal Marşı'mızda "Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda? / Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda." dizelerinde ifade edilen şuurla hareket eden bir siyasi hareketiz. AK PARTİ olarak iktidara geldiğimiz günden beri şehitlerimizin yakınlarına ve gazilerimize her alanda destek olmaya çalışmış, bütün imkânları artıran bir iktidarız. Yaşadıkları mağduriyeti çözüme kavuşturduk, eğitimden sağlığa, sosyal haklara, vergi muafiyetlerine gibi birçok konuda düzenlemeler yaparak şehitlerimizin ve gazilerimizin emanetine sahip çıktık. Gazilerimizin ve şehitlerimizin yakınlarının talepte bulundukları konuların tamamına yakını bizim iktidarımız döneminde çözüme kavuşmuştur. Nakdî tazminattan emekli ikramiyesine, istihdam haklarından ücretsiz seyahat haklarına, elektrik ve su ücret indiriminden askerlik muafiyetine, emlak vergisi muafiyetine, motorlu taşıtlar vergisi muafiyetinden eğitim alanına, sosyal hayattan bütün alanlara, şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin ihtiyaçlarını karşıladık. Devletin bütçesi önceden de vardı, devletin bütçesinin yüzde 87'si faize giden bir ülke varken şu anda devletin bütçesinin yüzde 83'ü yatırımlara giden bir ülkedir. Sosyal yardımlara sosyal devlet ölçüsü oranında destek sağlayan, gayrisafi yurt içi hasılda yardımları artıran, destekleri artıran, sosyal güvence ortamlarını genişleten bir iktidar vardır.

Değerli arkadaşlar, -bir şehit yakını olarak- şehit ve gazilerimize 2002 yılına kadar yalnızca terörle mücadelede şehit olan güvenlik güçlerimizin yakınlarına 1, gazilerimize de yine 1 istihdam hakkı sağlanmaktayken 2012 yılında yaptığımız düzenlemeyle terörle mücadelede şehit olanların

yakınlarına tanınan istihdam hakkını 1'den 2'ye çıkardık. 2013 yılında hiçbir istihdam hakkı bulunmayan vazife ve harp malulü kapsamındaki Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet teşkilatı mensubu güvenlik görevlilerinden hayatını kaybedenlerin yakınlarına 2, malul olanlara 1 istihdam hakkı tanıdık. 2013 yılında hiçbir istihdam hakkı bulunmayan diğer kamu kurumlarındaki vazife malulleriyle terör eylemleri nedeniyle hayatını kaybeden veya engelli hâle gelen terör mağduru sivil vatandaşlara da yine 1 istihdam hakkı sağladık. Değerli arkadaşlar, 2013 yılında hiçbir istihdam hakkı bulunmayan terör mağduru sivil vatandaşlardan hayatını kaybeden ve engelli hâle gelenlerin yakınlarına da 1 istihdam hakkı sağladık. 2018 yılında terör eylemlerinin ortaya çıkarılması, etkilerin azaltılması veya bertaraf edilmesinin sağlanmasına yardımcı ve faydalı olurken, hayatını kaybeden sivilin hak sahiplerine sağlanan istihdam hakkını, yine, 1'den 2'ye çıkardık. Yukarıda belirttiğim gibi, şehit ve gazilerimizin haklarını genişlettik. Ayrıca, 2017 yılında yapılan değişiklikle anne, baba veya kardeşlerin istihdam hakkının kullanılmaması durumunda eş ve çocuklardan toplam 2 kişinin istihdam hakkından yararlanması sağlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, böylelikle AK PARTİ iktidara geldiği tarihte 6.315 olan şehit yakını ve gazilerimizin istihdam hakkını bugüne kadar 44.384 şehit yakını, gazi ve gazi yakını olarak istihdamları sağlanmıştır. Yine, son olarak ifade etmek istiyorum ki şehit yakını olanlara 2016 yılında şehitlerimizin eş ve çocuklarından birisi, eş ve çocuğu yoksa anne ve babasından birisine bir defaya mahsus olmak üzere özel tüketim vergisi muafiyetiyle araç alma hakkı tanınmıştır. Bu şehitlerimizin yakınlarına, gazilerimize, gazilerimizin yakınlarına vermiş olduğumuz değer bir göstergesidir; bu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bir bakış açısidir, bir vizyonudur. Bu doğrultuda biz çalışmalarımıza devam edeceğiz, her alanda Türkiye'nin refah düzeyini artırma noktasında bundan önceki 19 bütçede yaptığımız gibi bundan sonra da nice 19 bütçelerde aynı istikamette, milletimizin çizdiği istikamette çalışmaya devam edeceğiz.

Ben bu duygularla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçen arkadaşlara da teşekkür ediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Cora.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize söz vermeye başlayacağız.

Sıralamayı okuyorum:

- 1) Gülüstan Kılıç Koçyiğit
- 2) Ünal Demirtaş
- 3) Baki Şimşek
- 4) Serpil Kemalbay Pekgözegü
- 5) Ali Fazıl Kasap
- 6) Tamer Osmanağaoğlu
- 7) Ali Şeker
- 8) Ömer Fethi Gürer

Sayın Pekgözegü, buyurun.

Süreniz dört dakika.

Arkadaşlar, ilave süre vermeyeceğim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlık temsilcileri ve sayın milletvekilleri; bugün çok önemli bir bütçe kalemini burada tartışıyoruz fakat “Bunu gerçekten de hakkıyla tartışabilmenin imkânları yaratılıyor mu? Burada katılımcı anlamda bir bütçe tartışması gerçekleşiyor mu?” diye sordüğümüzda, hayır, böyle bir şey mümkün değil. Dört dakikada ne anlatabilirim diye düşünüyorum.

Öncelikle, bu Bakanlık bir torba bakanlık. Çalışma yaşamı bu Bakanlık içerisinde zerre kadar değere sahip değil. “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı” deniliyor; her şeyi aile üzerine kuran ve sosyal yardımlar üzerine kuran ve devletin oluşturduğu bu bütçeyi kendi kasası gibi gören bir iktidar anlayışıyla biz burada karşı karşıyayız. Bu bütçe şeffaf bir şekilde yönetilmiyor, hesap verilebilir bir şekilde yönetilmiyor. Sayıştay raporlarında dahi bunu bizler görebiliyoruz. Bunlara dair herhangi bir hukuki süreç de işlemediği gibi, cezasızlık politikası işlediği gibi... Yani buradaki yolsuzluklar ve hukuksuzluklar, tespit edilenlerin hesabı verilmediği gibi, aynı zamanda milletvekillerinin Bakanlığa sorduğu soruların da ne yazık ki cevabı gelmiyor.

Sayın Bakan, 20’ye yakın önerge verdim ama 3 tanesine cevap verildi, onlar da cevap değil; onlar da sadece işte kitaplarda, yönergelerde yazan şeyleri yazıp göndermişsiniz.

Millete karşı sorumlusunuz, halka karşı hesap vermekle yükümlüsünüz. Evet, sizi halk seçmedi fakat sonuçta Hükümettesiniz. Halka karşı, işçilere, emekçilere, kadınlara, göçmenlere, engellilere, toplumda dışlananlara karşı, herkese karşı hesap vermelisiniz; hesap vermiyorsunuz.

Pandemi süreci yaşıyoruz. Pandemiye karşı Bakanlığınız, başta emekçiler, kadınlar ve dışlanan kesimler olmak üzere hiç kimseyi korumadınız. Çalışma yaşamında kısa çalışma ödeneğini sanki pandemiye karşı bir önlem alıyormuşsunuz gibi ifade ettiniz ve uyguladınız fakat Sayın Bakan, kısa çalışma ödeneği zaten işçinin kumbarasıdır. Devlet bütçesinden işçiye hiçbir şey gitmedi ve işçinin kumbarası da her gün boşalıyor.

İşsizlik Fonu’nu kamu bankalarına peşkeş çektiniz, yetmedi, İşsizlik Fonu’nu her gün sermayeye peşkeş çekiyorsunuz; üstelik sermayeden vergi indirimi üstüne vergi indirimi yapıyorsunuz; üstelik, bu yaptığınız ne işsizliği azaltıyor ne de çalışma yaşamında en ufak bir düzenleme getiriyor. Buna rağmen İşsizlik Fonu’nu da boşaltıyorsunuz. Yarın işçiler bu güvencesini de bulamayacaklar.

Bence sizin yapmanız gereken, bu bütçedeki kaynakların önemli bir kısmını pandemi süreciyle ilgili olarak işçilere sağlamaktır, işçilere aktarmaktır. İşçilerin kumbaralarını boşaltmamalısınız diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız, son otuz saniyeniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Aslında, gerçekten sözlerime başlamadım bile.

Türkiye’de kapitalizm ile “patriarchy” kısıcında hem kadınlar hem işçiler, emekçiler hem yoksullar büyük bir mengene içerisinde sıkışmış durumdalar; hiçbir çözüm bulamıyorlar. İşverenlerden yana, işverenlerin çıkarları için her şeyi, bütün bütçeyi seferber eden bir iktidar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kadın işsizliği, emeklilerin yaşamı ne yazık ki sürüyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Demirtaş, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İşçiler, emekçiler işsizlik kısıcında yaşamını sürdürmeye çalışıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

Teşekkür ediyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İşsizler intihar ediyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşınızın süresi geçiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Pekközegü...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Can veren insanlara karşı siz, bu halka askıda ekmeği gösteriyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama lütfen riayet edelim Serpil Hanım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkan, iki dakika daha verseniz bakın böyle olmazdı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya, aldığımız bir karar var. Yani o zaman ben sizden 10 kişiye söz vereceğim. Ne yapacağız? Diğer arkadaşların hakkını nasıl şey yapacağız?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yirmi dakika yapalım, ne olacak?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İstismar ediyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Serpil Hanım lütfen: İstismar etmeyin lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İstismar eden sizsiniz, ben değilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkan, biz Çalışma Komisyonunun üyeleriyiz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizi nezakete de davet ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben, size bir süre verdim, o süre içerisinde tamamladınız konuşmanızı.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve Bakanlığın kıymetli bürokratları; sözlerime başlamadan önce tüm hazıruna saygılarımı sunuyorum.

Sayın Bakan, 2021 yılı Bakanlık bütçesinin tüm vatandaşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, bildiğiniz gibi ülkemizde iş ve çalışma yaşamının kronikleşmiş, yapısal ve ağır sorunları vardır. Maalesef bu sorunlar çözüleceğine derinleşerek devam etmektedir ve bu sorunlara yeni ve büyük sorunlar eklenmektedir. Çünkü ülkemizde bu sorunları çözeceğine, sorun üreten bir siyasi zihniyet, yani saray rejimi zihniyeti vardır.

Sayın Bakan, siz de iş ve çalışma yaşamındaki sorunları çözeceğinize uyguladığımız yanlış politikalarla gerilime sebep oluyorsunuz. Patronlar talep ediyor, siz yapıyorsunuz. Denetim ve teftişin yapılmadığı, güvencesiz, kurlsız, esnek bir iş ve çalışma yaşamı kurguluyorsunuz. İşçi ile işveren arasına girip işverenden yana saf tutuyorsunuz ve işçilerin huzurunu bozuyorsunuz. İş hukukunun en temel ilkesi olan “işçinin korunması” ilkesini çiğniyorsunuz. Bunu yapmayın Sayın Bakan, bakın, bu yanlış.

Bakın, Sayın Bakan daha yeni, sosyal devlet ilkesini rafa kaldıran, işçileri daha çok ezen, kul hakkı yenen, İş Kanunu’nun en temel ilkesi olan işçinin korunması ilkesini ayaklar altına alan bir torba yasa getirdiniz. 14 milyon çalışanı yine huzursuz ettiniz. Eğer bu torba Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçerse bunun işçiler açısından ağır sonuçları olacaktır. Çünkü bu torbanın içine serpiştirilmiş ve birbiriyle bağlantılı olan 21, 33 ve 37’nci maddeleri Anayasa’ya aykırı, İş Kanunu’nun ruhuna ve temel ilkelerine aykırı, İş Kanunu’nun sistematliğini bozan, işçinin kazanılmış haklarını ortadan kaldıracak,

işçilerin emeklilik ve sosyal güvenlik haklarını ortadan kaldıracak, işçileri işverenlere karşı korumasız ve savunmasız bırakacak, işverenleri memnun edecek ama işçilerin istismarına yol açacak; kurlsız, güvencesiz ve esnek bir iş yaşamı ortaya çıkaracak, iş ve çalışma yaşamını temelinden sarsacak ve iş barışını bozacak, son derece tehlikeli ve son derece yanlış maddeler içermektedir.

Eğer bu düzenleme geçerse “Bu insanlara iş bulacağız.” derken şimdilik 3,5 milyon işçinin iş güvencesi hakkı, kıdem tazminatı hakkı, işe iade hakkı, sendikalı olma ve toplu iş sözleşmesinden yararlanma hakları gibi kazanılmış hakların gasbedilmesine yol açacaksınız ve bu işçileri ikinci sınıf bir işçi hâline getireceksiniz.

Sayın Bakan, çoğu zaman kendi aralarında büyük bir rekabet olan ve birbiriyle anlaşılamayan, dünya görüşleri birbirinden farklı üç büyük işçi konfederasyonu (TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK) bu konuda anlaşıyor ve birleşiyor ve üç gün önce kamuoyuna ortak bir bildiri açıklıyorlar, “Bu teklifi geri çekin ve bizimle görüşün.” diyorlar, iş yerlerinde ve Meclisin önünde eylem yapıyorlar. Sayın Bakan siz bunu dinlemiyorsunuz, işçilerin sesine kulak vermenizi ve Teklif’in özellikle 21, 33 ve 37’nci maddelerini geri çekmenizin ülkenin yararına olacağını düşünüyorum.

Sayın Bakan, yine, geçtiğimiz hafta ILO’nun 81 no.lu İş Teftişi Sözleşmesi’ni dayanak kılarak görev yapan, Ankara Grup Başkanlığında çalışan ve 47 ilde denetim ve teftiş yaparak iş kazalarının önlenmesi için son derece önemli ve kritik görev yürüten 380 iş müfettişini Bakanlıktan kapı dışarı ederek evlerine gönderdiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayın efendim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bu çok yanlış bir karar çünkü iş müfettişlerinin iş yerlerini evden denetlemesi ve teftiş etmesi fiilen mümkün değildir. İşverenleri rahatsız etmeyeceğiz diye iş kazalarına davetiye çıkarıyorsunuz. Denetimin ve teftişin olmadığı yerde iş kazası olur, iş cinayeti olur. Bakanlığınızın bu yanlış uygulaması nedeniyle meydana gelecek iş kazalarındaki ölümlerden ve yaralanmalardan hukuken ve vicdanen sorumluluğu ağır olacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tutanaklara geçsin diye söylüyorum: Bu kararınızı tekrar gözden geçirmeniz ve iş müfettişlerine yeniden görev yapabilecekleri bir resmî bina tahsis etmeniz ülkenin yararına olacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şimşek, buyurun lütfen.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle 2021 yılı bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Hakkari Derecik’te yol çalışması yapan işçilere hain PKK’lı teröristler tarafından yapılan saldırıda 3 işçimiz şehit olmuştur. Ben şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. Yalnız, işçilerin hakkını hukukunu savunan hiçbir sendikanın da bu saldırıyla ilgili hiçbir açıklama yapmamış olmasını da kınıyorum. İnsan haklarından, işçi haklarından bahsedenler maalesef ekmek mücadelesi yapan 3 işçinin katledilmesine sessiz kalmışlardır, bunlarla ilgili herhangi bir yorum yapmamışlardır. Şehitlerimizin kanı yerde kalmamış, kahraman Mehmetçiklerimiz bu saldırıyı düzenleyen hainleri etkisiz hâle getirmiştir.

Tabii, Sayın Bakanım, biz “Ölürsek şehit, kalırsak gazi.” diyen bir milletin evlatlarıyız. Ben öncelikle gazilerimizle ilgili, şehit yakınlarımızı ve gazi ailelerine gerek işçi alımlarında gerek diğer sosyal haklarda vermiş olduğunuz desteklerden dolayı çok teşekkür ediyorum.

Yalnız, gazilerimizle ilgili, gazilik unvanıyla ilgili birtakım sıkıntılar bizlere iletiliyor. Çatışmada yaralanan bir gazinin gazilik hakkının verilmemesini biz izah edemiyoruz. Yani devlet için, millet için kurşun yemiş ama gazi sayılmamış. Bu hakkın mutlaka bu gazilerimize verilmesi lazım. Burada herhangi bir yaralanmada oran, kusur aranmaması lazım. Bunu mutlaka vereceğinize ben inanıyorum.

Tabii, taşerondan kadroya geçen işçilerimiz, özellikle belediyelerde çalışanlar yasal güvence istiyorlar. Maalesef siyasi sebeplerle, sürgünler, kıyımlar, işçi çıkarmalar devam ediyor. Mahkeme kararıyla işe iadeler veriliyor ama belediye başkanları işe iadeleri de yerine getirmiyor, tazminatını veriyor, çıkarıyor. Bunlarla ilgili ve yine, kamuda çalışan sözleşmeli personellerle ilgili... Her yıl sözleşme imzalamaları gerekiyor; Sağlık Bakanlığında, Milli Eğitim Bakanlığında, diğer kurumlarda, devlette çalışanlarda çok bir sorun yaşanmıyor ama yine belediyede çalışan sözleşmeli personellerin kaderi belediye başkanının ağzından çıkacak olan iki kelimeye bağlı. Bunların uykuları kaçıyor, yılbaşında sözleşmeleri yenilenmezse işlerinden olacaklar. Bunu da gündeminize almanızı bekliyorum.

Tabii, özellikle bu pandemi süresi içerisinde çok büyük destekler verdiniz. Ben milletimin her bir ferdi adına teşekkür ediyorum. Yalnız; kahveciler, özellikle kantinciler, servisçiler ve kırtasiyeciler bu süre içerisinde hakikaten zor günler geçiriyorlar. Bunlara ben özellikle sigorta prim desteği bu süre içerisinde vermenizi -çünkü hiç iş yapamıyorlar bunlar, tamamen iş yerlerini kapatmış durumda- ve kira desteği vermenizi talep ediyorum.

Bir de Sosyal Güvenlik Kurumunun yapmış olduğu sınavda şube müdürlüğü hakkı kazanan 200'e yakın personelimiz, daha sonra açılan bir dava sebebiyle sınav iptal edilmiş ve haklarını kaybetmişlerdir. Bunların hepsi de yetişmiş elemanlar ve Türkiye'nin önemli yerlerinde görev yapıyorlar. Bu personellere de ya müdür yardımcılığı ya da bir formül bularak bu haklarını iade etmenizi bekliyorum.

Sosyal yardımlaşma kanalıyla tabii, çok sayıda mağdur vatandaşımıza, fakir fukaraya yardımlar yapılıyor ama ben özellikle sıcak bir memleketin milletvekiliyim, Mersin milletvekiliyim. Bizim seçim bölgemizde kışları çok sorun yaşanmıyor, bir iki aylık bir yakacak ihtiyacı hasıl oluyor. Burada kömür dağıtılıp havanın da kirletilmemesini, özellikle Mersin, Adana, Antalya gibi sıcak bölgelerde ben nakdi yardım yapılmasını -elektrikle ısınlabiliyor, klimayla ısınlabiliyor- buradaki mağdur vatandaşlarımıza bu şekilde bir destek vermenizi talep ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayalım efendim.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) –Bir de yapılandırmayla ilgili, 18 taksit, ikişer aydan 36 ay imkânı tanındı vergi ve SGK... Buraya mutlaka çiftçi borçlarının katılması ve yapılandırmadaki taksit sayısının da 30'a yani altmış aya uzatılması konusunda talepler var. Pandemiden dolayı gene yatıramayacaklarını söylüyor esnafımız. Bu konuda da destek vermenizi bekliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kasap, buyurun.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 4 Aralık jokerleri, Rabia, EYT'liler, 3600, 39 TL, şehit ve gazi yakınlarına verilecek olan paralar; bunlar size hak temelli bakış açısını hatırlatıyor mu acaba?

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı sistemine göre engelli sağlık kurulu raporu bulunmadığı hâlde, yüzde 40'ın altında raporları olduğu hâlde iki yılda 442 bin kişiye siz hangi hakla bu 7 milyar TL'yi verdiniz? Ben, size 2018'de bir soru önergesi verdim, cevap vermediniz ama CİMER'den gelen cevap şöyle, aynen okuyorum, sizin Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürünüz: “ Bu borcu çıkarılan kişilerle ilgili olarak Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ilgili maddeleri çerçevesinde işlem yapılmaktadır.” Bu parayı tahsil edeceğinizi söylemişsiniz ama 2019

Sayıştay raporundaki verdiğiniz ifade şu şekilde: “Bu paranın 692 milyon TL’sini sildik.” Sayın Bakan, sizin silme hakkınız yok. Keşke yaklaşık 20 şehir hastanesi, 35 bin konut yapılabilecek, KYK borçları iptal edilebilecek, BAĞKUR borçları silinebilecek olan, binlerce öğrenci için harcanabilecek olan bu parayı siz nasıl, ne hakla Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’a muhalefet ederek silebiliyorsunuz? İki yılda 150 milyar liraya yakın olumsuz faaliyet hesabınız var, 150 milyar TL. Cumhuriyet tarihinin en yüksek dönemi. Bu kirli ve karanlık bütçede -temiz konuşmaya çalışıyorum ama izahatlarınız çok kirli- bu 7 milyar TL’yi yandaşa, trole mi verdiniz Sayın Bakan? 442 bin kişi... 2018 seçim dönemi, 2019 seçim dönemi Sayıştay raporlarında alenen var ama siz orada buna yönelik hiçbir izahatta bulunamıyorsunuz. On beş gündür var bu, savunamıyorsunuz, hesap veremiyorsunuz, bütçe hesap vermedir. Ayrıca istifa etmek de bir erdemdir Sayın Bakanım. Ben sizin bugün -gelmişsiniz, hoş geldiniz- gelmemenizi bekliyordum, istifa etmenizi bekliyordum. Çağdaş demokrasilerde istifa etmek gerekiyor. Türkiye’nin bekası için hesap verilebilir bir bütçe olması lazım. Bu bütçe hesap veremiyor Sayın Bakan. 7 milyar lirayı hak etmediği hâlde... Engelli raporu yok, yüzde 40’ın altında...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Niye bağıırıyorsunuz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Siz duyun diye bağıırıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen, Sayın Kasap, lütfen. Uygun bir lisanla devam edin; lütfen, uygun, temiz bir lisanla.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bağırarak sorun değil, burada yetimin hakkı var, garibanın hakkı var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Asılsız iddialar...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – O iddiam tamamen asıllı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kasap, siz soruyu sorun, Bakan Hanım cevap verecek.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayıştay raporlarında 2018’de ve 2019’da sabıkalısınız, cevap veremezsiniz, savunamazsınız. Bu parayı yandaşa mı verdiniz, kime verdiniz, nereye verdiniz; izah etmeniz gerekli.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kasap, böyle bir ithamda bulunamazsınız ancak soruyu sorun, cevabını alırsınız, verir veya vermez.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ne demek itham, belgeli!

Sayın Başkan, siz müdahale edemezsiniz, ben bir ithamda bulunmuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama ithamda bulunmanız doğru değil.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Kuruş kuruş hesap ettim, kuruş kuruş. Bakın, ben ithamda bulunmuyorum, burada CİMER’in raporu var. Aynı Bakanlığın Genel Müdürü...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz soruyu sorun, Sayın Bakan cevaplandırın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İthamda bulunamazsın.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, siz niye savunuyorsunuz, Bakan var burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne raporu! CİMER rapor mu yazmış ya!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ya, Genel Müdürü diyor ki: “Takip edeceğim...”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kasap, tamamlayın lütfen.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Bakan, sizi istifaya davet ediyorum. 7 milyar liranın hesabını veremiyorsunuz, nereye verdiğinizin kaydı yok; istifaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye bağıırıyorsun?

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Bağırmiyorum ben.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen, sakın...

Sayın Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben de hepinizi selamlıyorum.

Arkadaşlar sesiz olurlar mı Sayın Başkan?

MURAT EMİR (Ankara) – Hatibi konuşturmuyorlar, burada eğer yanlış bir şey varsa Bakan düzeltir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

MURAT EMİR (Ankara) – Burası Meclis...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emir, lütfen...

Sayın Koçyiğit, buyurun lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Çok önemli bir Bakanlığın bütçesini konuşuyoruz ve arkadaşlar susarlarsa ben de sesimi ileteceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz konuşmanıza karşı çıkmıyoruz ki. Bağırmasına gerek var mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Konuşturmuyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

Sayın Emir...

Söz vereceğim Sayın Emir, ne oluyor?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, hatibi konuşturmuyorlar ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emir, lütfen arkadaşım, lütfen ya!

Arkadaşlar, hatip konuşur, siz niye ilgileniyorsunuz ya! Lütfen ya! Size de söz vereceğim, sakın olun.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben gayet sakinim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, bizim Komisyon üyelerimizin bir çalışma usulü var. Lütfen, Komisyon dışından gelen arkadaşlarımız bu usule riayet etsin. Sabah gelin, izleyin buradaki arkadaşlarımızın konuşmalarını, son derece seviyeli konuşmalar yapıyorlar; evet, eleştiriler oluyor, görüşler beyan ediliyor. Ama Komisyon dışından gelen arkadaşlar bir anda ortalığı... Anlamıyorum ben arkadaşlar, kusura bakmayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Bana mı söylüyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben genele söylüyorum.

Arkadaşlar, lütfen, lütfen...

Hepinize söylüyorum arkadaşlar.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, hatibi konuşturmuyorlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, hatip konuştu. Hatibin söylediği söz şu: “Duysunlar diye bağıyorum.” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz zaten duyuyoruz, sağır değiliz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, bakın, burası teknik bir Komisyon; burada özellikle, Komisyon dışından gelen arkadaşlarımızdan sadece şunu rica ediyorum: Komisyon üyelerimizin konuşmalarını bir dinleyin lütfen.

Sayın Emir, sizden istirhamım şu: Arka tarafa veya bu tarafa geçebilirsiniz veya Garo Bey’in oraya. Komisyon üyesi olan milletvekillerimizin yerini -eğer buradaysa- şey yapmayalım lütfen. Daha önce de ifade ettim.

MURAT EMİR (Ankara) – Burası Bülent Kuşoğlu’nun yeri, burada değil, geldiğinde kendisine vereceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu’nun yeri, Sayın Kuşoğlu ayakta. Tabii, milletvekillerimiz bir şey söyleyemiyor arkadaşlar, onun için birkaç kez uyarıyorum.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Bakan, Bakanlığın değerli bürokratları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir Bakanlığın bütçesini konuşuyoruz ve gerçekten, aslında burada oturması gereken, bu bütçeye söz söylemesi gereken, toplumun en yoksulları var, ötekileştirilenleri var. Engellilerin, kadınların, mültecilerin ve aslında, toplumsal anlamda bütçeden yeterince pay alamayanların burada olması ve gerçekten, onların temsilcilerinin bu Komisyona gelip bu bütçeye de söz söylemeleri gerekirdi.

Zaman sınırlı ama birkaç şeyi dile getirmek istiyorum. Birincisi: Mevcut AKP politikaları nedeniyle, özellikle Kürt illerindeki geri kalmışlığa dikkatinizi çekmek istiyorum değerli arkadaşlar. Evet, Türkiye’de işsizlik çok derin, istihdam sorunu çok gelişmiş ama bölge illerine baktığımız zaman ciddi bir şekilde bölge illerinin işsizlikte başı çektiğini, gayrisafi yurt içi hasılda son sıralarda yer aldıklarını görebiliyoruz değerli arkadaşlar.

Bakın, bir istatistik: İl düzeyinde kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla hesaplamalarında 16.194 lirayla Urfa, 16.068 lirayla Van, 15.121 lirayla Ağrı son 3 sırada yer alıyor. Arkasından neresi geliyor? Vekili olduğum Muş, Bitlis, Hakkâri, Mardin, Batman, Şırnak, Siirt illeri değerli arkadaşlar. Şimdi elimizde Kalkınma Ajansının Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması var. Ben size son 16 ili söyleyeyim değerli arkadaşlar. Son 16 il Adıyaman’dan başlıyor, Şırnak’la bitiyor. Adıyaman, Ardahan, Diyarbakır, Kars, Iğdır, Bingöl, Batman, Şanlıurfa, Mardin, Siirt, Bitlis, Van, Hakkâri, Muş, Ağrı, Şırnak. Son 16 ilin de Kürt ili olması tesadüf müdür değerli arkadaşlar?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir ifade yok, böyle bir ifade kullanamazsın, böyle bir ifade yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bunların hepsinin kademe olarak yer aldıkları yerler 6’ncı kademede yer alıyorlar.

Şimdi bağırarak haksızlığınızı bastıramazsınız değerli arkadaşlar.

Bakın, iktidara geldiniz: “Yolsuzluğu bitireceğiz.” dediniz, “Yoksulluğu bitireceğiz.” dediniz ama bugün ne yapıyorsunuz? Bugün AKP iktidarı yoksulluğu yönetiyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yol işçilerinden haber ver sen, PKK’nın öldürdüğü yol işçilerinden haberin var mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yoksulluğu içerdiniz, yoksulluğu... (AK PARTİ ve HDP sıralarından karşılıklı laf atmalar ve gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın hatip... Arkadaşlar, bir saniye... Sayın Hatip, bir saniye...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bağırma...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İfade ettiğiniz “Kürt illeri” diye bir ifadeyi kabul etmek mümkün değil. Bu konuda ...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kürtlerin yoğun yaşadığı yere Kürt ili diyoruz. Kürtler yoğunluklu yaşıyor efendim, ne diyeceğiz?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İstanbul’a ne diyeceğiz, İstanbul’a?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Efendim, Türkiye’nin tüm coğrafi bölgelerindeki illerimiz hepsi de Türk illeridir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 780 bin kilometrekare Türkiye Cumhuriyeti. Böyle bir ifade kullanamazsın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, siz... Bakın, bir şey vardır, gelip nüanslara takılıp esası kaçırıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Böyle bir ifadeyi kabul etmiyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ben bir şey söylüyorum: Kürtlerin yoğun yaşadığı yerler, geri kalmış yerler, istihdamı az olan yerler, işsizlik oranları yüksek olan iller. Bunu düşüneceğinize, buna yoğunlaşacağınıza “Yok, Kürt ili mi denilir; yok, Kürt ili denilmez mi?” bunu tartışıyorsunuz, bu abesle iştigaldir, kabul edilebilecek bir tutum da değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama siz bunu bilinçli olarak kullanıyorsunuz, siz bu sözleri bölücülük yapmak adına kasıtlı kullanıyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Şimdi, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, bakın, 3600 ek gösterge... Yıllarca devlet memurluğu yapmış biriyim, on dokuz yıl kamuda çalıştım. 3600 ek göstergeyi bütün kamu emekçileri dört gözle bekliyorlar. Ne zaman çıkaracaksınız?

Kreş sorunu; iş yerinde çalışan kadınların, çocuklu çalışan kadınların kreş sorununu ne zaman çözeceksiniz? EYT’lilerin sorunlarını ne zaman çözeceksiniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, süreniz bitmek üzere lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ek yaparsanız Sayın Başkan, engellendiğim için ek yaparsanız sevinirim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ek yapamayacağım, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ve en önemlisi de İstanbul Sözleşmesi’nin etkin uygulanması için bu bütçede nasıl bir önlem aldınız, nasıl bir kaynak ayırdınız, bunu açıklayacak mısınız? Ve en önemlisi Sayın Bakan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tamamlıyorum Sayın Başkan, henüz sürem de var dokuz saniye.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – En önemlisi, ilim olan Muş’un Varto ilçesinde sırf HDP’li oldukları için yeşil kartlarını, yaşlılık aylıklarını ve bakım aylığını niye kestiniz? Size soru önergesi de yönelttim 28 Eylülde Sayın Bakan ama hâlâ cevabını alamadım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Büyük bir mağduriyet var, bu bir ayrımcı uygulamadır, anayasal hak ihlalidir bunun kabul edilemediğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Tamer Osmanağaoğlu, buyurun lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, seçim bölgem İzmir’de meydana gelen deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, acılı ailelerine ise sabır diliyorum. Tedavisi devam eden yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Maalesef deprem bu kez de İzmir’i vurmuş, 114 vatandaşımızın hayatını kaybetmesine sebep olmuştur. Ne var ki aziz milletimizin sahip olduğu dayanışma ruhu acılarımızı hafifletmiş, büyük Türk devletinin sahip olduğu cömertlik vatandaşlarımızın sırtındaki yükü azaltmıştır. Bu vesileyle Sayın Bakanım, sizlerin nezdinde Bakanlığımıza, depremin hemen ardından İzmirli vatandaşlarımıza hızla elini uzattığı için teşekkürlerimi sunuyorum. Bakanlığımıza bağlı ekiplerin 7/24 çalışma performansı ile vatandaşlarımızın hem acil ihtiyaçlarını karşılaması hem de psikososyal destek hizmeti sağlaması çok büyük faydalar sağlamıştır. Bu manada 7.161 kişiye destek sağlanması ve deprem bölgesine 2 mobil hizmet merkezinin sevk edilmesi de oldukça önemlidir. İzmir’imizde sosyal ve ekonomik destek hizmeti alan vatandaşlarımızın ödemelerinin öne çekilmesi; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından toplam 10 milyon TL nakdî yardımın İzmir’imize gönderilmesi yerinde olmuştur, teşekkür ederiz. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 452 personelini ve 348 aracını ivedilikle bölgeye göndermiş ve çalışmalara katkı sunmuştur.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en büyük sorunlarından birisi olan ve alınan tüm önlemlere rağmen istenildiği orana düşürülemeyen işsizlikle ilgili daha fazla somut adımlar atılması gerektiği ortadadır. Pandemi süreciyle birlikte ortaya çıkan ekonomik durgunluk ve çevremizde meydana gelen siyasi ve sosyal gelişmeler de işsizlik oranını ve riskini günden güne artırmaktadır. Bu noktada devletimizin özellikle pandemi sürecinde işçi çıkarmamasıyla ilgili aldığı önlemler gerçekten önemlidir. Diğer yandan vatandaşlarımıza sektörel bazda sağlanan kolaylıklar, yapılan kredi destekleri de bu sürecin en az hasarla atlatılmasında önemli bir yol oynamıştır ve oynamaktadır. Ancak daha fazla istihdamı artırıcı projenin hayata geçirilmesi gerektiği de ortadadır. Diğer yandan vatandaşlarımızın ekonomik işlemlerinin uzaması, vatandaşlarımızın kısmen mağdur olmasına sebep olmaktadır. Özellikle vergi indiriminden faydalanılarak emeklilik başvurusunda bulunan vatandaşlarımızın işlemlerinin uzamasının sebeplerinin araştırılarak ortadan kaldırılması yerinde olacaktır.

Sayın Bakanım, bu vesileyle bir hususa daha dikkat çekmek istiyorum. Çocuklarımız, milletimizin ve devletimizin geleceğinin teminatıdır. Çocuklarımız ve çocuk sahibi ailelerin psikososyal desteklerden olabildiğince fazla yararlanmasını sağlayacak projelerin hayata geçirilmesi gerektiğini ifade etmek isterim. Bu konuya hassasiyetle yaklaşacağımıza inanıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, lütfen tamamlar mısınız Osmanağaoğlu.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

Bu manada madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi için Bakanlığımız tarafından yürütülen 17,6 milyon avro bütçeli Özellikle Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi’ndeki son durumu da bizlerle paylaşmanız yerinde olacaktır. Bu vesileyle bir kez daha, İzmir’de depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara şifa diliyorum. Bakanlığımızın bütçesinin yüce Türk milletine, Türk devletine ve bakanlığınıza hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Ali Şeker, buyurun lütfen.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakan, AKP milletvekilleri; sendikalara ve işçilerin sesine kulak verin, kıdem tazminatına dokunmayın, yasa teklifini geri çekin. Coronadan işçinin kıdem tazminatını kapmaya çalışmayın, coronayı fırsata çevirmeyin.

AKP döneminde, 2002’de 1,3 milyar TL yapılan yardımın şu anda 55 milyar TL’ye çıkmasından gurur duyduğunuz söylüyorsunuz. Bu 40 kat yoksullaşma demek, yoksulluğun 40 kat artması demek aslında. “Siz yardım edilmiş yoksullar istiyorsunuz, biz ise ortadan kaldırılmış yoksulluk.” diyordu Victor Hugo. Sizin bu yoksullara yardım yaparak yoksulları kendinize seçmen yapma çabanız artık sonu almıyor, yoksulluğu gidermek için politikaları bir an önce devreye sokun.

Kadın cinayetleriyle ilgili olarak, İstanbul Sözleşmesi’ni parlamentosundan ilk geçiren ülke olarak ilk çıkan olmak için uğraşıyorsunuz ve İstanbul Sözleşmesi’ni bir an önce hayata geçirelim, yaşam hakkına yönelik talepleri yok saymayın.

Kamu kuruluşlarında toplam 7.119 kişilik engelli kontenjanı boş. 7.119 engelli kontenjanı boşken siz nasıl diğerlerinden engelli çalıştırmasını isteyebileceksiniz? Önce devletin örnek olması gerekiyor.

2020 yılının ilk dokuz ayında 1.493 işçi iş cinayetlerine kurban gitti ve coronavirüsten kaybettiğimiz birçok işçiye anmak ve yeni ölümlerin olmasını engellemek adına buraya, Ankara’ya gelenler yaka paça gözültüne alındı, siz bu sese kulak verin.

Dün dünyada en yüksek koronavirüs vakaları yaşandı ve dünyada her saat 400’ün üzerinde kişi hayatını kaybediyor coronadan. Bu kadar ağırlaşmışken koronavirüs salgını siz bunu yok sayamazsınız. Hükümet olarak tedbirleri bir an önce artırın, daha çok insan ölmesin, daha çok insan fabrikalarda, yollarda hastalanmasın.

Çocuk işçiliğiyle ilgili de tedbirleri artırın, huzur evlerinde barınan yaşlılarımıza grip aşısını bir an önce yapın.

İntihar vakalarıyla ilgili olarak... 2019 yılında 3.406 kişi intihar etti. Sosyal adaletsizlik arttıkça, insanlar umutsuzluğa kapıldıkça intihar vakaları da artıyor; intihar vakalarının azaltılması için bir an önce üzerinize düşeni yapın. Bu intihar vakaları içerisinde maalesef genç intiharlar gittikçe artıyor. Genç kişiler...

Siz dediniz ki: “3 çocuk yapın.” 3 çocuktan 1’i ne işte ne de eğitimde yani iktidarınız döneminde insanlara tavsiye ettiğiniz o üç çocuktan 1’ine sahip çıkmıyorsunuz. On sekiz yılı doldurdunuz ve reşit oldunuz tabiri caizse ama kendinizi ispat edemediniz hâlâ.

Özellikle, Millî Eğitim Bakanlığı kadrolarındaki engelli kontenjanları boş. Büyük devlet olmak, çocuklarının temizliğini yapacak temizlik personelinin çalıştırmakla mümkün. Onun için, bu kontenjanları bir an önce doldurun diyorum.

Avrupa 750 milyar euro destek verdi, Hükûmetin verdiği destek 6 milyar lira. Biliyorsunuz, desteğin büyük miktarını İşsizlik Fonu'ndan verdiğiniz, İşsizlik Fonu halbuki işçilerin parası. Devlet 2 milyar lira Biz Bize Yeteriz'den para topladı, devletin kasasından sadece 6 milyar lira çıktı. Burada sunumunuzda “Birinci fazda 2.111 haneye, ikinci fazda 1 milyon 882 bin haneye, toplam olarak da 6 milyon 310 bin kişiye.” diyorsunuz. Bunlar hane midir, kişi midir? Bunları da açıklamanızı bekliyoruz.

Protezler konusunda da yeterli ücret veremediğiniz için insanlar protezlerini cebinden para vererek almak durumunda kalıyor, bununla da ilgili düzenlemeleri yerine getirin istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Ömer Fethi Gürer, buyurun lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle emeklilikte yaşa takılanlar emekli olabilmeyi beklerken Meclise bu kez emekliliği zorlaştıran, kıdem hakkını sınırlayan, iş güvencesini ortadan kaldıran kanun teklifi getirdiniz. Bu, hak gaspıdır. Kanun teklifindeki ilgili maddeler geri çekilmelidir. İşçilerin haklarını ellerinden alma anlayışından vazgeçmelidir.

Ülkemizde çalışanların çoğunluğu asgari ücretle çalışmaktadır. Asgari ücret açlık sınırı altında kalmıştır. Mutlaka asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır. Ülkemizde çalışma yaşamı, sürekli işveren lehine yaptığımız düzenlemelerle giderek sorunlu hâle dönüşmektedir, bundan vazgeçin. İktidar olarak işçilerin haklarını koruma sorumluluğunun da sizde olduğunu unutmayın.

Emekliler açlık sınırı altında yaşamakta, büyük sıkıntı çekmektedir. En düşük emekli maaşı asgari ücret olmalıdır. Emekliler için intibak düzenlemesi bir an önce yapılmalıdır. Emeklilere dinî bayramlarda verilen bayram ikramiyesi asgari ücret olmalıdır. Emeklilere gıda ve yakacak yardımı sağlanmalıdır. Yaşlılık maaşı artırılmalıdır. Aylık bağlama oranı emekliler lehine yeniden düzenlenmelidir.

Sayın Bakan, engellilerin kamuda istihdamı artırılmalıdır. Kanun teklifi de verdim, kamuda engelli kotası yüzde 6'ya çıkarılmalıdır. Engelli öğretmen kontenjanının artırılması sağlanmalıdır. Engelli kadrosu kamuda boş bırakılmamalıdır.

Polis, öğretmen, din görevlileri ve diğer kamu çalışanları için 3600 ek gösterge bir an önce çıkarılmalıdır. Üniversiteli işçilerin özlük hakları beş yıldır verilmemektedir, memur olmaları için gerekli düzenlemeler sağlanmalıdır. İktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunları Bakanlığınızda ve kamuda kadroya alınmalı ve kadro açılmalıdır. Toplum yararı projesi adı altında emek sömürüsü sonlanıp tüm proje kapsamındakilere kadro verilmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığında on ay çalıştırılıp iki ay işsiz bırakılan hizmetliler ve güvenlik görevlileri sürekli asıl kadroya alınmalıdır. Kamuda kiralık araç şoförleri asıl kadroya alınmalıdır. Hastane bilgi işlemcileri, görüntüleme merkezi çalışanları, sosyal tesis çalışanları, yemekhane çalışanları taşeron firmalarda kalmıştır. Bunlar, asıl yaptıkları işin kadrosuna, bakanlık kadrolarına bir an önce alınmalıdır. Yardımcı hizmetlilerin kadroları verilmelidir. Karayolları, Demiryolları, PTT, Orman, Millî Eğitim, Sağlık ve kamu iktisadi teşekküllerinde binlerce işçi yaptıkları işin asıl kadrosuna alınmayıp taşeron bırakılmıştır. Bunlar için de bir an önce kadro düzenlemesi sağlanmalıdır. Belediye il özel idarede beş ay yirmi dokuz gün çalıştırılan işçiler sürekli kadroya alınmalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde

dahi taşeron çalışan işçinin olması, bu anlamda bir ayıptır; bundan da bir an önce kadroları verilerek kurtulunmalıdır. 400 bin taşeron işçisi belediye şirketine alınmış, asıl kadrosu verilmemiştir. İki yıldır taşeronda geçen hakla çalışmaktadırlar. Şirket işçileri belediye kadrosuna alınmalıdır.

Çırak ve stajyerler iş başı yaptığında yaşlılık sigortası başlatılmalıdır. Çocuk ve kaçak işçiliğin sona erdirilmesi için sıkı denetim sağlanmalıdır. İş cinayetlerini durduracak uygulamalar ötelenmeden gerçekleştirilmelidir. Avrupa’da iş cinayetinde 1’inci olmak ülkemiz için ayıptır.

Kadınlara, Sosyal Güvenlik Kurumu öncesi annelik borçlanma hakkı verilmelidir. Kadın çiftçilerimiz sosyal güvenlik sistemine dâhil edilmelidir. Usta öğreticilerin özlük haklarının bir an önce verilmesi sağlanmalıdır. Ücretsiz fazla mesai çalıştırılmanın önüne geçilmeli, denetimler artırılmalıdır. Kayıt dışıyla mücadele edilmeli, sendikal örgütlenmelerin önü açılmalıdır. İşçi çıkarma yasağı ne yazık ki sözde kalmaktadır, işçi çıkarmalar çalışma yaşamında devam etmekte, işveren bir yolunu bulup işçileri işten atarak onları açlığa mahkûm etmektedir. Karayolları başta olmak üzere birçok taşeron firmada çalışanlar kurumlardan zamanında maaşlarını alamamaktadır, işçilerin bu konudaki mağduriyeti de Bakanlığınız tarafından denetlenmelidir. Ayrıca, gençlerin madde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Rekor kırdınız.

Değerli arkadaşlar, sıralamayı yine okuyorum: Gülizar Biçer Karaca, Neslihan Hancıoğlu, Aylin Cesur, Olcay Kılavuz, Oya Ersoy, Candan Yüceer, Fikret Şahin, Çetin Arık, Aysu Bankoğlu, Gamze Taşcier.

Değerli arkadaşlar, sözü Sayın Karaca’ya veriyorum.

Buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; aslında bugün çok farklı bir konuşma yapmayı planlamıştım ancak Sayın Bakanın sabahki konuşma notlarını aldığımda bu konuşmadan vazgeçerek Sayın Bakana bu konuşma notları üzerinden düşüncelerimi ifade etmek istedim.

Sayın Bakan, kadına yönelik şiddete karşı olduğunuzu “ama” ve/veya “fakat” laflarının arkasına sığınmadan sıfır tolerans sağlayacağınızı ve sıfır toleranslı olduğunuzu ifade ettiniz. Gerçekten, kâğıt üzerinde çok güzel sözler bunlar ama gönül isterdi ki, bütün kadınlar adına gönül isterdi ki İstanbul Sözleşmesi hakkında parti yetkililerinizin açıklamalarına karşı da aynı tavır ve aynı duruşu gösterebilseydiniz. Şiddet gören kadınların ya da kadının beyanına göre evden uzaklaştırılan erkeklerin bulunduğu ortamda “Aile birliği bozuluyor.” dendiğinde “Kadın şiddet görüyorsa erkek evden gidebilmelidir, kadının beyanı esastır.” diyebilseydiniz.

Sayın Bakan “Kayıt dışı istihdamı azaltıp aktif sigortalı sayısını artırmak, sosyal güvenliği yaygınlaştırmak için tedbirler alıyoruz.” dediniz. Evet, bu tedbirleri nasıl alıyorsunuz, şimdi onu size ifade etmek isterim: Mecliste şu an bir torba yasa konuşuluyor; bu torba yasada öyle bir düzenleme var ki işveren eğer kayıt dışı işçi çalıştırıyorsa, kayıt dışı işçiyi işveren kendi bildirirse işverene işsizlik ödeneğinden yani işçinin kumbarasından teşvik vereceksiniz ve işverene idari para cezası vermeyeceksiniz. Yine, eğer işçi başvuruda bulunur ise işverenin kayıt dışı olduğunu kabul etmesi şartıyla işçilik alacağı dışındaki tüm haklarından feragat etmesi kaydıyla bu işçiyi istihdama yani sosyal güvenceye dâhil edeceğinizi ifade ettiniz.

Sayın Bakan, konuşmanızda çocuklara ilişkin, kadınlara ilişkin çok güzel sözler, çok güzel ifadeler vardı ancak ben çarşamba günü Diyarbakır'daydım Sayın Bakan. Diyarbakır Silvan'da 15 yaşında çok başarılı bir öğrenci çocuğumuz, eğitim hakkına erişemediği için, ailesi çok fakir ve kurs aldırarak olanağı bulunmadığı için üniversite sınavına hazırlanamayacağım kaygısıyla intihar etmiştir.

Sayın Bakan, çalışma hayatından da siz sorumlusunuz. Yine, Silvan'da 26 yaşında bir gencimiz bekçilik sınavını kazanmış, sınav sonucu kendisine ilan edilmiş olduktan sonra göreve başlatılmamış ve “Suçum ne?” diye günlerce kahrından perişan olmuş. Kendisine herhangi bir suçu olduğu ifade edilmemiş; işsizlikten, açlıktan ve ailesine bir lokma ekmek götürememenin getirdiği psikolojik buhranla o da intiharı seçmiştir.

Sayın Bakan, gerçekten hem aile hem çalışma hem sosyal hizmetleri tek bakanlık çatısı altında birlikte yürütmek çok zor. Bu nedenle, biz tekrar buradan bir çağrı yapmak isteriz: Çalışma hayatı hak ihlallerinin en yoğun yaşandığı alan. Sayın Bakan “aile” değil “kadın” bakanlığı istiyoruz çünkü kadın bakanlığı kurulmadığı sürece kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetlerinin ve istismarlarının önüne geçilmesi mümkün değildir. Sayın Bakan, çalışma hayatı da en ağır hak ihlallerinin, sosyal hizmetler alanı da haksızlıkların, hukuksuzlukların en ağır yaşandığı alanlardan birisidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Toplumda, dağıttınız yardımların hakkaniyete uygun olmadığına; hak edenin değil hak etmeyen, yandaşın, oydaşın aldığına ilişkin çok ciddi sorunlar ve tespitler vardır. Lütfen, Sayıştayın da denetimindeki düzenlemeleri, uyarıları dikkate alın ve bu haksızlıkları, hukuksuzları ve adaletsizlikleri ortadan kaldırın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Neslihan Hancıoğlu, buyurun lütfen.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Bakan, saygıdeğer bürokratlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Bakanlığınız maalesef birçok farklı alandaki yetkileri, sorumlulukları ve gücü bir torbaya doldurup tek bir merkezden yönetme yaklaşımının tezahürü yani kısacası, tek adam rejiminin ürünü olarak bir torba Bakanlıktır. Sayıştay raporlarını incelediğimizde şunu görüyoruz: Sayıştay bir önceki yıl yaptığı incelemede tespit ettiği hataların, eksikliklerin ve usulsüzlüklerin aynen devam ettiğini saptamış ve tekrar raporlamış.

Benim, sizden cevabını öğrenmek istediğim birkaç sorum olacak: Salgın döneminde uygulanan Sosyal Koruma Kalkanı Programı çerçevesinde sağlanan yardım ve desteklerin toplam tutarlarının 41 milyar olduğunu açıkladınız. Bu paranın ne kadarı İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılandı ve şu anda Fon'da ne kadar para kaldı?

Sunumunuzda, şehit yakınları ve gazilerimiz için Bakanlığınızca yapılan mali destek çalışmalarına ilişkin bilgiler yer aldı ancak 15 Temmuz hain darbe girişiminin ardından 251 şehit yakınıyla 2.734 gazi için başlatılan yardım kampanyasında toplanan paraların akıbetine ilişkin bir bilgi yoktu. Kampanya sonunda toplanan paralar hak sahiplerine dağıtılmadı, bu paralar şu an nerede?

Türkiye'de engellilerin işçi olarak istihamı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinde öngörülen kota sistemine tabi olarak uygulanıyor ve bu kanuna göre 50 veya daha fazla işçi çalıştıran özel sektör iş yerleri yüzde 3, kamu iş yerleri ise yüzde 4 oranında engelli istihdam etmek zorunda. Benim sorum şudur: Kanunda kamu için öngörülen kotanın ne kadarı şu anda boş ve bu boşluk hangi nedenle

doldurulmuyor? Bir de -yanılmıyorsam- 2016 yılından bu yana, engelli evde bakım ödemelerinin usul ve esaslarını düzenleyen bir mevzuat boşluğu var, bu konudaki yönetmeliği çıkarması gereken kurum Bakanlığınız; Sayıştay her yıl aynı konuda uyarı yapıyor, bu yönetmelik neden çıkarılmıyor?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cesur, buyurun lütfen.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli Bakanlık mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Engelli vatandaşlarımızın özel ihtiyaçlarının karşılanması, onların topluma katılabilmelerini teşvik etmek ve engelli vatandaşların bakımını üstlenen fedakâr ailelerini ekonomik olarak desteklemek bir insanlık borcu. Esasen, bizim sosyal yardım sistemimiz de bu yönde kurulmuş. Engelsiz vatandaşların ve engelli olup da çalışan vatandaşlarımızın ödediği vergiler, primlerle bütün engelli vatandaşlarımız ve ailelerini destekliyoruz, öyle olması gerekiyor. E, konu vergi olunca “Bu vergiler nereye gidiyor?” diye sormak da bütçe hakkı. Biz de muhalefet olarak görevimizin gereği, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2019 Sayıştay Denetim Raporu’nu inceledik ve verilen vergilerin hedeflerine gitmediğine dair bulgulara rastladık; şimdi bunları sormak istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, kamu idaresince fazla ve yersiz ödendiği tespit edilen alacakların mevzuatına aykırı olarak silinmesi; bulgu listesi A/5 maddesi. İlk olarak, yasa hükmüyle engelli evde bakım yardımı alma şartlarını taşımadığı anlaşılan kişilerden yersiz ödenen tutarların geri alınacağına ilişkin düzenleme yapılmasına rağmen, mevzuata aykırı olarak kamu idaresince yapılan denetimlerde 18 Ocak 2017 tarihinden sonra herhangi bir kanuni düzenleme olmamasına rağmen, Valilik, Kaymakamlık ve il müdürlüğü oluru alınarak takip ve tahsilden vazgeçildiği görülmüş ve silinmiş alacakların 2019 yılı toplam tutarı 10 milyon 575 bin lira. Bu meblağ, yasadan doğan kamu alacağı ve keyfi şekilde silinemez yani ödenen vergiler üzerinden hakkaniyet dışında gelir transferi gerçekleşmiş.

Şimdi, Sağlık Bakanlığı Engelli Sağlık Kurumu Raporu var, ESKR. Burada, veri tabanında kaydı olmayan ya da kaydı olup da ağır engelli ve tam bağımlı ifadesi içeren ESKR’si olmayan kişiler için teyit yapılmadan, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’na göre, bunların bakıcılarına engelli evde ödemesi yapılmış. Karşılaştırma sonucunda Sağlık Bakanlığının ESKR veri tabanında kaydı olmayan aylık 40.746 kişi için, yine ESKR’si olmayan ağır engelli veya tam bağımlı ifadesi içeren kişilerde de aylık ortalama 30.633 kişi için ödeme yapıldığı tespit edilmiş. Şimdi, 2019’un ilk altı ayının ve ikinci altı ayının ortalaması, aylık 1.345 liradan on iki ay için 71.379 kişiye 1 milyar 152 milyon 57 bin 60 lira verilmiş.

Şimdi, bulgu 11 var bir de; yine aynı şekilde Sağlık Bakanlığının ESKR veri tabanında kaydı olmayan ve engel oranı yüzde 40’ın altında olan kişilere gerekli teyit işlemi yapılmaksızın 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun’a göre engelli aylığı ödemesi yapılmış. Sağlık Bakanlığı tarafından yine yıllık ortalama 95.917 kişiye ve engel oranı yüzde 40’ın altında olup engelli aylığı ödemesi alanlara -yıllık ortalama 22.049 kişiye- ödeme yapılmış. Meblağ belirtilmemiş ama en iyimser şekilde, en düşük engelli aylığını baz alsak bile 2019’un ilk altı ayının ve ikinci altı ayının ortalamasını alacak olursak 466 lira, on iki ay için, 117.966 kişiye 659 milyon 665 bin 872 lira yapıyor.

Yani, sonuç olarak, 10 milyon 575 bin 777 lira keyfi olarak tahsilden vazgeçilen miktara 1 milyar 811 milyon 722 bin 932 lirayı da ekleyince -yüksek engelli olmayanlara- bütçeden bu kadar para eksilmiş kanun dışı. Şimdi, bu sistemsel bir sorun da olabilir ama incelemesinin yapılması gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Son sözlerinizi alalım efendim.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bakanlığınız on sekiz yıldır bunu yönetememiş, on sekiz yıldır Hükûmetsiniz, eğer 2 milyar liranın takibini yapamıyorsanız kendinizi revize etmeniz gerekiyor ve gerçekten de engellilerin normal yaşam içerisinde, sosyal yaşamda çok ciddi ihtiyaçları var. Gerçek engelli olan vatandaşlarımızın ihtiyaçları hâlen karşılanamamışken ve karşılanmazken onlara destek olmak ve bunları karşılamak için bu bütçe açığının hesaplanmasını rica ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kılavuz, buyurun lütfen.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlarımız ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Toplumumuzun temelini aile oluşturmaktadır. Teknoloji, sanayileşme ve medyadaki baş döndürücü gelişmeler karşısında devlet olarak yapmamız gereken en temel vazifelerden biri aileyi korumak ve ailelerin sağlıklı bir şekilde sosyal hayata uyumunu sağlamaktır. Bununla birlikte aile içi sorunları tespit etmeye yönelik çalışmalarımızın hızlandırılması, artan boşanma oranlarının sebepleri üzerine çalışmaların yapılması ve boşanan ailelerin çocuklarının madden ve manen zarar görmelerinin engellenmesine yönelik çalışmalara hız verilmesi isabetli olacaktır.

Kadına yönelik olarak artan şiddet, cinsel istismar, taciz ve tecavüz vakaları toplumumuzu temel dinamiklerinden sarsmaktadır. Yine aile içi şiddet, şiddetli geçimsizlik gibi sorunların nedenleri iyice araştırılmalı ve önlenmesine yönelik sonuç alıcı, bilgilendirici kamu spotları, görsel çalışmalar, konferans ve paneller uygulamaya konulmalıdır.

Sabah kuşağı programları adı altında, Türk aile yapısını derinden sarsan, televizyon dizileriyle değerlerimizi hedef alan, hiçbir şekilde kabul edilmeyecek yaşam tarzlarını her gün bir şekilde kamuoyunun gözleri önüne seren programların tamamen kaldırılması sağlanmalı; ailelere ve çocuklara yönelik olumlu katkıları olan, değerler ölçekli programlar bizzat devlet eliyle ihdas edilmelidir.

Telefon, sosyal medya, uyuşturucu ve madde bağımlılığının önlenmesi, bu bağımlılık türünün çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişmeleri üzerindeki olumsuz etkilerine yönelik kurumlar ve bakanlıklar arası çok yönlü çalışmaların yapılmasını da önemli bulmaktayız.

Televizyonlarda yayınlanan çizgi filmlerin çocuklarımız üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin önlenmesi; millî, manevî, ahlaki ve insani dokuların zedelenmesinin önüne geçilmesi noktasında çalışmalar artırılmalı, kapsamlı bir eylem planı ortaya konulmalıdır.

Bakanlığımızın engellilerimize, yaşlılarımıza, şehit yakınları ve gazilerimize, toplumun sosyal yardım ve korunmaya ihtiyaç duyulan kesimlerine de destek ve çalışmaları oldukça sevindiricidir. Bu amaca yönelik kurulan ve kamu yararına çalışan dernekler, vakıflar daha çok desteklenmeli, istişarelere ve ortak projelere ağırlık verilmelidir. Engellilerimiz için ise engelsiz bir Türkiye oluşturmalıyız. Evde bakım ücreti ve sakatlık aylığı alınmasına ilişkin kriterler yeniden belirlenerek engelli ve sakat bireylerin gelir durumları göz önünde bulundurulmalıdır.

Ülkemiz uzun yıllardır terör belasıyla mücadele etmektedir. Bu mücadele sürecinde binlerce şehidimiz ve gazimiz olmuştur. Şehit ailelerimiz, gazilerimiz ve aileleriyle görüşülerek onların sosyal hayatta karşılaştıkları problemlerin dinlenmesi çok isabetli bir adım, şehit ve gazi ailelerimizin istek ve beklentilerini eldeki imkânlar ölçüsünde alınabilecek kararlarla hayata geçirmek devletimizin şanına ve sosyal devlet ilkesine de uygun olacaktır.

Bunun yanı sıra, TYP kapsamında görev yapan tecrübeli güvenlik görevlilerimiz sürekli değil, sürekli çalışma isteklerini kamuoyuna taşımışlardır. Bu doğrultuda TYP'nin kapsamı değiştirilerek güvenlik görevlilerimizin sürekli işçi statüsünde kadroya geçirilmesi oldukça yerinde olacaktır. Yine, aynı şekilde KPSS B Grubu personel alımlarının her yıl yapılması da uygun olacaktır.

Bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

OYA ERSOY (İstanbul) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öyle bir gün yaşıyoruz ki iktidar, maalesef, torba yasayı alışkanlık hâline getirdi ama yetmedi bir de torba bakanlık kurdu ve biz, işçiler, kadınlar, sosyal politikalarla ilgili ayrı ayrı ele alınması gereken bütün sorun alanlarına dair her şeyi burada konuşmak zorundayız, üstüne üstlük de dört dakika gibi sınırlı bir süre içinde.

Şimdi, Hazine ve Maliye Bakanlığından sonra en yüksek bütçesi olan Bakanlığın bütçesini konuşuyoruz. Öncelikle Sayın Bakan, sunumunuzda ilk, sosyal diyalogu önemsedığınızden bahsettiniz ve aynı zamanda kadınların karar alma mekanizmalarında yer almasının öneminden bahsettiniz. Sosyal diyalog mekanizması olarak bir Üçlü Danışma Kurulu var -en son 17 Martta toplandı, zaten istikrarlı olarak toplanmıyor, gayet düzensiz toplanıyor ve başkanlar düzeyinde toplandı- bir de Ekonomik ve Sosyal Konsey var, o meşhur 2020 referandumuyla anayasal kurum hâline getirilen. O da en son 2009'da toplandı ve on bir yıldır toplanmıyor, üstelik Anayasa'ya göre yılda 2 defa toplanması lazım.

Ve şu an Genel Kurulda bir yasa görüşülüyor, bu yasa tasarısı da yine bir torba yasa. İşçilerin kıdem tazminatını, ihbar tazminatını ve emeklilik haklarını yani tarihsel kazanımlarını gasbeden ve sermayeye de teşvik üzerine teşvik veren bir yasa tasarısı. Ne bununla ilgili ne bundan önceki istikrar paketleriyle ilgili herhangi bir toplantı yapılmadı. Şimdi, önemsedığımız sosyal diyalogun fotoğrafını çarşamba günü Meclis önünde verdiniz: İşte, bu fotoğraf. DİSK Genel Başkanı Sevgili Arzu Çerkezoğlu ve sendika genel başkanlarının –o, görüşü alınmayan- yasa tasarısıyla ilgili görüşlerini Meclis önünde ifade etmek üzere geldikleri yerde, işte, bir kadın olarak –o, kadınların öneminden bahsettiğiniz- DİSK Genel Başkanının bu fotoğrafta gördüğünüz gibi sesi kalkanlarla bu şekilde kısıldı. Ben buradan sormak istiyorum: Bu fotoğrafla ilgili sizin herhangi bir açıklamanız oldu mu ya da bu görüşlere dair ne diyorsunuz?

Gelelim Sosyal Koruma Kalkanı mevzusuna. Onun tablosunu siz zaten paylaştınız, elimde var ama burada göstermeyeceğim. Bu kalkana göre, destek ve yardımlarla ilgili olarak “39 milyar lirayı aştık.” diye bir paylaşımda bulunmuştunuz. Bugünkü sunumunuzda da 41 milyarı geçtiğini ifade ettiniz. Şimdi, övünerek paylaştığınız bu tablodaki 39 ya da 41 milyarın zaten 30 milyara yakını İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, yani zaten işçinin kendi parası. 2017-2020 yılları arasında İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere verdiğiniz doğrudan destek ve teşvik ise 43 milyar lira. Şimdi, işçilerin parasından işverene 43 milyar lira aktarmışsınız, işçilerin parasının 30 milyarını işçilere verdim diye övünüyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız.

OYA ERSOY (İstanbul) – Ben buradan şunu sormak istiyorum: Bir, geri kalan 100 milyar lira nerede ve böylesi kara günlerde yani hem ekonomik kriz hem pandemi koşullarında kullanılmayacak da ne zaman kullanılacak?

Onun dışında, pandemi boyunca en fazla şiddet gören ve ezilen kadınlar. Kadınlarla ilgili bütçede herhangi bir pay görmüyoruz. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması konusunda ne yapmayı düşünüyorsunuz? Bu bütçe toplumsal...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yüceer, buyurun lütfen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum ben de.

Ne yazık ki gündemimizde yine ölüm var ve bu ülkenin yurttaşlarının kaderi hâline getirilmiş acılar var. İzmir depreminde yine canlar verdik, yine çok öldük. Hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. Yaralı kurtulan yaralı yüreklere de şifalar diliyorum.

Aslında keşke bu acıyla başlamasaydı konuşmam ve keşke bugün, kadınların kör bir şiddetin kurbanı olmaya devam etmesini, koruma kararlarına rağmen sokaklarda öldürülmesini, gencinden kadınına kadar artık dayanılmaz hâle gelen işsizliği, işsizler için harcanması gereken Fon'da biriken paranın çarçur edilmesini konuşuyor olmasaydık. Keşke bugün; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini görürürken işçinin alın terinin, emeğinin birikimi olan kıdem tazminatı gasbı gündemimizde olmasaydı. Keşke bugün, çalışanların kursaklarından kesilen vergilerle oluşturulan Bakanlık bütçesinin oy depolarına hortumlanan paraları konuşuyor olmasaydık. Keşke bugün, Sosyal Güvenlik Kurumunun yedi ayda 50 milyarı aşkın açığından ve devriktidarınız boyunca 30 bin işçinin canına mal olan iş cinayetlerindeki vurdumduymazlığınızdan konuşuyor olmasaydık. Keşke bugün, şehit ve gazi yakınlarının sorunlarını, şehitler için, depremzedeler için toplanan paraların iç edilmesini ve sosyal yardımlar adı altında çarpık yapıları, çarpıklığı konuşuyor olmasaydık. Keşke bugün acil, ertelenemez bir ihtiyaç sonucu yapılan, büyük emekle yapılan İstanbul Sözleşmesi ve koruma kanununa karşı yürütülen kara propagandayla karşı karşıya kalmasaydık. Ama bunlar ne yazık ki gerçeklerimiz ve konuşmalıyız.

On sekiz yıllık AKPIktidarı boyunca, 9 Çalışma Bakanı değişti ve her seferinde hepsinin gündeminde kıdem tazminatı vardı. İlk önce yurt içi tasarruf hedefleri altında kıdem tazminatı fonu olarak belirtildi, oradan tasarruf edileceği söylendi ama tasarruf edecekse eğer ilk önce kendi saraylarınızda, kışlık saraylarınızda, yazlık saraylarındaki israfı, talanı durdurmanız lazım. Makam otomobili sevdasından vazgeçmemiz lazım. İsrafı ilk önce sizin, kendinizin kısıtlaması lazım, sonra işçiye dönüp fedakârlık istemek lazım. İşsizlik Sigortası Fonu'nun sermayeye peşkeş çekildiği gibi şimdi de "25 yaş altı, 50 yaş üstü çalışanlar için istihdam kolaylığı." denilerek işçilerin en büyük güvencesi, alın teri gasbedilmeye, yağmalanmaya çalışılıyor. Aslında her Bakan değiştiğinde bizler sorunların düzeleceğini, kadına şiddetin önleneceğini ümit ediyoruz, bekliyoruz çünkü öyle söylemlerde bulunuyorlar ama maalesef koltuğa oturduktan sonra her şey değişiyor. Tıpkı, İstanbul Sözleşmesi'ne, koruma kanununa yönelik bu kara propagandaya, bu saldırılara Bakanın sessiz kalması gibi... Sayın Bakan, niye sessiz kalıyorsunuz bu konuda? Ya da sizin bir söyleminiz oldu biz mi kaçırdık bilmiyorum?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayın.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Grevio Raporu Parlamentoya hâlâ sunulmadı, hâlâ Bakanlığın resmî sitesinde resmî çevirisi yok. Birçok defa ifade etmemize rağmen hâlâ Grevio Raporu ne dağıtıldı ne yayınlandı ne de resmî çevirisi yapıldı ve en önemli şey, On Birinci Kalkınma Planı’ndan toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin listesini okuyorum: Fikret Şahin, Çetin Arık, Aysu Bankoğlu, Gamze Taşcier, Utku Çakırözer, Murat Emir, Ömer Faruk Gergerlioğlu, Burhanettin Bulut, Sibel Özdemir, Fahrettin Yokuş, Saliha Sera Kadıgil Sütlü, Süleyman Bülbül, Deniz Yavuzylmaz.

Bu isimlerle birlikte Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin konuşmalarını bitiriyoruz; daha sonra Komisyon üyesi milletvekillerimize döneceğim konuşmaları için. Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, Sayın Bakanım, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2021 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, siz de sunumunuzda ifade ettiniz, Covid salgını sürecinde fedakârlıkla hizmet eden sağlık çalışanlarının ne kadar büyük bir hizmet verdiğini, siz de takdir buyurdunuz. Efendim, Sağlık Bakanının 14 Ekim 2020 tarihinde yaptığı açıklamada sağlık çalışanlarından 107 kişinin Covid nedeniyle hayatını kaybettiğini, 40 bini aşkın sağlık çalışanının da Covid nedeniyle enfekte olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Sağlık çalışanları, tabii, meslekleri icabı bu hastalığa yakalandılar ve hayatlarını kaybettiler. Hayatlarını kaybeden sağlık çalışanlarının geride kalan eş ve çocuklarına maalesef sahip çıkamıyoruz.

Bakin, bu sağlık çalışanlarının bir görev şehidi olma talebi var yani çocuklarının eğitimi, geride kalan eşlerinin geçimini sağlayacak bir maddi desteğe ihtiyaçları var. Bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz, bu konuda ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Tüm sağlık çalışanları adına da böyle bir çalışma yapmanızı talep ediyorum.

Efendim, diğer bir konu, yine sunumunuzda Covid salgını sürecinde “Biz Bize Yeteriz Türkiye’m.” kampanyasıyla 2 milyar lira toplandığını ifade ettiniz. Tabii, 83 milyonluk bir Türkiye için bu miktarın oldukça düşük olduğunu düşünüyorum. Keza daha önce yapılmış olan kampanyalarda 15 Temmuz şehitlerine ait toplanan paraların, yine Beşiktaş şehitleri için toplanılan paraların ve Kızılay vasıtasıyla yapılan yardımların nereye gittiği konusunda vatandaşta meydana gelen tereddüt nedeniyle, bu gibi kampanyalara rağbetin giderek azaldığını ve halkımızın yardımsever duygularının törpülandığını görüyoruz. Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Yine diğer bir konu ise sunumunuzda 43 devlet üniversitesi tıp fakültesinin hastanelerine ait hizmetlerini sürdürebilmeleri açısından 1,7 milyar liralık bir ek bütçe sağladığınızı ifade ediyorsunuz ama yani sadece ek bütçe sağlamakla bu hastanelerin sorunları maalesef çözülüyor, bu hastaneler hâlen zarar etmeye, daha doğrusu zarar ettirmeye devam ediyor. Hiç olmazsa Sağlık Uygulama Tebliği’nde, üniversitelerin hastanelerinin kat sayısını 1,1’den 1,5’a çıkarmanızı ben teklif edeceğim; bu konuda bir çalışma yapmanızı rica edeceğim.

Yine iki yıl önce de burada sizin bütçenizin görüşülmesi esnasında “Gazilerimizin arasındaki maaş farklılığından bahsetmiştik, bunu gidermek için bir çalışma yapacak mısınız?” diye sormuştuk ama geldiğimiz nokta itibarıyla gaziler arasında hâlen bir farklılık olduğunu görüyoruz ve bu konuda bir çalışma yapacak mısınız? Bu konuda bilgi rica edeceğim sizden.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayabilir misiniz?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yine asgari ücretle ilgili, bakın, Sayın Bakanım, şu anda Ekim 2020 tarihi itibarıyla açlık sınırı 2.482 lira, asgari ücret ise 2.324 lira yani açlık sınırının altında bir asgari ücret var. Asgari ücretten vergiyi kaldırmayı düşünüyor musunuz, insani şekilde yaşayacak düzeyde bir asgari ücret politikası izlemeyi düşünüyor musunuz?

Ben, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çetin Arik, buyurun lütfen.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini görüyoruz. Bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

İsminden de anlaşılacağı üzere toplumun temeline dokunan bir Bakanlık. Sayın Bakanın da sunumunda ailenin önemine vurgu yaparak bakış açılarını “Aileye değer, Türkiye’ye değer.” diye özetledi. Yani aileye değer vermiyorsanız, Türkiye’ye de değer vermiyorsunuz demek istedi. Sayın Bakan doğru bir bakış açısı ama maalesef ki aileler dağılıyor. Boşanma oranı sizin iktidarınız döneminde tam 120 kat artmış, demek ki aileye önem vermemişsiniz. Sayın Bakan, hiç sorguladınız mı aileler niçin dağılıyor diye? Bakınız, yine, TÜİK rakamlarına göre çiftlerin yüzde 42,6’sı ekonomik nedenlerle ayrılıyorlar.

Yine, konuşmanızda dediniz ki: “Kadının huzuru toplumun huzurudur.” Doğru mu? Doğru. Ama, yine sizin iktidarınız döneminde kadına şiddet yüzde 1.400 kat artmış Sayın Bakan. Bugün bu güzel ülkede 26 milyon kişi antidepresan ilaç kullanıyor, yani toplumun dörtte 1’i antidepresan ilaç kullanıyor. Toplumda huzur bırakmamışsınız.

Sayın Bakan, yine, konuşmanız arasında “Çalışmak bizim için emek, alın teri demek. Çalışma alanına ilişkin görev ve sorumluluklarımızı bu anlayış ve biçimle yürütüyoruz.” dediniz. Vallahi bravo. Sayın Bakan, samimiyetle soruyorum, samimiyetle de cevap bekliyorum. Söylediklerinize gerçekten siz inanıyor musunuz? Eğer bu bilinçle olunsaydı, hiç 25 altı ve 50 yaş üstü işsizlerin kıdem, ihbar tazminatları ve emeklilik hakları ellerinden alınmak istenir miydi?

“Emek” diyorsunuz, “alın teri” diyorsunuz; hiç düşündünüz mü Sayın Bakan, asgari ücretli bir insan evinin geçimini nasıl sağlıyor? Bugün, Hükümetimizin belirlediği asgari ücret 2.324 lira 70 kuruş. Bizim değil sizin kulağınıza fısıldayan “Uzarsa işi karıştıracağız, en azından kapatalım böyle.” diyen TÜRK - İŞ’in rakamlarına göre açlık sınırı 2.442 lira 73 kuruş yani insanlara açlık sınırının altında ücret ödüyorsunuz. Bu mudur emeğe, alın terine değer Sayın Bakan? Hiç olmazsa gelin, asgari ücret üzerindeki vergiyi kaldıralım diyoruz ama onu da elinizin tersiyle itiyorsunuz. Bakınız, Sayın Bakan, ilim Kayseri’de 39 günde “Açım, geçinemiyorum.” diye 7 kişi intihar etti. Daha dün SMA hastası çocukların anaları, babaları Sağlık Bakanlığının önünde “Çocuklarımız ölüyor, ilaç istiyoruz.” diye haykırdı. Yine, geçen aylarda 15 SMA hastası çocuk ilaç alamadığı için öldü. Vicdanınız rahat mı Sayın Bakan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız.

ÇETİN ARIK (Kayseri) - Emekli madenci Ali Selvi'nin oğlu Ömer Selvi: “Babam benim cebime beş kuruş sokamıyor. Babamın hakkını verin.” diye isyan etti Sayın Bakan. Ama siz ne yapıyorsunuz? Suriyelilere 50 milyon dolar veriyorsunuz. Şimdi de Somali'nin IMF'ye olan 30 milyon lira borcunu ödeyecekmisiniz. Çiftçiye para yok, emekliye para yok, işçiye para yok, EYT'lilere para yok, vatandaş zorunlu işten çıkar, günlük 39 lira ver, sonra da Somali'nin IMF'ye olan borcunu öde, diğer yandan da üniversiteyi bitirmiş, iş bulamamış gencimizin KYK borçlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kadıgil, buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hemen her şeyden sorumlu Sayın Bakan ve Bakanlığın sorumluluk alanlarından biri kadın olmasına karşın trajikomik bir manzarayla ezici çoğunluğu erkek olan sevgili bürokratlar; hepimiz hoş geldiniz.

Aslında size AKP iktidarı döneminde öldürülen ya da öldürülmekten son anda kurtulup boşanmayı başarmasına karşın aldığı üç kuruş nafakaya bile göz dikilen kadınların dertlerini etraflıca anlatmak isterdim ama ihdas ettiğiniz hukuksuz düzende yılda bir kez yüz yüze gelebildiğimiz siz Bakanlara dert anlatmak için sadece dört dakikam var. O yüzden sadece soracağım.

Sayın Bakan bu ülkenin kadın cinayetleri konusunda bir veri bankası neden yok? İstanbul Sözleşmesi gereği 7/24 hizmet vermesi gereken acil yardım hattı için gerekli çalışma neden yapılmadı? Neden Alo 183 hattını destek hizmet hattına çevirdiniz? GREVIO Raporu nerede Sayın Bakan? Neden Meclise sunulmuyor, neden çevirisi yapılmıyor? Eylem Planı Çalıştayı'nda neden İstanbul Sözleşmesi ve CEDAW Sözleşmesi'nden söz edilmesini kayda geçmediniz? İptal edilen “Resmî nikahı olmadan dinî nikah olmaz.” maddesiyle erken yaşta evlilikler alenen arttığı hâlde, bunlar sizin Bakanlık döneminizde olduğu hâlde neden yeni bir düzenleme yapılmıyor? Neden erken yaş evlilikleri konusunda net bir tavrınızı göremiyoruz Sayın Bakan? Neden bu toplumda bir kesim kız çocukları doktor, avukat, mühendis değil de ille ve sadece anne olsunlar isteniyor? Kadını erkeğe tabi gören Orta Çağ artığı anlayışla neden hakkıyla mücadele etmiyorsunuz? Partiniz toplumsal cinsiyet eşitliği kavramını neden düşman bellekte Sayın Bakan? Çocuklara tam da bunu öğretmeye çalışan kitapları ne hakla, ne cüretle muzır sayıp atanmış 5 müdürünüzün keyfine göre yasaklayabiliyorsunuz? Size soruyorum çünkü genç, eğitilmiş bir kadınsınız, sizden beklentim Kabinenin diğer üyelerinden daha fazla Sayın Bakan.

Bu kurulan mutat Bakanlığınızda konumuz maalesef çok ama bir çözümü yok. Mesela, daha önceki senelerde detayıyla anlattığım kültür sanat emekçilerinin sorunlarını, hiçbir güvencesi olmadan saatlerce çalıştırılan insanları konuşurdum bir faydası olacağını bilsem. Bakın, daha bugün bir ihbar geldi -umut ediyorum ki bakarsınız ben konuştuktan sonra- devletin kanalı TRT'ye çekilen bir iş, adı Gönül Dağı, yapımcısı da yakın size; Eskişehir'de devam eden çekimlerde 1 değil, 5 değil, tam 39 işçide Covid tespit edildi Sayın Bakan. Neden biliyor musunuz? Çünkü Covid olan 2 işçinin durumunu diğer set çalışanlarından saklamışlar, seti devam ettirmişler üç kuruş fazla para kazanacağız diye ve şu an 39 arkadaşımız bu dini imanı para olmuş patronlar yüzünden resmen cinayete teşebbüs... Cinayete teşebbüstür bu, insanların hayatlarıyla oynuyorlar setlerde ama ne oluyor ben bunları size anlatınca, iki yıllık tecrübem gösterdi maalesef hiçbir şey olmuyor Sayın Bakan. Her maddesiyle hazır bir çocuk oyuncular yönetmeliği var önünüzde, yedi yıldır bekliyor, sizden önce de bekliyordu, sizinle de bekliyor. Bakanlığınızın dehlizlerinde alenen sümen altı edilmiş durumda. Kanalların ve yapımcıların işine gelmediği için çocukları korumak patronlara ekstra maliyet yükleyeceği için çıkartmadığınızdan ben artık eminim bu çocuk oyuncular yönetmeliğini. Gerçi, TÜİK verilerine göre 720 bin çocuk işçi

çalıştırılıyorken kim takar çocuk oyuncuları diyorsunuz herhâlde. Bu Meclisin çatısı altında yüzlerce çalışan arkadaşlarımız var, binlerce var; onların dertlerinden bahsetmek isterdim çünkü ben bu Meclisin milletvekiliyim. İş hukukundan bahsediyorsam kendi çalışan arkadaşlarımızın haklarını savunamıyorsam bizden bir şey olmaz bence Sayın Bakan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayın.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bakın, saatlerce çalıştırılan çaycılar, garsonlar, polis memurları, hiçbir yasal güvencesi olmadan akıbeti biz vekillerin iki dudağı arasında olan danışman arkadaşlardan bahsetmek isterdim bir faydası olacağını bilsem.

Son olarak, bu hafta Mecliste görüştüğümüz tekliften gerçekten haberiniz var mı Sayın Bakanım? Hani iktidarınızın işsiz bıraktığı milyonlarca genç işsize dönük umutlarını “istihdam paketi” adı altında sömürmeye kalktıkları utanç verici tekliften haberiniz var mı? İş bulmakta en çok zorlanan 25 yaş altındaki...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kadıgil lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Patronlara maliyetinizi azaltalım diyorsunuz, ayıp ediyorsunuz Sayın Bakan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başkan, iki dakika daha konuşsun, güzel konuşuyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Fethi Bey, senden güzel konuşan yok.

Sayın Taşcier buyurun, lütfen.

GAMZE TAŞCİER (Ankara) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; ben konuşmamı aslında en sona bırakacağım çünkü sizin sabah açıkladığınız bazı bilgiler üzerinden, tabii, ancak üç konuya, üç başlığa değinebileceğim. Diğerleriyle ilgili soru soracağım diyeceğim ama cevap vermeyeceğiniz için bir sonraki bütçede umarım bunları sorma fırsatımız olur.

Sayın Bakan, sabahki konuşmanızda kadın iş gücü istatistiklerine baktığımızda kadın istihdamı ve kadınların iş gücüne katılım oranının arttığını görmekteyiz diyorsunuz. Oysa, TÜİK verilerine göre son bir yılda kadınların iş gücüne katılım oranı yüzde 3,2 düştü, Temmuz 2019-2020 arası bu oran yüzde 2,3 oranında azaldı. Yani her olayda olduğu gibi aslında işinize gelen veriyi baz alıyorsunuz ama benden size naçizane bir tavsiye; bu anlamda, AK PARTİ Genel Başkanını örnek almalısınız. 1930lu yıllardaki kadın istihdamını veri olarak baz alsaydınız yüzde 1 milyon başarılı olacaktınız, bu da sizi daha başarılı, daha değerli kılacaktı. Yine, kayıtlı kadın istihdamının desteklenmesi için üç projeden bahsetmişsiniz raporda. Bunlardan biri kurumsal çocuk bakım hizmetlerinin desteklenmesi yönünde. Doğru demişsiniz çünkü kadının iş gücü üzerindeki çocuk bakımının olumsuz etkisi herkesin malumu. Peki, bu desteklenme işini yaparken neye göre bir çalışma yapacaksınız? Çünkü elinizde kamudaki kreş sayısı ile ilgili bir veri olması lazım. Ben olmadığını biliyorum. Nereden biliyorum? Çünkü 2019’da size yazılı bir soru önergesiyle sordum kaç kamu ve kaç özel kreş olduğunu; sadece özel kreş cevapladınız. Dedim ki herhâlde çok ayrıntılı, çok anlamlı sormadık, bir daha soralım; kamudaki kreş sayısını da sorduk, yine sadece özeli cevapladınız ve geçen sene bütçe görüşmelerinde ben -bu soruya yazılı olarak cevap alamadığım için- sözlü olarak size sordum, yine bana sadece özel kreş sayısını verdiniz, kamudaki kreş sayısını söylemediniz. Bu seneki kitapçıkta da sadece özel kreş sayısını vermişsiniz, onda da 2.306 olarak belirlemiştiniz, bize gönderdiğiniz sayı 2.405’ti, özel kreşte de maalesef gerileme var. Bu da “Kadın istihdamı anlamında korkmalıyız!” endişesini tekrar bize taşıyor. Yine, konuşmanız sırasında karar alma mekanizmalarında daha fazla kadın olmasını, bürokraside olması için çalışma yapacağınızı söylediniz. Peki, bunun artıp artmadığını ya da bu

çalışmanızın başarılı olup olmadığını bir veri üzerinden kıyaslamamız lazım. Geçen sene, yine, çatısı altında bulunduğunuz, Bakanı olduğunuz Bakanlıktaki kadın bürokrat sayısını sordum, kadın çalışan sayısını sorusunu sordum ama bana verdiğiniz cevapta bunun için özel bir çalışma yapılması gerektiğini söylediniz. Ben tekrar, yapılmıştır ümidiyle bu sorumu sorayım ama gördüğüm manzara da aslında bu sorunun neden cevaplanmadığını da çok açık bir şekilde belirtiyor. Maalesef sizin ısrarla adını söylemekten çekindiğiniz, aslında bir görev tanımınız olan kadın bakanlığında da bürokrat sayısını açıklamama sebebinin şu andaki bürokratlardaki kadın oranının neredeyse yüzde 10 bile denemeyecek sayıda olması gerektiğini anlıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız efendimi.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Son olarak, tabii, kısıtlı süre olduğu için, yetiştirme yurtlarındaki çocukların fuhuş çetelerine yönlendirilmesiyle ilgili ne gibi bir çalışmanız var? Bu konuyla ilgili, en son Aleyna Çakır davasıyla ilgili, anne rolü olan, yetiştirme yurdunda görevli bir annenin böyle bir rol üstlendiğiyle ilgili iddialar var ama biz bu konuyla ilgili çalışma yaptığınızı Müge Anlı'nın programından takip ediyoruz. Galiba bu soruşturmanın sonucunun da akıbetinin ne olduğunun cevabını buradan aramamam gerekiyor, Müge Anlı'yı izlediğim zaman herhâlde soruşturmanın cevabını oradan göreceğimi umut ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Bakan, Bakanlığınıza bağlı Eskişehir Süleyman Çakır Huzurevinde nisan ayında yaşanan bulaş neticesinde 47 yaşımız ve 28 kurum personeli aynı anda salgına yakalandı. Kurum personeliniz merhum Sadık Kaya ve huzurevinde kalan 9 yaşlınızın Covid nedeniyle öldüğü doğrulanırken, 10 yaşlınızın daha aynı günlerde ölmesi Covid şüphesi doğurdu. Bugüne kadar ne kamuoyuna bir açıklama yaptınız ne de verdiğimiz soru önergesine yanıt verdiniz. Konunun basında işlenmesi sonrasında başlatılan soruşturmanın neticesi ise ayrı bir skandal. Soruşturma dosyasında vahim iddialar var; ateşi çıkan, hâlsizlik, eklem ağrısı gibi şikâyeti olan yaşlılar ve çalışanlar hastaneye gönderilmiyor, ateşleri düşün diye Parol veriliyor, bunların hiçbiri nöbet defterine kaydedilmemiş, nöbetçi amir yerinde yok. Neticesinde salgın yayılmış, yaşlılarımız birer birer ölmüş. Kendi personeliniz Sadık Kaya “Kronik hastayım.” demesine rağmen İl Müdürü talimatıyla çalışmaya zorlanmış ve huzurevinde kapıldığı virüs neticesinde hayatını kaybetmiş. Denetçileriniz bu vahim ihmallerin sorumluluğunu sadece bir hemşire ile bir hasta bakıcıya yıkıvermiş. Ama Huzurevi Müdürü ve dönemin Aile, Çalışma, Sosyal Hizmetler İl Müdürünün görev ihmallerinin soruşturulmasına izin dahi verilmiyor.

Sayın Bakan, “Cumhuriyet, kimsesizlerin kimsesidir.” diyorsak bu dosyayı böyle kapatamazsınız. O huzurevinde hayatını kaybeden yaşlılar ve personeliniz Sadık Kaya'nın ölümlerinde ihmali olan tüm yönetici ve çalışanların yargılanması ve ihmali olanların cezalandırılması sizin hem hukuki hem de vicdani sorumluluğunuzdur.

Yine hem hukuken hem de vicdanen sorumlu olduğunuz bir başka konu ise SGK'nin 7 Mayıs 2020 tarihli Coronavirüs Genelgesi'dir. Bu genelge çalışanların Covid-19'a yakalanmaları hâlinde bunun iş kazası sayılmayacağı hükmünü getirdi. Bir yanda başta sağlık çalışanları olmak üzere kamuda olsun özel sektörde olsun yüz binlerce yurttaş virüs tehdidinde çalışmaya zorluyorsunuz, öte yandan bunların salgına yakalananları için bir sosyal devletin üstlenmesi gereken minimum sorumluluğu üstlenmiyorsunuz. Bu genelge başta sağlık çalışanları olmak üzere bu dönemde ölümü göze alarak çalışmak zorunda kalan fabrika işçilerine, PTT ve diğer kargo çalışanlarına ve diğer yüz binlerce

emekçimize karşı büyük vefasızlıktır. Devlet, sağlık çalışanlarımız ve diğer çalışanların sağlığı söz konusu olduğunda 3 kuruşun hesabını yapamaz, yapmamalıdır. Covid-19 sağlık çalışanları için meslek hastalığı, diğer çalışanlar için ise iş kazası sayılmalıdır.

Sayın Bakan, yurt dışında yaşayan kardeşlerimiz on yıllardır Türkiye'ye geldiklerinde sağlık hizmetlerinden ücretsiz faydalanırdı ama Eylül 2019'dan bu yana acilde yapılan tedaviler hariç tüm sağlık hizmetleri için kendilerinden ücret alınmakta. On yıllardır gurbet ellerde alın teri döken ve birikimini bu ülkede değerlendiren kardeşlerimize, Suriyeli göçmenlere verilen haklar bile tanınmıyor; bunu şiddetle kınıyorum. Bu ayıbın derhâl düzeltilmesi için ne gerekiyorsa yapılmalıdır.

Sayın Bakan, yine geçtiğimiz günlerde... Yurt dışında yaşayan gurbetçilerimiz çalışıp birikimleriyle Türkiye'den emekli olmaktadır, verilen maaş 200 euro bile değil, üstüne diyoruz ki : “Sen bu maaşı al ama sakın orada çalışma, çalışırsan bu maaşı da keserim.” Bu insanlar 200 euroyla nasıl geçinecek Almanya’da, Fransa’da? Geçtiğimiz günlerde çok kısıtly bir iyileştirme yapıldı, sigorta primi ödenmemek şartıyla haftada birkaç saat çalışmanın önünü açtınız. İyi ama neden kısıtlıyorsunuz? Onların çalışmasından niye rahatsızsınız? Bu yaptığınız eşitlik ilkesine aykırıdır. Tam tersine, yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın ister yarı zamanlı ister tam zamanlı çalışmalarına Türkiye engel olmamalıdır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çakırözer, lütfen tamamlar mısınız?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Kara deliğe döndürdüğünüz SGK'nin zararlarını, on yıllardır gurbette alın teri döken kardeşlerimizin sırtından çıkarmaya kalkmak ne hakkaniyete ne de vicdanlara sığar.

Sorularımıza gelince; asgari ücret 1 Ocak'ta 391 dolardı, şu an itibarıyla ise 271 dolar. Bu mudur dünyada ön sıralarda olan asgari ücret?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Çakırözer.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, öncelikle Sayın Bakana, cezaevlerinde 800'den fazla bulunan çocuklar için ne yaptıklarını sormak isterim? 0-6 yaş arası 800'den fazla çocuk var ve fizyolojik, psikolojik olarak çok büyük sıkıntılar içindeler. Yine, cezaevi dışında, anne babası tutuklu olduğu için yakınlarının yanında kalan 18 yaş altı binlerce çocuk var ve hepsi psikolojik sorunlar yaşıyorlar. Ne yapıyorsunuz bunun için? İşçi sağlığı için neler yapıyorsunuz? 1.493 işçi ölümü var, bunu Bakanlık açıklamıyor, bir STK açıklıyor, bu bir ayıptır.

Çayırova'da dört mültecinin öldüğü bir fabrika kazası olmuştu. Kocaeli Milletvekili olarak bu konuda iki yıla yakındır sorduğum soru önergesinin cevabını alamadım. Aslında, bilirkişi raporları çok büyük ihmalleri gösteriyordu. Neyin üstü örtülmeye çalışılıyor? Yine, 36 kodla KHK'li kişilerin işe girmeleri engelleniyor. Bu konuda çok büyük sıkıntılar var. İŞKUR İşbaşı Eğitim Programı'na KHK'yle ihraç edilmiş kişiler alınmıyor. Yine, eczaneler konusunda sıkıntı var. Bir kısım eczacının SGK sözleşmesi iptal ediliyor ve çok büyük mağduriyetler oluşuyor. Sosyal yardım alamayan KHK'yle ihraç edilmiş binlerce kişi olduğunu biliyoruz. Eşi cezaevinde olduğu hâlde, çok büyük sıkıntılar yaşayan ve sosyal yardımlaşmadan destek alamayan binlerce kişi var. Sırf Kürt illerinde oturduğu ve siyasi görüşü farklı olduğu için yeşil kart iptali yapılan çok kişi var. Engelli, KHK'li olduğu için malulen emekliliği engellenen çok kişi olduğunu biliyoruz. Covidli olduğu hâlde çalıştırıldığını veya karantinada olması gerektiği hâlde çalıştırıldığını söyleyen çok işçi müracaatı var bize.

İş yeri hekimliği sertifikasının hukuksuz gerekçelerle engellendiğini söyleyen doktorlar, mühendisler var ve yine Covid'den dolayı büyük mağduriyet yaşayan esnaflara yönelik yaptıklarınızı açıklamamız gerekir. 3600 ek göstergeyle ilgili bir açıklama yapmanız gerekir. 30 yaş altı gençlerde büyük bir işsizlik var. Primlerinin devlet tarafından ödenmesi gerektiği konusunda ne diyorsunuz? Yine, iş müfettiş yardımcılığı alımı konusunda büyük bir skandal var. 2017 yılında ilana çıkıldı, 2018 Nisan ayında mülakatlar yapıldı ve 30 aydır mülakat sonuçları açıklanmıyor. İnsanlar bekliyor, büyük bir mağduriyet oluşmuş durumda.

Sayın Bakan, yine soru önergelerimize verilen cevaplar çok düşük. Biz, milletvekilleri olarak yürütmeye sorular sorarız ama bakın, ben istatistikleri çıkardım, çok skandal bir sayı var Bakanlığınız açısından. 2.666 soru önergesi verilmiş ve zamanı içinde ancak 34'ü cevaplanmış. Düşünün, zamanı geçtikten sonra bir kısmı belki cevaplanmış ama zamanı içinde çok büyük bir kısmı cevaplanmamış.

Yine, son olarak da SGK yetkililerine niye yasal zırhı getiren bir yasayı istediniz Meclisten? AK PARTİ ve MHP vekillerinin onayıyla geçti, bizim büyük muhalefetimize rağmen.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Gergerlioğlu, tamamlar mısınız lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Demek ki şu ana kadar saydığım birçok ihlali yaptınız ki Bakanlık olarak SGK yetkililerinin yasal zırha kavuşmasını istediniz ve bu, Mecliste utanç verici bir şekilde yasalaştırıldı, büyük yolsuzlukların, usulsüzlüklerin, hukuksuzlukların olduğu bir yasa maalesef yasalaşmış oldu sayenizde.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

Sayın Burhanettin Bulut, buyurun lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, her felakette, her acıda, her ekonomik krizde özellikle ülkemizde, biliyorsunuz, eşitsizlikler artıyor ve bu eşitsizlikler de sonuçta özellikle sizin de Bakanlığınızın uhdesinde çözülmeye çalışılıyor. Çünkü “devlet” soyut bir kavramdır, bu tür kriz dönemlerinde somut hâle gelir ve müdahale eder, engeller, derman olmaya çalışır. Ancak son dönemde şöyle bir hâl oluşmaya başladı özellikle pandemiyle birlikte: Sanal bir iyilik hâli oluşturulmaya çalışılıyor. TÜİK’le ya da rakamlarla ya da bakanlar televizyon karşısına çıkınca her şey çok güzelmiş gibi bir algıyı topluma aktarıyor. Ancak görülen o ki bu makyajlar yetmiyor, artık yoksulluk çok görünür bir hâle geldi. O anlamda da bu görünür hâle geldiğinde, sanırım bütçesi 2’nci büyük olan sizin Bakanlığınızın, içinde aile olan, içinde çalışma olan, içinde sosyal hizmetler olan bir bakanlık Türkiye’de hiçbir geliri olmayan 10 milyon insana karşı bir çalışma başlatması lazım, bu bütçenin içerisinde bunların durumuna ilişkin bir iyilik hâli oluşturması gerekiyor ya da sekiz aydır kapalı olan ya da kapalı olmasa bile işi olmayan kahveciye, nargileciye, eğlence sektörüne, düğün salonlarına, kırtasiyecilere ilişkin bir çözüm üretmeniz gerekiyor. Size düşen -örnek diye söyleyeyim- sosyal güvenlik primini, en azından, almayacağınıza dair bir açıklama, bir bütçe içerisinde böyle bir kalem olması gerekiyor. Şimdi de 22.00’den sonra kapatıldı, yine birçok esnaf burada zarar görüyor. Yani Somali’ye yaptığınız yardımı bu esnaflarımız artık hak etmiyor mu? Türkiye’de cumhuriyet tarihinde ilk defa esnaf grubu yoksullar sınıfının içerisine girdi. Böyle yardım paketine muhtaç kalan bir esnafın olduğu bir ülkede siz hâlâ sosyal güvenlik primini bile ödeyemeyen bir esnafa yardımdan uzak duruyorsunuz.

Başka bir şey daha: Sekiz aydır çalışmayan esnafa yardım yapmıyorsunuz ama bunun ailesi de yardıma muhtaç durumda şu anda çünkü evine bir ekmek götüremiyor. Bu grupta korkunç seviyede bir boşanma davası var. Bunların hepsinin sebebinin ekonomik gerekçe olduğunu hepimiz biliyoruz.

Bu anlamda, sizlerden, primini ödeyemeyen esnafa karşı nasıl bir çözüm öneriyorsunuz, bunu duymak istiyoruz.

İkincisi: Kısa çalışma ödeneğiyle günde 40 liraya geçimini sağlamaya çalışan bir kesim var, bunların içerisinde, 4 kişilik, 5 kişilik ailede tek maaşlı olan aileler var, bunlara ilişkin ne tür bir çalışmanız var, bunu duymak istiyoruz.

Kısacası, bütçe içerisinde yoksulluğa, yoksullara karşı bir politikanızın var olmasını diliyoruz. Ancak bizim gördüğümüz şey şu: Özellikle torba yasalarda “sarayın 5 müteahhidi” diye bahsettiğimiz müteahhitlere sürekli ek krediler açıldı, sürekli vergiler affa uğradı, sürekli onlara karşı bir destek sunuldu ancak bunların hiçbirisi bu bahsettiğimiz kesimlere yönelik bir desteği göstermediler.

Rekor bir bütçeye sahipsiniz ama o oranda da rekor bir açığa sahip bir Bakanlığınız var. Örneğin, sosyal güvenlikle 50 milyara dayandı açığınız yedi ayda, 2020 yılı için söylüyorum; bu konuda, ne tür bir çalışma yapmayı düşünüyorsunuz?

Bir de kısa zamanlı çalışmanın kıdem tazminatına ilişkin bir operasyon olduğu da açık. Bu konuda, Çalışma Bakanı olarak ne düşünüyorsunuz, nasıl bir fikriniz var bu konuda?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Bulut.

Sayın Sibel Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bütün herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, sunumunuzda 4 temel alanda çalışma yaptığınızı söylediniz Sayın Bakan; çalışma, sosyal güvenlik, yardımlar, hizmetler noktasında. Sizin Bakanlığınızın çalışma ve sosyal güvenlik alanları ülkenin temel sorun alanları yani bu iktidarla beraber giderek kaosa dönüşen temel sorun alanları ve siz aynı zamanda hizmetler ve sosyal yardımlarla da farklı bir boyuta taşıdınız bunu. Özellikle yardım mekanizması; giderek artan bir yardım kültürü, yoksulluk içinde olan aile ve fert sayısındaki artış. Sosyal devletin gereği olan dezavantajlı grupların desteklenmesi, siyasetin tartışma alanı dışında olması gereken, devletin anayasal görevi olarak yerine getirmesi gereken evrensel yardım tanımı dışında başka bir yardım mekanizması oluştu.

Özellikle sunumunuzda en düşük memur maaşının 4.300 lira, ortalama memur maaşının 5 bin lira gibi, bir 2002 karşılaştırması yaptınız. Ama bugün geldiğimiz noktada, 4 kişilik bir ailenin temel ihtiyaçlarını karşılaması için ihtiyacı olan gelir yani yoksulluk sınırı 7.900 lira, bekâr bir insanın yaşaması için 3 bin lira ve açlık sınırı da 2.400 lira; bu rakamları da hatırlatmak istedim.

İstihdam temel sorun alanımızken siz sunumunuzda tamamen farklı bir tablo ortaya koydunuz. Giderek eğitim seviyemiz arttıkça özellikle genç istihdamı hızla azalış göstermekte. Siz, bunun aksine, dediniz ki: “Nitelikli iş gücü çekiyoruz, 190 farklı ülkeyle çalışma izni anlaşması yaptık.” Ya, beyin göçü verilerine baktınız mı Sayın Bakan? Daha yeni açıklandı istatistikler. Yüzde 60’ı gençlerin, eğitilmiş insanların başka ülkelere eğitim, iş ve gelecek için gitmek istediklerini belirttiler. Bunu da size iletmek istedim.

“ILO standartlarına ulaşmaya çalışıyoruz.” diyorsunuz. Bakın daha yeni torba yasayla bugünün gündemi... Bırakın ILO standartlarını, çalışanların bizim kendi hukukumuzla, Anayasa’yla güvence altına alınan hakları gasp ediliyor; emeklilik, kıdem tazminatı gibi hakları gasp ediliyor. İş hukukuna aykırı bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Kadın istihdamı noktasında, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Programı'na baktım, sizin istatistiklerin tamamen dışında, istihdamda bir düşüş olduğu rakamları ortada. Covid sürecinde en çok etkilenen, güvencesiz, kayıt dışı çalışan kadınların ne kadar etkilendiğinin rakamlarını zaman kısıtı nedeniyle veremiyorum. Sanırım bu veriler sizin elinizde.

Kadına şiddet konusunda ise, evet, biz önemli bir sözleşme imzaladık, İstanbul Sözleşmesi. Kadın cinayetlerindeki artış rakamları da zaten ortada. Bu sözleşme, Avrupa Konseyinin ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilgili bir sözleşmesi. İlk imzacısıydık ve oradaki taahhütlerimizi yerine getirmemiz gerekirken önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak gerekirken bu şiddeti; biz, bu sözleşmeyi bugün tartışma noktasına açtık. Sizin tutumunuz ne merak ediyorum ama şöyle bir nokta var: Yani bizim bu konuda zaten geriye gittiğimizi bu somut tartışmamız da ortaya koyuyor, bunu hatırlatmak istedim.

Bir de en son olarak da toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme. Bu konuda -Sayın Gülseher Hanım da Sayın Müdürümüz de burada- biz, birçok çalışma yaptık. Ben, ilk geldiğimde KEFEK Komisyonundaydım. Gerçekten gerek Meclis çatısı altında gerek KEFEK de ulusal, uluslararası iş birliği içinde çok önemli tartışmalar yapıldı, raporlar hazırlandı ama bunların hepsi yok hükmünde şu an. Bununla ilgili, bir bütçelemeyle ilgili gerçekten, kadın-erkek eşitliğini güçlendiren, eşitsizliği azaltan bütçe sürecinin gerçekleşmesi noktasında hızlı bir geriye gidiş var. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde 153 ülke arasında -bildiğiniz üzere- 130'uncu sıradayız. Yani nedir bu? Kadınların ekonomiye katılımı, fırsat eşitliği, eğitim olanakları, sağlık ve kadınların siyasal açıdan güçlendirilmesiyle ilgili bu eşitsizliği ortadan kaldıracak bütçeleme noktasında da bir adım atmış değiliz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Özdemir, tamamlar mısınız lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Böyle bir çalışma vardı ama bu, şu an tamamen ortadan kalkmış durumda.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Fahrettin Yokuş? Salonda yok.

Sayın Murat Emir, buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Bakan, geçen yıl gene bu salonda 15 Temmuz Vakfıyla ilgili sorularımıza bazı cevaplar verdiniz. Biz, bu son bir yıl içerisinde neler yaptığınızı tek tek değerlendirelim uygun görürseniz. Şimdi, o zaman paranın nerede olduğunu soruyorduk ve paranın Tek Hazine Kurumlar Hesabı'nda olduğunu söylediniz, sonrasında da vakfın hesabına aktarıldı Ocak ayında. Bu, olumlu bir gelişme, bunun için tebrik ediyoruz ama vakfı kurup vakfı tescil edip vakfın hesabına parayı geçirmeniz üç buçuk yılınızı aldı ve biz o zaman demiştik ki: “Bu paraların üstüne kondunuz.” Siz demiştiniz ki: “Hiçbir kuruşuna dokunmadık.” Oysa bakın, toplanan para 309 milyon liraydı, bugünkü hesapla bakarsanız Hazinesinin bundan elde ettiği faiz geliri 500 milyon liranın üzerinde. Yani bu kişiler için toplanan paraların 500 milyon lirasını sizin Hükümetiniz, sizin Bakanlığınız yemiştir, üzerine çökmüştür.

Devam ediyoruz. Bir adres sorduk, dedik ki: “O adreste böyle bir vakıf yok. Sizin vakıfta gözünüz yok, biz söylediğimiz için kurdunuz.” “Hayır, adresimiz doğru.” dediniz -tutanaklardan bakın- iki gün sonra siz de fark ettiniz ki öyle bir adres yok, sonra dediniz ki: “Sehven yapılmış.” Bu “sehven” kelimesi de sizde sihirli bir kelime. Biz sizin eksiginizi, yanlışınızı buldukça “sehven” kelimesiyle kurtulabileceğinizi zannediyorsunuz.

Devam ediyoruz. O sırada bir müteveli heyeti daha atamamıştınız, bir müteveli heyeti atandı. Müteveli Heyeti Başkanlığına İsrail Kışla atandı. Kim İsrail Kışla? Eski AKP Milletvekili ve FETÖ'yle iltisaklı olduğu gerekçesiyle KHK'yle kapatılan Güvenilir Gıdalar Vakfının Müteveli Heyet Üyesi.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Müteveli Heyet Başkanı benim.

MURAT EMİR (Ankara) – İsrail Kışla ne zaman ayrıldı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hiçbir zaman olmadı.

MURAT EMİR (Ankara) – İsrail Kışla'nın görevi ne?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hiçbir zaman olmadı.

MURAT EMİR (Ankara) – İsrail Kışla'nın görevi ne vakıfta?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hiçbir zaman olmadı.

MURAT EMİR (Ankara) – Müteveli Heyet Üyesi mi Sayın Bakan?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Emir, siz sadece sorunuzu sorun, biraz sonra cevabını alacağız.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, Bakan cevap verdi.

Devam ediyoruz. İsrail Kışla'nın olmadığını siz söylediniz, sorarız.

Şimdi, Sayın Bakan muhtemelen biliyor ne soracağımızı. Bakın, yeni taşındı o bina, yeni binasına taşındı, dün telefonu açıldı daha. Vakfı kurmaları yıllarını aldı, telefonu açmaları bile yıllarını aldı. İki gün önce aradık, yoktu böyle bir telefon, bugün bizim soracağımızı bildikleri için dün yeni telefon bağlandı; bunun için de sizi tebrik ediyoruz.

Asıl cevap vermeniz gereken soru, “Bu paraları vermek için neyi bekliyorsunuz? Elinizi tutan ne? Bu kişilere verecekmeniz niye vermiyorsunuz?” diye soruyoruz, bu sorunun cevabı yok ve bu sorunun cevabını veremiyorsunuz. Bakın, tekrar ediyorum: Bugüne kadar 18 milyon lira verdiniz sadece. Bu paranın faizinin yarısı bile değil bu. Dolayısıyla, bu konuda da sizi duyarlı davranmaya davet ediyoruz.

Peki, gaziler hak aradığında ne yaptınız? Bakanlığınızın önünde basın açıklaması yapacaklardı, Bakanlığa çağırdınız, onları ağırladınız, “Çözeceğiz.” dediniz, 20 Ocaktı ama bu kişiler, hak aradılar diye haziran ayında AKP Genel Merkezi'nin kapısında coplatıldı, gaza maruz bırakıldı. Şimdi, dolayısıyla, biz tekrar söylüyoruz: Artık şehit yakınları ve gaziler için toplanan paranın üzerine çökmekten vazgeçin ve bu kişilerin hakkını verin.

Yine, Sayın Bakan, bir “tweet” attınız, Ayasofya'nın açılışında diz protezi olan bir vatandaşımız için “İman her engeli aşar.” dediniz. Haklısınız, iman her engeli aşar ama sizi aşamıyor çünkü SUT fiyatlarını on yıldır değiştirmediniz, hâlâ bir diz protezi için 3.400 lira veriyorsunuz ve asıl bu gösterdiğiniz protez 80 bin lira, bunu da bilgilerinize sunarım. SUT fiyatlarını bir an evvel artırmalısınız, güncellemelisiniz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Habip Eksik, buyurun lütfen.

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Dört dakikada Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütün sorunlarına değinmek imkânsız ama en azından ben en can alıcı konulardan bir tanesi olan iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili birkaç noktaya değineyim.

Biliyorsunuz, bir pandemi sürecindeyiz ve çok sayıda insan yaşamını yitirdi ve birçok insan da sağlığını kaybediyor. Bu açıdan da önemli bir süreç; bu, iş sağlığı ve güvenliği de çok önemli. Hem çarkların dönmesi açısından hem de çalışan insanların sağlığını korumak ve ileride karşılaşılabilecekleri problemlerle ilgili aslında çok ciddi anlamda ihtiyaç duyduğumuz bir alan ama maalesef, şöyle bir durum söz konusu oldu: 50’den az çalışanı olan, az tehlikeli iş yerleri ve kamu kurumları bu dönemde, bu pandemi sürecinde de iş sağlığı ve güvenliğinden yararlanamadı, bu hizmeti alamadı.

Şimdi, ben size söyle bir şey söyleyeyim: Yani gerçekten, bu pandemi döneminde yani salgının yedi ayında en az 294 emekçi Covid-19 salgını sebebiyle yaşamını yitirdi ve bunların çoğu da “az tehlikeli” dediğimiz ya da “kamu kurumu” dediğimiz yerlerde çalışan kişilerdi. Bakın, size şöyle söyleyeyim yani şöyle bir durum söz konusu: Özel hastaneye biz diyoruz ki: İş sağlığı ve güvenliği hizmetini almak zorundasın, mecburisin ama devlet hastanesi bu hizmeti almıyor. Bakın, oradaki hemşireler, sağlık çalışanları, doktorların hiçbirisi iş sağlığı ve güvenliği hizmetinden yararlanmıyor. Yine ben size bir tane örnek vereyim: Mesela eczaneler, hatta salgının ilk başlarında yaşamını yitiren yurttaşlarımızdan bir tanesi İstanbul’da bir eczacıydı. Bu eczanelerin hiçbirisi iş sağlığı ve güvenliğinden hizmet almıyor ve maalesef yaşamlarını yitirmekle ya da sağlıklarını yitirmekle karşı karşıya oluyor. İşte bu konuyla ilgili maalesef Bakanlığın ciddi anlamda bir eksiği söz konusu. Evet, bütçeyi alıyor ama bununla ilgili resmen bir öteleme durumu söz konusu ki bununla ilgili de maalesef bu 6333 sayılı Kanun Teklifi’nin -ek bir maddeyle- az tehlikeli ve kamu kurumları... Kamu kurumlarını da özellikle ayrı tutuyorlar, sanki hiç tehlikeleri yokmuş gibi, 2024’e ertelediler maalesef, bu konuyla ilgili de ciddi anlamda mağduriyetler doğuyor. O zaman da hatta Ayşe Hanım vardı, Ayşe Keşir Hanım vardı Komisyonunda, ben o zaman da uyarmıştım ama diyordu ki: “Eczacılar Birliği, bilmem ne, Barolar Birliği bize şey yazmış, yazı yazmış, biz mecburuz bu yasayı çıkarmaya.” Ben size şöyle söyleyeyim: Bir eczanenin iş sağlığı güvenliği hizmetlerini alması durumunda oradaki eczacı çoğu kişinin bu Covid’e yakalanması engellenebilirdi ya da avukat bürolarında çalışan kişiler bu konuda korunabilirdi ya da şöyle söyleyeyim, hastanelerde bugün belki bu iş sağlığı güvenliğiyle ilgili hizmetler alınsaydı, belediyelerin memur olan kısımlarında ya da işte çevre şehircilik müdürlüklerinin personelleri bu hizmeti alsa birçoğu belki bu hastalıkla karşılaşmayacak, yaşamını yitirmeyecekti ama maalesef yine, her zamanki gibi, alınan bütçe doğru yere kanalize edilmiyor, doğru bir şekilde kullanılmıyor, halkımız hastalıkla baş başa kalıyor. Ben şunu gördüm, gözlemladım: Gerçekten bu iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili Çalışma Bakanlığının aslında çok da alanına girmeyen bir durum, ilgisini çok cezbetmeyen durum çünkü bunu sanki bir şeymiş gibi...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Eksik, tamamlar mısınız lütfen.

HABİP EKSİK (İğdır) – Tamam Sayın Başkan.

...Sağlık Bakanlığına aitmiş gibi görünüyor ama asıl kendi alanlarından bir tanesi. Herhâlde Genel Müdür de zaten buradadır, bu konuyla ilgili de eğer şey yapıyorsa da özel olarak görüşürüz, elimden gelen bütün bilgileri de aktarırım. Bu alan gerçekten can alıcı bir noktaya dönüşmüştür, bununla ilgili de...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

HABİP EKSİK (İğdır) - ...alınan bütçenin kesinlikle yerine kullanılması gerekiyor diyorum ve şunu da özellikle ifade ediyorum: Yani, bu Covid-19 hastalığı kesinlikle meslek hastalığı sayılmalı ve...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Eksik, teşekkür ediyorum.

HABİP EKSİK (İğdır) - ... insanların mağduriyetleri giderilmeli çünkü bu konuyla ilgili şöyle bir durum söz konusu: Yani bu insanlar mesleklerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Eksik.

Sayın Aysu Bankoğlu, buyurun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Evet, dört dakikada ne anlatacağız bakalım, keşke siz de bir şey söyleseydiniz bu sürelerin uzatılmasıyla ilgili.

Tabii, sorumluluğunuz neredeyse Sayın Cumhurbaşkanından bile daha fazla Sayın Bakan, bu zorlu görevde size ne kadar şans dilesek az kalır; aile, çalışma, kadın, sosyal hizmetler, hepsi sizde.

Anayasa madde 17'yi hatırlatarak kadınların yaşama hakkına dikkat çekeceğim çünkü devletin bu noktada tüm mekanizmalarıyla kadın cinayetlerini önleme, bizim yaşam hakkını koruma konusunda anayasal bir sorumluluğu var. Tabii, ne yazık ki kadınların yaşam hakkı sizin bu iş çokluğu yüzünden âdeta araya kayıyor, öyle gözüküyor ve “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle uçacağız, bürokrasi azalacak.” denildi ama azalan, kadın katillerine hükmedilen cezalar oldu. Bugünkü konuşmanızın oldukça küçük bir bölümünde kadınlara yer verdiniz ve sürekli olarak ailenin gücünden bahsettiniz ama unutmayın Sayın Bakan, önemli olan bir birey olarak kadının varlığıdır. Kadınları sadece annelik gibi geleneksel bakım rolleriyle tanımlamaktan ve politikaları lütfen bu şekilde anlatmaktan bari siz vazgeçin diyorum.

Sayın Bakan, güvensizlik yaratan başka bir konu daha var: Bakanlığınızın ve diğer bakanlıkların açıkladığı verilerle sivil toplum kuruluşlarının açıkladıkları veriler. Neden bu kadar farklı bu veriler? Bu çelişki Bakanlığınız açısından bir başarı değil, tam tersine büyük bir güvensizlik ortamı yaratıyor. Bu yılın daha ilk on ayında 417 kadın erkekler tarafından katledildi ve her zamanki gibi çoğunluğu evlerinde öldürüldü, bu büyük bir üzüntü ve utanç bence toplumumuz açısından. Atılması gereken adım aslında son derece basit: İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması, bu kadar basit, zaten 6284 sayılı Yasa'da da bu sözleşmeye atıf var. Başta İstanbul Sözleşmesi olmak üzere tüm yasaların uygulanması ve uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi sizin elinizde. Sözleşmenin bizatihi kendisini tartışmak zorunda bırakıldığımız bir ülkede yaşıyoruz ne yazık ki. Bu anlamda GREVIO raporu diyor ki: “İstanbul Sözleşmesi'nin bakış açısını dahi siz anlayamamışsınız.” Bu, şu demek: Şiddetin bir eşitsizlik sorunu olduğunun anlatılması gerek, bu anlaşılmamış Sayın Bakan, bu sizin Bakanlığınızın görevi. İstanbul Sözleşmesi diyor ki: “Toplumsal cinsiyet eşitliği bütün politika ve önlemlerde ana ilke olarak kabul edilmelidir.” Siz “toplumsal cinsiyet eşitliği” demekten ısrarla kaçınırsanız da bu çalışmaları gerçekleştirmek durumundasınız.

Ayrıca uygulamalarda da tabii, çok eksiklikler var, vakit olsaydı da keşke anlatsaydık sizlere. Mesela cinsel şiddet kriz merkezleri ülkemizde hâlâ neden kurulmadı? ŞÖNİM'ler kadınların rahatlıkla ulaşabileceği yerlerde neden değil? Alo 183 hattı bilinmeli, yaygınlaştırılmalı ve siz bununla ilgili farkındalık yaratmalısınız. Yine, dönüyorum, pandemi döneminde ev içi şiddet ne kadar arttı? Bununla ilgili ne gibi önlemler aldınız? Kadına yönelik sosyal yardımları artırdınız mı? Sığınmaevine yerleşmek isteyen kadınlara yönelik süreçleri kolaylaştırdınız mı? Şiddete uğrayan kadınların başvurabileceği hastaneleri belirleyip duyurdunuz mu yoksa tacize uğrayan kadına görevliler “Bu saatte orada ne işin vardı?” diyerek yargı dağıttı ve buna izin mi verildi?

Susmayın Sayın Bakan, bunlar olurken lütfen susmayın. Kadınların nafaka hakkı elinden alınırken lütfen susmayın. Haklarını savunmak için sokakta eylem yapan kadınlar ters kelepçeyle gözüne alınırken lütfen susmayın. İstanbul Sözleşmesi'ne göz dikilmişken lütfen sessiz kalmayın.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bankoğlu, lütfen tamamlar mısınız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Önce bir kadın ve sonra bu işin Bakanı olarak lütfen seyirci olmayın. Özellikle İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanabilmesi için bir anne ve bir yurttaş olarak destek vererseniz Türkiye tarihine altın harflerle adınızı yazdıracaksınız Sayın Bakan ve tüm kadınlar adına biz de o zaman size teşekkür edeceğiz. Gücünüzü, etkinizi kullanın ve inisiyatif alın.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Bankoğlu.

Sayın Bülbül, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Siyasi iktidarın ekonomi anlamında vereceği kararlar bir siyasi tercih konusudur. Ya Anayasa'nın sosyal devlet, eşitlik ve sosyal güvenlik hakkındaki hükümlerini göz önüne alacaksınız ya da emek-sermaye çelişkisinde emeği ve emekçi kitleleri bir kenara iteceksiniz.

On sekiz yıllık AKP iktidarının siyasi, ekonomik tercihi hep sermayeden yana olmuştur. Emekçilerin örgütlü yapısı ve mücadelesi sindirilmiş ve güçsüzleştirilmiştir. İşsizlik Sigortası Fonu amacı dışında kullanılmıştır. Örnek mi vereyim? Örneğin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu TOBB'un 74'üncü Genel Kurulunda yaptığı konuşmada şöyle demiştir: "Özellikle iş davalarında işveren yüzde 99 haksız çıkıyordu, bunu değiştirmek üzere zorunlu ara buluculuk sisteminin uygulamaya alınmasını sağladık." Yani siyasi iktidar işçilerin hak aramalarının önünde engel teşkil eden zorunlu ara buluculuk uygulamasını sermaye istediği için getirmiştir. Bir örnek daha: 12 Temmuz 2017, Cumhurbaşkanı Erdoğan Ankara'da uluslararası yatırımcılarla yaptığı toplantıda şöyle demiştir: "Soruyorum: İş dünyasında herhangi bir sıkıntınız var mı? Biz göreve gelmeden on beş sene önce Türkiye'de OHAL vardı, fabrikalar grev tehdidi altındaydı. Şimdi öyle bir şey var mı? Tam aksine, şimdi grev tehdidi olan yere biz OHAL'den istifadeyle anında müdahale ediyoruz, diyoruz ki: Hayır, burada greve müsaade etmiyoruz çünkü iş dünyamızı sarsamazsınız, bunun için kullanıyoruz biz OHAL'i." Açık ve net siyasi tercih bellidir.

Şu anda Mecliste olan, getirilen, "istihdam paketi" denilen torba yasada da işçinin kıdem tazminatına göz koyulmuştur, işçinin haklarına göz koyulmuştur, bunun için mücadele eden işçi konfederasyonları Meclisin önüne geldiği zaman Meclisin önünde bir basın açıklaması bile yapmaları engellenmiştir. Sonra ne olmuştur? Bugün de iki saat önce Nevşehir Sulh Ceza Hâkimliği yani iktidarın yargı sopası olan, özel yetkili mahkeme gibi çalışan Sulh Ceza Hâkimliği bir karar vermiştir. Ne karardır o? Cumhuriyet Halk Partisinin hazırladığı kitapçık olan "Kıdem Tazminatı Fonu Aldatmacası" denilen kitabı yasaklama kararı vermiştir. İşte, düzeniniz bu, yasakçı düzen. Yoksulluğu, yolsuzluğu ve yasakçı düzeni kaldırmak için geldiğinizi iddia ettiniz, bugün geldiğiniz noktada, Nevşehir'de bir mahkeme, Cumhuriyet Halk Partisinin açıkladığı, yazdığı, kıdem tazminatı fonundaki aldatmacayla ilgili kitabı yasaklamıştır, basım dağıtımını engellemiştir; hukuk böyle. Hukuk devleti bitmiş, ekonomi bitmiş, eğitim bitmiş, yargı bitmiş; sonra, getirdiğiniz yasa teklifleriyle en zor durumda olan işçilerin haklarını almaya, gasp etmeye çalışıyorsunuz. Böyle şey mümkün değil, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bunun karşısında olacağız. Anayasa'nın 26'ncı maddesinde ifade edilen ifade özgürlüğünü, Avrupa İnsan

Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi olan ifade özgürlüğünü ve Basın Kanunu hükümlerini, Anayasa hükümlerimizi ihlal ettirmeyeceğiz, anayasal özgürlüklerimizi Cumhuriyet Halk Partisi olarak kullanacağız.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Bülbül.

Sayın Yavuzıılmaz buyurun lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, değerli bürokratlar; Komisyona hoş geldiniz.

Size torpilin formülünü açıklayacağım, yaptığınız torpilin formülü ve sonrasında da o koca, büyük bir yalandan bahsedeceğim. Evet, torpilin formülü nedir? Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında işe işçi alımı yapılıyor. Nasıl yapılıyor? Kura çekiliyor veya liste yöntemi uygulanıyor. Diyorsunuz ki “Kura çekiyoruz.” bunun için de alkış bekliyorsunuz, zaten yapılması gereken şey ve ardından da kurada bazı vatandaşlarımızın ismi çıktıktan sonra, daha önce bir gelir testi yapmadığınız için, TYP’li olup olmayacağı, o şartları sağlayıp sağlamadığını kontrol etmediğiniz için bu vatandaşlarımızın belirli bölümü kuradan çıktıkları hâlde eleniyor. Peki, yerine kim geliyor? Yedek liste geliyor. Peki, bu yedek listede kura çekimi var mı? Hayır, yok. Var mıydı eskiden? Vardı ama ne yaptınız “14/11/2014 tarihli ve 40006 sayılı Genel Müdür Onayı”yla değiştirdiniz. Yedek liste AK PARTİ’nin il ve ilçe başkanlıklarında hazırlanan listedir. Burada tamamen kul hakkına giriyorsunuz, o nedenle çok büyük bir ayıp yapıyorsunuz. Ayıptır, bu yaptığınız yazıktır, bu yaptığınız günahdır, bu yapmaya devam ettiğiniz.

Şimdi, ikinci konu, o koca yalan konusu. Hani eşitlikten bahsediyorsunuz, “Biz kul hakkına girmeyiz.” diyorsunuz, bunun ne kadar kutsal olduğundan bahsediyorsunuz. Bir tane örnek: Zonguldak’ta TYP kapsamında 300 işçi işe alındı, Zonguldak’taki belediyelere dağıtıldı. Şimdi, dağıtılma oranlarını söylüyorum: 300 işçinin 270’i AK PARTİ’li belediyelere verildi, 10 işçi Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, 20 işçi özel idare. Cumhuriyet Halk Partili belediyelere, hadi bir de “Belediyelerde de partililik öne çıkmasın.” diyoruz ama size açıklamak için siyasi parti isimlerini vererek söylüyorum, ne kadar kontenjan ayırdınız? Var mı, tahmini olan var mı? 300 işçiden ne kadar? Cumhuriyet Halk Partili belediyelere ve İYİ PARTİ’li bir belediye var, ne kadar ayrılmış olabilir? Hadi söyleyin, vicdanınızla, adalet duygunuzla söyleyin. Kaç? 100 mü? 100 değil. 50 mi? Değil. 30 mu? Değil. 10 mu? Değil. Bir tane kontenjan ayırdınız mı? Yok, sıfır kontenjan ve ben bunu yazılı soru önergesiyle sorduğumda, bakın, verdiğiniz yanıt şu, işte koca yalan burada, şöyle yanıt veriyorsunuz: “TYP kontenjanlarının dağılımında illerin ve ilçelerin sosyoekonomik gelişmişlik durumları, ihtiyaçları, hizmet sağlayıcı kurum ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri ve bölgelere göre değişiklik gösteren güncel iş gücü piyasası göstergeleri bir arada değerlendirilmektedir.” Yani, bizim alnımızda saf mı yazıyor? Biz burada vatandaşımızı, bize oy veren, vermeyen tüm seçmenlerimizi temsil ediyoruz ve TYP kapsamında işe alınan işçilerimiz tüm seçmenlere hizmet götürüyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yavuzıılmaz, lütfen tamamlar mısınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O nedenle, torpilin formülünü açıkladım, bunu mutlaka düzeltmelisiniz vicdanınız varsa ve aynı zamanda da bu yalanları soru önergesi yanıtlarına vermekten artık geri durmalısınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, çok değerli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2019 kesin hesabı ve 2021 bütçesini görüşüyoruz.

Sayın Bakanım, çalışma, aile, sosyal hizmetler, sosyal güvenlik, çocuk, kadın, genç, yaşlı yani o kadar geniş bir kapsamınız var ki hakikaten neresinden başlayacağımızı, neresinden tutacağımızı biz de bilemiyoruz. Bu kadar geniş kapsamlı bir Bakanlığın bir arada olmasının sakıncalı olduğunu, yönetiminin zor olduğunu iki yıldır bütçe görüşmelerinde size hep söyledik ve aslında haklı olduğumuzu da geçen süre içerisinde yaşananlara baktığımızda görüyoruz.

Şimdi, Sayın Bakanım, 2021 bütçesi 155 milyar 11 milyon 61 bin TL olarak ayrılmış Bakanlığımızın. Hakikaten toplam bütçe içerisinde ayrılan en büyük bütçelerden biri. Ama bu 155 milyar, programlar dâhilinde bölündüğünde; ailenin korunması ve güçlendirilmesine 1 milyar 455 milyon 560 bin TL, kadının güçlendirilmesine 424 milyon 983 bin TL ayrılmış. Bu alanlara yatırımlarda ayrılan bütçeler de hemen hemen aynı oranlarda. Baktığımız zaman, kadının güçlendirilmesine ayrılan payın yüzde 1’ in çok altında olduğunu görüyoruz. Aslında bu bütçelerin, ayrılan rakamların, hazırlanan rakamların ne kadar büyük olduğundan ziyade -her bakanlık görüşmesinde bunu özellikle belirtiyorum- nasıl kullanıldığı, nasıl harcandığı, hakkının verilip verilmediği hakikaten çok daha önemli diye düşünüyorum.

Şimdi, sunumuz, tabii, çok karışıkta ama birçok veri paylaştınız bizimle; onlarla ilgili de konuşacağım.

Konuşmamın geneline geçmeden önce, Sayıştay raporlarına çok kısa değinmek istiyorum. Bakanlığınızın Sayıştay raporlarıyla ilgili olarak arkadaşlarımız ağırlıklı konuştular, o yüzden ben Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay raporunda bir iki noktaya değineceğim Sayın Bakanım. Çünkü Sosyal Güvenlik Kurumunuz hakikaten zor durumda. Yani genel bütçeden her yıl ayrılan ve ödenen pay yükseliyor. 2021 yılı için de Cumhurbaşkanı Yardımcımızın açıkladığı rakam 259,7 milyardı. Şimdi, böyle sıkıntı içerisindeki bir Kurumun 165 milyar TL alacağının olduğunu da bu geçtiğimiz hafta Komisyonda görüştüğümüz torba kanundaki yapılandırma maddeleriyle gördük. Hakikaten Kurum, alacaklarını tahsil edemiyor ve 165 milyar TL alacağı var. Bu kadar alacağı varken -bir de Sayıştay raporlarına baktığımızda- sahip de çıkamıyorsunuz alacaklarınıza. Örneğin, bulgu 4’te kurumun bazı alacaklarının tahsilinde gecikmeler yaşanması gibi bir madde var. Kurumun alacaklarının bir kısmı süresi içinde takip edilmemesi nedeniyle zaman aşımına uğramış yani kaybetmişsiniz gerçekten tahsil edilecek o parayı ve baktığımız zaman da 1 milyar 573 milyon 866 bin gibi bir rakam. Yine, bulgu 6’da Ege Sigorta Anonim Şirketinden alacağın tahsil edilememe riskinin bulunması gibi şeyler... Yani hakikaten, Kurumunuzun bütçesine sahip çıkmanız gerekiyor. Bunları konuşmamız gerekiyor. Bunları tekrar gözden geçirmeniz gerekiyor. Yani zor durumdayken, hele de böyle bir pandemi döneminde bütçe ve gelir dağılımı bu kadar adaletsizken öncelikle Kurumunuzun, kurumlarınızın bütçesine sahip çıkmanız gerekiyor.

Şimdi, Sayın Bakan, ben 2019 bütçesi görüşülürken yapmış olduğunuz sunum üzerinden biraz değerlendirme yapmak istiyorum. Evet, bugün gelecekle ilgili planlarınızı açıkladınız ama acaba o gün neler demişsiniz, bugün hangi noktadayız; bunları da bir değerlendirmek lazım diye düşünüyorum çok hızlıca. Örneğin, sunumunuzda “Çalışma hayatıyla ilgili Ulusal İstihdam Stratejisi kapsamında, istihdama ilişkin strateji hedeflerimizi gerçekleştiriyoruz.” demişsiniz ve sendika verileri vermişsiniz. Kamu görevlileri sendikaları verilerinde sendikalaşma oranı bu yıl düşmüş, iki yıl önceye göre. İki yıl önce yüzde 67,65’ken 65,44’e düşmüş. OECD ülkeleri arasında, bugün, sendikalaşma oranı en

düşük ülkeyiz. 12 Eylülde bile bu yoğunlukta grev ertelemesi yani yokken, sizin döneminizde 193 bin işçinin grevi ertelenmiş. 14,2 milyon işçinin de sadece 1,9 milyonu sendikalı. Hakikaten bu rakamlar bugün çok çarpıcı; bunları sanki çok iyiymiş gibi göstermek de bilmiyorum ne kadar doğru, bugün yaşananlara baktığımızda, özellikle sendikaların yaşadıklarına baktığımızda.

Şimdi, “Çocuk işçiliğine hayır.” demişsiniz ve bu konuda hakikaten bazı hedefler koymuşsunuz, işte, Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ortak Deklarasyonu falan. Bugünkü sunumunuzda da “5-17 yaş grubunda bu işçilik oranını 4,4’e düşürdüğünüzü” söylediniz, yani 1994’te yüzde 15,2’yken. Halbuki bunlar çalışması kanunen uygun görülen çocuklar üzerine ama Türkiye’de çocuk işçiliği sayılarına baktığımız zaman, 2 milyonun üzerinde çocuk işçi olduğunu görüyoruz. Çocukların yüzde 80’i kayıt dışı çalışıyor Sayın Bakan. Çalışma ve kayıt dışı çalışma yüzünden iş cinayetlerine kurban gidiyor bu çocuklar. Bu çocuklar bizim geleceğimiz, bu çocuklar bizim sayılarla ifade edebileceğimiz çocuklar değil, bu çocukların hakikaten kurtarılması Ögerekiyor. Yani, bu çocuklarla ilgili acaba ne yapıyorsunuz? Çocukların korunması ve gelişimi için yatırımlar bütçesinde 39 milyon TL bütçe ayırmışsınız; ne yapacaksınız mesela bu bütçeyle? Sonra, alt program hedefine baktığımız zaman, çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında “ulaşılacak çocuk sayısı” diye bir bölüm var. 2019-2020’de 9 bin çocuktan bahsediyorsunuz. 2021’de 27 bine çıkıyor bu hedef. Bu çocuklara nasıl ulaşacaksınız, bu çocuklar hangi çocuklar? Yani, bu 2 milyonun içinde bu 27 bin çocuk hangi çocuk? Bu soruyu da cevaplandırmanızı istiyorum. Yani, bu sayılar yürüttüğünüz mücadelenin, bütçenin hiç de yeterli olmadığını ya da yanlış harcandığını gösteriyor.

Şimdi, diğer taraftan, yine sunumunuz üzerinden de gideceğim; bir yandan, tabii, “Emeklilerimizin daima yanındayız.” dediniz ama bugün EYT mağdurlarını konuşuyoruz maalesef, EYT mağdurlarımız var.

Şimdi, yine, iş sağlığı ve güvenliği konusuna gelmek istiyorum izninizle. Bugün, hakikaten pandemi sürecinde de çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor iş sağlığı ve güvenliği alanında. 18 yıllık AKP iktidarı döneminde 24 binden fazla işçi, iş cinayetlerine kurban gitmiş. Bu alanda 2012’de çıkan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ilk çıktığı zamanlarda, evet, iyi uygulanırken sonradan aslında hiç de ilgilenilmeyen, aslında biraz da Bakanlığınız döneminde atıl bir alana, sizin için atıl bir alana dönüştürülmüş bir alan diye görüyorum ben.

Şimdi, mesela şöyle bir şey var sunumunuzda: “Sosyal tarafların talepleri ve salgın sürecini de dikkate alarak 2020 yılı içinde 1 kanun, 6 yönetmelik, 3 tebliğ, 3 tebliğ değişikliği yapıldı.” Şimdi, bu 1 kanun, herhâlde, 50’den az çalışanı olan iş yerlerinde iş yerlerinin, iş sağlığı ve güvenliği hizmeti almasının 2024’e ertelenmesi olmalı yani. Çünkü o kanunda değişiklik yapıldı. Burada “sosyal tarafların talebi” tanımını anlayamadım ben, kimdir o sosyal taraflar? İşverenler. Yani tek bir taraftan bahsediyoruz herhâlde? Çünkü çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği hizmeti verenlerin buna çok ciddi itirazları oldu. O yüzden, bu “sosyal taraflar talebi” yanlış bir beyan Sayın Bakan, onun da altını çizmek istiyorum.

Sürem çok kısıtlı olduğu için bir konuya daha burada değinmek istiyorum: Örneğin, bir “Yer altı kömür veya yer altı metal madeni işlerine, iki yıl boyunca, yaklaşık 80 bin avroya varan, geri ödemesiz bir hibe desteği veriyoruz.” dediniz. Bu güzel bir şey aslında baktığımızda, güzel bir proje gibi görünüyor ama burada da soru işaretlerimiz var açıkçası. Bu 80 bin avroluk hibe hangi şirketlere verilecek? Yani yerli şirketler, yabancı şirketler... Bunun yanında denetim görüldüğü kadar kâğıt üstünde daha çok yapılıyor, ben sitenize de, bu projenin internet sayfasına da girdim baktım inceledim, sahada denetim

yapacak mısınız? Özellikle bunu sormak istiyorum. Salgın nedeniyle iş müfettişlerini sahadan çektiniz, denetimleri nasıl yapacaksınız Sayın Bakan, bu 80 bin avrurun denetimini nasıl yapacaksınız, nasıl adaletli bir şekilde dağıtacaksınız? Açıkçası bunu da merak ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, lütfen tamamlar mısınız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum.

Yine, 2017’de hedef koymuşsunuz, ne demişsiniz? “Önceliğimiz işsizlikle mücadele ve istihdam.” Ama o alanda da istihdam verilerine baktığımız zaman sınıfta kaldığınız görünüyor. Sayılara çok girmeyeceğim, arkadaşlarımız paylaştılar bugün geniş tanımlı işsiz sayısı 9,8 milyona yükselmiş. Bunun yanında, bu, yeni geçirdiğimiz ve şu an Mecliste görüşülen torba kanunla da işçilerin kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve emeklilik haklarını gasbetmeye yönelik bir torba yasayı görüşüyoruz. Hakikaten işsizlikle mücadelede çok yol aldığımızı söyleyebiliriz. Kayıt dışı işçi çalıştıran işverenlere de sigorta primi indirimi, teşvik ve desteklerden yararlanma ödülü veriliyor bu kanun teklifiyle.

Sayın Bakan, siz neresindesiniz, destekliyor musunuz hakikaten bu uygulamaları, inanılır gibi değil. İşçinin alın teri, İşsizlik Sigortası Fonu bugün işveren sigortası fonuna dönüşmüş durumda Sayın Bakan. Sayın Bakan, dinlerseniz sevinirim.

Şimdi, işsizlik hayatına baktığımız zaman da yine, iki yıl önceki sunumunuzdan sonra işsizlikle mücadelenin sonucunda son altı yılda işçi intiharları da 5 katına çıkmış. 2013 yılında 15’ken 2018 yılında 73 işçi intihar etmiş. Biliyorsunuz, aile intiharları oldu, siyanürle intiharlar oldu bunları konuştuk. Yani bu intiharlar acaba niye oluyor? Bu Bakanlığınız bu kadar iyi iş yapıyor ve çalışıyorsa biz bunları niye bugün hâlâ konuşuyoruz diye sormak istiyorum.

En son olarak –sürem çok azaldığı için- kadın konusuna değinmek istiyorum. Çünkü hakikaten bir kadın milletvekili olarak şu anda kadının korunmasıyla ilgili, kadının güçlendirilmesiyle ilgili ayırdığınız bütçeye baktığımız zaman ve kadının geldiği noktaya baktığımız zaman hiç de ölçülü olmadığını görüyoruz. Şimdi, Onuncu Kalkınma Planı’nda “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramı ve toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme varken On Birinci Kalkınma Planı’nda bu kaldırıldı Sayın Bakan, bu yok edildi. Bunun arkasından İstanbul Sözleşmesi tartışmaya açıldı, bunun arkasından nafaka tartışması başladı. Kadının kadınla mücadele, kadının güçlendirilmesini biz bu şekilde mi yürüteceğiz? Yani, baktığımız zaman kadınları erkek şiddetinin farklı biçimlerinin hedefi hâline getiren en önemli nedenler kadınların ekonomik olarak güçlendirilmemeleri ve ekonomik olarak erkeklere bağlı olarak kalmalarıdır. Bugün hâlâ biz bu sorunları konuşuyorsak eğer demek ki bir yerlerde yanlış yapılıyor, bu bütçeler yanlış yerlere harcanıyor, doğru işler yapılmıyor. Bugün kadın işsizliği 2014’ten 2019 yılına kadar yüzde 52 artış göstermiş. Kadın, iş hayatında hâlâ dezavantajlı grup olma özelliğini koruyor. Covid-19 döneminde de, daha önceki dönemlerde de eğer bir işveren iş yerinde bir sıkıntıya düşüyorsa ilk önce kadın çalışanlarını işten çıkarıyor ve hâlâ aynı işe, eşit işe eşit ücretin verilmediğini görüyoruz biz. Şimdi, iş yaşamında erkeklere öncelik verilmesi, işlerin “erkek işi” olarak tanımlanması kadınların önünde çok ciddi bir engel oluşturuyor gerçekten.

Şimdi, “aile” kavramını hepimiz önemsiyoruz, aile hepimiz için çok önemli bir kavram gerçekten; aile birliği, dayanışma, bunlar bizim kültürümüzde olan şeyler. Ama siz kadını “aile” kavramının içine Bakanlığınız altında sıkıştırırsanız işte o zaman bunun olumsuz sonuçlarını başka şekilde karşımızda görmeye başlıyoruz. Kadını bir birey olarak, güçlendirilmesi gereken... Biraz önce çocuk işçilerden bahsettik, çocukların ezilmesinden bahsettik. Çocukların ezilmesi çocuk işçiliğinin azalmasında da kadının ekonomik olarak güçlendirilmesinin mutlaka olumlu yönleri olacaktır. Hiçbir şeyi birbirinden

bağımsız düşünemeyiz Sayın Bakanım. O yüzden, bu konularda özellikle sizlerden, özellikle sizden çok daha duyarlı olmanızı bekliyoruz çünkü kadın cinayetlerine baktığımız zaman da 2009 yılında 109 kadın öldürülmüş, 2019 yılına geliyoruz -on yıl sonra- bir yılda 474 kadının canı alınmış.

Konuşmama son vermeden size bir şey daha sormak istiyorum: Bir konuşmanızda şüpheli ölümlerin de kadın cinayeti olarak anıldığını söylemişsiniz, hatta buna isyan etmişsiniz, kadın örgütlerini bu şekilde suçlamıştınız. Lütfen bu konuda elinizde bir veri varsa bunu paylaşır mısınız bizimle? Yani bu “şüpheli” diye tanımladığınız ölümler hangileridir, nedir? Kadın cinayetlerindeki artışı görmezden gelemezsiniz çünkü sizin iktidarınız döneminde 7 kat artış olmuş.

O yüzden, bu bütçenizin daha dengeli kullanılması gerekirdi; ailenin korunmasına ve güçlendirilmesine, kadının güçlendirilmesine, çocukların korunmasına ve gelişimine çok daha büyük bir bütçe ayrılması gerekirdi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet Sayın Emecan, lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tabii, diğer sosyal haklar ve sosyal yardımlarla ilgili son bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen ama.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son bir cümle.

Sayın Bakanım, sosyal yardımları artırmakla övünemezsiniz. Benim bir hayalim var, cümlelerime de bu hayalimi paylaşarak son vermek istiyorum. Benim hayalim: “Bu ülkede artık sosyal yardımları azalttık çünkü ülkemizde sosyal refah arttı, adil bir paylaşım var, biz de artık sosyal yardım miktarını düşürdük.” diyen bir Bakanla karşılaşmak istiyorum. Böyle bir yönetim hayalim var, böyle bir Türkiye hayalim var. O yüzden lütfen sosyal yardım rakamlarının artışıyla övünmeyin, bunu azaltmakla övünmeye çalışın.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum. Bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce İbrahim Bey konuşacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hanginiz?

Siz mi konuşacaksınız Sayın Aydemir?

Buyurun Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Daha başlarken, hemen, sıcaklığına, Emine Hanım’ın bir ifadesine not düşmek istiyorum: “OECD ülkeleri arasında Türkiye en düşük sendikalaşma oranına sahip.” gibi bir cümle kurdu oysa doğru değil bu. Evet, Türkiye’de sendikalaşma düşük ama en düşük değil, doğru verileri verelim, biz hep bunu söylüyoruz. Bak, her konuşmamda buna özellikle vurgu yapıyorum.

Şimdi, efendim, çok sayıda konuşmacının bu neviden üforik, hakikatlerle uzak yakın ilgisi olmayan, tespitler yaptığını gördüm. Şimdi, bunlardan biri... Fransa, Litvanya, Estonya gibi ülkelerde bizden daha düşük. Biz yüksek demiyoruz ama doğruyu konuşalım ve ben bunu söylediğim zaman, ya kafaları karıştırıyorsunuz dediğim zaman da bu sefer farklı bir tepki alıyorum, yapmayın bunu.

Bakın, biz şunu yapıyoruz arkadaşlar: Her zaman söyledik ki biz hakkı dillendirenin yanında oluruz, hatta işini güzel yapana da teşekkür ederiz. Bakın, Ömer Fethi Gürer Beyefendi, sizin milletvekiliniz, CHP milletvekili, o da burada geldi, oturdu, konuştu ve düştüğü notlar vardı, talepleri vardı. Taleplerinin kahir ekseriyetini biz hayata geçirmişiz ama talepte bulundu. Tespitlerini yaparken, dediğim gibi, hakikatle uzak yakın ilgisi olmayan tespitler yapmadı, talepte bulundu. Onun için ben ona teşekkür ediyorum. Yani siyaseti bu zeminde yaparsak çok lezzet ifade eder.

Kaldı ki bizim şu anda gördüğümüz Bakanlık hepimizi, bütün bir toplumu ortak bir paydada buluşturacak yapıya sahip. En yüksek kavramları ifade eden bir Bakanlık; aile, işçi, kadın, şehit, gazi... Bütün bu kavramlar zirve kavramlar, bayrak kavramlar. Dolayısıyla burada konuşurken mutlaka bir ölçü koymak lazım diye düşünürüm.

Mesela Erol Hocam, biz kendisinden öğrendiğimizi söylüyoruz, eyvallah. Hakikaten bir bilim insanı olarak buraya koyduğu seviyeyle de saygınızda asla kusur etmedik kendisine. Ama bugün ne söylüyor mesela? Erol Hocam diyor ki Sayın Bakanımıza: “Bu prim ödemelerini niye ertelediniz? Efendim, çalışanlara değil de çalıştıranlara dönük bir yaklaşımınız var, müspet yaklaşımınız var oysa biz talebi artırmamız lazım, üretim çok da bir şey değil bu anlamda.” Bu anlamı havi şeyler söyledi. Oysa Erol Hocam bu işin uzmanı, o da biliyor ki eğer istihdam zeminini oluşturmazsanız, o zemin sıhhatli olmazsa talep oluşturmazsınız. Yani işverene bu desteği vermezseniz sonuçta o da çalıştırdığı elemanın işine son verecek. Nasıl olacak bu? Bunu şunun için söylüyorum: Yani elbette başka bir bakış açısı vardır, ben buna da bir şey söylemiyorum ama hakikatten kopan bir yol bu, onun için ben -Erol Hocam kusura bakmasın- bunu özellikle not düşeceğim.

Şimdi, Cavit Bey “Yardımlar lütfet değil.” diyor. Kime demiş “lütfet” kim demiş arkadaş? Bu millet her şeyin en âlâsını, en güzelini hak ediyor ama bu bizimle beraber hayat buldu. Bizden önce kim yapıyordu bunları arkadaşlar? Bizden önce ne oluyordu, nereye gidiyordu bunlar? Ekrem Bey kardeşim burada özel bir kavram kullandı. Bizden önce şu yapıyordu...

CAVİT ARI (Antalya) – “Oy vermezseniz o yardımlar kesilir.” diyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bak, Cavit Bey, bunu yaptığın an, karşılıklı konuştuğumuz zaman sen mahcup olursun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ekrem Bey şunu söyledi: “Bizden önce burada komiserler cirit atıyordu, IMF komiserleri.” Neredeyse aileden biri gibi tanıyorduk biz bunları. Her gün burada bizi sıygaya çekmeye geliyorlardı, verdikleri üç kuruşun hesabını soruyorlardı ve onlar nereye gidiyordu, nereye gidiyordu? Fakir fukaraya gitmiyordu.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sizin milletvekilleriniz bakandı, bakan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, biz bunu yapıyoruz, ihtiyaç sahibi olanlara... Bizim insanlarımız bunlar.

Bir arkadaşımız sabahleyin “İhtiyaç sahibi yüzde 50 oldu, fakirleşme yüzde 50 oranına vardı.” dedi. Ya, olmaz arkadaş; hakkı söyleyin ya, lütfen ya. Bakın, 2002 yılında yüzde 30,3 iken bizimle beraber bu rakam yüzde 1,58'lere düşmüş; bunlar resmî, devletin rakamları. Lütfen, ezbere konuşmayalım. Bunu yaptığınız zaman, sözünüzün hükmü olmuyor arkadaşlar.

Bakın, Erzurum’da bir özel isim vardı -Allah gani gani rahmet eylesin- Behçet Mahir isimli; bir halk bilgesi idi, alaylıydı, eğitimi, tedrisi yoktu ama hakikaten öğretmeye dönük, çok konforlu bir zihin haritası vardı. Onun özel bir tespiti vardı, diyordu ki: “Hulusunuz tamsa ağzınızın barı size derman olur.” Ne demek bu? Samimiyseniz size acı gelen bile derman olarak Cenab-ı Hak tarafından yansıtılır. Hakikat de budur ve bizim yaptıklarımız da o yüzden katlanarak insanların yüreğinde yer buluyor.

Arkadaşlar, bir tespit var, bu tespiti çok yüksek bir isim yapıyor. Özellikle, bunu sizlerle paylaşacağım, ardından meramımı aktaracağım: “Sabrı belki küçük bir karıncanın mücadelesinden öğreneceksiniz. Vefayı uzun zamandır görmediğiniz bir arkadaşınızın size sarılışından öğreneceksiniz. Açlığı sokaktaki bir yoksulun ekmeği tutuşundan öğreneceksiniz. Emeği güneşin altında çalışan bir işçinin alın terinden öğreneceksiniz. Vatan sevgisini Suriyeli bir muhacir çocuğun gözlerinden öğreneceksiniz. Kahramanlığı Ömer Halisdemir gibi yiğitlerin cesaretinden öğreneceksiniz. Özveriyi, terör örgütünün kallesçe şehit ettiği Aybuke Öğretmenin fedakârlığından öğreneceksiniz. Coşkuyu arkadaşlarınızla birlikte gittiğiniz bir futbol maçında öğreneceksiniz. Hasreti annenizle bir süre ayrı kaldığınızda öğreneceksiniz.” Kim diyor bunları? Bu eşsiz, bu latif ifadeler kimden sâdır oluyor? Değerli arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadeleri bunlar. Bu tespitler sâdır oluyorsa bir zihinden oradan neşet edecek bütün icraatlar milleti kuşatır, insanlarımızın tamamına fayda sağlar. Bizde “öteki” diye bir kavram olmadı bugüne kadar.

Arkadaşlar, Deniz Bey bir şey söyledi, Zonguldak’la ilgili, Zonguldak’taki belediyeyle ilgili. Efendim ”TYP’li işçiler bizim belediyeye verilmedi.” dedi. Kendi belediyeni sorgula; git, bak, kaç tane proje vermiş, var mı projesi?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Var, var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İŞKUR ne diye projesiz şeye versin?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ne alakası var ya projeye?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşiniz sadece ve sadece insanlara ezbere yönelmek; yapmayın bunu, yapmayın arkadaşlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Belgesi burada.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ne alakası var ya?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ayıp sana be!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen, sakın olun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ayıp ama ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bağırma bana, ne bağırıyorsun? Beni mi korkutacaksın, ne biçim konuşuyorsun! Ayıp!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sakın olun, sakın olun. Arkadaşlar sakın olun

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ayıp ama!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sizin yaptığınız ayıp ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Belgesi burada belgesi. Yalan söylüyorsunuz!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydemir...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Özür dileyeceğinize yalan söylüyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yalanı sen söylersin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ayıp ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Elinle ayağınla benimle konuşma öyle, düzgün konuş!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Sayın Aydemir, lütfen devam edin.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 300 kişiden 1 kişi CHP’li değil ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne oldu, bir yere mi dokundu? Ne oldu, hayırdır, niye bağıryorsun?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kimse seni muhatap almadı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen oturunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Doğruyu söylemiyorsunuz! Bu kadar partizanlık yapmayın!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O elinle ayağınla ne oynuyorsun sen ya? Tarzına bakar mısın şunun ya! Saygısız adam!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kimse senin kadar bağırmadı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Düzgün konuş, öyle elini ayağını kaldırma!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydemir, lütfen...

Arkadaşlar, lütfen ya, sakın olun arkadaşlar, lütfen ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sabahtan beri sizi dinliyorum ben burada ya! Hakikatle uzak yakın ilgisi olmayan şeyler söylediniz, sükût ettik, dinledik. Ayıp ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İsim kullanırsanız cevap veririz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz söyleyeceksiniz, biz de dinleyeceğiz; böyle şey yok!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen...

Lütfen Sayın Aydemir lütfen...

Lütfen Sayın Aydemir, devam edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşiniz gücünüz bu ya. Geldi bak bir arkadaşımız, sabahleyin geldi, burada Bakanımıza, üstelik de...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, hikâye anlatmayın, herkesin tek tek ismini verin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...kadını teşyi ediyorlar, kadını öne çıkarıyorlar sözüm ona, Bakanımıza “yalancı” diye ithamda bulundu, sonra da çıktı gitti. Böyle bir şey yok! Ayıptır! Samimiyet arkadaşlar, samimi olun!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir...

Arkadaşlar, lütfen oturun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Otur yerine sen, otursana yerine!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne demek ya, cevap vermek istiyorum, cevap hakkımı kullanmak istiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne diyorsun sen ya? Otur yerine saygısız adam!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Son bir yıldır hiçbir belediyeye bir defa TYP verilmemiş ya. Ezbere konuşuyor, bilmiyor, bilmeden konuşuyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Belediyelere verdiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hangi belediyeye verilmiş son bir yıldır?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İzmir’e bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi belediyeye verilmiş?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nerede verilmiş?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) –İstanbul’a bakın..

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Son bir yıldır hangi belediyeye? Çıkar kulağından duy bizi madem.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

Sayın Yavuzylmaz, lütfen maskenizi takar mısınız, lütfen maskenizi takın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İbrahim Bey takmadığı için ben de takmıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, sadece konuşmacı olanlara taktırmıyoruz, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben konuşmacıyım burada, saygısızlık yapmayın, oturun yerinize! Saygısızlık yapmayın, oturun yerinize!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, iki saattir dinliyoruz sizi, konuşturamıyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, herkesin ismini kullanacaksınız...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen bize ithamda bulunacaksın, ben de sükût edeceğim, öyle mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Senin ismini vermiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Benim ismimi vermiyorsun, benim Bakanlığımın ismini veriyorsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Cevabı Bakan verecek.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben de veririm. Ben doğrudan yanayım.

Sen yalan söyleyeceksin, ben de sükût edeceğim; böyle bir şey yok!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sen yalan söylüyorsun!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Susma kardeşim!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kardeşim, iki saatten beri sizi dinliyoruz, ayağa mı kalkttık?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bakın...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıp ya! Tahammülsüz adamlar!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Otur yerine!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sen niye ayağa kalkıyorsun?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen oturun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İbrahim Bey, boş ver, sen konuşmaya devam et.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sabahtan itibaren bana hakaret ediyorsun orada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sabahtan beri...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

Sayın Aydemir, müsaade edin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İbrahim Bey, cevap vermeyin, konuşmaya devam edin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

Değerli arkadaşlar, bakın, gün boyu konuştunuz, yeri geldi değişik ithamlarda bulundunuz, eleştiriler yaptınız, görüşlerinizi öne sürdünüz ama hiç müdahale edilmedi.

Arkadaşlar, lütfen...

Bakın, Bakan Hanım bile, birkaç kez kendisine yönelik ithamda bulunuldu, söz istedi, değerli arkadaşlar, dedim ki sonunda vereceğim sözü.

Arkadaşlar, lütfen sükûneti tesis edelim, lütfen arkadaşlar...

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar...

OYA ERSOY (İstanbul) - Maskesiz burada bağırmanın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Herkes bağırıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, size çok yakın, o maskesiz bağırta oradan size çok yakın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Sayın Aydemir, lütfen devam edin, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, bu Bakanlık...

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Herkes maskesini taksın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Arkadaşlar, Komisyonumuzda sadece konuşan kişi maskesini çıkarıyor, diğer arkadaşların hepsi maskesini takıyor.

Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Konuşan zaten saçıyor, konuşan taksın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli arkadaşlarım, bu Bakanlık bizim şeref levhamız bir Bakanlık, yaptığı her icraatı milletin yüreğinde, gönlünde özel iz bırakıyor ve biz şuna yöneliyoruz arkadaşlar, aslında geçtiğimiz bütçede söylemiştim, bir daha hatırlatayım, bir daha söyleyeyim: Yani güzel olanı taklit güzel bir şeydir. Biz sadece ve sadece “Allah razı olsun.” nidalarına talibiz, onun dışında asla siyasi bir beklentimiz yok ve zaten biz biliyoruz ki “Allah razı olsun.” dendiğinde karşılığı müspet olarak Cenab-ı Hak tarafından inşa edilir ve öyle olduğu içindir ki on sekiz yıldır bu hareket iktidar, Allah’ın izniyle daha on sekiz yıllar da göreceksiniz; bu tahammülsüz haliniz daha devam edecek inşallah.

Arkadaşlar, ben bir şey daha söyleyeceğim HDP’yle ilgili, söylemesem içime dert olacak, söylemesem yani nasıl olacak, sussam da gönül razı değil. Ya, kadına şiddetten bahsediliyor değil mi? Bugün, HDP’li kadınlardan, kadına şiddete dönük çok fazla bir şey duymadım ben, özellikle Filiz Hanım’dan çok bekledim. Sebebini ben biliyorum, sebebi, bu Mecliste açığa çıkmış bir hâl var yani bir milletvekilinin, kendi milletvekillerinin kadına şiddeti tescil olundu, bundan dolayı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tarzları bu, bunu yapmayacaksınız.

HABİP EKSİK (İğdır) – HDP o kişiyi ihraç etti, ama siz alıp oraya oturtunuz, ayıp ayıp!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen sakın olalım.

Habip Bey, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir başkası, arkadaşlar, işçiden bahsediliyor değil mi? Burada işçilerden, işçilerin haklarından bahsediliyor.

HABİP EKSİK (İğdır) – Doğruları söyleyecekseniz, tam söyleyeceksiniz, Dadaşlar doğruları söyler.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah rızası için şu konuşmacılardan biri, daha dün Hakkâri’de şehit edilen işçilerden bahsetti mi, en ufak bir konuşma yapan oldu mu?

HABİP EKSİK (İğdır) – HDP ihraç etti, siz oraya oturtunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Habip Bey, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Samimiyet, samimiyet, kalbi olmak, yoktur böyle bir şey. Sadece laf, sadece laf, asla...

“Kürt” diyorlar, Kürt’le uzaktan yakından ilgileri yok. Kürt’e kan ve gözyaşını yansıtır bunlar, başka hiçbir şey değil.

HABİP EKSİK (İğdır) – Konuşurken itham etmeden konuşacaksınız, desteksiz iddialarda bulunmayacaksınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Habip Bey...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Böyle ezbere, meydan boş, üfürürüm ben, savrulur gider; böyle yok. Bak, burada işçilerin hakkından bahsediyoruz. O işçi hakkından bahseden herkes benim için baş tacıdır ama dün şehit edilen işçileri niye dile getirmiyoruz ya? İmansız bir örgüt, PKK, bölücü vatan hainleri, bunlar Kürt üstelik, Kürt; hani Kürt’sünüz, hani Kürt’ün hakkını savunuyorsunuz. Yok böyle bir şey, burada yapılanların tamamı mugalata, tamamı tribünlere yönelik gönderme yapmak; samimi olacağız. Kürt’ün hakkını biz savunuruz, biz, milletçe. “Kürt illeri” kavramı, ne Kürt illeri kardeşim ya, bu ne demek ya, bu nasıl bir laftır ya?

HABİP EKSİK (İğdır) – 9 Kürt’ü işten attınız!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Kürt illeri” bütünüyle reddediyorum, böyle bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, biz millet olarak bir bütünüz, lütfen...

Sayın Aydemir, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Oralarda şehitlerimiz var, oralarda gazilerimiz var.

Değerli Bakanım, bu arada “gazilerimiz” demişken MHP’li kardeşlerim altını çizdiler, ben de ona vurgu yapmak istiyorum: Bazı gazilerimiz var ki vücutlarında şarapnel taşıyorlar ama bu tarifi içerisine girmediği için şu anda “gazi” unvanı alamıyorlar. Bunların birçoğu sadece o şerefli unvanı taşımak için bir beklenti içindeler; ben de bunu özellikle destek mahiyetli söylüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – On sekiz yıldır niye yapmadınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Aslında burada aldığım o kadar not var ki, böyle bir şey olur mu, “Suriyelilere verilen haklar, bize niye verilmez?” gibi bir laf. Ya böyle bir şey olur mu arkadaş ya! Hangi hak verilmiş de bizimkilere verilmemiş ya? Ayıptır ya, bu kadar insafsız davranılmaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burada Kamil Hocam bana bakıyor, o kadar işte sıkıntı yaşıyorlar ki izahta sıkıntı yaşıyorlar ki, efendim, Bakanlık bütçelerinin ertelenmesini mevzu etti “Böyle bir şey olur mu?” diyor. Niye olmasın ya, Bakan, memleket meseleleri için eğer yurt dışına çıkmışsa bütçenin ertelenmesinin ne mahzuru var?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ne zaman çıktı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani bunu şunun için söylüyorum: Öyle bir durum ki tenkit edilecek bir şeyimiz yok, işi ta oraya kadar götürüyoruz; özellikle bunun için vurgu yaptım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir gün gelecek, Bakanın asli görevi buraya gelmek, burası milletin makamı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, ben bu bütçenin bütün bir toplumu ilgilendirdiğini, bütün bir topluma şamil rakamları ifade edeceğini biliyorum. Dolayısıyla burada hayır konuşmak gerekir diye vurguda bulunuyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Milletin iradesine saygı gereği buraya gelecek.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, benim Erzurum’la ilgili özellikle sizden bir talebim var, Atatürk Çocuk Evleri var bizim Erzurum’da eşi menendi bulunmaz. Hakikaten, o yavrular için hazırlanmış yuva mahiyetli evler, onların spor salonları var ama yaz moduna göre hazırlanmış oysa bizim Erzurum’da kış şartları malum, biz onlar için kapalı bir spor salonu istiyoruz. Bunu özellikle burada not düşünüyorum.

Bu Bakanlığın bütçesi de Allah’ın izniyle hayırlı uğurlu olacaktır. Konuşmaları dinledik, elbette ki oradan öğrendiklerimiz de oldu. Sabahleyin Sayın Kuşoğlu’nun ifadeleri çok öğreticiydi, çok izah ediciydi, onlara da minnettarım.

Bütçemiz hayır ve uğur getirsin, herkese saygılar sunuyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Eksikler var, eksikler...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Arkadaşlar lütfen, bir sakın olun ya.

Sayın Kerestecioğlu, size bir dakikalık süre veriyorum.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Benim yokluğumda adımları anarak kadın cinayetlerinden söz etmediğimi söylemiş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kadına şiddet, cinayet değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Benim kadına şiddetten söz etmediğimi söylemiş. Ben yirmi dakikalık konuşmam içerisinde tabii ki bundan söz ettim ama sizin ima ettiğiniz şey şuydu: Biz kendi partimizde herhangi bir şey olmaz demedik ve zaten disiplin uygulamalarını da yerine getirdik. Erkek egemenliği nerede varsa orada şiddet de vardır. Dolayısıyla “Partimizde hayatta böyle bir şey olmaz.” diye düşünmemiştik ama ben size tavsiye ederim, siz de biraz arkanıza, önünüze, etrafınıza bakın olur mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ederim Sayın Kerestecioğlu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakıyoruz, biz her zaman bakıyoruz, kadını en yükseğe koyuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen...

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Aydemir benim OECD ülkeleri arasında Türkiye'nin sendikalaşma oranında sonuncu olduğunu söylememle ilgili bir cevap verdi. Ben onunla ilgili hemen kısa bir şey söyleyeceğim. OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinde, çoğunda teşmil mekanizması yani yaygınlaşma mekanizması uygulanıyor. Sizin verdiğiniz Fransa örneğinde de yani toplu iş sözleşmeleri sendika üyesi olmayanlara da uygulanıyor. Fransa'da normalde sendikalaşma oranı yüzde 7,9 oranında görünüyör belki siz onu gördünüz, ama toplu iş sözleşmesi kapsama oranı yüzde 98,5'tir; bunu da belirtiyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, ben son konuşmacıyım, siz hazırlık yapıyorsunuz konuşmanıza da biliyorum ama Sayın Başkan size süre verecektir herhâlde bununla ilgili, hazırlık yapmaktan ziyade dinlerseniz sevinirim.

Sayın Bakan, çok önemli bir Bakanlığın başındasınız, gerçekten, burayı “torba bakanlık” diye tanımlıyoruz, böyle bir Bakanlığın başında mücadele veriyorsunuz ama Bakanlığımızın adı Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ama bence Bakanlığımızın adına bir de “adalet” eklemek lazım. Çünkü bir çeşit adalet bakanlığısınız ama kapitalist toplumlarda özellikle vahşi kapitalizmin uygulandığı ülkelerde ekonomik alanda, sosyal alanda dezavantajlı gruplara adalet sağlayacak bir bakanlığa ihtiyaç var. Bence Bakanlığımızın adına bir de “adalet” eklerseniz belki biraz adalet, Bakanlığınıza uğrar.

Sayın Bakan “dezavantajlı gruplar” dedik; işsizler, emekliler, işçiler, engelliler, kadınlar konusunda dezavantajları gidermekle yükümlüsünüz ama Sayın Bakan, bütçeniz adaletsiz bir bütçe. Ben bir erkek olarak bu Bakanlığın bütçesinden utanç duyuyorum yani toplam bütçeden utanç duyuyorum Sayın Bakan.

Bakın, toplumsal cinsiyet eşitliğini yok sayan bir bütçeden bahsediyoruz. Toplumun yüzde 50'sini kadınlar oluşturuyor, şu bütçeye baktığımızda kadınların adı yok, toplumsal cinsiyet eşitliğinin adı yok. Bir kadın Bakanımız var ama kadınların hakkını maalesef savunamayan bir Bakanımız var. Bir erkek bütçeyle karşı karşıyayız Sayın Bakan. Sizin bütçenizde de bunu dengeleyecek bir bütçeleme söz konusu değil.

Sayın Bakan, bu istişareleri lütfen sonra yapın.

Bakın, Sayın Başkan, sizden de rica ediyorum...

Sayın Bakan, aynı zamanda Çalışma Bakanısınız, Çalışma Bakanı olarak emeğin yanında olmak için o Bakanlar Kurulunda varsınız. Yani diyelim ki Maliye Bakanı, ekonomiden sorumlu bakan veya Cumhurbaşkanı patronlardan yana bir yasa çıkarmaya kalktığında ayağa kalkıp “Hayır, bunu yapamazsınız.” demekle yükümlü olan Bakansınız. Mesela, kıdem tazminatına dokunulmaya kalkıldığında “Hayır, bu işçinin en temel güvencesidir, bunu yapamazsınız Sayın Cumhurbaşkanı.”

demelisiniz, demeliydiniz ama tam tersine, bakıyoruz açıklamalarınıza: Esnek çalışmayı savunuyorsunuz, kıdem tazminatının gasbedilmesini savunuyorsunuz, İşsizlik Sigortası Fonu'nun patronlar yararına kullanılmasını savunuyorsunuz.

Sayın Bakan, bakın, bu politikalar yıllardır uygulanıyor, aymazca uygulanıyor. Eğer bu politikalar işe yarasaydı, hani sizin “Yüzde 1’i iyi hissettireyim, bütün kaynakları patronlara vereyim, bu çerçevede toplum huzur ve refah bulur.” dediğiniz politikalar işleseydi şu tabloyla karşı karşıya kalmazdık.

Bakın, 62-63 milyon çalışma çağında nüfusumuz var. Ya çalışan insan sayımız 27 milyon Sayın Bakan, 27 milyon kişi çalışıyor. Aynı nüfusa sahip olduğumuz Almanya’da 45 milyon insan çalışıyor. Bu politikaları yıllardır uyguluyorsunuz, İşsizlik Sigortası Fonu’nu patronlara peşkeş çekiyorsunuz. “Sigorta primi benden, işçinin vergisi benden, işçinin maaşı bile benden.” dediniz, bakın, dört yıl önce 30 milyon olan istihdam düştü 27 milyona Sayın Bakan. Eğer bu politikalar işe yarasaydı arkadaşlar, hani diyelim ki biz hatalıyız, patronlara destek verince istihdam artıyor olsaydı bu istihdamın 30 milyondan 37 milyona çıkması lazımdı, düşmüş 27 milyona. Yani arkadaşlar, 83 milyonluk bir ülkede 62 milyon nüfus çalışma çağında, 27 milyon insanımız çalışıyor ya. Bu çalışanlar da arkadaşlar, sefalet ücretlerine talim ediyor ya. Asgari ücret 2.320 lira yani 225 euro bugün arkadaşlar, 225 euro ya. Yani siz işçilerimizi, çalışanlarımızı da 2.500 liralık açlık sınırının altında bir ücrete talim ettiriyorsunuz ve bununla ilgili bir açıklama yapmıyorsunuz, bununla ilgili Bakanlar Kurulunda işçinin hakkını savunmuyorsunuz. Bu maaşları iyileştirmek için bir düzenleme yapmıyorsunuz Sayın Bakan. Şu istihdam sayılarına baktığımızda Türkiye nüfusunun yüzde 43’ü çalışıyor ya, yüzde 43’ü çalışıyor, yüzde 57 sefalet içinde. Böyle bir şey olabilir mi? Bu rakamlarla ilgili bir öz eleştiri vermediniz, bu rakamları nasıl düzelteceğinize dair hiçbir şey söylemediniz.

Bakın, pandemi dönemi bir testti Sayın Bakan, bütün ülkeler için bir testti, Türkiye için de bir testti. Demokratik ülkeler, kamu kaynağını tüketmemiş ülkeler ne dediler? “Ey vatandaşım, evde otur, bütün temel ihtiyaçların benim güvencemde. Evde otur, maaşının yüzde 80’ini, yüzde 90’ını sana sağlayacağım.” dediler, “Elektriğin, suyun, doğal gazın, internetin benim güvencemde.” dediler ve vatandaşlarını aç, açıkta koymadılar. Siz ne yaptınız? 27 milyon çalışan vardı, bunun zaten 9 milyonu kayıt dışı, 9 milyona beş kuruş yok. Eve gittiler beş kuruş yok, tencereyi kaynatacak beş kuruş ceplerine koymadınız.

Başka ne yaptınız? Geriye kalan resmî çalışanlarda da dediniz ki patronlara: Patronlar zorda, tamam “Ben kısa çalışma ödeneğini çıkarıyorum.” 1.750 lira, çoğunun eline o rakam da geçmedi, 1.750 lira geçen insan sayısı son derece az. “Kısa çalışma ödeneğini çıkarabilirsin.” dediniz patronlara ve bu çerçevede İşsizlik Fonu’ndan da işçiye ödeyeceğiniz paraları bu çerçevede İşsizlik Sigortası Fonu’ndan ödediniz Sayın Bakan. Başka ne yaptınız? Ücretsiz izin uygulaması getirdiniz. 1.160 lira arkadaşlar ya, 4 kişi bir yemeğe gidiyorsunuz 1.160 lira veriyorsunuz, 5 kişi yemeğe gidiyorsunuz bu rakamlar karşınıza çıkabiliyor ve siz 1.160 lirayı yani bir öğünde harcadığınız parayı bir işçiye reva gördünüz. Bakın, bir günde 39 lira, bir öğünde 13 lira arkadaşlarım. Sayın Cumhurbaşkanının çay simit hesabı vardı, ne oldu çay simit hesabı ya? 1 çay, 1 simit; 4 lira. Arkadaşlar, bir öğünde 1 çay, 1 simit yok; bir günde 1 çay, 1 simidi vatandaşımıza reva gördünüz. Böyle bir vicdansızlıkla karşı karşıya kaldık.

Sayın Bakan, bakın, pandemi döneminde dedik ki: “Bütçe tercihleri değişsin. Bu bütçe yandaşların bütçesidir, bu bütçe sarayın bütçesidir.” Hâlâ Mercedes’e biniyorsunuz Sayın Bakan, hâlâ Sayın Cumhurbaşkanının 14 tane uçan sarayı var, hâlâ yazlık saray inşaatları devam ediyor. “Bu inşaatlar dursun, uçan saraylar satılsın. Şatafat bitsin, bütçe kaynakları halkın yararına harcansın.” dedik.

Geçmediğimiz köprülerin, geçmediğimiz otoyolların parasını bütçeden ödüyorsunuz. “Bu harcamaları durduralım, pandemide halkın temel ihtiyaçlarını güvence altına alalım.” dedik, orali olmadınız. Ne yaptınız? Vatandaşlarımızı sefaletle mahkûm ettiniz.

Arkadaşlar, pandemide ikinci dalga geldi. Bakmayın siz 2 bin dediklerine, en az her gün 40 bin vaka var bu ülkede ve göreceksiniz Avrupa kapanıyor, Türkiye de yakın zamanda karantina tedbirlerini uygulamak zorunda kalacak. Ne yapacaksınız Sayın Bakan? Bütçenizde ikinci dalgayla ilgili beş kuruş var mı? Yok. İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarını tüketmek üzeresiniz, ne yapacaksınız? Bütçenizde “İkinci dalgada halkımı güvence altına alıyorum.” diyebileceğiniz beş kuruş yok. İlk dalgada da bütçeden yalnızca 6 milyar lira harcadınız, 6 milyar. Koskoca Türkiye 6 milyon vatandaşına yalnızca tek seferliğine biner lira verdi bu bütçeden, hak mıdır ya, reva mıdır? Amerika 3 trilyon dolarlık bütçe açığı verdi, ne üzerine verdi? Kendi kurumlarına güven üzerine verdi. Avrupa trilyonlarca dolar bastı. Biz niye bunu yapamıyoruz arkadaşlar? Bir, yapamıyoruz; iki, güven sağlayamadığımız için enflasyon, döviz kuru, faiz sarmalına giriyoruz arkadaşlar. Bu anlamda bütçede ikinci dalgayla ilgili mutlaka tedbirleri devreye koymamız lazım. Lütfen bununla ilgili cevap verin Sayın Bakan: Pandemide, ikinci dalga olduğunda, karantina olduğunda yine vatandaşlarımızı, kayıt dışı olanlar beş kuruş para vermeden evde mi oturtacaksınız? Kayıtlı işçileri 1.160 liraya, sefalet ücretine daha ne kadar talim ettireceksiniz? Kısa çalışma ödeneği 1.750 lira, o da çok az kişinin alabildiği bu rakamlara talim mi ettireceksiniz Sayın Bakan?

Ya, Sosyal Politikalar Bakanlığınız değil mi, ne yapıyorsunuz Sayın Bakan? Kaç kişinin elektriğini karşılıyorsunuz? Son derece sınırlı sayıda vatandaşımızın elektriğini karşılıyorsunuz. Bakın, “Bütçe tercihlerini değiştirelim.” dedik, “Elektriği, suyu, doğal gazı, interneti ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz yapalım.” dedik Sayın Bakan, yapabiliriz bunu ama nasıl yapabiliriz biliyor musunuz? O yandaşlara akan rakamları durduracaksınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, itham ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hani, o milyarlarca euro yandaşa aktarılıyor ya, Londra mahkemelerine gidecekler, bakın kesin, Londra mahkemelerine gitsinler, biz de vatandaşın hakkını orada savunalım. O rakamları kesin, elektriği, suyu, doğal gazı, interneti pandemide, ikinci dalgada ücretsiz yapalım lütfen.

Sayın Bakan, en düşük emekli maaşı kaç para?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım “Yandaşa para aktarıyorsunuz.” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - En düşük emekli maaşını ne yapacağız Sayın Bakan? Kaç para en düşük emekli maaşı? 1.500 lira olduğunu iddia ediyorsunuz ama hâlâ bu rakamın altında maaş alan pek çok vatandaşımız var. Gelin en düşük...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, sorularımızı soralım ama ithamda bulunmayalım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - İtham yok Sayın Başkan, eleştiri var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

Lütfen ithamda bulunmayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - En düşük emekli maaşını 2.500 lira yapalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereden para aktarılıyor? Kesin bilgi mi, böyle bir şey olabilir mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Olabilir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok öyle bir şey, söyledığınız yalan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Asgari ücret 2.320 lira.

Sayın Bakan. Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplanacak, oyunuzu kimden yana kullanacaksınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen toparlayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yoksulluk sınırı 8 bin lira olan bir ülkede 2 kişi çalışsa, 4 bin lira elde etse, ikiyle çarpsanız ancak yoksulluğu aşabiliyor. Siz 2.320 lirayı 2.500, 2.600 lira yaparsanız, 2 kişi çalışsa bile yoksulluğun sınırından geçemiyor, tek kişi çalışsa tenceresini kaynatamıyor.

Sayın Bakan, asgari ücreti mutlaka radikal bir şekilde yükseltmeliyiz. Biz, net olarak, vergiden muaf olarak 4 bin TL olmasını öneriyoruz.

Engellilerin kamuda istihdamıyla ilgili, Sayın Bakan, neden bir inisiyatif almıyorsunuz? Bakın, engellilerin bugün adı da duyulmadı.

Sayın Bakan, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili diyeceğiz ki “Bunu yapın.” Ne diyeceksiniz arkadaşlar? “Kaynak yok.” Biz diyoruz ki: “Kaynak var Sayın Bakan, kaynak var.” Ya, S-400 füzesini depoda tutuyorsunuz, değil mi? Arkadaşlar, kurulamayacak o S-400 füzesi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Necdet Bey, niçin müdahale etmiyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yalnızca o S-400 füzesini iade etsek Ruslara, bütün emeklilikte yaşa takılanları emekli edebiliyoruz Sayın Bakan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Necdet Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - İşte böyle inisiyatifler almalısınız, bunu savunmalısınız. Sayın Cumhurbaşkanı, bütçe tercihleri...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Necdet Bey, arkadaşınızı uyarınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ya, Uğur Bey, ne oluyor ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Olur mu böyle Necdet Bey, dönüp bir “Sus.” dediniz mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Uğur Bey, ben bir Komisyon üyesiyim. Ben size hiç böyle bir şey yapmadım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayalım.

Sayın Aydemir, Sayın Paylan; lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Müsaade edin lütfen, iki dakikada toparlayacağım. Lütfen, müsaade edin. Ben döndüm, fark ettiğim zaman müdahale ettim, lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Sayın Bakan, bakın, Sayın Cumhurbaşkanı ne diyor? Vatandaşlarından sabır istiyor yani bin odalı sarayda oturan, gecekondu oturan tenceresini kaynatamayan vatandaşımızdan sabır istiyor.

Sayın Bakan, sabır taşı çatlamak üzere. Sosyal politikaları çok daha etkin bir şekilde kullanmalıyız. Toplum yararına program AKP yararına programa dönüşmüştür, bundan vazgeçmelisiniz.

Sayın Bakan, emeklilikte yaşa takılanlar yararına ve kadınların yararına bütçe tercihlerinin değişmesi için önergeler vereceğiz. Bu önergelerimize destek vermenizi bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen son sözlerinizi alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bütün arkadaşlarımızın destek vermesini bekliyoruz.

Sayın Bakan, Anayasa'mıza göre sosyal bir devletiz ama sosyal devlet olmanın sınırından geçemiyoruz. Şurada çalışan arkadaşlarımız 2.300 liraya çalışıyorlar, 4/D'li arkadaşlarımız, utanç duyuyorum. Bu eşit işe eşit ücret konusunda adımlar atamadık. Bu konuda mutlaka adımlar atmamız gerekir.

Sayın Başkan, bir haftada altmış saat burada çalışıyorlar işçilerimiz. Bu anlamda da 2.300 liraya çalışıyorlar arkadaşlar. Bu, bu Meclisin utancıdır, Türkiye'nin utancıdır. Bizler 25 bin lira maaş alırken 2.300 liraya insanımızı çalıştırmak bizler için utançtır. Bütçe tercihleri değişmelidir, vatandaşlarımızın lehine değişmelidir. Vatandaşlarımıza ekonomik adalet ve güvence sağlamak için değişmelidir.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki efendim.

Değerli arkadaşlar, son olarak Sayın Şener'e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında söz almayı düşünmüyordum. Ortalık hareketlenince ister istemez birkaç kelam da ben yapayım diye söz aldım. Sabahtan akşama kadar zaman zaman gürültülü, zaman zaman sessiz giden görüşmeler sırasında kendimi epey yorgun hissettim. Sayın Bakan ve bürokratlara da sabır diliyorum. Onlar senede bir gün buradalar, biz her gün buradayız ama biraz alışmış olduğumuzu söyleyebiliriz.

Tabii, burada, özellikle İbrahim Aydemir kardeşimizin hep son sözleri alıp toplam muhalefetin konuşmalarını değerlendirmesi ve bu değerlendirmeyi yaparken de tansiyonu yükseltmesi hoş değil yani. “Niye bağıırıyorsun?” diye kızıyorsun ama bakıyorum en çok bağırana da sensin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Buradan bir görsen... Gel bu taraftan bir bak bakalım ki...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Arkadan geliyor sesler. Maskeli ve mikrofonsuz olduğu için ses az geliyor arkadan. Asıl gürültü buradan çıkıyor.

Hemen hemen yaptığınız bütün konuşmalarda veya çoğunda şuna vurgu yapıyorsunuz: “Bak biz haklıyız, biz doğru işler yapıyoruz. Biz güçlüyüz, biz iktidarı, on sekiz senedir görev başındayız.” diyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru işler yapıyoruz biz, evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ifadeler itikadi bakımdan tehlikelidir. İslam'a göre, Kur'an'a göre, hakkın ölçüsünü güçte arayanlar bazı ulemaya göre dinden dahi çıkmış sayılırlar. Güç, iktidar sahibi olmak, hiçbir zaman hakkın ölçüsünü ölçmez.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kim onu söyleyen? Kim söylemiş?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için muhalefet eleştirilerine cevap olsun diye ikide bir “Efendim, biz güçlüyüz, biz on sekiz senedir iktidardayız. Biz en çok oyu alıyoruz. Cumhurbaşkanlığı bizde, yargı bizden sorulur, yürütme bizden, yasama bizden sorulur...” bu laflardan vazgeçin Allah aşkına ya. Bu sakıncalı, itikadınıza zarar verir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kim dedi bunu ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Söyledin arkadaşım. Söylüyorsun devamlı ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, size kısa bir söz vereceğim. Tamam, sizi zikretti.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben güçlüyüz demiyorum, biz haklıyız diyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Niye haklı olduğunu söylerken de bak on sekiz senedir iktidardayız, hâlâ...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu nedir? Güç vehmetmek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, sana da söz vereceğim.

Sayın Şener, lütfen devam edin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu yanıltır.

Sonra, bu on sekiz senedir iktidarda olmak da yine o kadar haklı olmayı gerektiren bir şey değil. Niye değil? Ya, kaç tane ayet var, Cemal Bey bilir bunları. “Yanlış yolda gidenleri uyarmak için Allah size mühlet veriyor.” diyor. Dünya hayatının tamamı mühlettir aslında. Hesaba çekileceğin gün başka. Süremiz uzadı diye sevinmeyin, belki günahlarınız birikiyor, başınıza bela oluyor. “Bir an önce gitsek de az günahla gitsek.” diye dua etmeniz lazım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayırdır Hocam, vaaza mı başladın?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, Sayın Bakanım, gerçekten...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vallahi siz öyle görebilirsiniz Sayın Bakanım. Biz sevap işlediğimiz kanaatindeyiz, sevaplarımızı arttırdığımız kanaatindeyiz. Siz öyle düşünün, biz böyle düşünüyoruz. Yaptıklarımız hakkında...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bak, otuz sene sonra neyi öğrendim biliyor musun? İnsanların çıkarlarını hak zannetmelerini de gördüm. Bunlar doğru kavramlar değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, ne çıkarı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kimin çıkarı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Doğrusu vardır, eğrisi vardır kardeşim. Bilmem “Güç bende, iktidar bende. On sekiz yıldır buradayım...” Kardeşim bir kere dünyaya bakın; demokratik kuralların olmadığı, diktatöryal yapıların olduğu yerde iktidarlar daha sürekli, daha fazla oyla sandıktan geliyorlar. Bu, bir erdem değil ki. Hangi gelişmiş demokraside böylesine yıllar boyunca iktidarda kalmak ve yüzde 50 oy almak var? Bu kadar oy sadece ve sadece antidemokratik yerlerde ve eşit siyasi rekabet koşullarının olmadığı yerlerde olur; Türkiye de bunun örneği. (Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Milleti itham ediyorsunuz!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Milleti itham etmiyorum. Eşit rekabet koşullarını oluşturmayan, diktatöryal, antidemokratik yöntemlere sapan iktidarı itham ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Milleti itham eden bir lafı yok ki. Niye itham etsin ya?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hemen o tarafa çekme!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Millet, hastanelerde çocuklarını, yakınlarını rehin bırakmak zorunda kalıyordu, çıkaramıyordu.

CAVİT ARI (Antalya) – Milleti itham eden bir lafı yok. İktidarı eleştiriyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Dinleyin de biraz öğrenin arkadaşlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nilgün Hanım, siz dünü görmediniz, bugünle kıyaslamayın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bugün, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini görüyoruz. Doğru yaptığı şeyleri de söyleyebiliriz, yanlış yaptığı şeyleri de söyleriz ama iktidarın kendisini ifade ettiği zemin çok sınırlı. Burada benim Hükümetin doğrularını konuşmama fırsat vermiyorsunuz. Ben yüz kere...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nasıl vermiyoruz ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şuradan vermiyorsunuz: Burada konuşuyorum, kamuoyuna yansması bile eşit değil kardeşim. Çekiyor kameralar, sadece Hükümetin konuşmasını veriyor. Hepimizin konuşmasını versin medya, lafımın arasında “2 tane de şu bakanlığın harika icraatı var.” diyeyim ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Demezsizin!

CAVİT ARI (Antalya) – Demek zorunda değil zaten.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Topu topu iktidarın ekranlarda görüldüğünün yüzde 5’i kadar ekranlarda gözükme imkânına sahibiz, muhalefet olarak onun yarısını iktidara ayırmayız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Her gün yandaş medyanın ekranındasın.

CAVİT ARI (Antalya) – Yandaş medya mı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O, yüzde 10’luk, yüzde 10’luk! Toplam reytinge bak sen, toplam reytinge! O, toplam reytingin yüzde 5’inin yarısını da iktidarın bir iki güzel şeyi için harcayamam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için mecburum. Ben muhalefet olarak diğer arkadaşlar da muhalefet olarak -siz zaten sürekli methediyorsunuz, sayınız da daha fazla- bize düşen zamanda da yanlış gördüklerimizi hatırlatmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen tamamlayalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bunda alınganlık yapacak, kızgınlık gösterecek, tahammülsüzlük gösterecek bir şey yok ki ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Alınganlık yapmıyoruz.

Bir tespit yapalım mı Sayın Bakanım? Bugünkü tutanaklara bakın. Sayımız çok; biz kaç dakika konuşmuşuz, CHP ne kadar konuşmuş?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen tamamlayalım..

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir bakın Allah rızası için.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir de ekranlara gidelim, bakalım; günlük reytingi de çıkarın. Siz az konuştuğunuz hâlde konuşmaların yüzde kaçını sizde, kaçını muhalefette?

CAVİT ARI (Antalya) – TRT’ye bakın, TRT’ye!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, lütfen...

Sayın Şener, lütfen tamamlayalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani burada söyleyeceğim birkaç husus vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, aslında, bugün aldığımız karar sizinle uygun bir şekilde yapmadık ama ben yine de söz verdim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Karar almadınız, burada oylamadınız Başkan. Siz kendinize de bir şey söylettirmeyin bana yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yok; karar aldık.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Burada hiçbir karar oylanmadı. Burada oylanmayan hiçbir karar da yürürlüğe girmez, bu kadar!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Grup sözcüleri olarak aldığımız bir karar var. Neyse...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tamam, “Nezaket gösterdim. Böyle bir karar almıştık, son söz Sayın Aydemir’de kalacaktı.” dediniz ama...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir’de... Hayır efendim, Sayın Paylan konuştu en son, Sayın Aydemir konuşmadı.

Lütfen tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Paylan konuştu. Üstelik de ben kendi rızamla Garo Bey’e teklif ettim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

Sayın Şener, lütfen tamamlayalım. Ya, bu işi uzatmayalım lütfen. Lütfen Sayın Şener, istirhamım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Görüşmeden geçelim mi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, bu tür kararlar... Dünkü kararı buradan okudunuz. İtiraz edecektim, grup sözcümüz “Anlaştık.” dedi, sesimi çıkarmadım. Bugün gelmişsiniz, dün okuyup oradan ilan etmediğiniz... Bugün için de yeni bir karar aldığınızdan bahsediyorsunuz. E, her gün yeni bir karar alırsanız biz hangisini takip edeceğiz? Üstelik de burada, açıkça usul tartışmasıyla belirlenmesi lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yo, oradaki ifadelerimizde şu da var: “Saat 17’den sonra gelen Komisyon üyelerine söz vermeyeceğiz.” şeklinde ifade de var ama önemli değil. Yani bunlar...

Lütfen tamamlayalım efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizi de şaşırtıyorsunuz...

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

Lütfen Sayın Şener, tamamlayalım efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, zaten saatlerdir konuşuluyor. Bakanlık bütçesine yönelik de yeni bir şey söylemek istemiyorum ama -bakıyorum yine bir dakikam var- onu ifade edeyim. Şimdi, Strateji ve Bütçe Başkanlığının açıklamasına göre 2020 Martından 2018 sonuna kadar yani aşağı yukarı bir yıl içerisinde, kamuya işçi, memur, sözleşmeli vesaire dâhil bir yıl içerisinde toplam 1 milyon 211 bin 545 kişi alınmış. Bu ne demektir? Bu, 2002’deki kamudaki personel sayısının yarısı kadar demektir

yani seksen yılın sonunda stok olarak kamuda biriken personel sayısının yarısı kadar personeli bir yıl içerisinde nasıl aldınız merak ediyorum. Bu rakamda mı bir yanlışlık var, sizin yaptığınız işte mi bir yanlışlık var?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İkincisi: Bu SGK'nin aktüeryal dengeleri çok iyi gitmiyor gibi gözüküyor, zaten 318 milyar lira açık var 2003-2018 arasında, AK PARTİ döneminde. Şimdi bu aktüeryal dengelerde daha da bozulma var. İşte, 100 emeklinin maaşına karşılık aktif çalışan 204 çalışan varken, şimdi 100 emekli varsa bunun karşılığında 173 çalışan var. Belki bu verdiğim rakam daha da bozulmuş olabilir. Bu gidişle sosyal güvenlik sisteminin nasıl devam edeceğini düşünüyorsunuz? Zaten, ikramiyeler, maaşlar reel olarak gittikçe eriyor. Ben, emeklilerle de konuşuyorum; bu gidiş, sanki emekli maaşları ileride öğrenci bursuna dönecekmiş gibi bir tabloyu gösteriyor bana. Bu aktüeryal dengelerdeki gidişi ve akıbetimizi nasıl gördüğünüzü de ağzınızdan bir işitebilirsek Sayın Bakan, memnun oluruz.

Bütçenin hem Bakanlığa hem de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine çok sayıda söz talebi var ama vermeyeceğim, sadece Sayın Yavuzılmaz'a ve Sayın Aydemir'e çok kısa bir söz vereceğim.

Sayın Yavuzılmaz, buyurun lütfen.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben, bir prensip olarak ve KİT Komisyonu üyesi olarak her zaman ya Sayıştay raporlarına dayanarak veya bilgiye, belgeye dayanarak konuşan birisiyim. Şimdi, ben, vekili olmadığım bir şehirle ilgili tabii ki araştırmalar yaparım, oranın da milletvekiliyim ama oranın detaylarına o bölge milletvekilinden daha hâkim olmam beklenmez. Şimdi, Zonguldak'la ilgili bir konuda ben belgeyi gösteriyorum, TYP kurasıyla 300 işçinin siyasi saikler gözetilerek dağıtıldığı bu kadar açıkken büyük bir haksızlık yapılmıştır, kul hakkına girilmiştir diyorum. Bunu Zonguldak'taki bürokratlar da kabul ediyor ama ona rağmen, bir Erzurum Milletvekilinin çıkıp Zonguldak'la ilgili, hiç bilmediği belediyelerle ilgili ahkâm kesmesini reddediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir, son sözü size vereceğim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Deniz Bey, belge gösteriyorsunuz ya... Burada sizi itham edecek değilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, tekrar sataşmaya neden vermeyelim lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Vermiyorum zaten Değerli Bakanım, sataşmaya meydan vermiyorum.

Ben diyorum ki: Son bir yıldır hiçbir belediyeye bu neviden işçi aktarımı olmadı. Bunu söylüyorum ben. Var mı böyle bir şey? Bunu paylaşalım.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Var, var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Varsa belgesi, ne zaman verilmiş görelim biz. Ben onu söylüyorum bir.

İki: Değerli Bakanım, Abdüllatif Bey “Biz güçlüyüz, öyleyse haklıyız.” dediğimi ifade etti, birkaç defa vurgu yaptı. Tam tersi; biz, hakkı, adaleti üstün tutan bir yapıyı ifade ediyoruz, haklılığımız buradan dolaydır. Ne söyledim ben? “‘Allah razı olsun.’ nidalarına talibiz.” dedim ben. Başka hiçbir hesabımız da yoktur. Böyle olduğu içindir ki Cenab-ı Hakk’ın inayeti, nusreti bize yansıyor. İtham etmeyeceksiniz. Ben, nefesine tapan, her şeye “ben, ben, ben” diyen, bütün başarıyı kendi hanesine yazan isimlerden değilim. “Biz” diyoruz biz. Bizim lügatimizde de öteki yok Allah’ın izniyle. Bu yapı için söylüyorum ben. Dolayısıyla, itham etmeyeceksiniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne söylediyse tersisin.

İBRAHİMAYDEMİR (Erzurum) – Onu sen söylersin. “Ben” diyen sen, bütün başarıları sahiplenen sen. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, Sayın Aydemir, teşekkür ediyorum.

İBRAHİMAYDEMİR (Erzurum) – Senin bir güzel tespitin vardı, ona çok katıldım ben, aynen öyle. Maide suresinden bahsettiniz geçen bütçede. Bir kavme olan düşmanlığınız sizi adaletten alıkoymasın. Bunu hususi olarak size bir daha hatırlatıyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, soru-cevap bölümüne geçiyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar; elbette, ben Komisyon üyesi olarak söz almadım bugün farkındaysanız. Aslında, son dakikada söz istedim ama Başkan soru sormak üzere bana söz verdi. Birkaç cümle edeceğim, soru kabul edin.

Komisyonumuz, aslında, vakarla, bir asalet içinde çalışmalarını yürütüyor. Her ne kadar hararetili tartışmalar olsa bile Komisyon bir gelenek oluşturdu. Ben beş yıldır buradayım, bu 7’nci bütçem geçici bütçeyle beraber. Gerçekten Plan ve Bütçe Komisyonu bir üniversite gibi, bir akademi gibi bilgilendirici, tecrübelendirici bir fonksiyon ifa ediyor. Zaman zaman hararetler oluyor ama bu hararetlerin büyük çoğunluğu, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızın gelerek hani biraz kendilerini öne çıkarmak için yaptıklarından dolayı oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Cemal Bey, lütfen sorunuzu alalım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sorum bu: Sayın Bakanım, çok önemli bir Bakanlığın başındasınız. Hakikaten Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığın geniş kitleleri ilgilendiriyor. Şu anda da Mecliste bir kanun teklifi görüşüyoruz. Bu kanun teklifinin de yaklaşık, hatırladığım kadarıyla, 16 maddesi sizin Bakanlığınızı ilgilendiriyor. Orada bu 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanlara ilişkin bir mesele var, kamuoyunda da çok tartışılıyor. Bu konuya bir açıklık getirirseniz memnun oluruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce bir konuşmacı arkadaşımızın şöyle bir ifadesi oldu Sayın Bakan, onu sormak istiyorum. “Devlet memurlarının maaşlarını bile alamadığı bir Türkiye’nin maaşların ödenmesi için özellikle IMF’den borç aldığını hatırlarsınız.” dedi. Buna katılıyorum musunuz? Siz şu anda devleti yönetiyorsunuz, devletin evrakları sizin elinizdedir. Ben katılmıyorum tabii ki böyle bir şeye. Zaten bu teknik olarak da doğru değil yani Türkiye’de maaşların ödenmesi için insanların dolara ihtiyacı yok, maaş ödemek için

IMF kapısına gitmemesi lazım. Türkiye hiçbir zaman da maaşını ödeyemez duruma gelmedi en zor günlerinde dahi. Tabii, böyle bir sorunun veya bu sözün siyasi muhatabı olmamakla birlikte, o dönem devlette çalışan birisi olarak şunu söyleyebilirim: Biz çatır çatır IMF’yle müzakere ediyorduk.

Sayın Bakanım, yine size sormak istediğim diğer bir husus da... Arkadaşımız devamlı şunu söylüyor, tutanaktan okuyorum: “Nihayetinde IMF’nin basit bir memuruydu ama Türkiye Cumhuriyeti devleti başbakanı bile onu kapıda karşılıyordu, önünü ilikliyordu.” Buna katılıyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kısmi çalışma ödeneği ve ücretsiz izin uygulamasının Bakanlık bütçesine yükü olmuş mudur?

Emeklilikte yaşa takılanların durumunu görmezden gelmeye devam mı edeceksiniz, yoksa herhangi bir girişiminiz olacak mı?

Kamu hizmeti gören 480 bini aşkın 4/B sözleşmeli memuru ve aileleriyle birlikte 2 milyon kişiyi ilgilendiren hak mağduriyetini Anayasa’nın eşitlik ilkesine göre ortadan kaldırmayı ve onları kadroya almayı düşünüyor musunuz?

Öğretmenlere, polis ve güvenlik personeline, hemşire ve sağlık çalışanlarına, din görevlilerine 3600 ek gösterge sözünüzde duracak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Soruma geçmeden önce, Sayın Bakanım, öncelikle soru önergelerimizi cevaplamanızı rica ediyorum.

Sorum: “2020 yılı 1 Ocak-31 Ekim döneminde çalışma hayatı ve iş sağlığı ve güvenliği konularında toplam 56 eğitim gerçekleştirilmiştir, yüz yüze ve uzaktan eğitimlere toplam 23 bini aşkın kişi katılmıştır.” dediniz. Bu 56 eğitimin kaç ücretsizdi? Kaç tanesi “Sahada yetkilendirdik.” dediğiniz iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimlerini geliştirmek üzere ücretsiz düzenlenmiştir?

Bir de iş müfettişlerinin denetimlere yeniden başlaması için bir tarihiniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, işitme engelli kardeşleri olan birisi olarak duymamak iletişime engel değildir anlayışıyla Türk işaret dili öğrenmek isteyenlere, işitme engellileri okullarında öğrenim gören öğrencilere, eğitim veren tüm eğitimcilere yaptığınız kolaylıklardan dolayı yine Türk işaret dili yeterlilik sınavıyla Türk işaret dili tercümanlarımızın sayılarının artırılması gibi birçok hizmetlerinizden dolayı işitme engelli kardeşlerimizin başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a ve sizlere duaları ve selamları var.

Sayın Bakanım, işitme engelli bireylerin kamu hizmetlerini alırken, yaşadıkları iletişim sorunlarının çözülebilmesi amacıyla engelsiz çağrı merkezini ne zaman hayata geçireceksiniz? Kardeşlerimiz bu hizmetinizi de heyecanla bekliyorlar.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın İpekyüz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, çalışma yaşamı istatistikleri 2018 yılından itibaren yayınlanmıyor. Niçin yayınlanmıyor ve yayınlanacak mı? Cezaevlerinde 700’ü aşkın çocuk bulunmakta anneleriyle beraber. Bunlarla ilgili bir girişiminiz var mı? Ve son günlerde -hâlâ da görüşülen- 25 yaş altı ve 50 yaş üstü esnek çalışmayı geri çekmeyi düşünüyor musunuz? Sendikalarla görüşmeyi düşünüyor musunuz? Bir de bu hane halklarına yapılan yardımlarla ilgili hangi kentlerde, nüfus oranına göre bir istatistik var mı, yok mu? Bize açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayıştay raporlarında, Bakanlığınızca fazla ve yersiz ödenen alacakların silindiği, harcama birimlerinde açılan banka hesaplarının takip edilmediği, Sağlık Bakanlığı engelli sağlık kurulu veri tabanında kaydı bulunmayan kişiler ile kaydı olup engel oranı yüzde 40’ın altı olan kişiler için engelli aylığı ve 18 yaşından küçük engelli yakını aylığı ödemesi yapıldığı, Bakanlık bütçesinden yapılan sosyal yardım ödemelerinin hak sahiplerine ödenmesine ilişkin işlemlerde kontrol eksiklerinin bulunduğu, sistemde yer almayan 18 yaşını tamamlamamış bazı gençlere destek ödemesinde bulunduğu yer almaktadır. Ayrıca, engellilere destek amacıyla yapılan çeşitli ödemelerde değerlendirmelerin ve uygulamaların farklı olduğu yer almaktadır. Bu bulgular için ne diyorsunuz? Diğer taraftan asıl işverenin iş yerinde, iş kolu hangisi ise aynı iş yerinde aynı işi yapan alt işverenin iş kolu da aynı olması gerekirken farklı iş kolu gösterilmekte ve sendikal örgütlenme ile toplu iş sözleşmesine yönelik engeller çıkmaktadır. Bu konuda çalışma yapacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cesur...

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Bakanım, AK PARTİ iktidarları on sekiz yıl boyunca sosyal güvenlik sistemini kendini sürdürülebilir hâle getirememiş. Bununla ilgili ne gibi önlemleriniz var, onu merak ediyorum. Kadınların iş gücüne katılım oranı Türkiye’de yüzde 35 -OECD ülkelerinde bu yüzde 50 civarında ortalama- ve Almanya’da yüzde 76. Almanya’nın bizi kışkırdığını düşünüyor musunuz, bunu merak ediyorum. TÜİK’e göre Türkiye’de kayıt dışı istihdam oranı yüzde 32,7. Bu kayıt dışı çalışanları kayıt içine almayı düşünüyor musunuz, bunu merak ediyorum. Ve ne yapacaksınız? İş gücüne katılımı artıracak olan kayıt dışı çalışanlar için istihdam sağlayacak, yapısal sorunları çözecek önerileriniz var mı? Hâlâ 3 çocuk konusunda ısrarcı mısınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Bakan, İstanbul Sözleşmesi’nin etkin uygulanması yönünde yol haritası niteliği taşıyan GREVİO Türkiye Raporunun 15 Ekim 2018’den beri niçin resmî çevirisi yapılarak ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmedi? 2021 bütçesinde böyle bir pay ayrıldı mı bununla ilgili olarak?

6284 sayılı Yasa’nın öngördüğü ayni ve nakdî destek, kreş desteği, mesleki eğitim desteği, iş bulma desteği, hukuki hizmetler gibi hizmetlerden 2019 ve 2020 yılında kaç kadın yararlanmıştı? Bu hizmetler için ayrılan bütçe ne kadardır? 2021 yılı bütçesinde söz konusu giderler için ne kadar bütçe ayrılmıştı? Son olarak da 2019-2020 yıllarında sığınak talebi için başvuran ve sığınağa yerleştirilen kadın sayısı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bitmedi efendim. Soruyu tamamlayamadım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ha, soruyu tamamlamadınız, pardon.

Buyurun tamamlayın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yakın koruma için başvuran, yakın koruma sağlanan kadın sayısı? Kreş desteği için başvuran, kira yardımı alan kadın sayısı? Hukuki rehberlik, danışmanlık için başvuran ve bu desteğin sağlandığı kadın sayısı kaçtır? Ve bütün bunlara ayrılan bütçenin ayrıntılı dökümü neden bütçede yer almıyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

Sayın Kasap...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, 4 Aralık jokerleri var malumunuz 9 bin kişi. “Rabia” isimli bir kızımız, 4 Aralıkta işinde olmamasına rağmen, Bakanlığınızın üst düzey bürokratlardan yakını olduğu için -maalesef- işe alındı ve kadroya geçti. Eski SGK girişi var, acaba takip edebiliyor musunuz?

CİMER üzerinden verdiğiniz cevaplar belge yerine geçer mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Bakan, Ayşe Tuba Arslan, Eskişehir’de, boşandığı eşinin satırlı saldırısı sonucu kırk gün direnebildikten sonra hayatını kaybetmişti. Ölümünden sonra çantasından “Beni ölünce mi koruyacaksınız?” diyerek yaptığı 23’üncü suç duyurusu çıktı.

Size sormak isterim: 23 kez size başvuran bu kadının korunamamasında sorumluluğu olan polis, hâkim ve savcılar hakkında ne işlem yapıldı? Hadi onlar için “Başka bakanlığa bağlı.” diyeceksiniz, kendi Bakanlığınızın Eskişehir’deki Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi çalışanlarının vahim ihmali hakkında ne işlem yaptınız? Sizler bu konuda gerçekten tavizsiz biçimde yaptırım uygulamadıkça, yasaları uygulamadıkça Türkiye’de kadın cinayetleri asla bitmeyecektir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, İşsizlik Fonu niye işveren fonu hâline geldi? Kuzey Marmara Otoyolu'nda, Gebze civarında bir kaza olmuştu. Bununla ilgili araştırma sonuçları nedir, açıklamadınız hâlâ.

Yine, KHK'li kişiler emeklilik hakkını elde ettiği zaman ikramiyelerini vermiyorsunuz, gasbediyorsunuz. Bu kişiler mahkemeye gidiyor ve hepsi ikramiyelerini alıyor. Bu kişilere yönelik niye böyle bir gasp yoluna başvuruyorsunuz, niye haklarını gasbediyorsunuz? Soru önergelerimize niye cevap vermiyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hancıoğlu...

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, emeklilere verilen bayram ikramiyesi uygulamasından bankalarda çalışıp özel sandıktan emekli olanlar da yararlanmak istiyor, özellikle size iletmemi istediler.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Öncelikle konuşan arkadaşların maskelerini çıkartmaması gerektiğini bir kere daha hatırlatıyorum. Konuşurken bu virüs saçılıyor. Buna herkesin uyması lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru söylüyorsunuz aslında Sayın Şeker. Doğru söylüyorsunuz ama şimdi, tabii, bir gelenek hâline geldi, konuşan arkadaşımız çıkarıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Doğru bir gelenek değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru, ben de uyarayım bundan sonra. Çok teşekkür ediyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bilim dışı yapılan bütün uygulamalar kabul edilemez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Salgın katlanarak artıyor ve katlanılamayacak bir duruma doğru geldi. Pandemi sürecinde zorunlu olmayan alanlarda çalışanlara destek vererek evinde tutacak bir çalışmanız var mı? Halkın daha da fakirleştiği bu dönemde elektrik, su, doğal gaz, internet kesintilerine gidiliyor. Bunların kesilmemesi için bir düzenleme düşünüyor musunuz? Gençlerin işsizlik sorununun çözümüne yönelik üretimi, istihdamı artıracak bir politikanız var mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karaca...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, soru cevaplarımıza hep linkle cevap veriyorsunuz. Ben de internet sitenizden sık sık faydalanmak isterim ancak bazı sorularımıza yanıt bulamıyorum.

İnternet sitenizde “Annemin İşi Benim Geleceğim Projesi” isimli bir proje var ve 4 cümlelik bir tanıtım yazısı dışında hiçbir bilgi, belge yer almıyor. Projede, 2019 yılı sonuna kadar toplam 10 organize sanayi bölgesinde kreş açılması planlanmış ve hedeflenmiştir. Bu kreşler açıldı mı, kaç tanesi açıldı ve kaç çocuk bu kreşlerden faydalanmaktadır? “Türkiye’nin Mühendis Kızları Projesi” var Sayın Bakan, 2016-2020 olarak belirtilmekte ve anladığım kadarıyla bu projenin sonuna gelinmiş olması gerekiyor. Bu kreşlerden kaç kız çocuğu faydalandı? Nitelikli kadın istihdamının artırılmasına yönelik hangi model geliştirilmiştir?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Engelli atamasında kadro verilecek mi? Atamalar ne zaman yapılacak? Bakanlığınız çağrı merkezi, iletişim merkezi hizmeti sunuyor mu? Sunuyorsanız bu hizmeti nereden, kaç lira maliyetle alıyorsunuz? Bilgi teknolojisi, yazılım geliştirme hizmeti alıyor musunuz ve bunun maliyeti ne kadar? Ayrıca, çağrı merkezinde kaç kişi istihdam edilmekte? Bakanlık kadrosunda mı, yoksa taşeron kadroda mı? Bu hizmetleri TÜRKSAT’tan da alıyor musunuz?

Diğer, son bir sorum ise: İstanbul’da yaşlıların huzurevi ve barınma ihtiyacında böyle büyük bir açık varken Heybeliada Sanatoryumunu Bakanlığınızın bünyesine alarak bu yönde kullanılması gibi bir talep var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bankoğlu...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, bir televizyon programında aynen şöyle demiştiniz: “Her kadın cinayeti, bizim kadına yönelik şiddetteki kadın cinayeti değildir. Her intihar kadın cinayeti değildir. Her şüpheli ölüm de kadın cinayeti değildir.” Size göre kadın cinayeti nedir?

İstanbul Sözleşmesi’nin uygulanmasının denetlenmesi hususundaki planınız ya da stratejiniz nedir? Buna göre bir planınız var mıdır? GREVIO raporu ne oldu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy...

OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Bakan, bu ülkede kadın katliamı var, erkekler 2020’de 327 kadını katlettiler. Kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadının toplumsal statüsünü yükseltmek, istihdam ve ücret yönünden eşitliği sağlamak için bütçenizden kadının payına düşen oranı kalemler hâlinde ve toplam olarak açıklar mısınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin...

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakanım, burada tekrarlandı ama ben de önemine binaen tekrarlayacağım size. Sağlık çalışanları için görev şehidi hakkını tanıyacak mısınız? Covid’i sağlık çalışanları için bir meslek hastalığı olarak kabul edecek misiniz? Ve yine, bu süreçte fedakârlıkla hizmet eden sağlık çalışanları için bir ikramiye düşünüyor musunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, elimde Resmî Gazete var ve Resmî Gazete’de 1’inci sırada müteveli heyeti üyesinin İsrail Kışla olduğu belli. Elbette ki kararnamede siz Başkan görünüyorsunuz ama Vakfın yönetim işlerinin başkanlığını yürüttüğünü biz de biliyoruz. Üstelik sizin sadece başkanlığa uyarı yapmanız... Ama bu kişinin FETÖ’yle iltisaklı bir vakfın üyesi olmasından rahatsız olmamanızı da yadırgıyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, devam ediyorum.

Sayın Eksik...

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakana sormak isterim: Covid-19 hastalığı meslek hastalığı ya da iş kazası olarak tanımlanacak mı? Covid-19'dan yaşamını yitiren emekçilerin ailelerine nakdî yardım ya da özel emeklilik imkânları tanınacak mı? Kamu kurumlarına İSG Kanunu niçin uygulanmıyor? Niçin İSG Kanunu az tehlikeli iş yerleri için ertelendi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

HABİP EKSİK (İğdır) – Daha bir soru sordum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama doğrudan, kısa sorun sorunuz. Otuz saniye veriyorum arkadaşlar.

HABİP EKSİK (İğdır) – EYT'liler ne olacak? Ayrıca, kaç sağlık emekçisi Covid'den dolayı yaşamını yitirdi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, siz Bakan olduğunuzdan bugüne kadar 20 soru önergesi vermişim. Siz ne yapmışınız? Sadece 2 tanesini cevaplamışınız. CİMER'den de birkaç tane cevap gelmiş, onlar da “Şu linke bakın, bu linke bakın.”

Sayın Bakan, ben millet tarafından seçilmişim, siz de saray tarafından atanmışınız. Ben, siz atanmışınız diye size saygı duyuyorum, makamınıza da saygı duyuyorum ama siz de bizim şahsımıza saygı duymalısınız, benim gibi Parlamentoda görev yapan bütün milletvekillerine saygı duymalısınız, millet iradesine saygı duymalısınız; kendinizi milletin üzerinde görmemelisiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yavuzılmaz...

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, şehit madenci ailelerine, daha önce -2003'le 2014 yılları arasında vefat ettiyse madencimiz- devlette bir istihdam hakkı veriliyordu. Ancak bu sürenin dışında kalan özellikle, Zonguldak ve tüm Türkiye'deki şehit madenci ailelerinin çocuklarına bu hak tanınmadı. Bu şehitler arasında yapılan bir ayrımcılıktır. Aynı zamanda, TTK'nin yer üstü işçileri, eşit işe eşit ücret istiyor, bunu da yıllardır vermiyorsunuz. Verdiğiniz sözleri de toplu iş sözleşmelerinde söz verip o yıl içinde tutmuyorsunuz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, sosyal yardım kartı projeniz vardı. Bu yıl ne durumda? Yine, bu bütçe sunumunuzda Suriyeliler konusundan hiç bahsedilmedi, geçen yıl bahsetmiştiniz. Suriyelilere sosyal kart projesi dâhil ne gibi desteklemelere devam edilmekte? O konuda bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, hâlâ ücretsiz izinde olan kaç vatandaşımız var ve bunlar ne kadar süredir ücretsiz izindeler? Bu 1.160 lirayla kaç ay daha hayatta kalacaklarını düşünüyorsunuz?

Sayın Bakan, kamu kurumlarında engelli kadrolar için bu yıl neden atama yapmadınız?

Sayın Bakan, size çay getiren 4/D’li işçiler 2.300 lira maaşa talim ediyorlar. Onlar, inanın kadroyu aldıklarına neredeyse pişman durumdalar. Onlarla ilgili bir düzenleme yapmayı ne zaman düşünüyorsunuz?

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanın sorulara cevaplarıyla görüşmelerimize devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.12****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, 11’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Soru bölümünü tamamladık.

Şimdi, soru, görüş, eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANİ ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sağ olun Başkanım.

Saygıdeğer milletvekillerimiz, öncelikle cevaplayabildiklerimin hepsini süre zarfında cevaplamaya çalışacağım, diğer kısımları da yazılı olarak bildireceğiz.

Ben burada bir yanlış anlaşılmayı da önlemek isterim. Yüce Meclisimizin tüm vekillerine saygımız sonsuz ve bütün soru önergelerini de cevaplamaya çalışıyoruz ama şunu da ifade etmek istiyorum: Bakanlıklar arasında 2.500 önergeyi geçen 4 bakanlık var ve o 4 bakanlıktan birisi de biziz. Benim hâlihazırda cevapladığım önergeler bazı bakanlıkların gelen tüm önerge sayısının daha üstünde. Dolayısıyla, böyle bir durumumuz var ama biz bütün vekillerimize... Bir de benim -demin de bahsedildi- adalet anlayışım ve veri anlayışım gereği, ben bir vekilimizin 5 önergesini cevaplayıp diğer vekilimizin hiçbir önergesini cevaplamamayı yeğlemediğim için bütün gelenleri bu şekilde tutuyorum. Ondan sonra, 215 vekilimiz şu ana kadar bana soru önergesi yöneltmiş ve her birisine de... Şu anda hiç cevap vermediğim çok az vekil kaldı. Onların da istatistiklerini tutuyorum. Dolayısıyla, sayısal olarak da 1.200’e yakın cevapla Kabinede 7’nci sıradayız; hani onu da ifade etmek isterim.

Diğer bir konu, hani, öncelikle onlardan başlayayım. Kanuna göre -hepimiz yasamada olduğumuz için onu ifade edeyim- müteveli heyetinin başkanı zaten Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı, Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfının. Kanun gereği, makama tevdi edilen üyelikler Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanı, İçişleri Bakanlığı Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı, Millî Savunma Bakanlığı Bakan Yardımcısı, TRT Genel Müdürü, Vakıflar Genel Müdürü; bunlar, titr bazlı makama tevdi edilen üyelikler zaten Vakfın ilgili kanununda, kanunla belirlenmiştir.

İsrafil Kışla müteveli heyetimizin üyesidir, herhangi bir şekilde başkanı değildir, başkanı benim. Öyle bir başkanlık durumu da yoktur ama müteveli heyetimiz, Cumhurbaşkanımız tarafından atanan 7 üyeden birisidir, kıymetli bir üyemizdir.

Vakfa gelen bağışlar konusunda da, biz Vakfa geçtikten sonra, pandemi döneminde gazilerimize ve şehit yakınlarımıza biner liralık ödemelerle ödemeyi devam ettiriyoruz. Vakfımızın yeri belli, zaten Vakfımız işlemiyor olsa biner liralık ödemeleri de yapamıyor olmamız gerekir. Dolayısıyla Vakıfla ilgili herhangi bir sorununuz yok, bize geçtikten sonra her türlü işlemi yapmaktayız, her ay biner lira olarak da ödemelerimize düzgün bir şekilde devam etmekteyiz.

Yönetim Kurulu Başkanımız da -hani deminden beri “Burada kadınları göremiyoruz.” diyorlar-Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfının Yönetim Kurulu Başkanı da Bilge Gürs isminde bir kadın. Hem şehit Necati Sayın’ın kızı hem de şehit Fazıl Gürs’ün eşi olan Bilge Gürs Hanımefendi de bizim Yönetim Kurulu Başkanımız. Dolayısıyla bunu da aydınlatmış olalım.

Sayın Başkanım, saygıdeğer vekillerimiz; diğer bir konu, ben bugün bazı tartışmaları izlerken işin açığı anlamakta zorlandım, şöyle anlamakta zorlandım: Şu anda bu İşsizlik Sigorta Fonu’umuzda 100 milyarı aşkın paramız var ama İşsizlik Sigorta Fonu’ndan bahsederken bazen şöyle oldu, “Ya, ne kadar harcadınız 100 milyar kaldı.” dediler. Bir de baktık, aynı muhalefet “100 milyarınız var, bugün de harcamayacaksınız, ne yapacaksınız?” dedi. Şimdi, o zaman ne yapacağımızı... İşte bir öyle diyorlar, bir böyle diyorlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Amacı dışında kullanılıyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Aynı şey yoksullukta da... Kimi zaman “Sadaka ve zekat, maalesef.” diyorlar. Sadaka ve zekat maalesef değildir, bizim dinî ibadetlerimizin en önemlilerinden biridir sadaka ve zekat. “Yoksulluğu arttırdınız, yoksulluk verileri artıyor.” gibi veriler söylüyorlar, TÜİK’e inanmıyorlar. TÜİK; resmi istatistik kurumumuzun verileri, hesap belli, iş gücü oranı belli, pay belli, payda belli, oran nasıl çıkıyor çok net. Ama TÜİK’e inanmıyorsunuz; “Gini Index” diyoruz, ona inanmıyorsunuz; Dünya Bankasının verisini veriyoruz, ona inanmıyorsunuz; EUROSTAT’ın verisini veriyoruz, ona inanmıyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz de veriyoruz, siz inanmıyorsunuz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben, ulusal ve uluslararası resmî kaynaklardan veriyorum, STK verisi vermiyorum ben. Ulusal ve uluslararası resmî veri standartlarının meta verilerine uygun veri veriyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun Sayın Bakanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun dışında, ben, bugün, teessürle izledim ki maalesef, geçen 2 bütçede olmayan bir şekilde bu sene bütçemizin dili çok enteresan bir şekilde değişmiş. Ben tek tek bunların da verilerini tuttum, kelimeler şu şekilde: “Peşkeş çekmek” “yalan söylemek” “yalanı mübah kılmak” “hırsızlık yapmak” “yolsuzluk yapmak” “yandaş, yoldaş yapmak” “tek adam rejimi” “sadaka, zekat maalesef” “saray rejimi” “kirli, karanlık bütçe” “hukuksuzluk” “usulsüzlük”...

Ben, Sayıştay bulguları her sene düşmüş bir Bakanlık olarak buradayım. Sayıştay bulgularına göre bu Bakanlık mülga olduktan sonra bütün işlemlerini, kurumsal işlemlerini tamamlamış bir Bakanlık ve ekibi olarak buradayım. 41 milyar liralık sosyal koruma kalkanının kusursuz dağıtımını sağlamış, bir sürü İŞKUR personelinin, SGK personelinin özverili, fedakâr çalışmalarıyla bu operasyonu yürütmüş bir Bakanlık olarak buradayım. O yüzden “Usulsüz, hukuksuz” diye söylenilirken buradaki bütün bürokratlarımın, bütün personelimın adına da ben bunu kabul edemem. Dolayısıyla, İşsizlik Sigorta Fonu, işverenin fonu değildir. İşsizlik Sigorta Fonu yüzde 1’i işçiden, yüzde 1’i devletten, yüzde 2’si de

işverenden oluşan, dolayısıyla yüzde 25, yüzde 25, yüzde 50'lik bir payı olan... Dolayısıyla sadece 6 milyar vermedi devlet burada, İşsizlik Sigorta Fonu'nda zaten devletin payı vardı. İşçinin de payı vardı. Tabii ki İşsizlik Sigorta Fonu bir fon zaten. Dolayısıyla...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Amacına uygun kullanmıyorsunuz, buna itirazımız var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Amacına uygun kullanıldığını da gayet net biliyorsunuz ki İşsizlik Sigorta Fonu'nda hem aktif programları hem de pasif programları yönetiyoruz biz ve hem aktif hem pasif programları yönetirken sonuçta... İşsizlik Sigorta Fonu'muzun kanununu yasama erkimizin üyeleri olarak sizler de gayet net biliyorsunuz ki İşsizlik Sigortası Fonu sadece işsizlere ödenen bir fon olarak kurulmadı. Ne diyor 4447 sayılı Kanun 48'inci maddesinde? “İşgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak, çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak ve teknolojik gelişmeler nedeniyle işsiz kalması beklenenlerin başka alanlara yönlendirilmesini sağlamak, istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak, işe yerleştirme ve danışmanlık hizmetleri temin etmek, işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmaları yapmak ve Fondan ödemek üzere vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanlar ile bunlardan ilgili mevzuatına göre Kurum kadrolarına atanan ve Kurumda çalışmaya devam eden personelin mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemeleri gerçekleştirmek.” Dolayısıyla burada bütün aktif iş gücü programlarımın, mesleki eğitim kurslarımın, girişimcilik eğitim programlarımın, işbaşı eğitim programlarımın, onun yanı sıra pasif iş gücü programlarım olan kısa çalışma ödeneği, yarım çalışma ödeneği, Ücret Garanti Fonu, işsizlik ödeneği bütün hepsinin yasal zemini buradadır.

Aynı zamanda İşsizlik Sigorta Fonu yönetim kurulu olan bir kurumdur ve yönetim kurulunda kimler vardır? Sizin sadece işveren olduğunu iddia ettiğiniz bütün sosyal taraflarım var benim yönetim kurulumda İŞKUR'da. İşveren var, işçi var, Hazine ve Maliye Bakanlığı var, biz varız. Dolayısıyla Fon aynı zamanda yönetim kurulu tarafından da takip edilmektedir, Sayıştay tarafından da takip edilmektedir. Baktığımız zaman Fon giderleri nereye gidiyor? Fon giderleri, baktığımız zaman, işsizlik sigorta ödemesine gidiyor, teşviklere gidiyor, işbaşı eğitimlerine gidiyor, asgari ücret desteğine gidiyor, aktif iş gücü hizmetleri programlarımıza gidiyor. Dolayısıyla “Fon giderlerinin doğru kullanılmadığı gibi” bir durum söz konusu değil. Doğru kullanılmamış olsaydı şu anda bu kadar ödemeyi yaptıktan sonra hâlâ Fon'umuzda 100 milyarı aşkın bir meblağ bulunmazdı. Ve ondan sonra Fon'dan yapılan giderlerin dağılımına baktığımızda da yapılan harcamaların yüzde 66'sını aşkın bir oranın doğrudan çalışanlara ve işsizlere yönelik olduğunu görmekteyiz, yüzde 66'sını aşkın bir oran! Sonuç olarak İşsizlik Sigorta Fonu amacına uygun olarak yani hem istihdamı korumak hem istihdam edilebilirliğini artırmak, niteliklerini geliştirmek aynı zamanda da işsizlik riskiyle karşı karşıya kalanlara karşı da gelir desteği sunmak amacıyla yürütülen bir Fon'dur, iyi ki de vardır, iyi ki de şu anda hep beraber bu Fon'u destekliyoruz ve burada hem devletin hem işçimizin hem de işverenlerimizin katkısı var.

Aynı zamanda, biz 41 milyar haricinde sosyal koruma kalkını haricinde devlet, 6 milyar dışında para vermedi mi? Bir kez daha Fon'un yüzde 25'ine katkımız mevcut, onun dışında herhâlde bunu söyleyenler e bizim yıllardan beri elektrik yardımı yaptığımızı bilmemektedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişiye?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ya, rakamları da veririz.

Ya da bizim SGK kanalıyla Covid döneminde bütün tedavi masrafları SGK tarafından ödenerek masraflar tümüyle devlet tarafından karşılandı. Sadece Covid dönemindeki Covid'e has ödemelerimizin miktarı 3,6 milyar oldu. Onun haricinde Asgari Ücret Tespit Komisyonu ile ilgili sorular geldi. Maalesef, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda siz de çalışma hayatını yakından takip eden milletvekillerimiz olarak biliyorsunuz ki benim oy hakkım yok, ben orada aracıyım; arayı bulmaya çalışıyorum. Bulamazsam da bir tarafa imzalıyor devlet. Orada benim Bakan olarak herhangi bir oy hakkım yok.

Bunların haricinde pandemi döneminde ne yaptık? Bizim Türkiye genelinde 1.003 tane il ve ilçemizde sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımız var. Bu vakıflara biz aylık yaklaşık 186 milyon aktarıyoruz. Pandemi döneminde bu payları 2 katına çıkartarak illerde ve ilçelerde... Hani demin diyorsunuz ya "Kayıt dışı istihdama erişebildiniz mi, erişemediniz mi?" diye. Ola ki bizim kayıtlarımızda olmaz, biz erişemeyiz diye valilerimiz, kaymakamlarımız bulsunlar köy köy, ilçe ilçe, kimse mağdur kalmasin, kimse erişemez olmasın diye biz bütün il ve ilçelerdeki vakıflarımızın periyodik paylarını 2 katına çıkardık. Ve buna dair yaptığımız ödemeler de yine devletin kaynaklarından yaptığımız ödemelerdi, 800 milyon lirayı aşmış durumda.

Onun dışında neler yaptık? Bütün bunların haricinde kayıt dışına erişemez, bize esnaflarımız erişemez, Faz-1, Faz-2'de bütünleşik sistemde olanlarımız dışındakiler erişemezler diye e-devletten bir sistem açtık Faz-3 altında ve orada herhangi bir siyasi mülahaza, herhangi bir şey gözetmeksiniz herkese başvuruya açtık. İstedığımız sadece bir TC numarasıyla beraber başvurdular. Başvurular alındıktan sonra biz bunu kriterler çerçevesinde -kriterlerimizi de aşkâr ettik, hiçbir zaman saklamadık- gayet şeffaf bir şekilde evde memur olması, evde işçi olması yani sigortalı olup olmamasına baktıktan sonra bizim merkezî filtremizden geçen bütün başvuruları 1.003 tane sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfımızın ekranlarına düşürdük. Dolayısıyla bütün başvurular da merkezî anlamda ola ki herkese ulaşamayız, merkezden kontrol edemeyiz diye aynı zamanda bizim filtrelerimizden geçtikten sonra vakıflarımızın ekranlarına düştü.

Bunu niye yaptık? Hem merkezî kontrolün mahalle mahalle vatandaşlarımızın durumlarını tespit edemeyeceği için, kamu vicdanını yaralayabilecek durumlar olduğu için. Demin bahsetti vekillerimiz, çok alan olmuş da diğerleri alamamış. Lütfen TC'lerini bana yollayın. Çünkü öyle diyenlere bakıyoruz; arsası çıkıyor, tarlası çıkıyor, Maserati'si çıkıyor, 83 dönümlük arsası çıkıyor. Ya, onlara biz bakıyoruz, görebiliyoruz. Eğer öyle bir durum olduysa, ihtiyaç hâlinde olup da ulaşamadıysak, veremediysek tekrar veririz. Çünkü burada Faz-3 pandemi döneminde devam edecek, pandemi dönemi devam ettiği sürece bu devam edecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hayır, öyle bir şey de yok. Yani sonuçta bizim programlarımız ihtiyaç olduğunda. Bakın, biz sadece Faz-3 merkezî olarak verdik. İllerde, ilçelerimizde bütün valilerimiz, kaymakamlarımız vakıflarımızın yönetim kurulu başkanlıklarını yapıyorlar ve onlar ihtiyaç hasıl olduğunda bütün vatandaşlarımıza ulaşıyorlar. Az bir rakam mıdır; ayda 186 milyon lira yolluyoruz 1.003 vakfa, bu afet bölgeleri hariç?

Ben onu da söyleyeyim: Geçen İzmir'e 10 milyon yollamıştık, bugün tekrar ihtiyaç hasıl oldu diye 10 milyon daha yolladık. Dolayısıyla İzmir'e yolladığımız 20 milyon oldu şu anda. Yani devletimizin gücü yerinde, bundan kimsenin şüphesi olmasın. Biz de bunları vatandaşımıza iletmeye devam ediyoruz. Burada bir övünme söz konusu değil. Biz millete hizmetkâr olmak için geldik. Bu övünmek değil, biz icraatlarımızı vatandaşımızla paylaşıyoruz çünkü bizim görevimiz bu, biz yürütmeyiz.

Onun haricinde, İşsizlik Sigorta Fonu'nda kuruluşundan beri... Bir de şuna da dikkat etmemiz lazım: Tanıklık etmediğimiz, ne dünyada beklediğimiz, hiç kimsenin beklemediği çok özel bir durumdan geçiyoruz, salgın döneminden geçiyoruz. Ben sizinle şöyle bir veri paylaşmak istiyorum, umarım ki bu veriye inanırsınız: 2005 yılından 2019 yıl sonuna kadar kısa çalışma uygulanan kişi sayısı 335 bindi Türkiye çapında, 2005 yılından 2019 yıl sonuna kadar, on dört yıl boyunca. Peki, şu anda biz bir senede kaç kısa çalışma uygulaması yaptık? 3,5 milyonu aşkın yani tam 10 kat ve bu 10 katı benim sayılı İŞKUR personelim, sayılı rehberlik teftiş personelim, sayılı SGK personeliyle yaptık. Siz duydunuz mu bir ses, bir seda? Her operasyonda hata payları olur, yanlışlar olabilir, şeyler olabilir ama bu kadar; 3,5 milyon kişiye ulaşan, kaç milyarlık bir operasyonu alnımızın aklıyla biz tamamladık Allah'a çok şükürler olsun. Dolayısıyla Covid döneminde yapılan bütün bu desteklerin, kısa çalışma, nakdi ücret desteği, normalleşme desteği ve işsizlik ödeneği harcamalarının tutarı 32,8 milyar liraya ulaştı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişi yararlandı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben bunları her ay açıklıyorum çok net bir şekilde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mükerrerler var orada Sayın Bakan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın şimdi ya, konuyu... Garo Bey, yani kısa çalışma ödeneği, bunlar mükerrer olacak durumlar değil, bunlar bordro üzerinden tamamlandığı için kısa çalışma ödeneğini bildirdiği sürece işveren o devam ediyor, nakdi ücret desteğini bildirdiği sürece devam ediyor. Yine, işsizlik ödeneğinin de nasıl verildiğinin farkındasınız. O yüzden normalleşme desteği...

Ama bize umut veren ve sektörün de toparlandığının en önemli göstergesi nedir? Kısa çalışma ödeneğinden biz çok önemli bir normalleşme desteği başlattık. Ne dedik normalleşme desteğinde? “Siz normal çalışma düzenine geçiyorsanız yani kısa çalışma düzeniyle çıkarsanız biz size kısa çalışmada uyguladığımız oran tutarında SGK primlerinden mahsuplaşacağız.” dedik ve normalleşme desteğiyle o kadar hızlı bir şekilde dönüşüyoruz ki şu anda normalleşme desteğine başvuru sayısı -alanlar yani, normalleşme desteği alanlar- 2,1 milyon. Yani 3,5 milyon kısa çalışma ödeneğinin 2,1 milyonu şu anda normalleşme desteğine geçti yani bu kadar kısa bir süre içinde. Bundan hep beraber mutluluk duymalıyız, iftihar etmeliyiz, sektörlerimiz toparlanıyor diyebiliriz. Birkaç sektörümüzde sektörel, daha normalleşmeye geçememe durumları var; onların da inşallah -yeni bir ikinci dalgaya yakalanmazsak- toparlayacağını ümit ediyoruz.

Tabii, burada, Fon'un sürdürülebilirliğini çok önemsiyoruz. Bizim kadar, Bakanlığımız kadar... Biz tabii ki İŞKUR olarak, Aile, Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak çok önemsiyoruz ama bizden daha çok Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Fon'un büyüklüğünü ve ne durumda olduğunu bana sıklıkla sorup bunu kontrol ediyor çünkü bu İşsizlik Sigorta Fonu sonuçta emeğin, alın terinin karşılığı ve biz bu Fon'u doğru kullanmakla, doğru sürdürmekle mesulüz. Dolayısıyla şu anda İşsizlik Sigorta Fonu'muza dair projeksiyonlarda herhangi bir sıkıntı görülmemekte.

Tabii, İşsizlik Sigorta Fonu'muzun -demin de bahsetti Erhan Usta Vekilimiz- en önemli giderlerinden birisi Toplum Yararına Çalışma Programı'ydı. Biz, bu sene Millî Eğitim Bakanlığı ve afet bölgeleri haricindeki -oradaki lojistik çalışmalara yardım etmek amacıyla- hiçbir yere -çok özel

afet durumları veya kriz durumları olmadığı hâlde- TYP vermedik. Ve Toplum Yararına Çalışma Programı'ndaki -onları da söyleyeyim- şu andaki sayıda -Milli Eğitime verdiklerimiz haricinde- son on beş yılın en düşük rakamındayız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Belediyeler var mı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Belediyeler yok, vermiyoruz belediyelere.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Değerli milletvekilleri, süre kısıtlı zaten. Sayın Bakanımız devam etsin.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Pandemi döneminde bize “39 lirayı nasıl tanımladınız?” diyorlar. Şimdi, 39 liranın nasıl tanımlandığını sizler de gayet net biliyorsunuz. Ülkemizde işsizlik ödeneği var, işsizlik ödeneğinin nasıl hesaplandığı da kişilerin iş akdini fesihten önceki son dört aylık kazancının yüzde 40'ı olarak, kısa çalışma ise sigortalının son on iki aylık brüt kazanç ortalamasının yüzde 60'ı. Dolayısıyla bizim nakdî ücret desteğine vereceğimiz tutar -sizin deminden beri bahsettiğiniz sosyal adalet gereği- işsizlik ödeneğine vereceğimiz tutarın üstüne çıkamazdı zaten; aktüeryal olarak değil bu. Yani düşünürseniz altı yüz gün prim günü sayısını tamamlayana biz bu rakamı verirken altı yüz gün prim sayısını tutturamayana kısa çalışma... Esnettik, dört yüz elli günde verdik, dört yüz elli günü tamamlayamayana da nakdî ücret desteği vererek sağladık. Dolayısıyla eğer basamak olarak düşünürseniz biz zaten işsizlik ödeneğinin üstüne çıkamazdık bu rakamı. Dolayısıyla bütün bunlara da bakarsak o rakamlar belirlenirken böyle farazi belirlenmedi, belirlenen işsizlik ödeneği, kanunda olan işsizlik ödeneğinin tutarları oranında kademeli olarak belirlendi.

Onun dışında, Fon'da ne kadar kaldı? İşsizlik ödeneği kapsamında şimdiye kadar İşsizlik Sigortası Fonu'ndan 881 bin -4,2 milyar lira ayrılmış durumda- nakdî ücrete 5,1 milyar; kısa çalışmaya 21,8; normalleşme desteğine de 2 milyon -demin bahsettiğim gibi- oraya da 1,6 milyar gibi bir tutarla toplamda 33 milyara yakın bir destek sağlanmış oldu. Dolayısıyla Fon'un maksatları haricinde kullanıldığı gibi bir durum söz konusu değil.

Bir diğer konu: Bunu Bülent Kuşoğlu Vekilimiz dile getirmişti. Yoksulluk konusunda -geçen senelerde de bunları konuştuk- birçok tanım var, birçok kavram var; mutlak yoksulluk var, aşırı yoksulluk var, göreceli yoksulluk var, nesnel yoksulluk var, öznel yoksulluk var; bunları sizler de biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizde hepsi var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bunların her birinin değişik tanımları var. Ama biz, şimdi “Aşırı yoksulluk tanımı ne?” üzerine -her birimizin bildiği gibi- Dünya Bankası bunu 1,90 doların altını “aşırı yoksulluk” olarak tanımlıyor. Peki -TÜİK'e inanmıyoruz ya- yine Dünya Bankası ne diyor? “Sizin 1,90 doların altında insanınız kalmadı, sıfır” diyor. Bunu Dünya Bankası diyor, ben demiyorum. Ama aynı zamanda ben size çarpıcı bir karşılaştırma yapayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayal dünyası.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hayal dünyası değil, Dünya Bankasının raporunun linkini göndereyim size.

Ondan sonra, yine bakıyoruz, 2017 verileriyle...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın milletvekilleri, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bir dakika, lütfen... Ben sizi bütün gün, sabahdan akşama kadar, kaç saatler boyunca çok sakin sakin dinledim. “Yalana mübah” derken, “Hırsız” derken, “Usulsüz” derken sabırla durdum, siz de beni sabırla dinleyin.

Ondan sonra, eğer çarpıcı bir karşılaştırma yapmamız gerekirse de bakıyoruz; bizde sıfır olan değer Portekiz’de yüzde 0,4; İspanya’da yüzde 0,7; İsveç’te yüzde 0,2; Romanya’da yüzde 3,1; Amerika’da yüzde 1. Yani biraz da insan diyebilir ki: “Ya, bu ülkede güzel şeyler oluyor.” Biz aşırı yoksulluğu bitirmişiz ama hedefimiz ne? Bizim göreceli yoksulluğu da bitirmemiz lazım. Bunu yapmalı mıyız? Tabii ki yapmalıyız. Kim yoksulluktan mutlu olsun ki kim halkının yoksul olmasından mutlu olsun. Ama şunu da teslim etmemiz lazım: Aşırı yoksulluk bu ülkede yok artık, aşırı yoksulluk yok bu ülkede.

Ondan sonra, rakamlara bakıyoruz; değişik veriler, 1,90’ın altında olanlar, 3,2 doların altında olanlar, 5,5 doların altında olanlar...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar, lütfen dinleyelim!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ve biz istiyoruz ki 3,2’nin altında olanlar da 2002’de iktidara geldiğimizde yüzde 12’lerdeyken şu anda bu da yüzde 1,4’lere düşmüş durumda; 5,5 doların altında olanlar da düşmüş durumda. Ama istiyoruz ki bütün bu değerler, 1,9; 3,2; 5,5’in altındaki bütün kriterlerdeki yoksulluk kriterlerinde biz sıfır olabilelim istiyoruz. Yani biz yoksullara böyle yardım yaparak, onları desteklemek üzerine gitmiyoruz ama şunun da altını çizelim: Bizim verdiğimiz yardımların oranları çoğunlukla istihdam edilebilir yoksullar değil. Verdiğimiz yardımların çoğu engelli yardımı, yaşlı yardımı yani bunlar zaten çalışabilir durumda değiller. Çalışabilir durumda olmayanlara ben bir sosyal adalet sistemini, sosyal adaleti savunurken, sosyal adalet çerçevesinde bu vatandaşlarıma vermeyeceğim de kime vereceğim. Tabii ki vereceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Allah razı olsun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun haricinde Gini katsayısı... Gini katsayısına bakıyoruz, ondan da rakamlar düşüyor ama ona da inanmıyorsunuz. E, Gini katsayısına baktığımız zaman bütün veriler aynısını gösteriyor. Dolayısıyla, şimdi, ben verileri severim, verilerle nasıl konuşulabileceğini de bilebilirim ama şu da var; yani, veri şöyle bir şeydir: Meta verisine bakmazsanız anlamazsınız. Yani meta verisi... Demin, kadına karşı şiddette de konuşacağız, benim orada ne demek istediğimi. Yani burada hakikatleri konuşmak istiyorsak biz şu anda Gini indeksinde geriliyoruz, dolayısıyla olumlu bir yönde gidiyoruz, gelir adaletsizliği daha olumlu yani gelir adaletsizliğini azaltıyoruz.

Aşırı yoksulluğu sıfırladık, istiyoruz ki göreceli yoksulluğu da azaltabilelim. Elektrik yardımları gibi birçok programımız var. Sosyal yardımlarla daha fazla haneye ulaşmış olmamız ülkenin daha yoksullaştığını göstermez.

Biz, olan sosyal refahı, yardım programlarını, dayanışma programlarını çeşitlendirerek halkımızla paylaşmak istiyoruz ki bundan da sizlerin çok mutlu, gururlu olmanız ve iftihar etmeniz gerekiyor. Çünkü bu, hepimizin vergileriyle, primleriyle oluşan bir bütçenin dağıtımı ve doğru yere gidiyorsa hepimize ne mutlu.

Sonra şöyle bir soru geldi: Bütün bu verilerin ortak bir yerde toplanması gerektiği... Bu veriler zaten ortak bir yerde toplu, bütünleşik sistemi diye bir sistemimiz var bizim. Bu kadar yardımı biz bu kadar kısa süreçte nasıl dağıttık? Bunlar, hem sosyal yardım dayanışma vakıflarımızın ellerindeki envanterler hem SGK hem İŞKUR...

Deminden beri, bugün söyleyip durdunuz: “Torba Bakanlık” Bu Bakanlığın birleşmesinin faydasını en fazla gördüğümüz zaman pandemi dönemi oldu. “Neden?” diyeceksiniz. Sosyal yardımlaşmaya gelen başvuruları ben aynı zamanda İŞKUR veri setlerine kontrol ettirdim, SGK’nin veri setlerine kontrol ettirdim. Dolayısıyla merkezî sistemde hem İŞKUR hem SGK, bu iki ayrı bakanlıkta olsaydı bu süreçleri ancak kasımda alırlardı pandemi dönemindeki yardımları ve bunları çok kısa bir süreçte, bir hafta on günlük süreçlerde kaç bin satır kodlar yazıldı ve bunları çok kısa bir süreçte biz vatandaşlarımıza ulaştırmayı başardık.

Diğer bir konu: Düzenli sosyal yardımlarımızın birim tutarlarını da bu pandemi döneminde yüzde 50’ye varan bir şekilde artırdık. Demin, Sayın Vekilimiz de bahsetti; vefat etmiş kadınlara yönelik yardım programımız vardı, Ayşe Hanım’ın da o zaman Bakanlıkta olduğu zaman, öncü olduğu programlardan birisi; o yüzde 18 oranında arttı. Muhtaç asker ailelerine nakdi yardımımız yüzde 45 oranında arttı, muhtaç asker çocuklarına nakdi yardımımız yüzde 50 oranında arttı; şartlı sağlık yardımımız yüzde 29, şartlı eğitim yardımımız yüzde 28, öksüz ve yetim yardımı yüzde 50 oranında artırılmış bir şekilde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Satın alma gücü neden düştü?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Ya, dinle biraz!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, lütfen müdahale etmeyelim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun haricinde eleştirilerden bir tanesi: Bütün bu fonları, bütün kısa çalışmayı, sosyal yardımları bizim siyasi mülahazalarla yaptığımız, taraf tuttuğumuz; kendi yandaşlarımıza, kendi partimize oy verenlere verdiğimiz gibi... Yani ben sizlerin kullandığı ifadeleri kullanmak istemiyorum ama şöyle diyeyim: Çok da rasyonel gelmeyen ifadeler oldu. Dolayısıyla, bu nasıl olabilir ki? Yani bunun olmadığının en büyük ispatı, Cumhuriyet gazetesinin bizim adımıza yani İŞKUR için çektiği kamu spotundan belli. Kamu spotu çektiler kısa çalışma konusunda “tweet”lerde gezdi. Biz ne hiçbir siyasi ideolojiyi ne görüşü, tabii ki hiç kimseyi ayırmadan kısa çalışma ödeneğimizi de sosyal yardımlaşma... Çünkü biz bunları verirken parti veya ideoloji ayrımı yapmıyoruz ki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - EYT’de...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hiçbir konuda yapmıyoruz Sayın Vekilim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben size belediyelere vermiyorum diyorum siz bana aynı şekilde devam ediyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Verdiniz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Zonguldak Milletvekilimiz, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Ama biz sizi dinledik.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sosyal yardıma ayrılan kaynaklarımızın yüzde 85’i de hak temelli olan düzenli yardımlar. Bahsettik, 4 olan sosyal yardımımızı 43’e çıkardık. Geçen sene 55 milyarlık bir sosyal yardım verdik. Yani devlet sadece

pandemi döneminde 6 milyar verdi ya da 41 milyar değil, biz normalde senelik sosyal yardımlara 55-56 milyar veriyoruz. Dolayısıyla, bu cümleler de doğruyu çok yansıtmıyor diye düşünüyorum. Dolayısıyla, sosyal yardımlar yoksulluk arttığı için artmıyor, biz ülkemizdeki göreceli yoksulluğu da bitirmek istiyoruz.

“Salgın döneminde programda kimlere verdik?” Bunları zaten biz çok açık ve şeffaf bir şekilde e-devlette açıkladık; programın ilk fazında kimlere verileceğini, programın ikinci fazında kimlere verileceğini, programın üçüncü fazındaki kriterleri, hepsini paylaştık. Ben size burada hani “Alamıyor, edemiyor.” dediğiniz için. Ama gerçekten sizlerden, her birinizden rica ediyorum, muhtaç olduğu hâlde alamamış... Sonuçta arkada bir bilgisayar sistemi çalışıyor, biz elimizden geldiği kadar merkezi kriterlerle vakfımızın önüne düşürüyoruz. Vakfımızın gözünden kaçmış olabilir, es geçilmiş olabilir ama böyle bir durum varsa lütfen iletin biz tekrar inceleyelim dosyasını. Ama ben size birkaç tane örnek vereyim. Mesela, Gaziantep’ten bir başvurumuz: 403 dönüm arazi kaydı, 1.236 dönüm Antep fıstığı bahçesi, 131 büyükbaş hayvan, en eskisi 2010 model olmak üzere 5 araç kaydı, evin içinde de 2 çalışan var. Biz çünkü hane bazlı verdik bu yardımları. Mersin’de yine bir başvurumuz: 85 dönüm tarla, 4 adet ticari araç, 4 adet müstakil ev, aileye ait mal varlığı toplamı da 3 milyon lira. Eğer biz bunlara vermiş olsaydık ki biliyorsunuz yani bu kadar 6 milyonluk bir yardım operasyonunda yüzde 1 bile hata yapılırsa, gözden kaçsa kaç bin kişi eder. Bu seferde ne diyecektiniz bize? “Yersiz ödeme yaptınız, usulsüz ödeme yaptınız.” diyecektiniz değil mi? Ama aynı anda hem hiçbir hata yapmadan, sıfır hata payıyla hem de hızlı bir operasyonu yürütmek mümkünse Erhan Usta Vekilim söylesin. Böyle bir şey mümkün değil ama ona rağmen biz şu anda... Ben hatayı çok az yaptığımızı düşünüyorum, inşallah da yanılmayız ama şu ana kadar da dediğim gibi önemli olan muhtaçlarımıza ulaşmak. Bu dönemde hiçbir vatandaşımızı dönemsel ihtiyaç hâlinde bırakmamak. Eğer bir vatandaşımızın bile böyle bir şeyi varsa lütfen TC’lerini iletin, dosyalarını inceleyelim, gereğini yapalım. Sonuçta bu bir süreç.

Şimdi, diğer bir konu Sayıştay bulgularımız. Sayıştay bulgularımızı ben konuşmam içinde de belirttim, geldiğim günden beri Sayıştay bulgularımızın rakamlarını, bulgu adetlerimizi azaltmaya çalışıyoruz ve bu sene de geçtiğimiz iki seneye oranla daha az bir bulgu sayısına...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Şu an siz...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ya, Sayın Vekilim, yani şimdi, burada çok samimi bir şekilde -hepinize saygım sonsuz- ben elimden geldiği kadar size yürütmeye perspektifinden durumu anlatmaya çalışıyorum. Ama ben, şu ana kadar, görüyorsunuz ki ne sizi itham ettim, ne bir şey söyledim. Ben diyorum ki: Benim verilerim bu, TÜİK verilerim bu, dünya ulusal değerlerim bu, uluslararası değerlerim bu; inanıp inanmamakta serbestsiniz. Ama sizin bir iddianız var, iddianız buysa ben de gereğini yapayım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Hemen ispat edeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, bir dakika sus ya!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Tamam, yaparız ya! Sayın Vekilim, yaparız; lütfen, verin arkadaşlara, yapalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Alalım onu arkadaşlar, bir bürokrat arkadaş alsın elindeki şeyi lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, Bakanlığın kapısı herkese açık, götürsün, Bakanımıza ulaştırın, Bakanımızın buraya gelmesini beklemesin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; Sayıştayın 2019 yılı iş ve işlemlere ilişkin raporunda bir bulgudan hareketle, vefat eden bazı engelliler için, bakım ve gözetimini sağlayanlara engelli evde bakım ödemesi yapıldığı dile getirildi. Sayıştayın da böyle bir bulgusu var ve en son, Aralık 2019’da 3.012 kişiye ödeme yapıldığı tespit edilmiş. Bir kere, rakamları söylemek ve bütün milletimize, vatandaşlarımıza “Bakın, burada usulsüz ödemeler var, yersiz ödemeler var.” demek o kadar kolay bir şey ki. Ama şimdi soralım: Evde bakım ödemesini biz Bakanlık olarak kaç bin kişiye veriyoruz? Yarım milyonu aşkın kişiye veriyoruz. Ya, ne olursunuz, hepinizin telefonunda bir hesap makinesi var, lütfen bölün; 312/535.000x100, yüzde 0,05 ediyor. Tamam mı? Yani bu hata payıysa olmuş olabilir. Yani burada istatistik bilen, ekonomi bilen insanlar var; bize istatistik ile ekonomi alırken şöyle derlerdi: “Yüzde 2 ile 5 arasındaki hata payları kabul edilebilir.” Yüzde 1’in altında bir hata payından bahsediyoruz ki onun da öyle olmadığını söyleyeceğim size yani bizden kaynaklanmadığını söyleyeceğim.

Evde bakım yardımı farklı bir şeydir, engelli aylığı farklı bir şeydir; bir kere, bu ikisini ayırmamız lazım. Evde bakım yardımı bizim 2006 yılında başlattığımız, iftihar ettiğimiz, çok önemli, bence muhalefet olalım, iktidar olalım, arkasında durmamız gereken çok çok önemli bir sosyal hizmet modelimiz ve birçok gelişmiş ülkede bile benzeri yok. Gelin, hep beraber bu modelimizle... Çünkü biz orada bir sosyal hizmet modelini evde engellisine baktığı için, yaşlısına baktığı için yüklüyoruz ve bu çok önemli bir model.

Evde bakım yardımına hak kazanabilmek için ne gerekiyor? Yüzde 50 ve üzeri engelli olup tam bağımlı bireylere bakım hizmeti sunan yakınları olması gerekiyor. Ayrıca, hanede kişi başına düşen gelirin de asgari ücretin 2/3’ünün altında olması lazım. Dolayısıyla, 2020 yılından şu ana kadar biz 536 bin kişiye 7,8 milyar lira tutarında evde bakım yardımı yaptık. 600 bini aşkın kişiye de 3,1 milyar lira tutarında engelli aylığı bağladık ve 91 bin kişiye de 408 milyon lira tutarında da engelli yakını aylığı vermişiz. Dolayısıyla, bütün bu rakamları toplayın. Bu hizmeti yürütürken de en son 312 kişiye vefat ettiği tarihten sonra evde bakım ödemesi yapıldığı tespit edilmiş. Tabii, burada MERNİS kayıtları ile Sağlık Bakanlığı arasındaki verilerin bize aynı anda gelip gelmediğini hiç göz önüne almıyorsunuz. Tabii ki diyorsunuz ki “dijitalleşme” “Bu çağda olur mu?” falan ama her daim oluyor bunlar. Önemli olan, bunları çözebilmemiz.

Peki, engelli aylığını kimlere veriyoruz? Bu da 1976 yılında çıkmış bir sosyal yardım. Evde bakım ödememiz bir sosyal hizmet modeliyken engelli aylığımız bir sosyal yardım modeli. Bu da engelli raporuna göre engel oranı yüzde 40 ve üzerinde olan, hanede kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 1/3 altında olması durumunda veriliyor. Şu ana kadar da 602 bin kişiyi aşkın vatandaşımıza 3,4 milyar lira vermiş durumdayız. Sağlık Bakanlığıyla da biz en sonunda şöyle bir anlaşma yaptık: Engelli sağlık kurulu raporu veri tabanını oluşturduk, bunları entegre etmek istiyoruz. Çünkü dediğim gibi, 1976 yılından beri gelen ödemeler var, 1976 yılından beri gelen raporlar var ve bunları entegre ederken de bazı veriler -şu anda Sağlık Bakanlığımız da tamamlamaya çalışıyor- bazı raporlar hâlâ sisteme atılmış değil. Bazı raporlar çok eski olduğu için belki tamamlanamayacak. Biz bütün bu çalışmaların sonucunda -bunları üniversite hastanelerinden almış olabilirler, SGK’dan önceki SSK hastanelerinden almış olabilirler- 25 bin raporun veri tabanında kayıtlı olmadığını fark ettik. Peki, ne yapacağız 25 bin raporu? Yapacağımız şey şu: Bu vatandaşlarımız gerçekten engelliye onların maaşını kesmek de bir mağduriyet doğuracak değil mi? O yüzden, biz şimdi 25 bin engellimizi evde tek tek ziyaret ederek durumlarını inceleyeceğiz. Ona göre de gereği yapılacak bu kadar. Sayıştay da “Bunun gereğini yapın.”

diyor bize, biz de bunun gereğini yapmaya devam edeceğiz. Ama şimdi, demin bahsediliyor ki biz, efendim, 6 milyar lira yersiz ödeme yapmışız. Ya, şimdi akıl var, izan var. 2019 yılında 514 bin kişiye ödenen toplam miktar 8,1 milyar. Şimdi, 8,1 milyarın 6 milyarı nasıl ödeme olur ya?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İşte, akıl var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yani, 8,1 milyarın 6 milyarı yersiz ödeme olabilir mi ya?

Yani ben şimdi bazen bakıyorum ki bunun neresini düzeltiyorum diyorum. Gerçekten, neresini düzelteyim? Yani, 8,1 milyarın... Ya, ödenen rakam belli, toplam rakam belli. Benim engelli, yaşlı hizmetlerimin toplam bütçesi belli, buna ayrılan kaynağın bütçesi belli, bütçe kalemleri aşıkâr ve şeffaf olarak önünüzde. Şimdi bunlar varken 8,1 milyar ödediğim bir yerde 6 milyar yersiz ödeme yapıyorsak ne diyeyim? O zaman diyecek bir şeyim yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Bakanım, şöyle: En azından o ifadeyi kim kullandıysa onu zikredebilirsek... Eğer varsa ismi belki daha net yol alabiliriz.

Buyurun efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Engelli aylığı dışında da başka bir konu var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yok, yani burada...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bakın, Sayın Bakan şunu söylüyor, diyor ki: “Bir hata olabilir, bir eksiklik olabilir, bir şey varsa verin, biz de gereğini yapalım.” Yani zaten farklı bir şey söylemiyor. Dolayısıyla, sizin itiraz edeceğiniz bir şey de yok. Verin dokümanınızı baksınlar, size dönsünler.

Adnan Bey’e, Sayın Bakan Yardımcımıza verin, bakarlar, dönerler size arkadaşlar ya.

Evet, siz devam edin Sayın Bakanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, onun haricinde sosyal yardımlarla ilgili -ben soruları biraz konsolide ederek gitmeye çalışıyorum- Aysu Bankoğlu Vekilimiz “Kadına yönelik sosyal yardımları artırdınız mı? diye sordu. Biz kadın hak sahiplerini destekler nitelikte bazı programlarımız... Zaten yoksulluk da yani bu literatürün de söylediği gibi, genellikle yoksulluk zaten kadınlara. Yani sonuçta evin şeyini sağladığı için kadınlar daha çok etkileniyor böyle durumlarda. Ve 2019 yılında yaklaşık olarak sosyal yardım faydalancılarımızın yüzde 65’i, düzenli yardım faydalancılarımızın yüzde 67’si, sürekli yardım faydalancılarımızın da yüzde 54’ünü kadınlar oluşturuyor. Yine, hak sahiplerinin kadın olduğu işte, şartlı eğitim, sağlık yardım programları, eşi vefat etmiş kadınlara yönelik programlarımız, muhtaç asker ailelerine yönelik yardım programlarımız gibi kadınlara yönelik programlarımız da var. Dolayısıyla, elbette hem istihdam konusunda İŞKUR’un işbaşı eğitim programları, mesleki eğitim programları, girişimcilik eğitim programları gibi programlarda hem de sosyal yardım programlarında kadınlarımızı önceliyoruz. Yani kadınları korumak...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Pandemi süreci özelinde sormuştum, genel olarak değil.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ya, pandemi döneminde öyle bir cinsiyet ayrımı yapmadık ama zaten başvurular e-devlet üzerinden geldiği için...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Pandemi sürecinde...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, siz devam edin lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, Bakanlığımızda yürütülen bütün sosyal yardımlar Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi üzerinden ilerlemekte ve bu Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi'mize 25 farklı kurumumuz entegre durumda ve yani bunu da övünerek söyleyebilirim ki dünyanın en kapsamlı sosyal politika bilişim sistemlerinden biri. Yalnız burada övünerek söylerken şey zannetmeyin, yani biz bunu kendimiz adına veya şey olarak söylemiyoruz; bunu devletimiz adına, vatanımız adına, ülkemiz adına övünmemiz gereken icraatlar, övünmemiz gereken programlar olarak söylüyoruz.

Şimdi, “Engelli aylığını artırılmalı.” Mustafa Kalaycı Vekilimiz söylemişti. 2002 yılında 24 lira olan engelli aylığını biz, 2020 yılından bakarsak, 35 kat artırarak 850 liraya çıkarmış durumdayız.

Yine, pek inandırıcı gelmeyen verilerimizden bir tanesi de işsizlik oranlarımız. Yani TÜİK'in verilerine inanılmıyor ama TÜİK'in verilerine baktığımız zaman bizim işsizlik oranımız bir önceki yılın aynı dönemine oranla 0,5 puan inerek 13,4 seviyesine inmiş durumda.

Ama şimdi, sadece bizde inmedi yani pandemi döneminde iş gücü ve işsizlik oranı azalan tek ülke biz değiliz. Yani bakıyoruz, EUROSTAT'ın Temmuz 2020 verilerine göre Fransa'da da inmiş durumda, Slovenya'da da inmiş durumda, İrlanda'da inmiş durumda. Dolayısıyla neden inmiş durumda olduğu da çok aşikâr değil mi? Ya, çok aşikâr çünkü bir pay var hesapta, bir de payda var. İş gücüne katılım düştü çünkü. Ya, bu kadar, normalde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bunlar dâhil değil...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, ama bütün dünyada yani bu spesifik, bu iktidarla, Hükûmetle alakalı bir şey değil. Bütün dünyada iş gücünün tanımı aynı. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar tüm dünyada olduğu gibi yani Türkiye'nin resmî istatistik kurumu burada farklı bir iş gücü katılım oranı hesaplamıyor. Tüm dünyada olduğu gibi bizde de dâhil değiller. Ondan sonra, bu Avrupa İstatistik Ofisine göre, ILO'ya göre, OECD'ye göre bütün işsizlik tanımları bizde aynı işsizlik. Yani farklı bir işsizlik tanımı kullanmıyoruz. Aynı işsizlik tanımıyla biz de hesaplarımızı yapıyoruz ama isteyenler bu konuda daha detay bilgiyi TÜİK'e de sorabilirler. Ben TÜİK'ten aldığım veriler ışığında size bilgi veriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Bakan, EUROSTAT... Onlar kanunda değişiklik yaptılar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bizde fesih kısıtı da var ama. Bizde fesih kısıtı var.

ERHAN USTA (Samsun) – TÜİK onu takip etmiyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi orada diyorsunuz da fesih kısıtı var yani. Ama şu anda fesih kısıtı... Şimdi düşünersek fesih kısıtı varken işsizlik oranları artarsa daha farklı olmaz mı? Yani şu anda fesih kısıtı var zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte geniş tanımda onu biraz açmak gerekir.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun dışında TYP kapsamındakiler onunla ilgili konuyu...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Bakanım, böyle karşılıklı soru-cevap lütfen olmasın. Sorular zaten soruldu. Siz cevaplarınızı lütfen verin ve tamamlayalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Peki.

Şimdi, TÜİK tarafından yine açıklanan yıllık verilere göre de baktığımız zaman kadın iş gücünün yani 2014-2019 yılları arasında 1 milyon 957 bin kişi arttığını, kadın istihdamının arttığını, kadın iş gücüne katılım oranının arttığını, kadın istihdam oranının arttığını. Ama şimdi şöyle bir dönemde,

pandemi dönemine kıyaslayarak “Ya işte şu azalıyor, bu azalıyor.” demek de doğru bir şey değil. Yani bütün dünya çok zor bir dönemden geçiyor ama şunu da kabul etmemiz, bununla da mutlu olmamız gerekir ki pandemi dönemi, salgın dönemini en iyi yöneten -dünyada en iyi yöneten- 4-5 ülkeden de birisi olduğumuzun da bence farkında olmamız gerek diye düşünüyorum. Toplum Yararına Çalışma Programlarımızdan da kadınlarımızı faydalandırıyoruz. Ama Toplum Yararına Çalışma Programı’nda yani revizyonlar gerekiyor mu? Gerekiyor, evet. Yani dolayısıyla biz de hatta ben geldiğimden beri -belki farkındasınızdır- belli kurallar koyarak Toplum Yararına Çalışma Programı’nın esneyen kısımlarını da toparlamaya çalıştık.

Asgari ücrette hep sosyal taraflardan bahsederken işverenin tarafında olduğumuz söylendi. Biz iş verenin tarafında değiliz, biz işverenin, işçinin, işin ve istihdamın tarafındayız. Çünkü “iş” demek, “aş” demek bunların hepsine bütüncül bakıyoruz. Dolayısıyla biz devlet olarak herhangi bir taraf değiliz. Asgari Ücret Tespit Komisyonu da demin dediğim gibi işveren ve işçi kesimlerinde oluşan üçlü bir komisyon tarafından belirleniyor ve her tarafa kendi teklifini veriyor, biz de arabuluculuk yapmaya çalışıyoruz, Bakan olarak da benim orada herhangi bir oyum söz konusu değil.

Diğer bir konu: Niye 2013 yılını seçtik? Verileri istediğimiz gibi seçiyoruz. Şimdi, orada da şöyle bir durum var: Benim bu üçüncü bütçem, siz “bakanlıklar ayrılсын” dedikçe ben aynı kişi olarak karşınıza çıkmaya devam ediyorum. Dolayısıyla, şimdi, sosyal taraflarla her dönem şöyle bir şey oluyor: Şimdi, bizim bu bütçeyi konuşurken gelen eleştirilerde “İşte, siz 2019 kesin hesabını konuşmadınız, 2020’yi bahsetmediniz.” Geçen sene bana gelen en büyük eleştiri şuydu: “Hep di’li geçmiş konuştunuz, ‘yaptık, ettik’ dediniz ama 2021’de ne yapacağınızı hiç yansıtmadınız.” denmişti. Ben de bunun üzerine demek ki 2020 olduğu için hani, pozitif bir geri bildirim aldığım için bu sene dedim ki daha gelecek, 2021’de ne yapacağımız üzerine bir konuşma şekillendirelim. Neden sendikalaşma oranı 2013 yılından başlatıldı? Çünkü 6356 sayılı Yasa’ya göre ilk istatistik 2013 yılında yayınlandı, ilk istatistik orada yayınlanınca...

CAVİT ARI (Antalya) – Siz 2002’den başlatıyorsunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bizim seçtiğimiz veriler genel olarak yani, 2002 kıyaslı olarak vermiyoruz. Bazen bir yasanın ilk tarihi o oluyor, SGK reformunun tarihi o oluyor, ondan sonra data veri seti değişmiş oluyor. Dolayısıyla, biz oradaki en karşılaştırılabilir veri üzerinden gidiyoruz. Şimdi bakarsak sizlerde eleştirilerinizi hep son on sekiz yıl üzerinden yapıyorsunuz hani son iki yıl üzerinden bir eleştiri yapmadınız ki ben de bütün anlatırken son iki yıl üzerinden devam edeyim. Siz son on sekiz yıl üzerinden gidiyorsunuz ben de son on sekiz yıl üzerinden devam ediyorum. Dolayısıyla, bu karşılıklı, böyle bir sistem üzerinden devam ediyoruz. Ama hani seneye şey kararı verilirse ben ona da uyarım; dersiniz ki sadece 2019’un yatırım programlarını il il konuşalım. “Kastamonu’da niye bu var, işte, Van’da niye bu yok?” diye konuşalım isterseniz ben onu da isterim, onu da yapabiliriz?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – 2019 üzerinden yapmalıyız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – 2019 üzerinden de yapabiliriz ama o zaman eleştiriler de bütün o detaylar üzerinden olacak yani orada Hükümetin bütün politikaları üzerinden ya da, işte, tüm iktidarı olan konular üzerinden, bir genel muhalefet çizgisi üzerinden olması da makul olmayacak.

Şimdi, grev ertelemeleri konusu... 2013 yılından itibaren -Filiz Kerestecioğlu Vekilimiz sormuştu bunu- 14 grev erteleme yapılmış, bu ertelemelerden 8 tanesinde taraflar anlaşmış ve toplu iş sözleşmesi imzalanmış; 4 tanesi Yüksek Hakem Kurulu tarafından imzalandı, 1 tanesine bakan yardımcımız ara

buluculuk yaptı ve anlaşma sağlandı. 2020 yılına baktığımız zaman, sadece 1 grev ertelendi ve ondan sonra erteleme sürecinde de taraflarımız anlaştı ve toplu iş sözleşmesi de imzalandı. Tabii ki, pandemi döneminde bu grev ertelemesi de gereken bir durumdu ama sonuçta kendileri de anlaşmış oldular.

Şimdi, kadın konusuna gelince, kadın konusu benim çok hassas olduğum bir konu ve Bakanlığa geldiğim günden beri de karar alma mekanizmalarında daha fazla kadın olsun diye de -demin Mehmet Bekaroğlu Vekilimiz CV’me bakarak karar vermişti ya, ben de CV’lerine bakıyorum çalışanlarımızın-CV’lerimize bakarak karar verince bir baktım, yani onları görevlere verince kadın oranlarımız arttı. CV’lere bakarak karar vermek çok kötü bir şey değil liyakat temelinden gidince. Ne oldu? Ben geldiğimde genel müdür seviyesindeki oranlarımız, genel müdür yani birim amiri, başkan seviyesindeki kadın oranımız Bakanlıkta yüzde 10’du, şu anda ne? Yüzde 14,3. Çok ideal bir seviye mi? Değil. Tabii ki daha artmasını istiyoruz ama son iki yılda, 10,8 olan bir değeri 14’e çıkarmışız. Genel müdür yardımcısı oranı neymiş? 9,3’müş. Şimdi ne Bakanlığımızda? 20,45. Daire başkanı oranı kaçmış kadınların? 16,13’müş. Şimdi ne? 23,31. İl müdürü oranım? 3,7’miş. Gerçekten az. Şu anda daha yüksek ama 5,35. Çünkü gördüğünüz gibi ben, özel olarak kadınlara daha fazla yer verilmesi, karar alma mekanizmalarında daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum ve toplamda da baktığımız zaman 2018’den beri 14,3 olan rakamı 21,7’ye taşımışım.

Demin hakkıma girdiniz, “Cevaplamazsınız.” dediniz, hatta “20’lere erişmemiştir bile.” dediniz, 21,7’deyiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Peki, bakan yardımcısı...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, ben kadın olarak varım zaten. Ondan sonra birçok bakan yardımcımız kadın... Bence bunu erkek bakanlarımıza söyleyin, onların kadın bakan yardımcısı olsun. Ama, bakın, şöyle bir şey değil: Ben kadınlara karar alma mekanizmalarında daha fazla yer vermeyi gerektikçe yapıyorum ama bu, bir kadın illa kadın olduğu için bir yere atanmalı diye bir şey de yanlış. Ben bu arkadaşlara baktım, CV’leri güzel, liyakatli insanlar, önleri açılması gereken arkadaşlar ama bu fırsatı, bu kararı verince de gördüğünüz gibi rakamlar, iki senelik rakamlar da yüzde 10’lardan yüzde 20’lere çıkmış durumda; 21,7 olmuş sadece bizim Bakanlık olarak. Herkes bu perspektiften baksa demek ki karar alma mekanizmalarımız daha... Buna neden inanıyorum? Çünkü kamu personelimizin yüzde 50’si kadınsa tabii ki üst makamlarda da bunun temsilini görmeliyiz. Üniversite öğrencilerimin yüzde 50’si kadınsa tabii ki rektör de, dekan olarak da ben kadın görmek zorundayım. Temsil gereği de doğru olan bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanım, lütfen tamamlayalım.

Toparlayalım lütfen, elli dakikayı geçti, aşağı yukarı bir saate yaklaşıyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – ŞÖNİM konusunda... Yani 81 ilde şu anda ŞÖNİM’imiz var. Biz ŞÖNİM’ler yeterli olmaz, erişemezler diye sosyal hizmet merkezlerimizin -şu an 353 tane sosyal hizmet merkezimiz var- her birinde de şiddetle mücadele irtibat noktası kurduk. Şimdi, gazetelerde konuşmalarımızı, maalesef, nasıl yapıyorlar bilmiyorum ama kopyala yapıştır mı yapıyorlar, yanlış mı anlaşılıyor, ben mi doğru ifade edemiyorum ama orada şöyle bir şey var: Ben hiçbir yerde “Alo 183 rehberlik edecek, şiddetle mücadele kısmından vazgeçtik.” gibi bir ifade kullanmadım, hatta tam tersine ben Alo 183 için WhatsApp hattı kurdum, sayısını arttırdım ve şiddet konusu olunca çağrı merkezinde öncelenmesini sağladım. Dolayısıyla, bu da herhâlde bir şayadan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ayrı bir hat niye yok?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ya, salgın sürecinde şiddet arttı, hiçbir önlem alınmadı. Biz gerek İçişleri Bakanlığımızla gerek Adalet Bakanlığımızla beraber şiddete karşı -yani söylüyoruz her zaman- sıfır tolerans ilkesiyle devam ediyoruz.

Şimdi, kadın cinayetleri konusuna gelince, en öncelikli olarak şuna işaret etmek istiyorum: Bir can, bir candır. Yani bizim temel şeyimiz şu: Hiçbir can, kadın olsun erkek olsun cinayete kurban gitmesin istiyoruz. Şimdi, ben bunu söyledikten sonra bir açıklama yapacağım çünkü ikinci yaptığım açıklama teknik bir açıklama olacak.

Şimdi, ben televizyon programında neden öyle dedim? Bizim STK'lerin açıkladığı bazı veriler var, kadın cinayetleri verileri ve kadın cinayetleri verilerinin İçişleri Bakanlığının açıkladığı kadın cinayetleri arasında senede yüz gibi büyük rakam -senede yüz gibi bir rakam hani toplam rakama bakarsanız yüzde 25 gibi bir orana tekabül ediyor- fark var. Ama bu farkın bir sebebi olmalı, değil mi? Yani bir tarafta kadın cinayetini açıkladığını söylüyor 6284'e dayalı, öteki tarafta da diyor STK "Ben de cinayetleri açıkladım." Bunların meta verisine baktığımız zaman ne görüyoruz? İşte, STK şunları da dâhil ediyor: İntiharı dâhil ediyor...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dâhil ediyor, sayfalarında var, ben tek tek inceledim bunları.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, hayır.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Var, hayır.

Bakın, bunları, intiharı dâhil edip etmemek... Bak, şunu tartışabiliriz: İntihara sürüklenme durumu... Bakın, bunu bütün dünya tartışıyor yani intihar bir kadın cinayeti... Bu tartışılan bir konu. Ama şu anda şunu işaret etmemiz lazım yani İçişleri Bakanlığının meta verisi ile STK'nin meta verisi aynı değil, dolayısıyla da verileri aynı değil. Yani 2 göstergenin meta verisi aynı değilse aynı şeyden bahsetmiyor demektir. Bu şey demek değildir: "İçişleri yalan söylüyor, siz verileri saklıyorsunuz." İki farklı şeyler söylüyor demektir.

Bakın, size çok net bir şey söyleyeyim. Ben uluslararası kurumlarda çalıştım yani bizde böyle bir şey vardı, iş gücü katılım oranlarında biz anlaşılamıyorduk bazı ülkelerle. Mesela, Azerbaycan'ın oranları, bazı ülkelerin oranları tutmuyordu, Erhan Bey de bilir bunları. Sonra baktık, Allah'ım çözemiyoruz yani veriler tutmuyor. Ondan sonra baktık ki şey tanımları farklı, iş gücü piyasasında olma yaş aralıkları farklı. Ve bu yaş aralıklarını Dünya Bankası standardize edemiyor, kıyas edilebilir kılamıyor. Kıyas edilebilir kılamayınca da bunlar arasında farklılıklar olabiliyor yani gösterge okumak çok kolay bir şey değildir. Manşet atıyorlar işte "Kadın cinayetleri değildir." dedi." Ha, belki benim oradaki yanlışım şu olmuş olabilir: Çok teknik bir konuyu televizyon ortamında paylaşmış olmak, benim hatam olmuş olabilir. Ama orada benim niyetim bu kadın cinayeti değildir, bunları kabul etmeyelim, esasında kadın cinayetleri az filan değildi. Ama şunu da kabul edelim: Kadın cinayetleri azalıyor, bunu da kabul etmemiz lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bakan, lütfen tamamlayalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ama bakın şu da var: Dünya verilerine bakın. Dünya verilerine baktığınız zaman...

(Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen ya...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ya, şimdi, arkadaşlar, şöyle bir şey oluyor: Ben bir şey diyorum siz “Hayır.” diyorsunuz, bir şey diyorsunuz. O zaman siz de... Ben size olanları söylüyorum.

(Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz, lütfen tamamlayın.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Peki Sayın Başkanım.

Şimdi biz kadınların girişimciliğini artırmak için, demin de bahsettim kadın politikamızdan...

(Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar şöyle yapalım; özellikle kadın milletvekillerimizi, Sayın Bakanım, siz bir gün ağırlayın makamınızda. Gerçekten şöyle rahat rahat bu meseleleri bir konuşun bence. Çok da iyi olur.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Tamam olur, kabul.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet buyurun, lütfen tamamlayalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, ben o zaman kadın cinayetleri ve kadına şiddet konusunda kadın vekillerimizi ayrıca misafir edeyim. Şimdi, böyle cinayetler üzerinden rakam paylaşmak çok doğru gelmiyor bana. Ama şöyle bir şey var: Dünyada da bunun kıyasları yapılıyor. Bakıyorsun, Brezilya’da öldürülen kadın sayısı milyonda 42, Rusya’da 32, Amerika Birleşik Devletleri’nde 22, Arjantin’de 13, ya bize geliyorsunuz 4-5. Ama 4-5 olsun mu? Olmasın, hiç olmasın. Kadına şiddeti hepimiz el birliğiyle yok...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Zaten cevaplandırılmayanları bize yazılı olarak bildireceksiniz. Sayın Bakanım, son sözlerinizi alalım lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, Lütfi Bey, bir araya girmezseniz, bir anlaşalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen. Sizi davet edecek, o zaman konuşacaksınız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben sizi davet edeceğim inşallah.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, engelli ataması konusunda da... Engelli atamalarımız işte son 5.777 sayılarından şu anda 57 bini aşmış durumda yani 2002’den kıyasla 10 kat artırdık. KPSS, salgın sürecine denk geldiği için ertendi. Ertelendiği için de bizim isteğimiz, amacımız aralık ayında bir atama daha yapabilmek. Ama bizim atama yapmamız bildiğiniz gibi kamu kurum, kuruluşlarımızın o kotayı da açmasıyla alakalı. Ekimin sonuna kadar o süreç tamamlanacak, onların açtığı kotaya göre de biz aralık ayında atamamızı yapacağız inşallah.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanım, son sözünüzü alalım lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz Sayın Bakanı keyifle dinliyoruz Sayın Başkan, bırakın konuşsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar, biz her gün buradayız bu saate kadar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Diğer bir konu SMA, bu nadir ilaçlar konusu çok sık dile getiriliyor; onu da bu fırsattan istifade izah edeyim. SMA hastalarının tip 1, tip 2, tip 3 SMA hastalarının ilaçları SGK tarafından temin ediliyor. “Spinraza” diye bir ilaç var ve onu biz 2017 tarihinden itibaren geri ödeme kapsamına aldık. Şimdiye kadar da 1.106 hastamız için 190 milyon avroluk bir ödemeyi de gerçekleştirmiş durumdayız. Yani dolayısıyla, şu anda SMA hastalarının bir ilacı geri ödeme listesinde var.

SUT fiyatları on yıldır artmıyor değil, daha geçen, 2020’nin Mart ayında ilk defa SUT’ta yer alan işlemlerde yüzde 10 ile 25 arasında, hatta bazı kalemlerde yüzde 30’a varan iyileştirmeler yapmış olduk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, kıdem tazminatı konusu...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yazılı vereceğiz zaten sizlere.

Sayın Bakanım, son sözlerinizi alalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben inşallah bütçemizin hayırlı... Bu sene çok güzel projelerimiz var, o projelerimizi beraber yapacağımıza inanıyorum hem kadını güçlendirmek anlamında hem çocuklarımızı dijital ortamlarda muzır içeriklere karşı korumak yönünden hem de istihdamı artırmak için, korunmak için çok güzel projelerimiz var. En önemlisi de birlik beraberlik içinde bu salgın sürecini aşarak daha güzel, müreffeh bir Türkiye’ye ulaşacağımıza da inanıyorum. Her birinize geri bildirimleriniz için teşekkür ediyorum.

Bu arada, sabahki baskı... Biliyorsunuz, geçen sen biz hem metin vermiştik hem de sunumu vermiştik. Bu sene ben, hem metin hem sunum olmasın, sunumu Genel Kurulda vereyim diye taslağı verdim –o da gecikerek geldi ama- arkadaşlar sunumu da... Yani metinde daha fazla veri var ama sunum biraz daha görsel ağırlıklı. Sunumu da size dağıtacaklar ama ben son kontrollerini yapmadım, o yüzden sonra bana gelip “Şehven burada bir şey var.” demeyin. Bu, şu anda taslak, onu söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Gerçekten, Sayın Bakanımız oldukça samimi ve kapsamlı açıklamalarda bulundu ve gerçekten her birimize örnek olabilecek bir üslupla bu soruların her birini cevaplandırdı. Kendisine huzurlarınızda çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 3 önerge vardır, ilkinin okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

YIL:2021

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
7	16.37	01	07.01	30.000.000.000 TL

Necdet İpekyüz

Batman

Garo Paylan

Diyarbakır

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

(Uğultular)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bir uğultu var ama...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlara söylüyoruz ama...

Lütfen sessiz olalım arkadaşlar. Ayrılacak olan arkadaşlarımız lütfen sessiz sakın bir şekilde ayrılınsınlar.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz milyonlarca vatandaşımız emeklilikte yaşa takılmış durumda. Emeklilikte yaşa takılanlar emekli olmak istiyorlar. Siz onlara ne diyorsunuz? “Kaynak yok.” Öyle değil mi Sayın Bakan “Kaynak yok.” diyeceksiniz? Oysa kaynak var, saraylara, yandaşlara giden kaynakları bütçede durdurursak bütün vatandaşlarımızı emekli edebiliriz, emeklilikte yaşa takılanların derdini çözebiliriz. Ben Sayın Bakanın da bu önergeye destek vereceğini düşünüyorum. Yalnızca 30 milyar TL yükle yani yalnızca bir S-400 füzesinin, depoda tutulan bir S-400 füzesinin maliyetiyle emeklilikte yaşa takılan bütün vatandaşlarımızı emekli edebiliriz.

Sayın Başkan, umarım Sayın Bakanın da desteğiyle bu önergemizi geçireceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan’ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı YIL:2021

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
7	16.37	01	07.01	15.000.000.000 TL

Erhan Usta

Samsun

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bu önergemizle Çalışma Bakanlığı bütçesine 15 milyar TL ilave ödenek koymayı öngörüyoruz. Konu şu: Tabii ki biliyorsunuz, emeklilikte yaşa takılanların sorunları hâlen devam ediyor. Ciddi bir mağduriyet var. Bu mağduriyeti önümüzdeki aylarda çözmeye çalışsak bile diyelim ki kanun çıkartsak bu sefer diyeceğiz ki “Bütçede bunun ödeneği yok çünkü 2021 bütçesinde bunun için herhangi bir ödenek öngörmemiştiniz.”

Ben, bunun artık belli bir noktaya geldiğini, çözüme doğru gideceğimizi, Meclisin bu konuda bir tavır alacağını düşünüyorum. O yüzden 2021 yılı bütçesine bununla ilgili bir ödenek konulması da yıl içerisinde hem sizin hem de hepimizin işlerini kolaylaştıracaktır. Bu anlamda önergemize destek bekliyoruz efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta’nın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı YIL:2021

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
8	16.32	01	07.01	30.000.000.000 TL

Necdet İpekyüz
Batman

Garo Paylan
Diyarbakır

Erol Katırcıoğlu
İstanbul

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bütçede “Kadınlara bütçe yok.” diyoruz. Bu anlamda kadınların da bütçesi olsun diye bütçeye 30 milyar TL bir kaynak ilave edilmesini öneriyoruz. Burada da öncelikle önerdiğimiz rakam ev içi emeği görülmeleyen kadınlar Sayın Bakan. Memleketimizde 10 milyona yakın yalnızca ev içi emeği yapan ve bu emeği görülmeleyen kadınlar var. Bu kadınlarımızın ne sağlık güvencesi var ne de emeklilikle ilgili bir hakları var. En azından ev içi emeği veren kadınların emekli olabilmesi için, onların emeklilik primlerinin kamu bütçesinden ödenmesini öneriyoruz Sayın Bakan.

Sayın Başkan, bu konuda Sayın Bakanın da görüşünü alırsanız, oylarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakan takdire bırakıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden biliyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan’ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bakanlık bütçesini okutuyorum:

(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devlet Personel Başkanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Personel Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Böylece, gündemimizdeki tüm kamu, kurum ve kuruluşlarının bütçeleri onaylanmış oldu.

Sayın Bakanımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz. Bakan Yardımcılarımıza, tüm bürokrat arkadaşlarımıza, milletvekillerimize çok çok teşekkür ediyoruz, basın mensuplarına teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 10 Kasım Salı günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.19

